

غزلیات

Ketabton.com

(الف)

صورتگر چه بنه صورت په دیوال ساز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا
سترگی ورځي پوزه نور کنډیردي په مخ کنډ
غابن و شونډي ژبه خوله سره پرداز کا
یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه
چي په دواړو اړویدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو گوټي و بله کنډیردي
سر تر پایه درست صورت سره یو راز کا
که څوک زر کتابه وکنډي له دې بابو
که په کنډل شي زر به نور پسې آغاز کا
هر وینته چه به صورت باندي لیده شي
که پر ځیر شي د شناخت ور به ورته واز کا
خاص بنده د خدای هغه گڼه خوشحاله
چه د ځان په معرفت ئې سرفراز کا

اورنگزیب چه آرایش د تخت و تاج کا
تخت و تاج به ئې مرگی تاخت و تاج کا
په جهان کنډ به ئې پاتو بنه بد نوم شي
ده زده چاري د کسری که د حجاج کا
زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم
که درست خلق د دهلی ایتهاج کا
اوبه سترگو لره لارې اور د زره شو
څوک به څرنگه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دگ مي گوټي کنډیردي رنگ ئې زیر شي
طیبیان می به په څو د رنج علاج کا
جدائي د ما په زره کا هسي چاري
لکه باز ئې په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد و بله بېل شي
خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
حما اوبني د کوگل په جوش پیدا دي
لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوک چه د قضا له شسته خپږي
زمانه د خوشحال زره ورته آماج کا

بازیگر چه د بازیو صندوق وا کا
په یوه زمان کنډ څو بازی بر پا کا
ندارچي چه ورته گوري حیرانډیري
بازیگر چه په بازیو کنډ بلا کا
عارفان د سر په سترگو گوټي کنډیردي
د خپل زره په سترگو گوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته بنکارډیري
د طفلانو په بازی پوري خدا کا
همیشه خوښي د چا ده، د هغه ده
چه په زره کنډ د دنیا چاری فنا کا

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بيا زر جفا کا

بیا رباب د مغني بڼه سرايت کا په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کرم د بهار گلونه ما ته هدایت کا
گدایانو لره غم د گيډي پېر دئ بادشاهان د غم د ملک و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په ماني ئې هم خوشحال شم هم دلگیر شم لکه څوک چه له چا شکر و شکایت کا
دا د ما د بخت اثر نه دي نو څه دئ له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا بڼهد کښ څرگند شراب خرڅیږي محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کنبلو^۱ د دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال خټک درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا ډېر هونبیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کرې قناعت دي که په خشک و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واره داند وه په دریاب پوب دي کله کله له دریابه سر بلند کا
دروېش بخره خوښي غم د هغو دئ چه په شمار د زرو ناست دي چون و چند کا
هونبیارانو څخه پېری اندېښنې دي چه ملنگ د مسلې، هغه انند^۲ کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال خټک دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز ډډول^۳ کا چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون بڼه و سکندر ته په جهان کښ هر څوک مینه پخپل کول^۴ کا
څو مې زړه په بیغمی^۴ پسې درومي هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

^۱ بنکلیو.

^۲ عیش.

^۳ بیهوده.

^۴ یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

دا تازه تازه مضمون چه په بياض کښم خبر نه يم چه له کومه را نزول کا
 آشنایي لکه ښه تول^۱ چه ورته اش^۲ کړي جدایي لکه ژلی وړاني د تول کا
 یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
 درېغه یو هسي پیدا شي چه په عشق کښ دا د ما لېونی زړه څه خو معقول کا
 زه د عشق په کنج توانگر يم که نور خلق ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
 ځما روې سترگي ولاري ته څلور شوې که ښکاره د یار له لوريه خدای رسول کا
 گندی وي چه د وصال په خوښي خوښ شي
 چه خوشحال په جدایي کښ پېر نول^۳ کا

په اختر په جمعه څه غرض زما زه مجنون يم سر نیولې په صحرا
 هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
 عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا فاسقان به پخپل زړه کښ لری غلا
 د یاری لایق نه دي رنگ ئی ورک شه چه ئی نه وي په یاری کښ وفا
 د رښتیني^۴ یاری لافی پېر عالم کا ولی ما پکښې و نه لیدل رشتیا
 هی توبه د عشق د پتو سرو لمبو نه نه واښه نه ئې لرگي لکي په تا
 په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی په لیدل په اروپدل شي را پیدا
 نه په پند لوپړي له هر کاني بخیري دئ سوخته سره بکر^۵ لری سودا
 دا رنگيني معنی چپری دي خوشحاله
 چه را درومي لکه گل په بياض ستا

په سپین جمال چه تار په تار دوي زلفي عنبر فام کا^۶ محبويه غواري دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
 چه پېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

^۱ کښت.

^۲ په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

^۳ غم، ویر.

^۴ رښتني.

^۵ بکری.

^۶ دا بدله په چابي دېوان کښ نسته.

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواري
 زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو
 په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم
 دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضي شي
 چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه
 د زره مقصود ئې دا دي چه ځان څار تر دلارام کا
 ساقی ښیښه نیولې راته فکر د بل جام کا
 چه یا به ئې څوک وکښي یا ئې شرح څوک مدام کا
 د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
 کعبه د کانیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا
 که غټ د عنایت په سترگو وگوري خوشحال ته
 د ده مقصود به واره په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کره نور زه ستا یم ته ځما
 څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئې
 که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي
 په هونبره ډېر مقتول ته لا هیڅ نه ئې ملوله
 چه گل غوالم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه
 څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم
 که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره ورک دي
 د سبر ونه گوره په زمان شي نامنظوره
 زه خو د ژوندې کرم که دروغ کړې که رشتیا
 که دا عیب د نه وي په زره سخته ئې بلا
 عجب که لا پیدا شي یوه تا غندي زیبا
 که سل خونونه وکا د جلا د ترو څه پروا
 که خس را عنایت کړې هم په گل نیولي ما
 چه تل ئې سل سل زرونه په هر تار دي مبتلا
 په ښهر کښ څوک نشته چه مین نه دې په تا
 چه وڅوڅې په باغ کښ ته په دا قد و بلا
 نسیه جنت سبا دئ، د زاهد دئ د ملا دئ
 په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا
 نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې!
 دواړه شونډي دي تریاق، زلفي ښامار دي
 لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي
 د بازیو دي موندلي یم غلوه مي
 ته خپل ځان لره مهمیز کره څه پروا کړی
 خلق وائي چه دوړخ شته پسله مرگه
 لکه تل وه همیشه په هغه شان د
 نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
 چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
 جار وتلي دا ماران دي تر تریاق ستا
 په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
 د هلك غندي رشتیا گیم مزاق ستا
 که قدم د چا په سر کښیږدي براق ستا
 په حیات صورت دروړخ نه دئ فراق ستا؟
 هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
 لکه باد د صبا راشي گذر کا
 ما خوشحال چه آزمیلي دئ میثاق ستا

تلم په خپله لار را سره مله شوه نگارا
 رنگ ئې د سړي و اما خوي د بڼاپېريو
 راغلم په بڼهر لاس په لاس شوه له ما ورکه
 پېري لري نخښي^١ د صورت د زيبايي
 دنکه تازه کنکه^٢ قد عرعره مو کمره
 غاښ ئې د گوهر په لب شکر ابرو کمانه
 پوزه ئې غنچه وه د زنيق سيب سپينه زن ئې
 هار د جواهرو دوه لړۍ د مرغلرو
 واره ئې د تن جامې گلگونې زرنګارې
 بيا هسي مدد کړه چه خوشحال سره دي تل کړ
 بخته! د دې ورکي سراغ نخښه^٣ و مارا

خان ئې سر تر پايه جوړ کړ بيا بلا کا
 معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ
 په هر خای چه خو محبوبه^٤ سره کښېني
 دوه مين که سره هر خو، مرور وي
 تور بانو ئې تور توپري دي را خرخپري
 خو د شاه په کښلي مخ باندي خالونه
 همگي ئې ستا له مخه گفتگوي شي
 په خير خير ئې مخ ته مه گوره خوشحاله
 په خاطر به دي اور لمبې والا کا

^١ نښي.

^٢ د سيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معنی د لور قد او جگ راغلي ده.

^٣ د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنګه په معنی د غټه، غوره (بيغله) دی.

^٤ نښه.

^٥ محبوبی.

^٦ پخولا.

څه عجب دلخوا دي دا صهبا چه ساقي ئې راكوي په مرحبا
 د غنچې خندا محاله په چمن ده كه نسيم پر گذر نه كړي هر سبا
 مصلحت ئې د بلبل په كار كښ دا و چه صبا كړ د غنچې كميس قبا
 د بلبلي قدر زده كړه اې گله! كه هر څو ئې په دا خپل حسن زيبا
 چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ د عاشق له رنځه څه زده اطبا
 بې د يار د زيبا مخ گمان مكره
 چه خوشحال به په بل مخ شي شكيبا

چه يار مهر وفا نكاندي څوك څه كا چه بې جور و جفا نكاندي څوك څه كا
 د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي چه يار رحم په ما نكاندي څوك څه كا
 ما وې زړه ئې گندي نرم په ژړا كرم چه اثر پر ژړا نكاندي څوك څه كا
 كه وصال ئې په دنيا له عمره خوړ وي چه تل عمر وفا نكاندي څوك څه كا
 حال دي هيڅ له ياره پټ نه دي خوشحاله
 عنایت چه په تا كاندې څوك څه كا

چه په ما باندي ئې زړه سيځي تپاك كا الحذر چېرې به ځان د اور خوراك كا
 ما پخپله ملامت وته ځان ساز كړ عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاك كا
 كه د خضر په چشمه باندي مي كور شي د فراق اندوه به هور ته ما هلاك كا
 چه بقا ئې په چمن كښ يوه ورځ وي لاله ځكه د كميس گريبان چاك كا
 د اسمان له عاشقانو سره كست دي هر زمان ئې په هجران سره غمناك كا
 ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي هر سړی چه خاكساري واخلي ځان خاك كا
 زه خوشحال په هغه چا پوري حيران يم
 چه له ياره نه جدا شي په څو ژواك كا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف كا د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف كا
 گوره بيا ئې كوم دروغ نفاق په زړه دي منافق پخپل گناه چه اعتراف كا
 نه به زه د ناخلف گناه مراف كرم نه به خداي د عزازيل گناه معاف كا
 دا واره غرونه لا هيڅ ندي راضي يم كه په ميان كښ مو خداي غر د كوه قاف كا

^١ دا بدله په چاپي نسخه كښ نسته.

حال^۱ د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ
 نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي
 هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ
 په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم
 چه مي هسي تربیت د ناخلف کر
 په ژوندون به ئې ارمان وزی له دله
 زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا
 د غرض یاری هیڅ یاری نه دئ
 که کاته دي که لیده که اروپده دئ
 چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې
 که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي
 له ما خوار سره څو قاف^۲ وهې ورې کرې
 دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
 و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا
 څوک چه مخ په لموروان شې خودي گوري
 درویشان که اشارت وکا و غره ته
 کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ
 که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا
 خیري زنگ ورځني نن دي چا وлли
 مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي
 د هغو په خدمت ودري دنیا
 چه سایه ور پسې درومي په قفا
 د غره کاني به هم شي لکه طلا چه کیمیا
 کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
 د دروېش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
 د دروېش جامه له ځایه ده صفا
 د دروېش هونیره قوت دي د دعا

^۱ ځان.

^۲ ق،ه، ر: قهر.

^۳ ل، ط، ف: لطف.

^۴ ځانه.

مگر چپري د دروېش په مهر ياد شي
چه خوشحال ئې کر دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شې په جهان بد خواه د چا	د خپل خوي دي نه چه دي تباہ د چا
من فليل په يوه مچ سره بد بوي شې	بد دي نشي يو زمان همراه د چا
کاپې لعل د بدخشان، گيا کيميا ده	چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي	خداي دئ نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم يار جفا کا	بخت دي نشي په دنيا سپاه د چا
د جمشيد او د سکندر فلک پرې نښوي	پرې به نږدي همېشه کلاه د چا

دا دنيا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مين کا ^۱	سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنی فن کا
زړه بويه چه خوی ئې د بورا يا د بلبل وي	درومي کرزي غواري خو په گل باندي وطن کا
وسیعې په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي	و تنبتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
پېر په باغ کښ کډ شي څوک خالي وزي له باغه	څوک ئې مېوه وخورې په گلونو پک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوړو شنډو ده موندلې	ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من ^۲ کا
خيال ئې د زلفينو لکه غل د خپلي خوني	هر کالي ليدلي فراغت ئې دزدیدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه ځني توري زلفي	څر په سنبل زار کښ دوه هوسيه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي	هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا

تن ئې آزارېږي په کميس د سري^۳ صافو
گل د چنې بويه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي وليدې دا توري سترگي ستا	زه به نکرمه هېر نوري ^۴ سترگي ستا
يا د باز يا د طاوس يا د شاهين دئ	يا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

^۱ دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

^۲ د اغزو خواړه.

^۳ يو ډول کالي و.

^۴ نور هېری.

لکه وژغوري کبلې په مرغزار کښې د خواره وربل تر سيوري سترکي ستا
 لکه پټ سپاره د جنگ نېزه په غاړه دا اوږده بايو پری پوري سترکي ستا
 چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
 لکه څوک په ميو مست شي هسي مست شم زه چه ووينم مېخوری سترکي ستا
 که شېخان که زاهدان که عابدان دئ د هر چا د زرونو چوري^١ سترکي ستا

چه دي غوښت هغه ديدن دي ورته گوره

که خوشحال ندئ^٢ کوري سترکي ستا

چه مي بنکته پورته اوبنکي تگ و پو کا د خپل يار په طلب گرځي جستجو کا
 زه په دا طمع د شاه د سپيو مل شوم گوندي ما د خپلو سپيو سره تو کا
 هر چه ستا په کتبلي مخ باندي مين دي هغه درسته شپه له ما همه گفتگو کا
 که زه ورو وایم خبري گرم مې مه کره ځايگي ويشتلي تل خبري ورو کا
 ستا له غمه چه و چا وته ويل کرم لا مي حرف ويلی نه وي چې هو هو کا
 په هر ځاي چې درې څلور و بله ناست وي چي پرې غوږ باسَم خبري د مهر کا
 پادشاهان يې ارزومند د نندارې دئ گدايان به ئې د خولې طمع په سو کا

د گلونو دور تل نه وي خوشحاله!

بنايسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقيقت راته معلوم شو د هر چا باور نشته په آشنا په نا آشنا
 چه په سردي سوگند خوري ورځني پار کره يوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
 د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
 يا څو و دا جهان واره بې وفا و يا د ما په دور ډېره شوه جفا
 آدميت له آدميانو نه خدای واخيست تر دوه پايو نه بهتر وينم چارپا
 که هندو که مسلمان که بل فريق دئ په هيچا کښ به بېا نه مومې رشتيا
 نه د دين د چاري شناخت مهر و وفا شته نه په شرم ننگ څوک ښر دې د دنيا
 د تقليد رسم عادت ياري خپلوي کا د هر چا نظر پخپله مدعا
 همگي واره ياران د خپل مطلب دي بيهوده ناز و منت کاندي په تا

^١ غلې.

^٢ نه وي.

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي سل بلا درباندي وايي پسي شا
 د دو دام ترې سړيونه بهتر دئ
 اي خوشحاله څه له بڼه په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را بڼکاره نکا د غافل سره دي ما اواره نکا
 په هر لوري نو بهار دي غوریدلې سترگي وخوره چه به دا ننداره نکا
 هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو نور په ساز د سوختگانو ناره نکا
 د چار پایو په حساب دئ سړي ندئ چه په ساز د سوختگانو ناره نکا
 هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي چه گرېوان به تر لمن پاره نکا
 په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
 طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي رنځوران ولي د وخته چاره نکا
 د تقوی غليمي دف کښېږده له لاسه په وهلی هر څوک نقاره نکا
 وړه ستا دا توري سترگي خوشحال وژني
 دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خداي چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا ترورې خاوري په په سر د رنتبول کا
 د جهان غمونه يو سر ځما بل سر که سړی ئې د باور په تله تول کا
 نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ لکه بي اوبو څوک بند په گرم چول کا
 که په پوهه کښ دانا د زمانې وي د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول کا
 چه ئی ډول واهه ځما په دلگېری اوس دي تر په پخوا هم په دغه ډول کا
 چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
 د پسا له صفت ئې شي د رنگ ئې نشي څوک چه پوري په بدرنگي ناوې پسول کا
 که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي خاوند خداي به ئی آسانه لکه شپول کا
 چه گلونه د بهار واره تمام شي د زړه سود شيدا بلبله په خټول کا
 خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي چه بڼکاره شي شا به ورته د غم غول کا

^١ په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

^٢ ترپي.

^٣ يو خود رويه گل دي.

^٤ په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

د خوشحال د رنج علاج په يوه خدای شي
چه له درده سره تل بنوري آشول^١ کا

خپل عمل چه سړی سپک کا	لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپی دئ	چه حملی پخپل کنډک کا
مگر نه گورې و ځان ته	چه احوال پېغور د پک کا
مزري بنکار کا د گاوزو	پیشو گزی بنکار ^٢ مرک کا
دا خبره ده که کپړي	که کیسه د دو تک کا
چتی ^٣ باز په پرونو نشو	که آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو	نن څه ناسته په انډک ^٤ کا
ځما ژبه نده اور ده	گذارونه د توپک کا
چه ځما اختیار ئې خور کر	خدای دي خوار هغه خټک کا

خوشحال ناست په برمول دئ

ارمانونه د اټک کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا	بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا	له هغو غواره که غواري څه وفا
د دنیا بنادی غمونه سره گډ دي	په خندا خندا دي ژر کا په ژرا
چه فتنې ترې پیدا کپړې واره نفس دي	نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي	دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي	امرا سره دینمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهپړی	یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کره	که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعنی فوچ فوچ،

^١ په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي ارویدلي.

^٢ یعنی بنکار د مرک.

^٣ یعنی شب پرک.

^٤ پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي زبست روزگار کره له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا	څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته غندي تېره لري مرک داره	څه مته غندي گزار وته واته کا؟
په ارمان د دیدن مرم پرې سلام دئ	چه ځیر ځیر مي د یار مخ وته کاته کا
بنايسته په جهان پیر دي بڼه هغه دي	په بڼه خوي چه د عاشق د زره ساته کا
لکه سترگي تصويري ځنبل مي نه وي	چه مي سترگي بڼه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښي يښي دي پوهېږې	هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ	لکه ساه چه وواته ننواته کا

که په تن خوشحال څټک دئ ځنې لري
د ده زره د یار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په بادیه کښ مړده گام د تمنا ^۱	هغه څه عاشق ندي چه وري نام د تمنا
زار ^۲ ځما د زره دي، زار ځما دي په دا کار کښ	که دا طور به تل درومي ایام د تمنا
مرم له یار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي	آغاز د یار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مینه چه د سترگو په کاته کښ	بڼو به ئې را واستاوه ^۳ پیغام د تمنا

قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنگام د تمنا

دنیايي یاران چه طمع د دنیا کا	عاقبت په یوه طمع ځان جدا کا
دیدني یاران په کار دئ په دنیا کښ	چه یاری د دیدن په تمنا کا
د گونگت مینه په غول په غوښایه ده	خاصگي مینه په گل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته	که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه یار منت را باندي	چه پلو په مخ نیولي مخ ئې وا کا

^۱ محشي په خريشوي ترجمه کړي دي،

^۲ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

^۳ په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دي.

^۴ را ستاوه.

سل رحمت د عاشقانو په همت شه چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
 په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
 که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا عاشق له پېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
 بلا کاندې خوله وازه د فتنو آتش تازه شي چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
 آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کنبېني چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
 که نور مهر دي نشته څه خو کره د حال پوښتنه چه تا په زړه ویشتلې سر بالین سره پیوند کا
 څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غوارم دریغه که څرّه توره شري څوک ورینمین سره پیوند کا
 که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کره
 خپل ځان وژني قحري^١ چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا دوې د توري ورځي لکه دوې توري تر ملا
 بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کربلا^٢ بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
 له هسي رنگه حاله، راته ووايه اصلا د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
 عاشقان دي واره سر کرل همیشه په واویلا چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
 د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کرله تا لا لکه غل د خپلي خوني همیشه روړد بي په غلا
 نه به بل څه وکښي نه به کاندې نور املا
 دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا^١
 ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
 چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه يم که کډو د میو تش کرم سبو هم لا
 ستا له جوړه له ستمه هورته لاري هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
 د نماستي په وخت ئې واکره آزار مه شه د وربل غوتي کوڅی د گیسو هم لا

^١ بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تپهو او کبک.

^٢ تر دې کلمه لاندې محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

د خوشحال خټک دپاره چه ميخور شو
په مغان مي ويني کښېښوول باهو^١ هم لا

دوه زرونه چه يو شي غر به هم پاره کا	توري زلفي بويه خط و خال زرو زيور هم
خوک چه په اخلاص و بله مين شي په دنيا کښ	خلق په شيطان باندي لعنت لرينه
سل رنگه غمونه لور په لور د نفس لاله سه	چه وپش وي د شکرو دپر عالم ورباندي ټول شي
خوبی د خپلی چاري خوک په مت په کوبښ غواړي	خار تر يکړنگی چه زړه ئی يو يو ئی اقرار وي
هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره کا	هر څوک دي دعا کاندی چه حاجت ئی چا ته نه وي
ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئی بيچاره کا	

گل و سړي ورکړه چه خوشحال په يوه گل شي

خره غوايه نظر کله د گل په پشتاره کا

د بي ننگو پښتنو له غم ما	لويي پرېښوه وينو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونيره کار وي	چه که واخيست انتقام له گرم ما
چه د ننگ گوهر مي مات شو دواړه سترگي	په ژړا کړې يو دم بی نم ما
هغه درومي په لاس نه راغي ^٢ بېرپه!	استاده کړه په ساحل له يم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده	په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو	په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا می به کښې ښوول	د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم	چه خبره ورته نکره سم ما
دم د خپلو د پرديو را معلوم شو	که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لويو خبرو شرمسار يم	چه هر چا وته ايستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو څار شول	چه به ځان ساته همپش له دم ما
دا الم مي هيڅ الم سره سم نه دئ	که ليدلي د هزار الم ما

^١ بله املا ئی (باو) دي، په معنی د بنگري چه د ښځو يو پسرول دې.

^٢ نه راځي.

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا چه فارغ کا د اندوه له سم ما
 هاتی خُکه په سر لوني دا خاوري
 چه خبر کر دي خوشحال له غم ما

راته خه وائی چه یار در سره خه کا که وفا کا، که جفا کا واره بنبه کا
 دا تل دود د بنایسته وو، د یاری دي چه يك لخته د زره مهر په چا نه کا
 سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه بنایسته د جهان کل واره خپل زره کا
 چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم اندېښنې مي وینس بیدار ورته اوده کا
 که په نه عمر ئې نه گنیم زه خوار شم هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
 تېره چار به د هیچا په لاس را نشي که په پېره ژړا سره دواړه لېمه کا
 د بتانو په دیدن د زره نشاط شي لکه باغ پاني گلونه په اوبه کا
 'په درتللو ئې شری په تلو ئې بولي
 چه ئې نه پرېردې په هیخ کښ خوشحال خه کا

راشه وگوره نن دا طراز خما حقیقت سره قرین مجاز خما
 درست عالم ئی په بازار په کوخه وایی لا و چا ته ښکاره ندئ راز خما
 د نیازمنو عمر غوایم په دا خه شي که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز خما
 د عمزی په تبغ مي وژنه صرفه مه کره خوک به نه غواري لتانه ساز خما
 د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ په محراب ئې د ابرو نماز خما
 بنایسته د بن طاوس ور لره بویه دا واره ښکارونه نه کا باز خما
 چه په خوړو زرونو بلوسي سزا مومي بنبه چه خوار شو پدنيا غماز خما
 ته په ما باندي تل ناز کره معشوقه ئې
 زه خوشحال خټک عاشق یم نیاز خما

زره چه نه وي مبتلا پری دي سازه شي بلا
 تر عاشق دي صدقه شي که زاهد دي که ملا
 عاشق هر زمان غزا کا په تېره توره د لا
 که عاشق د یار په تبغ مري پرې منت دي د یار لا
 زاهد خوښ کنج د خلوت کر عاشق خوښ د یار بالا

گل د عشق دي غورېدلي و عاشق ته ده صلا
 دا د ني چاري ادني وي د اعلا چاري اعلا
 که شېخي زاهدي غواری پخپل لاس کښ د لالا
 لکيور^۱ د ستا په سر کره سر وهه په مصلا
 يا مسواک کښېږده په سر کښ يا ئې و ټونبه تر ملا
 په تسبيح خو ځوه شونډي نور ټکي کوې که غلا
 مرد هغه گڼه خوشحاله
 چه ئی کږېري مشغولا

زه تا پېژنم هوا واره تا کرم^۲ سر هوا
 چه هميش ئې په عالم کا د جهان گوره غلوا
 په نوا ئې بې نوا کرل بې نوا شول په نوا
 د هر رنځ دارو موندل شي د بد خوي نشته دوا
 عاشقی ځني په گور کرل څوک پراته دي په زگروا
 چه مي ويني د کوگل خورې ويني کله دي روا
 د چمن گلونه وا شول
 د خوشحال نه شو زره^۳ وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا که توانيږي ازلي قسمت دي نور کا
 ښه چه سپين د زهد ليري له ما گرزي چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
 که رشتيا وایم ويل ئې په ما اور دي څوک چه ما سره بی عشقه بل بيور^۴ کا
 که په خوله مهر وهلي د عقشق دي په سينه کښ ئی ززه وگوره څه شور کا
 د لیلی نه نوريده د مجنون مينه چه مي زره له ياره نيسي خلق زور کا

^۱ دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوی ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

^۲ واره تا کرمه رسوا.

^۳ زره نه شو وا.

^۴ تر دې کلمې لاندي محشي (مشغولا) ترجمه کښلې ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

نازیني د دې بېهر واره بویه چه نن ناز و غمزه ستا له سترگو پور کا
 خما یار په هر محفل باندي چه راشي په بنایست د بنایسته وو بازار خور کا
 یو زمان د زره خویني په لاله زار کښ دا فلک ئې بل زمان را باندي اور کا
 چه دیدن د مین نه وي زه ئې څه کرم که گلونه شگفتن راته هر لور کا

تبر یاران به نورو نه ویني په سترگو

که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وري عاشقان ستا که هر څو تیره دندان لري سگان ستا
 چې قدم له تا نه اخلم زره مي نه شي پا بسته یم د زلفینو په ریسمان ستا
 ته لا اوس لکه غونچه په غوریدو ئې د بنایست خبري لاری په جهان ستا
 په بنایست د بنایسته یوسف ثاني ئې په دوه کونه بڼه دیدن دي رایگان ستا
 په جهان کښ که تر مرگه گران څه نشته زه تر مرگه لا بتر گیم هجران ستا

زه به نوم د سلطانیه باندي کښېږدم

که تش نوم د خوشحال تبر شي په زبان ستا

سور پېژوان دي په زرگر نوي سو اریا^۱ بیا د زرونو آزار اخلي پاريا پاريا
 په خاوند مي دي سوگند وي باور وکره چه هيڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساریا
 زه هر گوره دماغی په ځان غره وم ولي ستا سترگو خما دماغ او تاريا
 د چرې د کتارې حاجت هيڅ نشته د بڼو په غشيو تا بېچاره ماریا
 کله کله ئې له حاله خبر آخله

بېچاره خوشحال خپل زره در پسي هاریا^۲

بڼه سري د چا په بدو نظر نه کا که څوک بد ورسره کاندي دوي به بڼه کا
 په بارداره ونه تل ورپري کاني ورته گوره چه بارداره ونه څه کا؟
 د جهان کینی غصې واره تر شا کا که سري په وخت د قهر مرگ تر زره کا

^۱ په دې بدله کښ د بیتو وروستي کلمات ټوله هندي دي چه د لمري بیت د لمري مصراع د اخيري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بیت پاريا په معنا د کناره گېړی او د دوهم بیت آخر په معنا د فراموشی او دریم بیت پای په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ویشتلو دي، په څلورم بیت کښ د کتري کلمه په معنا د خنجر ده.

^۲ بايلو.

دا پدا چه خود بيني ور څخه نشته د جهان نندارې ځکه دوه لېمه کا
په کينه په حسد هيڅ د چا و نه شي هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
نصيحت د نیکو بڼه دي نه د بدو کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
و سړي ته ئی اختيار ورکړ هوبڼياره که په هره چار کښ خدای واره خپل کره کا
ورغ او شپه په لار رواني قافلې دئ نیک او بد د قافلې په لاري تله کا
یک تنها په لاري تله نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا چې د عشق سیلاب پرې راشي واره نور کا
ما ته مه وایه عاقله چه عشق څه دئ؟ که مین شي تا به هم له عقله مور کا
زه به هیڅکله له عشقه نه وانه ورم عقل څه په قهر تل د گوتو مرور کا
زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه ولي ما او عشق خدای لا ویله جوړ کا
زما عمر په حساب تر شلو زیات دي د عشق غم به مي په دیرش کاله کښ زور کا
که ئی چیري د خپل یار په وصال لاس شي
بیچاره خوشحال به هم خاطر پرې سور کا

که بې نمازه د قیامت په ورغ ممتاز کا و جنت ته ئی روان په ډېر اعزاز کا
نماز گزارو ته ئی هسي حکم وشي چه فریښتې ئی د دوړخ په اور کذار کا
اولیا او انبیا به هیڅوک نه وئ چه تر شونډو به بیرون نری آواز کا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ چه په خپل طاعت به عجب یا به ناز کا
دا ځای کار د هیڅ تاعت ندئ خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که یو ځل دي د وصاله بهره مند کا په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
په زمان به دي پیوند له هر چا پری کا که محبوبه دي د ځان سره پیوند کا
نوی میاشت به دي په مخ گوري وگري که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کرم که له ورايه د دیدن مشغل څرگند کا
مبتلا خاطر مي مري د یار له لاسه بیا له میني هم د یار په سر سوگند کا
چه له سوزه له گدازه ئی حذر شي زمانه به ئی گلاب نه به ئی قند کا

د هر چا قدر قيمت پخپل هنر وي د گني قدر څرگند د گني خوند کا
 چه د عشق د لېونیو په حلقه شي کله وي چه هغه غوړ د چا په پند کا
 د جاهل سره کلگښت لکه دوړخ دي له دانا سره راضي يم که مي بند کا
 که د خپلو سپيو نوم ورباندي کښيږدي
 خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زره لري بها^۱ ځان به نه کړی کم بها
 څه وي څه به شي خبر شه ابتدا په انتها
 چه به کاندۀ^۲ تنها کپړي خو لا نن ښه ئې تنها
 چه ئې نور له تا آخلي پخپل لاس ئې کره رها
 ته خبر نه ئې له ځانه چه په تا کپړي څه، ها^۳
 درته وایم نه پوهېږي څه غفلت لري ها ها
 بل مخ مه گوره خوشحاله
 مخامخ شه په شها^۴

که د یار پسې څوک سپیني جامې رنگ کا اواره دي د نیمگړې دنیا ننگ کاه
 شپه او ورځ دي پسې ژاري یار دي غواري که مین وي په رښتیا ځان دي ملنگ کا
 و اشنای وته د یار مینه څرگنده لکه قصد چي له ډیوي سره پتنگ کا
 دا د غم کښتي چه گرځي په دریاب کښ یوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنګ کا
 ښایسته بلا دي ولیده خوشحاله!
 اوس که زره منع کوې سترگي دي جنگ کا

^۱ لمړی بها په معنا د روڼوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

^۲ ښایي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کاندۀ تنها کپړي).

^۳ "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځاي (چها) وویل شي، هم صحیح دي.

^۴ شها یا شهي په بښتو کي لکه ليلا د معشوقو عام نوم دي.

^۵ دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخیستل سوي دي.

له دلبري نه مي خوله غوښته اما
 د ماني په وخت ئې تل هسي خواب و
 هسي يار سره څوک څه لره ياري کا
 زه به هېڅکله له عشقه نه وانورم
 څه خبر بې چه اول په عشق کښ څه ځي
 د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ
 که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم
 زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مين شوم^۱
 پارسايي غواړي له ما نه صنما؟

نو بهار شو بيا نرگس په باغ مستي کا
 په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ
 ميتلا بلبله سر د گل په پښو ږدي
 تواضع زده کړه په تن له سرو وني
 چه صبا مي په سنبل دراز دستي کا
 په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
 لکه برهمن د بت بت پرستي کا
 چه په هسي بلندي^۲ کښ پستي کا
 کرلاني لا نور شراب نوشلي ندي
 دا مستي واره په جام الستي کا

نادیده په نادانی څه بلا کا
 روستايي تر دښته نه وي رسېدلي
 و کافرو ته روغ کړې د دين توره
 و دانا و ته بلا شوه خپله پوهه
 دا همه د بد خوږي علامت دئ
 په جهان کښ چه خويونه د بدی دئ
 الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
 بيهوده ويل د دښت کربلا کا
 مسلمان ته ئې مشرک سړی تر ملا کا
 چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
 چه سړی زنا خونونه، ټکي غلا کا
 يو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

^۱ يا به وهلت وي يعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

^۲ يم.

^۳ چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا.

^۴ په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دين توره".

عطار د^۱ دي نور قلم له لاسه كښيږدي چه په دا خوبي بهرام انشا املا كا
 دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
 خو هم دي له خپله ځانه مشغولا كا

نشته په دا ښهر څوك چه نه دي خريدار ستا^۲ څرنگه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
 ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد شهد كه شيرين دي نه شيرين دي تر گفتار ستا
 ښې د هوسى ستركي دي، نه ښى دي ستا تر سترگو ښه د زركو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
 څوك دي چه تا وويني مين در باندي نشي هر لوري ته ډېر دي كه ئې گورم خريدار ستا
 چا چه تا ته كړي يو نظر دي په درستت عمر څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبگار ستا
 زه به ورته نه وايم سرى چه تش كالبه دئ هر چه ته ئې وليدي لوټ نشو په ديدار ستا
 گل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاني چا وې چه لاله دي يا رابيل دي گلغذار ستا
 ډېر طبيبان راغله لكه راغله هسي ولاړل راشه حال ئې گوره چه څه حال لري بيمار ستا
 وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وكړه وئې چه دا دارو كرم اور بليږي په پرهار ستا
 سر لري خوشحال درته پېښكېن كه دي په كار دئ
 به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په كار ستا

واره مست شه بد ويل كا و سړيو ته ښكنځل كا
 سل بلا تر خوله وباسي په تېره توره ورژل كا^۳
 چه خپل زړه و چا ته وركړي هغه چاري په تاتل كا
 زه به څه ماڼه له چا كرم په ما دا چاري زړه خپل كا
 ځان به واچوم و سيند ته څوك به دا هونيره زغمل كا
 ده پخپله دا فتنې زده كه بد خواه ورته سنبل كا
 نه ئې ويره د آزاد شي به مي رحم په ژړل كا
 چرته ځم په چا فرياد كرم څوك به داد ځما د دل كا
 بل تاراج نشته خوشحاله
 واره عشق دي چه نتل كا

^۱ ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

^۲ دا بدله هم په چاپي ديوان كښن نسته.

^۳ غوښي كوئل او ټك ټك كول.

هر بيمار چه د^۱ طبيب سره شدت کا
 د ماهي ژوندون درياب دي که ترې ووت
 شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي
 و مهتاب وته د سپيو غيا کېږي
 د گونگت^۲ د گل د بويه نه بلا ده
 انبياء چه کافرانو وته بد شول
 خوار هغه چه د غليم په نغوته^۳ درومي
 يو د رود په غاره تږي تشنه لب مري^۴
 د فرقان په هدايت فاروق پوهېږي
 که ئې گوري و خپل ځان وته آفت کا
 په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
 د افتاب د کومي چاري خسارت کا
 په غيا غيا ځان هسي فضيحت کا
 ژواک ژوندون واره په بوي د نجاست کا
 واره چاري د شيطان په مصلحت کا
 مدعي غليم د نیکو نصيحت کا
 هر خسيس په خساست کښ خپل عادت کا
 نه بوجهل بولهب ته هدايت کا
 طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
 نه اودس غسل د کبر طهارت کا

يار په څه بې وفايي کا
 لکه شمع له ما درومي
 عاشقي دي هغه کاندي
 څو بنايست دي دلبره
 چه بې جرمه جدائي کا
 په بل ځاي به روښنائي کا
 چه قبوله رسوائي کا
 هونيره کبر و منائي کا
 خوار خوشحال ته د سرو شونډو
 بوسه ورکړه گدائي کا

يار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا^۵
 تل به د جفا په دريابونو کښ غوټې خوري
 ژر پاڅه رويباره ځما زړه پسې بلا کا
 څوک چي زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

^۱ له طبيب.

^۲ جعل.

^۳ يعني اشاره.

^۴ دا بيت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تيمار د رود پر غاره تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئې لکه چه صحيح دي بوتيمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاره سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

^۵ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

څه گنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم^۱ وږي په ځاي پرېږدي و مرو وته صلا کا
 هيڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي توري زلفي ستا دي چه دايم د زړونو غلا کا
 ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
 ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ تل په عاشقانو باندي خلق الال^۲ کا
 ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه يم څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا^۳ کا

راشه که ئې گورې دا پخپل جمال مغوره

څو رنگه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

يار چه تل هسي جفا کا ظلم، جور، سل بلا کا
 نور څوک هم شته په دنيا کښ خو که تل به ئې په ما کا
 راشه گوره ستا له لاسه څوک خندا کا څوک ژړا کا
 د هغو په حال خبرېږه چه په در، درته دعا کا
 که رشتيا ور څخه نشته مرگ ئې مه وه تل رشتيا کا
 څه ئې شته په زړه پوهېږم دا چه ځي نظر تر شا کا
 مخ ئې گل دئ زه بلبل يم تل بلبل د گل ثنا کا
 هيڅ مانه مکره خوشحاله
 بڼايسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصيت دي د سيماب څو ونه مړې ځنې نه ځي اضطراب
 ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني نه ديت شته نه فضا شته نه عذاب
 ستا د سپو سره گرزم ستا په کوي کښ گندي ما ورسره گډ کړې په حساب

^۱ څه ئې دود دي څه ئې رسم.

^۲ يعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

^۳ سوځل او بلول.

خو خوښي دي د خپل يار د دیدن مومم که په وېښه میسر شي يا په خواب
 دا چیستان د یار له شونډو راته حل شو ارویده شو یو ځای نقل او شراب
 چه په ډکه خوله دی ووې یاري نگریم د بلا په خوله دي ورکرم زه خراب
 په ملال ملال کاته عاشقان^۱ وژنې ستا په سترگو کښ چرې دي د قصاب
 ماته څه وایې چه وایه څک دي وژني ته له خپلو سترگو غواره دا خواب

که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال گورم
 راشه وگوره په اور یښي کباب

خپل بیمار مي حواله کړ به نصیب ورته زهر شوې گولی د طبیب
 برآمد ورباندي صوت د غراب شو خوشامد ورته آواز د عنذلیب
 طبیعت چه مخطب شي سود ئې نشته بن په پند ته نصیحت نه په ترکیب
 په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ د بوجهل تل نارې وې د تکذیب
 عمارت لکه خطا هسي خطا ځي په اول ئی چه خطا پر بوزي ترتیب
 نصیحت د ناصحانو باندي باد شي چه زوال د چا د چاري شي قریب
 دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي د تعلیم او هنر اثر په ذنب
 د پخو په حال اومه کله پوهېږي د مقیم په حال خبر نه وي عریب
 نصیحت بې ځایه واره جگر خون دئ ځکه ژبه تر غاښ لاندي کره ادیب
 د هلك مینه په چا وي په هلکو د لیب قدر په چا وي په لیب
 په زرگونو مي دنیا و هر چا ورکړه په جهان کښ پیدا نشو یو حییب

د خوشحال څټک په شمار په حساب ندئ
 په هر ځاي په هر دیار لري رقیب

ما د مځکي په مخ ولیده مهتاب چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
 د زلفینو تر نگهت ئې مشک شرمېږي د خولې^۲ تر بوي ئې نه رسي گلاب
 د وربل په هر هر پیچ کښ ئې نافې دئ مشاطه ئې چه پرانزي^۳ پیچ و تاب

^۱ په یوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلي.

^۲ د خولو.

^۳ پرانځي.

۸۰

نور شراب ورته اوبه د تر خويي^۱ دي چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وي مي زره مي ستا د مخ په اور وريتيږي وي ئې پرېږده چه بڼه وريت شي دا كباب
ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دي زره مي گوره په تصوير كښلي كتاب
عاشقان مي كشتگان د معشوقې دي كشتگانو څخه نشته سوال ځواب
كه ته څه خو اشارت وكړې د سترگو
د خوشحال څټك به ووينې شتاب

نول د تن د ځان شيون د زره آشوب يوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وايي ته په چا مين ئې راته وايه بې له تا له نورو مينو توبا توب
خوله چپيه ده د حيات په تور ملسل^۲ كښ نوم ئې شته لا هيڅوك ندي پرې خروب
ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي كړه نرگس ځكه كښين سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري كي پري نردم چه ئې توپم د مژگانو په جاروب
واره شونډي په لذت سره يو نه دي څوك حلوا دي د نباتو څوك اتوب
لكه باز خال دي تارو دا بنگار د ده دئ كه څه شي ځما د زره په تلا توب
دا ځما د سترگو اويني ويني بدي د ويشتلي زره له سترگو ځي زهوب
ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زره ولاړل
د خوشحال د زره آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان كښ څلور قسمه دي نعمت عاقلان ئې دي خبر په حقيقت
لمړنې نعمت د علم، د بڼه خلق دئ دا نعمت په دواړه كون دى راحت
بل نعمت په دا جهان د پير دولت دئ چه هر شان پرې ابلهان كا فراغت
بل نعمت د رياضت دئ كه ئې گورې په هغه جهان راحت دلې محنت

^۱ په چاپي نسخه كښ "تر خولي" ليكل سوي دي چه معنا ئې نسوه را بڼكاره.

^۲ مطلب ځني زلفي دي.

په خپل مټ، په خپل کونښن نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مين شوم د بلندي په قامت راته ودرېده دار د ملامت
 چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه گویا پاڅېده بلا د قیامت
 چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
 د مژگانو ناوکی ئې هسي نه دئ چه به څوک ورځني درومي سلامت
 چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
 نن د کښليو د دیدن ننداره گوره او کنه کانه به درشي ندامت
 چه د کښليو ننداره ور څخه ولاړه خبر نه يم کوم گناه وه کوم شامت
 چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندې
 لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي وليده په سترگو ستا ښايست ښاپېريو څخه نشته دا ښايست
 هم هغه درباندي هسې شان مين کرم چه درکړي ئې و تا دي دا ښايست
 مخ ئې کله د لاله غندي زيبا دې د لاله تر گل ئې پېر دي لا ښايست
 گرمه نه ئې چه خپل ځان ستايي نگاري وايي نه لري قمر ځما ښايست
 لور په لور به د بلبلو ږغ پری وشي که صبا کا د گلونو وا ښايست
 د نرگس گلونه هم هر گوره زيب کا ستا د سترگو وينم لا زيبا ښايست
 عاشقان دي پرې پتنگ کرل چه وريټېږي خدايه تا کر په جهان پيدا ښايست
 ملاحظت وه نزاکت وه لطافت وه
 د خوشحال دلبره سر تر پا ښايست

چه د پلار بد گوئی سر شي پوت^۱ صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
 چه د مور په چوت ئې خير و برکت وي له هغه مور به نه زېږي کپوت^۲
 بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي چه له مور نه فرزند زېږي ثبوت
 د بد زويه ږغ د فسق و د فساد ځي د ښه زويه ځي ناری په ملکوت

^۱ محشي فرزند او زوي ورته کښلي دي.

^۲ محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالايق دي.

د مزري په خوي پيدا شي ځني زويه ځني غواړي د گيدر غندي خپل قوت
 چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو هغه زوي خو عمل گوره کرتوت^۱
 د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې که بڼه خوند لري ترې بڼه گڼه تور توت
 پېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
 و خوشحال ته هونبنيار مېنک دي پير فرتوت

د شوم سري له كوره كه اوبه وي د حيات په ما باندي لگېږي لکه زهر د ملمات
 موسی څخه هيچ نه و ور څخه يوه عصا وه قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
 هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي دانا به هسي كار كا چه ئې نه وي و بال زيات
 د گل د عمر كار، د دنيا مال، د سفله مهر دا درې څلور كارونه بې بقا دي^۲ بي ثبات
 چه شرم ننگ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه^۳ په مال ئې نظر مكره مه په حسن په ذات
 دانا په جگرخون كېن د نادان خوښي افزونه عالم واره حيران دي په دنيا كېن دا واقعات
 عادت د فلك دا دي هم د بناد هم د غمجن كا كه هر څو بڼه صفا وي بيا زنگ ونيسي مرآت
 خوشحاله څه اندوه كړې خوښ پدا اوسه خوښي كړه
 چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زكات

که عطار د خپلو مېنکو کا صفت^۴ په دا څو ئې روان نشي نگهت
 مشاطه دي د دريو ارايش كا ولي دريغه كه د ناوي وي صورت
 كه د خره زين د سري واره سره زر كړې خر به آس نشي په دا زيب و زينت
 كوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي جوهرې ئې خبر دار دي په قيمت
 د هونبنيار چه زيست روزگار شي له نادانو شيرين عمر بزي تيرېږي په حسرت
 په نصيب ئې دغه دواړه تو كه نه وي چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

^۱ دا کلمه عیناً ولیکله سوه په ټولو نسخو کېن دغسي ده.

^۲ دا بدله په چاپې نسخو کېن نسته.

^۳ وي.

^۴ چه شرم ننگ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

^۵ دا بدله په نورو نسخو کېن نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

د خوشحال که نه د تن یې نه د گيډي
و سفله لره ورشه په حاجت

ما چه نظر وکړ په ذرات په موجودات
يو څادر تر میان وي فهم پاتو شي له کاره
هيڅ بني ولي نې درست اسرار موندلن ندی
وزېږي^۱ له نوح د طوفان په موج فنا شي
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه
هونبره^۲ علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي
رد دی که مقبول دی که معقول دی گوره ننداره کړه، تر دا دم مه وهه زيات
سر په سجده کښيږدي وايی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړي، بکښي څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست غنچه خوله نې نيست و هست^۳
په دوو زلفو عنبر پاش په دوو سترگي^۴ مي پرست
څه شپوې دي په جهان کښ د همه شپوو همدست
منفعل نې گل تر مخه تر ښه قد نې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ چه دايم نې وم په مرست
د بالاً^۵ بلا نې ښه ده
د خوشحال سره پيوست

^۱ مطلب ځني د نوح زوي دي چه کافر و او د آذر زوي ابراهيم و.

^۲ همره شي عالم چه فرښتو ته.

^۳ خوله په اعتبار د تنگی گویا نيست ده.

^۴ سترگو.

^۵ چه.

^۶ چه مطلب ځني قد دي.

(ٲ)

که د شمع غندي کنبښاستې مخ پټ تجلي دي د جمال وينم تر څټ
 ته ورځه په نجاست باندي پېرې کره د گلزار له گلو څه غواري گونگټ
 د چندن دوني لږ لرگي تحفه دئ نه د بلي بدي وني درسته سټ
 په وکبلو به ئې څوک وي چه بد وايي د گنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
 که په څو را باندي و خېژي خطا شي راته وايه چه دي پرپوزه دواړه مټ
 مگر مرگ ئې په ارمان و بله جدا کا د جيغي^۱ جدائي نشته له لويټ

چه دي زره هغه به ووينې خوشحاله

خون يوه قطره که تېر شي تر دا خټ^۲

(ٴ)

چه بد نه کاندي خبيث نور به څه کاندي خبيث
 ځني طمع د ښو مکره کله ښه کاندي خبيث
 چه د بل ښېگره ويني ځان اوپه کاندي خبيث
 که ئې ځاي وکړی په زره کنښ خوږ دي زره کاندي خبيث
 که ځما په خوله شي خداي دئ زر رانده کاندي خبيث
 چه جهان ور ځني خلاص شي خداي دي مړه کاندي خبيث

د مېرې غندي خوشحاله

الوته کاندي خبيث

يار مي بيا د سترگو تور کا الغياث واره جور ظلم زور کا الغياث
 په ما خوار باندي ئې نر ناحقه لېردي^۲ سل بلا د څنگه نور کا الغياث
 زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ په عاشق به څه پېغور کا الغياث

^۱ محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويته د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېږي.

^۲ خط.

^۳ تلنگ او راهي کېده او لېږل.

چه د وصل په دولت وي^۱ سره جمع جدایی به هغه خور کا الغیاث
 د خزان دوک ئې لیدلي دي په سترگو چه بلبلي هونبره شور کا الغیاث
 هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
 څوک به مر دا هونبره اور کا الغیاث

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هيڅ په پالنگ د معشوقې ورځې سر تېري له معشوقې نه شپوه بويه څو رنگه که په زر رنگه خوبى اراسته وي هونبيرانو لره عقل فکر بويه چه له شور و شره خلاص دي مردگان دي که بادشاه څخه بى شماره خزانى وي مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ زور سړى که تر څنگ کنبېنوي بڼه ناوې سوداگر که وقوف دار د هر کالي وي که سړى د جهان واره علم وکا باز که لوى کټه خو شرنګ د ډېر صفت وي

په نفر کښ چه هنر نه وي هم هيڅ هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هيڅ د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هيڅ چه زلمى په بلا بر نه وي هم هيڅ لېوني چه بى خبر نه وي هم هيڅ د ژونديو چه شور شرنه وي هم هيڅ چه ئې بڼه جنگې لښکر نه وي هم هيڅ چه سخی سړى تونگونه وي هم هيڅ چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هيڅ په کيسه کښ چه ئې زر نه وي هم هيڅ چه د ده د عمل چر نه وي هم هيڅ چه تېز پر په زره زره ورنه نه وي هم هيڅ

يو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
 د سړى چه دا سیر نه وي هم هيڅ

(ح)

کلك خراباتي یم له ما غواره صلاح ډکي پیالی اخلم تر صباح تر رواج
څوک دی چه د نمر خوبی به ستا مخ په څپر کا نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوینه زاهده د بڼه مخ له نندارونه سترگي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کره په هنگام د حادثې ساقی په جام کښ می چه باد را پاڅت په زجاج کښ بڼه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنگ ته جوړ شه
غسل په می وکره د مومن وضو سلاح^۱

^۱ الوضوء سلاح للؤمن عنی اوسد د مومن وسله ده.

(د)

د خدای عرفان می وشو په عرفان د محمد
 راشه نظر وکړه په طه او په یسین^۱ کښ
 ډیر خلق پیدا دي انبیاء که اولیاء دي
 خدای سره موسی په کوه طور کړلې خبري
 پیک ئې جبرئیل و د رفرغ جلب نیولې
 خوان د موسی خورمن سلوي یو لک وگوري
 خواست به نور څوک نکا د خسته وو عاصیانو

لاس دي لگولي ما خوشحال په دواړو کونه

غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډیر عالم ځما په یاد
 هم دا هسي راشي تیر شي
 عجب لویه کارخانه ده
 و حباب و ته نظر کړه
 هسي نه ئې که پوهیږي
 هیڅ خبر نشوې له ځانه
 غمجن والي دي په څه وي
 څه سختي لرې خوشحاله
 دا دي زړه دي که فولاد

سپي چه ولامبی په رود
 په بهار او په خزان ئی
 لیونی لپونی تر شی
 لا بد بوی شی دا دی دود
 هیڅ و نه شو ځما سود
 څو چه شی ورته سرود

^۱ رشه نظر وکړه په طه په یسین باندي.

^۲ یعنی یاد او بیان او ثابت.

په سوړوالی کښی چه کارشی و هیچا ته مه شه تور
 چه ئی قصد د گزار نه وئ هغه نکا زگره خود
 که ته کام غوارې خوشحاله
 کام نه مومې په منبود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد مرگ دي هر سړی همپش لری په یاد
 چه د عمر ئی بنیاد په هوا ایښی په دا هسي ژوندون څه دي اعتماد
 د آدم خاوري د غم په اوبو نم دئ خمیره^۲ په قدرت کرې چل بامداد
 انبیاء او اولیاء لارل و کور ته ته به وائی چه د دوي نه و بنیاد
 د دنیا ژوندون هیڅ ندي که ئی گورې چه هیچا ځني بیا نه مونده مراد
 همپشه که ژوندون^۳ غوارې درته وایم همیشه که د نفس سره جهاد
 مسافر چه ئی سفر وي څو دوران د هغې لاري اخلې زاد
 راشه زره له غیرو پریکړه ای خوشحاله
 په امید ئی د دیدار لره زره بنیاد

و د نه زېر فرزند د بابا په غولي وند^۴
 د مریخ په کوکب شوي شوخ بی پاک بلا لوند
 د زهره په ستوري زېره خوش خرم خوشحال خورسند
 نحس او سعد اوه ستوري تر دا نور شته لا بلند
 په هغه طالع چه وشي په عالم کښ شی څرکند
 بختور دانا مخ دویي د وگری دلپسند
 د ده زره په هره چار کښ د همت سره پیوند
 همگی په خوړو پک وي د گني غندي بند بند
 د ده علم عطائي وي نه سبق د دانشمند

^۱ د مرگ په اوبو.

^۲ خمرة طينة آدم اربعین صباحاً.

^۳ یعنی ځما گله.

^۴ سید راحت وند په معنی د خندق او غندی را وړي دي.

چه تر ژبه څه وباسي نصيحت وي وعظ، پند
 پخپل شرم ننگ راغلي نه په شخوند وي نه په خوند
 دا ته څه وايي خوشحاله
 خرو ته څه ورکوي پند^۱

هر گروه له خپله گروه دې خوشنود هر سرې لري نظر پخپل مقصود
 دانشمند د دانشمند په صحبت خوښ دئ د جاهل په صحبت گو شي جاهل زود
 مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ د جيند له حاله څه پوښتي جهود
 د جماع په لذت حيز کله خبر دئ که ئې حوره په پالنگ کښيني څه سود
 چه په خوي دي خبر نشو غير جنس دئ
 غير جنس سره خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوړو شونډو وي ډير دى تلذذ تر همه خواړه ئې تير دئ تلذذ
 ما وي زه به ئې غسل سره نسبت كرم د دشنام ئې په بل پير دئ تلذذ
 له شكرو زړه نيوه شي نه له ده نه د پيو^۲ روي^۳ په څه څير دئ تلذذ
 څو مي ياد د هغې خولې د مچي خوند دئ نور مى كل له دله هير دئ تلذذ
 د ناوك ئې^۴ هم لذت تر حساب تير دئ ولي زيات ئې^۱ د شمشير دئ تلذذ
 لكه و د زنج سيب په هغه شان دئ نه چه اوس ئې تير و بور دئ تلذذ
 ستا د ژبي د سر ډير منت را باندي په دا يم ئې را بر سير دئ تلذذ
 په هجران د شكر ليو په جهان كښ
 په خوشحال زهر و گنډ هير دئ تلذذ

^۱ قند.

^۲ دا کلمه په هره نسخه كښ جلا املا لري (پيو وري، پيووري) ام اصل يې (پېروي) دي چه په پارسي

ئې قيقاق بولي.

^۳ د.

^۴ د.

مي شته چنگ و ني شته ساقي راشه باده راکره
 کنبينم و رودبار ته چه رواني اوبه گورم
 يار دي که د کور^{۲۶} دين قبول کا پدا څه شي
 مينه د مجنون په ليلا لا شوه پيره پيره
 تل به بهار نه وي چه تيريږي وخت د ثور
 عمر غندي درومي چه بنه وکم باندي غور
 شرط د محبت دي ته هم واخله دين د کور
 څو چه عالم ورباندي وکړه هور زور

طبع د خوشحال ده لکه بنه باغبان په باغ کښ

گل و هر چا ورکا چه ئي زره وري على الفور

په تازه عاشقي مهر کوه مهر
 که د زهرو پياله وي ستا له لاسه
 چه له لويو له هلکو جفا اروم
 په عالم کړي بلا ستا سترگي نزولي
 زه هاله له د عافيت ناوي قبول کړم
 د وصال ورځي هلکي تر گري دي
 د ديدن توي بي حده تلوار کاندي
 چه آشنا شو نور که مهر کړي که قهر
 تر عسلو به لا بنه وي هغه زهر
 مگر دود د وفا نشته ستا په بنهر
 څوک به څه لره تهمت وايي په دهر
 چه مي خپله تمنا ورکړه په مهر
 بي ليدلو مياشتي کال شوې گري پهر
 گوره کله به خروب شي ستا په نهر

خوار خوشحال ئي لکه خس هسي لاهو کړ

چه د عشق سيلاب را وخت لهر لهر

ته چه مخ په آينه کړي برابر
 مرنې سپاره د مخ دي دا دوه توگه
 چه پلو له مخه واخلي زه دعا کړم
 د يوسف غندي مخ پت کړه په برقع کښ
 مخ هغه چه ئي ستاينه درست عالم کا
 زاهد مخ په محراب وينو سجود کا
 مخ دي هسي شان لیده شي په خالونو
 ربنه^{۳۳} شي په دا مخ کښ مخ د نمر
 توري ورځي توري سترگي مخ لښکر
 هر چا زده چه دعا بنه ده په سحر
 چيري نه وي چه پري ولگي نظر
 نه هغه چه لکه ستايي د لال خر
 ستا د ورځيو په محراب نه دي خير
 که ئي گوري لکه گل د پيغمبر

^۱ محشي تر کور لاندي کافر کنبلي دي.

^۲ مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا پېره څو به چه عالم ورباندي پېر کر هورزور

^۳ دا توري د هري نسخې لېکونکي په جلا ډول غلط کړي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مگر ربنه صحيح

دي، د سپورمي سپکي رڼا ته وايي، يا نوره سپکه رڼا.

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه نور که ستوري د آسمان دي ته یی نمر
 دا د مخ خوبی ئې وگوره خوشحاله
 د شرابو د مستي لرئ اثر

چه مرغونه د آسمان ساتي دا کار^۱ د هونبیار دي د بیدار دي خبردار
 زه دا نه وایم چه زه هونبیار بیدار یم د ما هم له لاسه ولاړ دي خو دینار^۲
 د نادان خطا لا هسي گرانه نه وي که خطا ده خو خطا ده د هونبیار
 هو دا هونبره تفاوت تر منخ لیده شي چه میر بنکار سړی پوهیږي پخپل کار
 سربسته د میر بنکاری ور څخه نه وي بیهوده مرغه ضایع کا نا میر بنکار
 بڼه مرغه د نامیر بنکار تر لاس ور مه شه او که ورشي یا به خاوري شي یا خوار
 د خوشحال خبره نغوړه پرې عمل کړه
 تجربې ئې دي لیدلي د روزگار

خه سړی څه ئې تدبیر	هم هغه شي چه تقدیر
که جهان شي تېره توره	ستا په مرگ شي خلق خیر ^۳
بی تقدیره به و نه مړې	نه په توره نه په تیر
بی اجله مرگيې نشته	تبغ وهه مکره تقصیر
لکه کار د مړني دئ	هسي کار نه دئ د پیر
د غازیانو شهیدانو	پروا نشته د سعیر
گل گټنه ده د توري	که کابل دي که کشمیر
مړني دي چه ^۳ یادېږي	په سندرو هم په ویر
چه دروغ د توري لاف کا	د هغو نه یم دلگیر

^۱ محشي روته کښلي دي چه يو څو اینار بازونه.

^۲ خیر.

^۳ که یادېږي.

^۴ په هغو.

توره بخره د خوشحال ده کان^{۱۱} په کان خلق خبير
 تر اوو پېرېو پوری واره مره په تبغ په تېر
 دا د خان ستاينه نه ده
 حقيقت وایم په خیر^{۲۲}

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور که وگرې په سولي^{۳۳} کر مخ ئی سور
 ملامت چه په عاشق باندي وایه شي په مذهب د عاشقانو دي معذور
 عاشقان په معشوقه باندي پتنگ دي له جهانه به ولاړ نشي دا دستور
 خو د عشق مينه زیار تېري په کوکل کښ د عاشق په پوهه نور علي نور
 د عشق کار په لېونتوب دئ نور څه ندئ راشه واوره، نه په عقل نه شعور
 معشوقې وته بادشاه لکه بنده شي که قيصر دئ که خاقان دئ که فغفور
 روغ ئې هيڅ په حال خیر نه وي له درد که په درد کښ قراري نکا رنخور
 زړه مي سر تر پایه واره ابله دئ په فراق کښ، لکه وړي د انگور
 هر گروه له خپله گرده سره سرور کا د ما هيڅ نه شي له چا سره سرور
 عاشقان په عشق کښ واره ناصبور دئ
 څه خوشحال يواځي نه دئ نا صبور

چه مکې لره څوک درومي^{۴۴} په خره سپور که حاجي شي نه ئې ننگ وي^{۶۵} نه پېغور
 چه خبر په هنر نه هغه کم عقل چه د خط سترگي ئې نه وي هغه کور
 چه ئې خدای و چا ته ورکا د هغه^{۶۶} دي بخت دولت نه په کوښښ دي نه په زور

^۱ کال په کال.

^۲ خېر

^۳ يعني دار.

^۴ ورشي.

^۵ شته.

^۶ د هغو.

اصالت هنر چه دواړه سره یو وي په ۳۳ خصلت هنر سیرت دانش باقی وي دا همه له نا پوهی پیدا کېږي پېرځوینه، ښه سلوک، نمځنه، عدل کبر جن، حریص، بې زړه چه دروغ وایي که وعده ئې قیامت وي د غوښتني که طالع ئې د دولت په شریب پک کا د یاری د دوستی لایق هغه دي که ځوانمرد یې ځوانمردي به د هاله وي په ایمان په ځان په دواړه خرفه نکا د هوبنیار سره مجلس ښه دئ خوشحاله د نادانه سره ښه ندئ بیور

لکه ښه کښیده روغه^{۱۱} په انځور^{۳۲} قد قامت صورت فاني دئ سپین و تور خر خښې دعوی نا سازي شر و شور که د دا خویونه شته څه غواړې نور د یاری لایق نه دي دا څلور د هوبنیار سړی به نه وي په کار پور بیا آخر شي د کم عقل جام نسکور چه آزاد ورځي نه وي پلار و مور سل بدی آواره کړه د خپل ورور چه د خپلي ژبي ولگېږي اور

خپل پردی راته په خوله وایي زر زر^۰ اوس په دا دور ما ولیدل خواړه دي نورو چارو وته څه گورې دا گوره که د قصد کښینه حسد ور سره پرېوزي فیروزه الماس با قوت لعل له کانه مځکه څه د آسمان ښایست په زر دي شاهزاده بې زرو گڼبي تنها گزري زور، قوت، حرمت هورې درومي چه زر وي و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر تر پدر تر برادر تر پسر زر چه صاحب د مسلمان کا کافر زر په وژو د سید درست کا محضر زر له دریا به نه وکارې گوهر زر ستوري زر دي آفتاب زر دي قمر زر د هندو سره روان کا لښکر زر د پادشاه په سر څوک کښیږدي افسر زر

^۱ جوړه.

^۲ نقش یا د نقاشي اسباب.

^۳ چه.

^۴ دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمځنه) لیکلې ده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه يعني لمونځ کول.

^۰ خپل پردي په خوله په زړه وایي زر زر.

خدای د ما د قانعانو په حساب کا
 ښه ځوانان ئې لیدل نه مومي له ورايه
 جوهرې قدر قیمت زده د جوهرو
 د گیدرو نوم په خوله څه لره اخلی
 هر مراد چه د سړې دې په دنیا کښی
 که چمیار دې که نداف دې که جولا دي
 نه به دي په لرو زور نظر وکا
 نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

د غریق اوبه چه پاس واوري تر سر
 خبر دار ئې په پساره په اوږده نه وي
 اوس مي درست صورت د غم په درياب دُوب دئ
 اندرون بیرون همه په غم کښ ځار شوم
 ژواک ژوندون مي همگي واره په غم شو
 غم په مثل لکه اور زه سمندر

د دولت لمن نیوه نشي په زور
 دولت څه دئ په مثال ښایسته ناوې
 د گنده ټټو نه بد ټټو پیدا شي
 د دولت په آس دي هر نا سور سوز نشي
 چه په کور کښ می اول ټټو راغلي
 ټټوگي دي تازهگي دي ترې زوولي
 نه یو ښه لایق فرزند د پلار په خونه
 ربه دېر اولاد دي را کر منت دار یم
 چه په وړو کښ نفاق کا نا لایق دي
 د خوشحال په دعا غوړ د سترگو وکره
 که بهرام عابد دي واره کر و کور

بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

دَ بازونو ښکار د چا دئی د زردار هم زردار هم بې پروا قلندر وار
 که ئې غم د هوس کا د زیان ئې نکا که ئې مری په قوشخانه کښ خو دینار^۱
 د هغه سړي څه کار دئی په بازونو چه بنده دې د درم او د دینار
 د ښکار کار په مصلحت په سیالی نه دئی دا یو عشق دې چه ئې ورکا کردگار
 چه په اصل کښ شجاع عالی فطرت دئی د هغه په زړه کښ حب پرېوزي د ښکار
 قمار باز به له قماره صبر وکا مست نه هم شي له شرابو توبه کار

زه خوشحال به د بازونو ښکار پرېږدم

خو ژوندی یم دا می کار دئی دا روزگار^۲

زه ژولېده تر یم که مجنون ژولیده تر هیڅ خبره مکره^۳ سره دواړه سر په سر
 گوره چه څه حال دې ستا په زلفو کښ د زړه مې باد را لره راور نن پرېشان پرېشان خبر
 مخ دي مسلمان دئی واره^۴ زلفي دي کافري دواړه مې قبول دې مسلمان دې که کافر
 گل د لاله ښه دې راته وایه که بارخو مې ستا زیبا بارخو نه له گیاه کرم برابر؟
 نه په گڼت د باغ ځي نه په سیل د گلونو څوک چه په کوڅه د دلربا لري مفر
 تا وته د خپلو شونډو قدر ښکاره ندئی ما زده چه عسل دي یا نبات دي یا شکر
 مخ په پلو پت کړې رڼا ورځ ور باندي شام کړې بیا چه پلو واخلی په عاشق شی سپین سحر
 ډېر^۵ په غېو کښی پروت قدر ئی هیڅ نه نه ئی زده شی چا د سر قیمت زده جوهری صاحب نظر

سترگو ته ئې وگوره خوشحاله بائو ورځي

ستا د مرگ دپاره په خو جوړ لري لښکر

^۱ محشي ورته کښلي دي: يعني دینار بازونه، ممکنه ده چه یوه نوعه د باز وي.

^۲ په ژوندون د له ما نه درومي دا کار

^۳ نده.

^۴ توري زلفي.

^۵ در په غېو کښی.

راشه گوره د بهرام د نفاق چر
 کله بنه زوی د پلار بنه ورور د ورور شي
 دا تاثیر د بد پتي دئ که د تخم
 که لوگي د اور فرزند دئ په دا څه شوه
 په ما درکښ ئې بلا وئ که په پلار کښ
 بهرام خان دئ سعادت دي هم يحيی دي^۲
 و خانې وته ځغله هنر هيڅ نه
 خاني کار د هر چا نه دئ د هغه دئ
 يکباره ئې په نظر کښ شرم ننگ وئ
 گاه سني گاه را فضي گهي کافر
 گاه له دواړو توگو گززي پر پر نخر^۱
 چه غنم باندي کرې کپړې جودر
 چه داور غندي ئې نشته خير و شر
 چه دا هسي ځني زپړي گيدي^۲ خر
 په خصلت کښ سره يو تر بل بدتر
 و عالم وته پيدا کړه درد سر
 چه صرفه ئې نه په زر وي نه په سر
 د دنيا په سود زيان نه وئ خبر

د خوشحال څټک که سل زويه نمسي دي

لا لايق د خاني نه وينم پسر

راشه مه کوه ډېر جور
 زه هم خوي لرم يو طور
 زه فرهاد د زماني يم
 ته شيرينه د دي دور
 د غماز په خولې مي وژنې
 نه انصاف لرې نه غور
 په خبرو دي پوهېږم
 زه ته رنگ لري د ميور
 گندي راشې په منگلو
 درته پروت يم لکه بور

په خوشحال کرې ځني چاري

د غمزې په هور زور

شپه ئې وينځه بې بې نور
 تور زنگي نوم ئې کافور
 مرده شوي چه منافق دئ
 مر جهود بولي مغفور

^۱ دا کلمه په چاپه ديوان کښ پزنځر او په نورو که هم ډول ډول لېکلي ده چه حل طلبه پاته سوه.

^۲ سيد راحت گېدي په معني د زره را وړي دي.

^۳ بهرام، سعادت، يحيی د خوشحال خان زامن دي.

^۴ سره يو تېله بتر.

^۵ په خوله مي.

نادیده چه ،منیه^{۶۱} لولي
 سفله ټول کا څو درهمه تر خواجگانو شې مغرور
 دروغجن تر ټوپه^{۶۲} ورشي د کابل کاندې مذکور
 خپله بل وته نیولې په پردې باندي غيور
 ټټي ټټي پيايې اخلي بڼکاره مه خوره يو انگور
 موحد د رسالو شه تر ځان کوز گڼه^{۶۳} حضور
 د خوشحال سره خدا کره
 بيا ئې ژاره په سرور

عشق تر ځوان نه زور کا ژر نسکور^{۶۴}
 اندرون د هر چا شين د عشق په شين دئ
 چه په عشق کښې څک پېغور تري په نورو
 زاهد ورچانې^{۶۵} انکار کاندې له عشقه
 چه د محکښې د آسمان په منځ کښې څه شته
 زه حيران يم دا مي څه دي په کوکل کښې
 په وصال کښې سل هراسه د هجران دي
 په پخه ونه لا بڼه لگېږي اور
 دا يو اور دې لگېدلې لور په لور
 هم په ده پوري به لگ وي دا پېغور
 نلدمن^{۶۶} ليلا مجنون لولي په کور
 زه همه وينم له عشقه سپين و تور
 چه ورځ و شپه پر تل وي شر و شور
 په هجران کښې خو غم يو دئ نه وي نور
 جهان واره کور د عشق د محبت دې
 په خوشحال باندي باندې شو رنتېهور^{۶۷}

^۱ د فقه له لمړنيو کتابو څخه دي.

^۲ په ننگرهار کښ د يوه زاړه عمارت کنډواله ده چه بنياسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خيال له هغي زړې کلمې ستونځه څخه پاته دي، چه پخوا ئې د بودايي دين معابدو ته ويله.

^۳ منصور.

^۴ يعني دروازه تري.

^۵ د يوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

^۶ يعني کوچني کلي.

فلک کا دا هسي چارِ دَ ده چاري ديِ مردارِ
 دوه ياران سره جدا کا بيا ئي بند کا سره لارِ
 گاه دزده وي په بنادي کنښ گاه د غم ژړا چيفارِ
 گاه دشواري کا آساني گاه آساني کا دشوارِ
 دواړه توگه گزران شي
 بده دا هم نه ده بارِ

که په خوله را سره جنگ کا هغه يار چه له ما سره راځي غاړه غړي
 هېڅ حاجت د توري نسته ماڼي بس دئ چه مشال ئي د جمال راته ښکاره کړ
 چه ملنگ د مسلې غواړي خپل مخ ته له هر چا سره خندا په اُرت زړه کا
 مرصع بسير^{۱۱} د نور لري په پوزه زه فقير يم دئ بادشاه دي باندي ښائي
 په زړه مهر رنگارنگ کا هغه يار څه مي ليري له زړه زنگ کا هغه يار
 که مي مرگ وته آهنگ کا هغه يار بيا به ما باندي پتنگ کا هغه يار
 عاقبت مي به ملنگ کا هغه يار خو په ما باندي زړه تنگ کا هغه يار
 اکتفا په تور لونگ کا هغه يار که ځما له ياري ننگ کا هغه يار
 رقيبانو وته نرم شي تر موم
 و خوشحال وته زړه سنگ کا هغه يار

که مسجد گوري که دير واره يو دي نشته غير
 يومي بيا موند په هر څه کنښ چه مي وکر د زړه سير
 هغه ځاي په سير گرځم چه تر نه رسېږي غير^{۱۲}
 په احوال باندي يو دوه شي ځکه نشته باندي خير
 خوشحال يو وينې خوشحال دئ
 ورته ورک دي غير و زير

^۱ دا کلمه په هره نسخه کنښ په جلا ډول ليکلې ده، په چاپي کنښ بېر، په بله کنښ پسرده، چه اصل ئي نسو را معلوم.

^۲ طير.

که دي زلفي نه وي تار تار ما به نه ژرله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه په سينه کښ مي خار خار
چه په تا ئې د زره مينه هغه تل گرزي خوار خوار
زره د يار له لاسه مړينه بيا مدام وايې يار يار
توري سترگي دي گواښ گرندي باڼه ستا وايي مار مار
ستا د شکرينو شونډو اشتياق لرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وايي
واره ښه وايي خار خار

لکه کار لري نظر هسي ژبه کا اثر
ماهيت ئې مونده نشي چه څه ځيز دئ دا بشر
هم ترکيب د نيك و بد دئ هم معجون د خير و شر
هم فرښته دئ هم حيوان هم مومن دئ هم کافر
کله اور کله اوږه شي کله توره کله سپر
کله څورب شي له باده کله بيا په هيڅ پنگر
لکه دى دى په جهان کښ بل به نه وي ديدۀ ور
د څلورو ميندو زوي د اتو پلارو پسر
څه خولو تر خداي را کوزدي که ئې نه دي برابر
دا و چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لبوني سره به څه کړې نور تدبير^۱ ليوني لره زندان بويه زنجير
دما زره ئې په حلقه د زلفو يوور لکه لوي ماهی په شست د ماهي گير
که خوښي ده په جهان کښ د ليدو ده نه خوښي د بادشاهي د سرير

^۱ د پدر.

^۲ مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قديم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلک دي.

که یوسف ئې د کنعان د څاه وکینې په نیک بخت ستوري زوولې و بشیر
 د شکر په دکان هندو بچه دې که تور خال دې ستا په سرو شونډو جایگیر
 د بهار په وخت په بوږه د سرای گرز نه په بوزه د کابل او د کشمیر
 د لنډې اوبه هغه گڼه خوشحاله
 چه یادېږي په جنت کښي جوي د شیر

مرد به نشې په گفتار خو پیدا نه کړې کردار
 چه دي وینکنځي مرد نه یې که له تا نه وي په پار
 چه څه دې خو انتقام دې د مردانو کار و بار
 عفو هورته ځای لرینه چه نه عیب دې نه عار
 چه غیرت ور څخه نه وي هغه مرد نه وي پکار
 هم مهره لرې هم زهر بڼه مردان وي لکه مار
 چه هم تندره هم باران دې تر هغو مردانو څار
 مرد به غم د خپل هنر کا نه د زر نه د دینار
 مرد به غم کا د خپل شرم د عزت د اعتبار
 نا مرد فخر په نسب کا مرد نه مور لرې نه پلار
 د خوشحال خبري گوره
 لعل و در پېي په تار

نه مي لاس رسي په یار نه طاقت د انتظار
 دا ستم په ما خپل یار کا که گردش دی د روزگار
 پکښي ستا غمونه ځای دي که یو زره دی که هزار
 تر وینسته ضعیف وجود مي ستا د زلفو د یاد گار
 غم د یار د بیلتانه دې چه تر هر څه دې دشوار
 خپلي اوبني مي دریاږ شوې پکښي نه موم کنار
 چه مي تل په دیو زورې ستا په شونډو و لرم کار
 چه څوک سوځي، هغه سوځي هم پتنگ گوره، هم نار
 ځما زره څه اسان ندي چه ئې ورې نه ترس نه پار

د بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننگیالی قبلوي گور ^{۱۱}	گور خو نه وي ^{۳۲} رنتبهور
لس په کال پرې ننوزي	خني وزې درې څلور
مور زادي بلا پروت ^{۳۳} يم	چه بلا هورې مي کور
ننگیالی د ننگ د پاره	په هر څه لگوي اور
سر په باد د سري پپوزه	چه ئې وي ژوندون نور
چه په نام و ننگ اړ نه وي	خو دي نشي وي ^{۳۴} سپور
سر په دار لك شوي بڼه دي	نه لك شوي پر پېغور
په همت سري پرده دي	
نه د مست هاتي په زور	

نه د ما د هنر شته څوک طلبگار	نه د ما دي ددي ملك منر په کار
خپل حانونه هونبیاران کني نادان دي	خداي د ما د هسي خلقو کر روزگار
په يو ژبه ويل سره پښتو کرو	ولي هيڅ حبله ^{۳۵} نشو خبردار
چه د سوات په ملك کښي ما ننداره وکړه	بل اولس تر يوسفزيو نشته خوار
زور زياتي خو د پسندي خصلت د وارو	هر سري ئې طمع خواست وته تيار
که په کور کښ مال دولت لري سترگ وړي	ملکان ئې لا تر نورو دي مردار
حقه چار به د عزيز کاندې نا حقه	که په بدي رشوت مومي يو دينار
ختکي له ختکي نه رنگ اخلي	عالمان شيخان ئې لا دي نا پکار

^۱ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

^۲ خون دي.

^۳ وت لاري او سرک ته وايي.

^۴ په يوه لمي نسخه کښ وهي ليکلي دي.

^۵ وبله.

چه مي وليدل له نورو خبر نه يم دا خو واره^۱ يا غوايه دي يا حمار
 دا په هر ديار كښ سيل هم بد نه دئ چه خوشحال وته څرگند شو هر اسرار
 چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي كړې
 يو سړي^۲ به ځدي نه وي وفادار

نځينه نه ولي هميش لېنډى په سر
 دا يو لحظه د هونبيار غلطي نه وي؟
 په زمان كښ به خپل ځان تر هر چا ښه كا
 بخته! چيري يې له ورايه را ښكاره شه
 دانشمند په خاوري خوار جاهل كامران دئ
 هنر مند سړى په هر ديار عزيز وي
 د بلبلو په كار گل دي نه دا نور څه
 چه د زركو ښكار په غره كښ پيدا كېږي
 اول فكر د زړه وكړه بيا ويل كړه
 هيڅ خبر د ورځو شپو په حساب نه دئ
 هميشه ښه د خوشحال څټك اختر

ولي په كوڅه د هغه يار نكړې گذر
 خاوري دي په سر شه چه به ورپه ورجار وزې
 يار دي په ښايست كښ د بهار تر گلو ښه دئ
 هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دئ
 دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يم نېكخواه يم
 زرکى تور تارو تمخړى هر لورى ته ډېر دى
 تخم شته هم مځکه هم قبله لري تياره
 كنده به حساب وي مو بمو به سوال ځواب وي
 ورلره دي بولي ته لا گرزې در په در
 زده كړه دا خبره در په در خاوري په سر
 ولي ئې له مخه لاله گل ته كړې نظر
 دواړه سترگي وخورې هيڅ په ځان نه يې خبر
 فكر د توينې كړه چه پخوا لري سفر
 هسى باز در څخه تا ئې وتړل سهپر
 هر اسباب د جور دئ ولي نكړې كار د كړ
 څه دي پكښي كښلي راشه گوره خپل دفتر

^۱ دا خو بي غوړو لکى دي حمار.

^۲ به پکښ نه وي.

مه اوسه بي غمه غليمان لکي له هم
فهم کره خوشحاله چه دا لار لري خطر

هر ساعت چه په چا جي هسي بي کار تر هغه نه زه لا بڼه گڼم بېگار
رنخوران که کا رويار نکا معذور دي روغ سري به ولي نکا خپل روزگار
که هيڅ کار و بار د نه وي درته وایم هسي مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شي واره نوق دي که په نرد که په شطرنج وي که په ښکار
سري هر ساعت هر وخت په بل بل^۱ حال شي همپشه په يوه حال دي کردگار

ستا به نوم په جهان پاتو شي خوشحاله
يوه لويه مشغولا ده ستا د کار

يو دا هسي بڼه بهار بيا پرې صوت د هزار
څوک سپاره په عراقيانو تر چا لاندي بڼه رهوار
په لاس ناست خاصه بازونه په هر لوري خاصه ښکار
بڼه کرجي^۲ وړاندي نيولي د باز ونو سره يار
بڼه تازی په دور ترلي پرانخلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوريه پکښي واره خيال د يار

تر دا هسي هوس به
زه خوشحال کړم دنيا خار

ږ

په سرو شونډو دي بازار د شکر مات کړ تورو زلفو دي ناموس د عنبر مات کړ
چه د صبر په آهن مي وه ترلي تا د زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

^۱ بېل بېل.

^۲ په قلمي نسخو کښ کړجي ليکلي دي، يعني زور باز.

چه نئي ستا دَ خط و قد ننداره وکړه
 سحر گرو اوس دَ سحر دکان ونغښت
 په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترگي
 په هوس هوس راځي طره پرېښي
 چه ارزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو
 تا وي نور به قول مات نکړم سوگند دئ
 په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي
 صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
 دوارو سترگو دي دَ سحر هنر مات کړ
 تا مي درست دَ بارسايي لښکر مات کړ
 گوره بيا دي دَ چا نوي سنگر مات کړ
 دي ارزو مي په ځگر کښ خنجر مات کړ
 په سوگند سوگند دي لا څه بهتر مات کړ
 ستا دَ تورو زلفو خولي وته سر مات کړ

ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به ووايي

چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه نئي بوي ښکاره آتش کړ
 زړه پخپله هغه مخ لره لار نشو
 دا بېغش شراب دَ کومي ميخاني دي
 لېونتوب نئي مبارک شه تل ترته
 په يادي نئي نر باحقه نازېدلَم
 مشوش ئي کړ روزگار دَ پرهېز گارو
 اگر^۱ درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
 دَ زلفينو نئي هر تار ورته دلکش کړ
 چه ځما دَ زړه نئي ليري غل و غش کړ
 چه نئي يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
 بېهوده مي په سراب دَ اوبواش^۲ کړ
 چه کاکل نئي په جبين را مشوش کړ

ما وي سپينه خوله به ورکړي و خوشحال ته

په خندا نئي له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مي زړه دَ مال و ملک په هوا نه ولاړ^۳
 عقل و هوبښ صبر و آرام ور پاتو نشي
 هر چه خوړ دَ کښلي مخ په مينه نه وي
 هم مي زړه په غمزه وري هم ځان نادان کا
 محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ
 دَ هجران په شپه نئي درست ټوکر ټوکر شو
 که په کښليو پسې لار شو ښه چه ښه ولاړ^۱
 دَ هر چا چه په دلبرو پسې زړه ولاړ
 دَ جهان په مخ اوده راغي اوده ولاړ
 راته وايي وايه بيا دَ زړه په څه ولاړ
 باور وکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
 په ژرا ژرا مي زړه تر دوه لېمه ولاړ

^۱ عود.

^۲ د تحسين او تعجب کلمه ده.

^۳ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

هغه يار را څخه وايې هر گز نه و هېڅ مې نه زده که همپش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په مایې وه يوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بيا په بېارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي ښه توريت ^{۲۱} د خپلي چاري ځير کړ ^{۲۲} ځان مي واره حبطه پخپل تدبير کړ
لکه واچوي دانه د دام په منح کښ خلقو ما سره په مهر کښ تروير کړ
ما پدا سترگر لیده د دنبا خلق څوئې ډېر د دنبا سود ^{۲۳} هونبره ئې ویر کړ
مور زادی کانه هر گز نه هونبیارېږي نصيحت په تور زرگي کله تاثیر کړ
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده د دانا آفت ئې خپل ضمير منير کړ
راشه وگوره يو گز محکه نيولې چه ئې مت د خپلی خونې په توفير کړ
د ارمان لاسونه مړه مړي په گور کښ چه مو ولي په نيکی کښ تقصير کړ
د هر چا مي خپل هنر بلا د ځان دئ خپلو پرونو په خزه بندي کجیر کړ
چا ئې وصل پخپل مت حواله کړي چا د هري چاري حکم په تقدير کړ
ليونی د لېونتوب په سبب بند شي مست هاتي خپلي مستی په زنجير کړ
په بار بار د خپل استاد منت را باندي چه له زنگه ئې صفا ځما ضمير کړ
د زره ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ په ناحقه مي حرص بکښی امېر کړ
که ويل ئې د غماز منلي نه دئ بيا ئې ولي له حيرانه زره دلگير کړ
پوره زر اتيا کلونه په کابل کښ دا غزل مي په بياض باندي تحرير کړ
د خوشحال د زره خوښي نشي بې سراي
خپل وطن ئې په هر چا باندي کشمير کړ

څوئې بوي په هر طرف بهير و نه کړ ^{۲۴} په گلونو عندليب نفير و نه کړ
ځما اوبنيو کاني هم په مخه يووړل ولي ستا په زره ئې هېڅ تاثیر و نه کړ

^۱ د طالع ستوري، نجوم.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

^۳ سور.

^۴ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

په ژړا په بی صبري له لیدل مومم
 په خندا خندا دي مرگ وته نیژدې کرم
 خو لا زه یم چه له غشیه نه دي درومم
 مگر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه
 اوس به څرنگه خلاصیږم له دې غمه
 د کعبې په لار به څنگه بری کړې
 په صورت به دې تل وېر وئ پسله مرگه

زه خوشحال چه سر و تیر ځم ستا له تیره

هیڅ ارمان دي د غمزې په تیر و نه کړ

خدای یو هسی فکر راکړ^۱ چه ئې ملک راته رڼا کړ

چه په ملک په ملکوت دي پرې خبر ئې زړه د ما کړ

په اعلی په اسفل واړه را بنکاره ئې هر اشیا کړ

که په نورو توره شپه ده

په خوشحال ئې سپین سبا کړ

لکه خدای چه د یار حسن بې نظیر کړ
 د مجنون غندي په درد د عاشقی کښ
 ما وې کندي تفحص وکا پخولا شي
 ښایسته د قندهار د چا په یاد دئ
 دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دئ
 زړه پخپله هغه مخ لره ولار نشو
 د زلفینو ئې هر تار ورته زنجیر کړ

نه گناه نه ئې خطا نه نیت ئې نور دي

نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلگیر کړ

مخ ئې فکر د نسرين را څخه یوور
 د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه
 بې د یار د شونډو تل چه یادوم ئې
 خط و خال ئې مشک چین را څخه یوور
 شکر شکر چه ئې دین را څخه یوور
 میني نور ذکر تلقین را څخه یوور

^۱ دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

درسته شپه ژړا نارې آه و فرياد کړم
 دواړه سترگي ئې شاهين شهپر ئې زلفي
 په راتله ئې درست آرام را لره راوړ
 د چمن گلونه کوز گوري دا وارړ
 چه مي زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده
 زه هاله د عافيت ناوې قبول کړم
 تل اوپه په نري خاي باندي ما تېري
 هغه ورځ مي زړه له خپله خانه مور شو
 چه دعا حما د صير کا وگري
 بيا ئې خوب په څه انين را څخه يووړ
 حما زړه کوتر، شاهين را څخه يووړ
 او په تله ئې درست تسکين را څخه يووړ
 چه دليري هر تحسين را څخه يووړ
 ولي ترکي په زمين را څخه يووړ
 چه هوس ئې په کابين را څخه يووړ
 عقل و هوښ ئې نخستين را څخه يووړ
 چه له لاسه دل سنگين را څخه يووړ
 عشق د دې دعا آمين را څخه يووړ
 ما وې زه به ئې لا فکر د علاج کړم
 ولي خوار^۱ خوشحال زړه خوړين را څخه يووړ

ما د کنبليو ننداره کړه زاهد ننگ کړ^۲
 هغه وخت چه را په ياد شي پېر خوشحال شم
 زما زړه ئې په قلاب د زلفو يووړ
 که ژوندی نشي له خوبه^۱ عمر ئې شوم دئ
 کنبلي مخ ئې لکه خراغ هسي بلپري
 ملنگان ئې د دربار دروېزه مومي
 بڼه خودا چه خدای دې هم د ما په رنگ کړ
 چه به ما درته دعا کړه تا به جنگ کړ
 ور سره ئې اوده کړي په پالنگ کړ
 چه په خاک ئې د پايلو باندي شرنګ کړ
 خوار عاشق ئې پدا خراغ باندي پتنگ کړ
 ما هم ځکه ځان د يار د ور ملنگ کړ
 ته د خايه هسي نه وې دا څه حال دئ
 چه په ما باندي دي زړه دا هسي سنگ کړ

^۱ ولي خوار عاشق زړه.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کېن ناست له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

ز

پر د قاز شته پر د باز^{۱۱} لکه پر هسي پرواز
 لکه سترگي لیده هونبره لکه خلق هسي آواز
 لکه قد جامه هم هونبره لکه حسن هونبره ناز
 د دانش کنبیده بويه نه د سرو زور طراز
 بپری کرزي په بيله^{۲۲} کنس په قلمز کرزي جهاز
 سگ لاهو غندی خو نشته مرک که هر خو وي اوباز

په دا پراڼگ نشو خوشحاله
 که پراڼگ^۲ پش^۲ دي پراڼگ ته ساز

چه هر یار ته مي تر خوله ويوست آواز^{۱۴} زر په واره عالم خور شو هغه راز
 که دي زره دئی چه سوا په هیچا نشي د قلوب دننه بڼه دئی ساز ناساز
 که آواز د زرکو وئی په درو کنس چا به چپري ور پسې گرزاه باز
 چه نارې کا تور تارو په مرغزار کنس باز جره ئې بتي یوسي د طراز
 چه خما تر خوله و نه ووت چا و نه وي خپل نفس دئی په سری باندي غماز
 په سبا به هغه راز په کلي خور و چه په شپه به ما وروي ته وي په ناز
 دپرياران مي تر سرتېر دئی خوان وم زور شوم په زرگونو کنس پیدا نشو دمساز

پخپل زره کنس جگرخون کوه خوشحاله
 خپل پردي ته د زره راز مکره آغاز

لکه غشي لره بويه تير انداز هسي شعر لره بويه سحر ساز
 همپشه د زره په لاس تله د وزن زيات وکم د وزن يو توري غماز

^۱ دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کنس نسته.

^۲ يعني جزيره.

^۳ د زنگله ياغي پېشي چه لکه پراڼگ داسي ده.

^۴ دا بدله په چاپي نسخو کنس نسته.

په تور آس د حقيقت ناوې سپره کا
سل جلوي سل کرشمې سل مکيزونه
د صنعت زيور په حو رنگه پرېوزي^{۲۱}
د تجنیس پایلي جوړی^{۲۲} په پښو کړي
د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه
که په نظم کښ کارگه او تپوس را وړي^{۲۳}
چه يوه وينا ئې وکړه هونبیار هغه
په سپين مخ پلو نيولې د مجاز
په نظر کښ ئې ښکاره د سترگو ناز
د تشبیه چندن چووه باندي طراز
د تر صيغ مني^{۲۴} په غاره اوږد دراز
سر تر پایه درست صورت سره يواز
هم د زرونو په ښکار گزري لکه باز
عاقلان به ويل کاندې په ايجاز

و پښتو ژبي ئې ډېره خوبي ورکړه

چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

^۱ پر بوزي يا پرې پوري.

^۲ څري.

^۳ امپل.

^۴ دا درې بيت په نورو نسخو کښ نسته، له يوې نسخې څخه را نقل سوه.

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس
 په ضمير د نخلبندو نخلبند سرې خبر وئ
 چه كښتې پكښي بيبي په عظيم درياب گډېږي
 چه گردش ئې ورغ و شپه كا د كامل انسان دپاره
 سپينې ږيرې وټه بويه چه نظر پخپل قوت كا
 نادانان د ملك څښتن كا دانا هسي ورته گوري
 په طلب د طالبانو طالبان پوهېږي بس
 په تصوير د نقاشانو نقاشان پوهېږه بس
 په بيلو د كښتې ملاحان پوهېږي بس
 په اسرار ئې كاملان يا دا آسمان پوهېږي بس
 او هوس د شوخي شنكي پدا ځوان پوهېږي بس
 دغه پوهه د چا نه ده پرې سجان پوهېږي بس
 چه خوشحال ئې په بياض كښ دا تازه تازه خېرې
 نو په دا تازه خبرو سخندان پوهېږي بس

په درست كلي كښ مي يار دئ هغه كس
 كه په شكل شمائل سرې ليده شي
 ځكه زه ور باندي هسي عنديب يم
 كه هر څو راته ښكنځل كا يا قهرېږي
 كه ئې زلفي كه كاكل كه ئې گيسو دي
 چېرې نه چه په ټولې كښ ئې غلط كړې
 د جايفل په ځاى به سر ورته بېښكښ كرم
 چه زه خوله ورځني غواړم نور ښكنځل كا
 سر تر پايه زرزرى جامې آغوستي
 زركى! څه لره پخپل رفتار غره يې
 چه په درست تومن اوڅار دئ هغه كس
 سر تر پايه پر يوار دئ هغه كس
 چه په حسن يو كلزار دئ هغه كس
 په خوله واره شكر بار دئ هغه كس
 همگي مشك تا تار دئ هغه كس
 هوسى سترگي گلرخسار دئ هغه كس
 كه په سرمى مينه دار دئ هغه كس
 بې حسابه ستمكار دئ هغه كس
 سر تر پايه زرنكار دئ هغه كس
 لا تر تا نه خوش رفتار دئ هغه كس
 چه صورت سيرت ئې دواړه سره جور دي
 د خوشحال د زره پكار دئ هغه كس

په لحد كښ به هوا نه وي هوس^۲
 بې طوطى نه قفس هيڅ نه دئ باور كړه
 فهم وكړه چه ضائع در څخه نشي
 چه دا در بې بها هسى تلف كا
 د خانانو په خاكونو گذر وكړه
 هر چه شوي نه بدلېږى دا په څه كړې
 نصيبه له جهانه يو كفن وري
 دا به واره له تا پاتو شي اې جانه!
 در سره به خپل عمل درومي نور بس
 روح په مثل د طوطي دي تن قفس
 لكه در بې بها دي دا نفس
 د څارويو په شمار دي هغه كس
 زرغونه ئې په خاكونو خار و خس
 هونيره ډېرې انديښنې هونيره وسوس
 هغه هم اته يا نه گزه يا لس
 كه ښې جونه كه آسونه كه اطلس

^۱ دا بدله په چاپي ديوان كښ نسته.

^۲ دا بدله په چاپي ديوان كښ نسته.

تیارپره وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لوري ناري اروي دَ جرس

ته څه زره لري څه لاس واره گنج نې کوز و پاس
گاه دَ محكي طراحي كړې گاه په عرش كنيږدي اساس
لكه پك شي هسي تش شي د د شناخ دئ ستا اماس
لكه پونډ يې و اور ته و اويو و ته قرطاس
هم گوهر يې هم شبه يې هم گنتي يې هم كرباس
هم ملك يې هم ملك يې هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس كني د دولت دى په دولت كني د افلاس
ته له ديوه په هراس يې دى تا نه په هراس
نه اطلس دئ نه زربفت دئ لا څه بڼه دئ ستا لباس^۲

واره بڼه وايي خوشحاله
وايه هيڅ نشته وسواس

چه نې غم لري د مخ هم دا وصال بس^۱
بادشاهان دئ زر زرى جامې اغوندي
په بهاندو اويو كنيږنه ننداره كره
خو يوه گېده خواره دوه درې خرڅورې
و حريص و ته درست مال د دنيا لري دئ
زاهد سترگي ترې پوښي زه كنيلي گورم
كه لايق نې د جمال د ليدو نه يم
اندېښنه نې د جمال د خط و خال بس
د قانع گداي په شا باندي يوشال بس
د جهان د تېرېدلو دا مثال بس
كه دانا يې په جهان كني دا جنجال بس
و قانع ته يو فلوس د دنيا مال بس
كه جنت لره مي بيبي دا وبال بس
كه نې بيا مومم وصال په خوب و خال بس

دواره كونه د هغه چه نې طلب كا
ستا د سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

خدایه که زه تا ته نیژدې کېږم په افلاس^۱
ته که په دا خوښ یې چه خاوند د ملک و مال وم
هسي مال را مه كره چه نې ځاي وي تر زره كنيښته
لاس مي همپش بر لره په وارو غليمانو
طمع كه حسد وئ كه حرص كه بد خويونه
توان د طاعت را كره چه اخلاص ور سره مل وئ
زر مي گند په غاړه كره يو مات كچكول په لاس
مال و ملك مي هونبره كړې چه تېروي تر قياس
هسي اموال را كره چه نې ځاي د زره د پاس
دوه مي غليمان دي يو مي نفس بل مي خناس
واره له ما پرېكړه د خپل فضل په الماس
نه هغه طاعت چه شي په رسم په لباس

^۱ يا پون دا يوراز قديم اورلگت و، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخیستونکي مواد به وه.

^۲ هم کیمخا یې.

^۳ ستا پلاس.

^۴ دا بدله په چاپي نسخو کېښ نسته.

^۵ دا بدله په چاپي نسخو کېښ نسته.

يا بارَ کریمه! د خوشحال خټک دا خواست دئ
تل د ده په زړه کي لرې ټپنگ د دین اساس

ناظر مي عطارد دئ چه به څه کښ په قرطاس	زه هغه سړی يم چه قلم واخلم په لاس ^۱
صائب دئ ځما فکر د هر امر په اساس	نائب دي د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ
هغه زمان مي گوره تل به سور وي د ما آس	د تورو په میدان کښ چه سودا وي د سرونو
په قدر په قیمت کښ يا ياقوت يم يا الماس	حاسد مي لکه کاني د صحرا په هيڅ حساب دئ
قمر وته نظر کره کله بدر کله کاس	که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي
باطن لکه خورشید يم هيڅ مي مه غواره په قیاس	ظاهر لکه شهباز يم که و ما وته نظر کرې
تر تورو خاورو کوز يم تر اسمانه يم لا پاس	که لافي د کوزی د هسکی وهم باور کره
	ویل کوې و چا ته چه د ما ویل سره زر دي
	روند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سر دئ خوري ناسپاس	سړی ښه دئ حق شناس
احسان ډېر دئ تر قیاس	د یوې دانې اوربشي
مخ ئې تور شه نه دئ ناس	چه احسان وته ئې شا شوه
یاري نښي په لباس	څو اخلاص ور سره نه وئ
چه ته پرېوزې درکا لاس	یار ئې مه گڼه اغیار دئ
د رشتیا میني اساس	تل خالي دئ له خلله
چه خپلوی ئې بې وسواس	که دي یار دئ هغه یار دئ
توره، ښځه، دریم آس	بې وفا دي دا دری توکه
	د خوشحال خبري در دي
	چه ئې کښلي په قرطاس

دغه کار دې د کارگه و د کرگس	کله باز کا و مرداري ته هوس
په کرده په عمل گوره کس ناکس	و گفتار وته ئې غروه سترگي
په هيڅ رنگ به نور څه نشي سگ مگس	که ئې سر په لکی اوري هغه دئ
د ابجد په حساب نوي وگڼه لس	په ظاهر شماره که لس سره دوه پنج وئ
دويم گزني په طلب د خار و خس	ده سړی په باغ کښی گډ شي يو گل گوري
چه د یار بې يادوندی يو نفس	زه دا يم په بېلتانه کښ له هغو يم
د طوطي له مخه ښه يشي ^۲ قفس	که هر څو ښايسته روغ دي څک ئې څه کا
	خوار شوخحال به ځني څو شرې په جور
	که سړې شونډي دي شکر دي د مگس

^۱ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۲ وئ.

^۳ يعنی ښه ايسي.

که د مور نفس کښ څه وئ لکه وئ هسي به اوس^۱ چه په څه دئ زره مينه هم هغه مينه به بوس
لاس د زره د پاسه کښيوږده چه څه حال درته معلوم شي څه تسپې په لاس کښ نمورې څه په پرمخې زيره بوس
که د باغ دئ که د راغ دئ په څو لونه دي دا وني څوک سپيدار څوک چنار دئ څوک پلو^۲ دئ څوک پلوس
اينخر نه لري گلونه ميوه سپينه لري توره د انگورو ژنکوري گوره ميوه گل لري نلگوس^۳
دا جهان پتې پتې دئ جنس د جنس سره خوښي کا چه په خيال په هوا گرزي زير پروني سر مندوس
الحر د عشق له اوره که دئ لاس رسي زره ژغوره
د دلبرو مينه اور ده اي خوشحاله زره کره بوس

ش

توراني خو د جنجال دئ د پرخاش^۱ دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
ايراني د آشنايي د وفا دئ د خلقت د مروت دئ د معاش
پښتانه د بد نيتي د خصومت دئ په حيا په شجاعت ئې وکره شاش
که بلوخ که هزاره واره چرکين دئ نه ئې دين نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دئ که سندی دئ مخ ئې تور شه نه حيا نه ئې وفا نه نان و اش
کشميري که نرکه بنخي واره هيخ دئ د مردی ور څخه نشته هيخ قماش
د آدم له نسله نه دئ گوره څه دئ دواړه ورک شه يو اوزبک بل قزلباش
لغمانی بنگين سواتي تيراھي واره موت مټر لوبيا چنه دئ مهې ماش
هر احوال ورته بنکاره دئ د وگري
د خوشحال خټک په پوهه کره شاباش

ښ

دا بنايست چه ئې په تا باندي کښيښ د زره داغ به ئې په ما باندي کښيښ
که جمال ئې و يوسف نه وئ ورکري چا به غم په زلېخا باندي کښيښ

^۱ دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

^۲ دا کلمه عيناً وليکه سوله حل طلبه ده.

^۳ د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام ليکي دئ، نو مور هم پر دغه املا پريښود.

^۴ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

مگر گل په اشارت کښې ورته و وې چې بلبلی ټټر په ما باندي کښېښ
 که د زلفو^۲ مار ئې وڅوري عاشق گرم دئ چې ئې لاس په اردهار باندي کښېښ
 زه که ستا په لږ شوېو^۳ باندي پروت نه وئ د سږي نوم به دئ په چا باندي کښېښ
 که هر څو به دئ شاره له خپله وره
 خوار خوشحال به قدم لا باندي کښېښ

ض

له تا به ستا له تبغه عاشق چپري کا اعراض د شمع د اور پښتۍ مينه نه ځي په مقراض
 د خپل خاطر احوال به زه خپل يار وته معلوم کړم بيمار به له تبیبه په څو پټ لری امراض
 تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اي دلّه چې يو ساعت مي کښېښې د زاهد سره مرطاض
 سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه دا اوښيو محرمي ئې اوس وړينه په بياض
 د يار کوڅه مي بيا مونده د يار له بويه پره هوا به د گلونو نوره څو کړم د رياض
 خوشحاله مستعد اوسه و فيض ته قابل يې^۶
 ورپري د قابل په زره تل فيض د فياض

ظ

چې د کښليو په ليدل نه وئ محظوظ د سرود په اړويدل نه وئ محظوظ
 چې حاصل ئې د خپل يار ننداره نه وئ په گلزار ئې سوخته دل^۷ نه وئ محظوظ
 که شيخان که زاهدان که عابدان دي په دا خپل عمر به تل نه وئ محظوظ
 چې ئې دواړه شونډي کښل کړم پری محظوظ شم څوک به هم په مي خوړل نه وئ محظوظ
 کله کله هسي وخت په سړی راشي چې د گلو په کتل نه وئ محظوظ

^۱ چې بلبلي ټټر بيا باندي کښېښ.

^۲ د زلفينو مار کښ وڅوري.

^۳ دا کلمه عیناً وليکه شوه حل طلبه ده.

^۴ یعنی پټن.

^۵ د اوښيو محرر ئې اوس درينه په بياض.

^۶ شه.

^۷ خسته دل.

د خوشحال ويل^۱ هنر دي هغه خر دئ
چه به دى په دا ويل نه وي محظوظ

زړه مي بي له عشقه په بل کار نه وي محظوظ^۲ بېله کتبليې مخه په گلزار نه وي محظوظ
کله مرنى دي چه د توري په ميدان کښ دى د تېرې توري په پرهار^۳ نه وي محظوظ
هر چه عاقلان دي په فتوى د عقل کار کا هر چه عاشقان دى پدا کار نه وي محظوظ
هر چه بل نې وولي بيا دي پرې غشي لک کا هيڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وي محظوظ
خاوري نې په سر حېطه نې عمر تېر شو هر چه نن د کتبليو په ديدار نه وي محظوظ
عيد شو هم بهار شو و صحرا وته خلق ووت زار دى د هغه چه پخپل يار نه وي محظوظ
دور د عاشقانو دى که وگورې په عشق کښ پند که ورته وايي پخپل پلار نه وي محظوظ
هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورايه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وي محظوظ

ع

سخت ساعت دى د وداع په آشوب و په صداع
چه يوکل سره څوک بېل شي بيا په بخت وي اجتماع
عجب هر زمان نياز کا نوې نوې اختراع
چه په لږ ماتي وه نزع ترو به څه وي په نزاع
هم مي وغلوي بيا وايي نه پوهېږي په خداع
شونډه بوڅه په نخوال^۴ کا چه مي وويني اوضاع
د بورجل غمجن په رقص د پايلو په سماع
چه ترې د ليدو لاري څه د خير دى منع!
نه نې يو ديدن خوشحاله!
نه د درست جهان متاع

^۱ د خوشحال ويل هنر نه د هغه دي.

^۲ دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

^۳ گلزار.

^۴ نا خوال.

غ

خَلْقِي سَرَه ياري كا په دروغ و به نه وينې دوه زړونه سره روغ
 د شودو پيو عوض ئې وي په زړه كښن چه سفله و چا ته وركا چپري دوغ
 د هغو صحبت كيميا دئ كه ئې مومې چه ئې بيا مومې په ناسته كښن فروغ
 د دې دور ياران واره منافق دي په خوله تا سره هو هو كا په زړه يوغ
 په قيامت به ئې په كوم عبادت پټ كا په آزاد د خپل پدر ترلې توغ

نور كارونه اوس په كار ندي خوشحاله!

يا و چا څه وركوه يا الجوغ^۲

كه يو گل و ما نه راكړې د خپل باغ خداي دئ تا تر و تازه لري تل باغ
 ستا له باغه يو گل ما لره دولت دئ نه په سل رنگه گلونه د بل باغ
 چه ورتله دئ باندي نه وئ سپېره ډاگ وئ په راتله دي شى درست ملك و بورجل باغ
 په خوړو خوړو مېوو په گلو ډك وئ چه ښكاره كړې راته ته په ښكنځل باغ
 د ښه مخ د گلستان بلا هجران دي تل گلونه به خزان رېڅول باغ
 نور باغونه د نورو په وخت غورېږي په اهار كا غورېده د كابل باغ

همپشه به پرې نارې وئ د بلبلو

دا چه ساز كړ نن خوشحال په ويل باغ

ف

را معلوم شو د اورنگ عدل و انصاف د ده ښه مسلماني ښه اعتكاف!
 سكه وروڼه وار په وار واره وژلي پلار په بند كښن اچولي په مصاف
 كه هزار ځله څوك سر وهي په مخكه يا په صوم تر شمخي ورولي ناف
 څو نيت^۲ د ښه عمل سره جور نشي عبادت، طاعت دي واره دي خلاف
 چه د ژبي لار يوه د زړه ئې بله په چاره ئې شه ځگر شكاف شكاف
 مار په تن د پاسه ښه ښاپسته روغ دئ ولي ننه اندرون لري ناصاف
 مړنى په كرده ډېر ويل ئې لږ وئ د نامردو لږ عمل وئ ډېر ئې لاف

كه دلې د خوشحال لاس په ظالم نشته

د قيامت په ورځ ئې خداي مكره معاف

^۱ د دې كلمې معنا حل طلبه ده.

^۲ دا كلمه هم حل طلبه ده.

^۳ څو دي نيت.

^۴ د دننه مخفف دئ په جايي نسخو كښن دا مسرى داسي ده: ولي تن ئې اندرون لري ناصاف.

ق

چه بنياد نئي پيدا شوى په نفاق^۱ د هغه^۲ نه طمع مكره اتفاق
 چه وودلې وئ په ذات توره شري^۳ سپينول نئي و هر چا وته دئ شاق
 چه په باغ كښ رنگارنگ مپوه پيدا شي^۴ لُون لُون نئي مزه وي په مذاق
 د عسل سره نئي خوره خوږه به نشي^۵ مَر غونې چه ترخه ده په ميثاق^۶
 د دانا به د ناپوه سره څه زيست شي^۷ كونگي^۸ هيڅكله د باز نه وئ مشتاق
 كه اخلاق ناصري په ياد ووايي په اخلاق كښ به ښه نشي بد اخلاق
 د طاوس سره كه زاغ په قفس بند كړي
 تر وصاله نئي خوشحال وي په فراق

خر د سرو زرو د زين نه دي لايق^۹ ښه څري ور لره بويه موافق
 بوالهوس چه عاشقي كا عاشق ندئ^{۱۰} په خالي هوس نئي مه بوله عاشق
 نفساني تاريخه شپه صادق هغه دئ^{۱۱} چه سهار غندي سينه لري صادق
 څه په علم په تلقين سره نور نشي^{۱۲} چه راغلي له ازله دي فاسق
 د سينا زوي له حايه شيخ ملا و^{۱۳} آراسته نشو په درس په خوانق
 په ادب آداب به نه فائق تر چا شي^{۱۴} چه له حايه په فطرت نه وي فائق
 صالحان له ظالمانو نه پيدا شي^{۱۵} له زاهد نه پيدا شي غل سارق
 د بد خوي د خوي علاج ملك الموت دي^{۱۶} نه په ډېر علاج خبر حكيم حاذق
 هغه باغ هغه باغوان هغه نئي گل دئ^{۱۷} چه فرهاد باندي بلبل و يا وامق
 زره سوخته ميان ډېر دي په جهان كښ^{۱۸} څه يواځي يو مجنون ندئ عاشق
 كه كارگه غندي نئي فهم وي خوشحاله!
 هيڅ استاد به شين طوطا نكري ناطق

ډېر د خيال سپاره ترې لارل معلق^{۱۹} سپور په شا پريښي نه دي ابلق
 په دا طشت كښ هره ورځ ويني توښيري^{۲۰} ښكارول نئي هر ماښام كاندي شفق

^۱ دا بدله په چاپي نسخو كښ نسته.

^۲ د هغونه.

^۳ يعني په ازلي ترون.

^۴ يعني جغد.

^۵ دا بدله هم په چاپي نسخو كښ نسته.

^۶ بو علي سينا د اسلام مشهور حكيم او فيلسوف د څلورمي هجري پېړۍ.

^۷ دا بدله په چاپي ډېوان كښ نسته.

په ازل چه دا نسق د بېلتانه دي تر ابده به وران نشي دا نسق
و گدای و ته به څرنگ پاتو کېږي د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق
روغ به هاله د دردمن په حال خبر شي چه په زړه باندي رسا و خوري شلق
پيدا کېږي، فنا کېږي، نه بنکارېږي پدا سيند کښ جهازونه هم زورق
که د مرگ سبق دي هېر دي گورې گوره خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم ليده شي تر ماينامه دي د دي بازار رونق
عاقبت به واره ستري شي خوشحاله
که څوک ژاري ناري مرگ گڼي ناحق

دربغه سره تش کړې دا پک زړونه د فراق^۱ ټول کړلي په تله د چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه بېلتون له خپله ياره څه کړم چاره نشته حکم دا و په ميثاق
وېش چه په ازل و د هر چا د قسمتونو غم و که محنت و په نصيب شو د عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت^۲ اوس به له ما څه غواړي وگړي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان بڼه دي يو بېلتون بلا دي تر هر څه په اتفاق
عشق ئې د زلفينو لکه زهر د مارونو^۳ ښوری په ځگر کښ د واره لب ئې دي ترياق
تل سبا بيگا باندي د آه د ناوکيو ووري سپين توپري څه بنادي کا اهل نفاق
تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکره
چه بي هغو لباؤ به خوږ شي د ده مذاق

که د سرو شونډو سره غواړې تحقيق^۴ د يمن په ملک به نه وي دا عقيق
خوله ئې هسته ده که نېسته نه پوهېږم دا رموز دي و هر چا و ته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي د ياري ما يو يار بکښي و نه ليده صديق
په هر لور مي غورزوي په سر لگېږم زماني کړم لکه سنگ د منجنیق
اول غم د يار و ما و ته غليم و اوس تر ده نه بل څوک نلرم شفيق
په لمړي قدم دي سر له تنه پرې کا چه قدم کښېږدي پدا خوني طريق
چه د عشق په بحر پوب دي حال ئې گوره د دنيا په حال خبر نه دي غريق
طلبکار ئې د وصال په لوي طلب وی له ازله ئې راوړي دا توفيق
آزاده عالم بندي دي که ئې گورې د زلفينو په خنځير ئې دي عتيق

^۱ محشي ورته ليکي چه يوراز کالي دي.

^۲ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

^۳ دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

^۴ مارانو.

^۵ د اوسپني توپري څه بنادي....

^۶ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

گټه زیان دَ عشق یوازي دَ عاشق دَی
امید قطع کړه خوشحاله دَ رفیق

یو څه بحر دَی عمیق	دَ سیماب غُندي حریق
په شنا ترې واته نشي	څو چه بخت نشی رفیق
په ساحل ولاړو څه زده	چه څه حال لری غریق
حال د ما یو معما دئ	چا مي حال نه کړ تحقیق
که هندو که مسلمان وئ	پت پالي د خپل فریق
چه مي یار دَ طریقت وه	په کار نشو هیڅ طریق
یو له بله بهره مومي	په اخلاص او په توفیق
چه ئې زه لرم په زړه کښ	عجب فکر دئ دقیق
سل بلا دَ جهان کل وئ	جدایی نه وئ تفریق
په نامه به شقیق ^۱ نشي	که څوک نوم کنسپړدې شقیق

پدا ښهر کښ اکبر دئ
دَ خوشحال یار شقیق

ک

چه په روي به ئې بڅښل ښي پاک نا پاک ^۱	بل سری نه دَی صاحب دَی د لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص)	په اخلاص یم زه د دوي د تلي خاک
د بوذر (ص) او د سلمان (ص) ئې دروېزگر یم	تل د دوي په محبت دئ ځما ژواک
ذوالفقار ئې اړدهار و دوي ئت ژبي	چه د دین مخالفان ئې و خوراک
په دا هسي مړنتوب ئې آفرین و	چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مرنې د لښکر پېر دئ	لاس ځما د دلدل سوار د زین فتراک
د خيبر په کوټ ئې هسي زور ښکاره کړ	چه له وېځ ئې را و لورل تاک ^۲

محمد (ص) د علم ښهر دئ ئې ورو
تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

^۱ حضرت شقیق د بلخ یو لوی ستانه دئ.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۳ چه له وېځ ئې راوړول پاک.

دال^۱ و د محرم د صفر^۲ اک^۳ د رومبی خوري درونیم څه يك^۴
 د دوهمي خور رونييه اتلسمه د دريمي خوري يا^۵ مه وکره شک
 څلورمي خوري^۶ دال چه سره يد شي^۷ د رجب دي ب^۸ ويچ د شعبان دک^۹
 د روژې د مياشتي جک^{۱۰} پوره حساب دئ^{۱۱} چې^{۱۲} شوال ذي القعده بط^{۱۳} ذوالحجه وک^{۱۴}
 چه په هره مياشت کښ دوي ورځي دي نحسي هم دغه دي چه حساب وشو خوبک
 بيا وروستی چارشنه د هري مياشتي
 نحسه ورځ ده، وايي ښه خوشحال څټک

که زه نه وي تا به ځان لره بلل څوک
 واره عشق دئ چه ئې سر راته گياه کر
 چه پتنگ ته روښنايي د څراغ ښکاره شي
 بدرگه که محبت را سره نه وي
 د دي^{۱۵} ميو پيالې دپرو دي اخستي
 د زرخ په ځادي بند د شونډو مست وي
 چه پخپله^{۱۶} راته ووايي چه وايه
 په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
 گڼه^{۱۳} زه په ځان مين د سر ښندل څوک
 نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک^{۱۴}
 يك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
 ولي ما غندي به نه وي لا يعقل څوک
 روغ هوښيار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
 گڼه زه د ميني راز ښکاره ويل څوک

^۱ دال يعني څلورمه او (و) يعني شپږمه ورځ.

^۲ په دي بدله کښ پر زاره نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري مياشتي نحسي ورځي بيان سوي دي.

^۳ آ يعني لمړی او ک يعني شلمه ورځ.

^۴ ی یعنی لسمه او ک یعنی شلمه ورځ.

^۵ ی یعنی لسمه يا یعنی یولسمه ورځ.

^۶ ی یعنی لسمه او دال يعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه يد کېږي.

^۷ ب يعني دوهمه او ويچ يعني ديرلسمه ورځ.

^۸ دال يعني څلورمه او ک يعني شلمه ورځ.

^۹ ج يعني دريمه او ک يعني شلمه ورځ.

^{۱۰} ح يعني اتمه او ي يعني لسمه ورځ.

^{۱۱} ب يعني دوهمه او ط يعني نهمه ورځ.

^{۱۲} و يعني سپږمه او ک يعني شلمه ورځ.

^{۱۳} کڼه.

^{۱۴} نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

^{۱۵} د ديو ميو.

^{۱۶} ته پخپله راته ووايي چه وايه.

ته می وژنه د قصاص اندېبننه مکره د خپل خون په تور به ونسم^۱ یو بل څوک
 ښه خو دا چه د چا نوم پکښې یادېږي په فاني دنیا به نه وي ژوندي تل څوک
 تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
 گڼه دئ دا هسي شوندي کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک د عالمه سره خوړ په زیست و ژواک
 مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
 لږ ویل ډېر ئې کول په خاموشي کښ د غنچې غندي خوله ډکه سینه چاک
 چه خبره د پسی د بلندی شي په لوي لکه اسمان، په پستي خاک
 په تمکین کښ لکه سبر په پستي کښ په هر لور څانگي ږنگوري لکه تاک
 لکه گل شگفته روي تازه په باغ کښ همپشه د ښو بلبلو پر بلغاک
 چه دا هسي ښه ویل کا زه حیران یم
 چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه^۲ په خوله گولی خوړې د ټوپک نه نمری د لیئمانو دا ښانک
 که د تن ویني یو جام وڅښې لانبې دئ نه اوگره د بخیلانو یو کاشک
 که اوبه دئ د بخیل د منگی وڅښې ستا دي وڅښې دانه په چنغرک
 نه د شوم د لاسه سل بېري خوړلی نه د مرد دلase پايي دا پالک
 د نامرد سره مکې ته رسېدلي ښه دا مرد سره په بېد بېد یا ورک
 مخ دئ سوي د دوړخ په لمبو ښه دئ نه چه سم کړې و ممسک وته ورسک^۳
 د منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
 تر حلوا نه لا بهتر دي وچ کنډک^۴

^۱ ونسیم.

^۲ په سخا کښ.

^۳ ښه.

^۴ د قاشق مفعن دئ.

^۵ ښه.

^۶ ورسک: وربوز درلودنکښی او گردنه درلونکي غر یا د کلا برج (سیند).

^۷ دلته کنډک په معني د یوه ټوک پوډی دئ.

ل

اقربا راته اقرب شول رضا من مي په تعب شول
 دواړه تر و نه مي نا اهل ابو جهل، بو لهب شول
 زه ئې بند کړم په مغولو په خاني او په منصب شول
 رشوتونه ئې قبول کړه په تلابن کين زوز و شب شول
 دا لوي زوی مي لوي مشه د زرو بلا سبب شول
 زه ئې هند لره روان کړم په نشاط او په طرب شول
 خپلخانه مي شوه په غرونو پرې کارونه پېښ عجب شول
 ناز پروره زوی مي واړه په فریاد و په شغب شول
 چه ئې نمر لیدلي نه و په خنگلو تشنه لب شول
 درست اولس قبيله واړه گرفتار په ډېر غضب شول
 په آه آه د فراقجنو زړونه وړی د عنب شول
 خوشحال نه مونده خټکو
 که ئې هر خو په طلب شول

بد زحمت شی په بازونو یو یو کال نوم ئې څه دی پارسي سیه پیخال
 طعمه اچوي طلب د اویو ډېر کا ور پیخال کاندې د لویو په مثال
 په نبات د غوا په غور سره باز صاف کا یا علاج د سنگتا وکړه دم در حال
 د سنگتا و ترتیب اوبه د دریاب واخله د صحرا په غوشیو تاوده سفال
 پکښی اچوه چه بنې اوبه په جوش کا بول ناس، نبات پکښی مثال مثال
 دا سنگتا وکه د اویو سره باز څښینه فائده ئې تجربه ده د خوشحال
 که یوه ذره لونگ هم پکښی وینه
 په بنینه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وی یو د ما غندي رسوا بل^۱ ورخم توره وکښلې چه مین واروم په تا بل
 یو تیر دي وویشته چه د ما د درد دارو شو هان ای د ما طبییه! چه بنه روغ نه یم یو بیا بل
 که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته څه نوري د باغ ونی؟ چه په څېر ستا د بالا بل
 نن ما وته چا ووی چه اشنا غواړې خپل تبغ ته د خدای دپاره کوم به له ما به وی اشنا ستا بل
 ستا زلفو مي زړه یوور سترگی ستا راته پخو دی تاراج به دا ترکان کا نه به څیز یوسي په غلا بل
 نه ننگ لري نه شرم تا وی هر چه عاشقان دی بی ننگ دي که بیشر مه هیخ عاشق نشته تر ما بل

^۱ په خانپو په منصب شول.

^۲ یعنی د انسان بولي.

^۳ دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

ملا ئې فتنه گر دئ ور بښئې فتنې جنگونه
تعليم ته ئې خوشحاله زر پيدا شوي يو ملا بل

چه په زلفو ئې پابست شول د ماهي غندي په شست شول
د خمار وېره ئې نشته چه د شاه د سترگو مست شول
چه په لام و بې ئې مينه د سرو ميو مې پرست شول
د هغو بڼادي به تل وئ چه د شاه د غم تر دست شول
چه د خولې رموز ئې بيا موند عاشقان له نيسته هست شول
د خوشحال خلاصي له كومه
چه ئې تا غندي په كست شول

خپل پردي چه د شمشير شول كشتني تر شماره تېر شول
توره و نغاره خوشحاله اوس به خو وژنې چه ډېر شول
كه صاحب و كه تر سم و خټك ډېر د دوى په خېر شول
هسي چاري كا ستا زوى چه آتش شاهي بيگ هېر شول
چه نظر وكړم خپل خان ته خو غمونه را چاپېر شول
دا پېرى ده كه طالع ده چه گيدر وه راته شېر شول
هيخ دم مه وهه خوشحاله!
كه نبات درته گنډهېر شول

د بڼه يار ديدن وئ تل سره خاي چمن وئ تل
تر كنار او تر اغوش مي هغه گلبدن وئ تل
لكه سيب خما په خوله كښ غه شيرين ذقن وئ تل
رقيبان ولاړ له ورايه له ما هم سخن وئ تل
جدايي نه وئ له ياره سره خان و تن وئ تل
مه ماڼي وئ مه عتاب وئ په رقيب شيون وئ تل
د خپل يار د كوڅې خاوري
د خوشحال وطن وئ تل

^۱ لب: لب.

^۲ قست.

^۳ كه ساهب وه كه تور سم وه.

^۴ د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفين وه.

^۵ غه مخفف د هغه دئ.

راشَه بر چشم نشین ای شاه خوبان چگل^۱
تا ویل قند و نبات و شهد یکجا دیده؟
سردهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست
خار و قربان تو کردم گر به تیغ خود کشی
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب
خوپه تن گتم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کر
تل سبا بیگاه آه و ناله و فریاد ماست
لمعه خورشید را بر چشم باشد جای تل
آری آری آن دهان و آن لبان و آن ویل
از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منل
نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بجل^۲
شوخ چشمی بر نه میگردد ازین کویر شرل
نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب و خورل
من نیاز و عجز و زاری مینمایم یو په شل
بر دل سخت نشد تاثیر زاری و ژرل

هیچبری مثل تو دکبری نیاید در نظر

زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله گل دئی لا بهتر تر لاله گل
دار کرمه لازم شم چه پریشانی کرې خبري
زلفي دي بنکاره کره خجل شی کار کنی
سرې شونډي د مل دي لا بهتری دئی ترمل
مینک دئی که عنبر دئی ستا پریشان پریشان کاکل
خه لره بنپوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غوارم نه مال
نه په تله د جهان غم کرم
د اسفل فکرونه نه کا
په اسمان باندي بیره کرم
د خپل خدای منت را باندي چه ئې رانه کر بل خیال
بخارا بخنیم هغه یم
په دیدن د یوه خال
و جهان وته ئې شا ده
که خوشحال مومي وصال

یو خله که ووینمه بیا وچلوی دیار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په خای پاتو شه له ملونو
بنه سړی پردی په دلآسا په نیکی خپل کا
درد د زره پنهان ساته که وینی د حگر شی
زه خو امید وار یم گندی وئ چه مرهم کنبیردی
حکم حکم ستا دئی که آشتی کوې که جنگ کرې
زره که عافیت غوارې نظر په کنبلیو مکره
گیر که ترسا دئی که جهود که مسلمان دئی
نور به تر قیامته شکر وایم د دادار خپل
بې وفا یارانو تباري وکر د بار خپل
کومه بناغلتیا ده چه خوک بد کا زره د یار خپل
مه وایه دبنمن ته که دئی دم خبړي اسرار خپل
پسله انتظاره په پرهار د امید وار خپل
ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
هر چه کنبلی گوري نور دئی واچوی قرار خپل
دین قبله لری، د ما قبله دئی مخ د یار خپل

^۱ چوگل.

^۲ سرور ماهر چه.

^۳ بجل عربی دئی یعنی بخنبلې.

^۴ ئې قبیل و قال.

مه وايه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه اې حَما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
 يُو ځله دَ زره په غوړو فهم کره خوشحال ته
 تا وته چه عرض کا گڼي گڼي دَ زره زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال يم همېشه دي پدا خيال يم
 نورو مينو ته مي شا کره مين ستا په زلفو خال يم
 چه مي اوبني په گربوان ځي دا په تا پسې بې حال يم
 ځاي مي ته يې په خاطر کښ ته ريحان يې زه سفال يم
 نور مي هر څه فراموش دي آرزو من دي دَ وصال يم
 لا د مهر وويل پرېږده
 په نېکنځلو دي خوشحال يم

په مردن پروا دار نه يم په زندان پروا دار څه يم
 يو غصه دوهم بيلتون دئ چه په اور په اويه زه يم
 اشرفخان دي راته کښلي څه خو خوښ په خط د ده يم
 پنځه مياشتي يم په بند کښ بابا ډېر ډاډه په زره يم
 زويه ما خو غم د تا کر چه ته ښه يې زه خوښه يم
 چه فلک سره سر باسي په همت کښ هغه زه يم
 کره يې نه دي بې حکمته
 زه خوشحال د ده په کره يم

په زره تر يار څارېږم د پتنگ غندي پېرې کرم په يوراز دي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کرم
 بو باغ دئ د گلونو نو چه و ما و ته غوړېږي چه يار را سره ناست وي ورته زه د ناز هېرې کرم
 عاشق مي باتو نشو پرېږده پڅي پردې اوسي ښايي چه بوالهوس ته د عمزې توري تېرې کرم
 چه ځاي مي په گلشن و هغه زه وم راشه گوره په هر چرته چه دروم په گلخن باندي ډېرې کرم
 دا زره دئ که قسمت دئ که څه نور څه کوډي مودي چه زه ئې مبتلا د ستمگري په څېرې کڼم
 چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وي په درسته شپه چه ژارم په ژرا دواړه ترې کرم
 که پايښت په دنيا کښ زه خوشحال په دا زور والي
 د خپلو د پرديو به لا خو ميني سپرې کرم

^۱ نه يم.

^۲ د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو يو مقتدر شاعر دئ.

ته دلبره که عذار یې زه وامق یم ستا په مینه کښ هر گوره موافق یم
 ته که له ما نه پایې معشوقه ئې زه به بې له تا په څو پایم عاشق یم
 ته تل خنده هوسیره ځما زره بې غم به زه کرم چه همیشه د غم لایق یم
 پتنگ خان په اور کښ وویشت دا ئې ووی که می لاف د مینې وواهه صادق یم
 که د غشویو باران را باندي وشي که به سترگي له تا واخلم منافق یم
 چه و تورو خاورو هسي حسن ورکا زه حیران پاتو په صنع د صادق یم
 د نیمگرو طبیبانو دارو اور دئ
 زه خوشحال په طلب سترې د حاذق یم

تا چه زلفي کرې خم خم ځکه نه وایې سم سم
 تا چه سترگي کرې را پورته پکښي زه وینم غم غم
 څو به ته لکه هوسی یې تل له ما گرزې رم رم
 د خوبی کار په تا دئ نن په دا دور تم تم
 که د ډېر نه وي په زره کښ
 خوشحال یاد لره کم کم

تا خو یاری پرې کره واره زه در پسې درومم څو در پسې درومم هونبره ډېره خواری مومم
 هیڅ په ما پوهېرې نوم می څه دئ ستا په عشق کښ قیس د لیلی و، تا ویشتلې لیس نومم
 زه څه هغه نه یم چه خونینې غوارې له ما نه تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
 هر چه شهسواران دي وارو وتېځلي وړاندی زه د دوي په منډه دا یم ځم ورپسې درومم^۲
 څار تر تا رسول! تا می یار لیده په سترگو راشه را نیژدې شه چه د دواړه کسې چومم
 یو لوري می نشته مینې هسي سر هوا کرم
 باد غنډي خوشحاله په هزار طرفه درومم

څه عجب زیبا صورت دئ چه زه بیبست د ده یم راشي وگوري عالمه چه پسو تر دست د ده یم
 دواړه زلفي ئې د زره په قصد سره شکست کر زه په ځان و زره بندي په هر یوه شکست د ده یم
 زه حیران یم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووی چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست د ده یم
 آوازه شوله په دهر نیک بد واره خبر شول چه ځما آشنا یو بت دئ زه هم بت پرست د ده یم
 درسته شپه ئې په هر غولي زه ولار نارې وهمه چه ای خلقو عیب نشته که مستي کرم مست د ده یم
 که دا خپل صورت دي نیست په عشق کښ نن کرې ای خوشحاله!
 بیا د ځان د هستی لاف کره، وایه زه هم هست د ده یم

^۱ یعنی تاخت ئې وکي.

^۲ یعنی لار او شهراه.

^۳ لغومم.

^۴ څار تر تا رسول شم.

^۵ دا هسي.

چه دا هسي د له جوړه مشوش يم
 كه قوت د د هاتي په زړه مزري يې
 د جنون بخره مي اوس نده هاله وه
 خوك به ما غندي يو هېښ په زړه ساده وي
 راته څه وايې، چه ته په چا مين يې
 كه مريي مي زر خريد گزري بې شماره
 طعام خورم مزه مي نه درومي تر كومي
 غم د اور له تا وه زر لري چه قلب وي
 له آزاده مي حذر كوه درد كش يم
 زور قوت را باندي مه كوه آتس يم
 چه مين په هغه يار پرېوش يم
 چه وفا غوارم له كنبليو په دا اش يم
 په ايمان به درته وايم پنج و شش يم
 و خپل يار ته زر پېرو دئ د حبس يم
 همپشه د شيرپني مزه چش يم
 ځما څه اندوه له اوره چه بې غش يم

د دې دور حريفان كه شوده پي دئ

زه خوشحال د شودو پيو په سررش يم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بيدار شم
 غرونه غرونه گناهونه را په ياد شي
 استغفار په خوله په زړه د شر فكونه
 د دې دور د شيخانو حال مي وكوت
 ما دا هسي شيخي دوي^۱ وته بخنلې
 چه حلال كسب ئې نه وي شكرانې خوري
 دانا تار چه په جلي ذكر شيخان كا
 و عالم وته په دا تهجد گزار شم
 و خپل خداي وته گويا په استغفار شم
 بيا له خپله استغفاره شرمسار شم
 چه ساعت ور سره كنبېم ترې وېزار شم
 په محشر د د رندانو سره شمار شم
 خدايه بځن په شېخي د شيخ مكار شم
 كله زه په تاخت راضي په دانا تار شم

چه څرگنده سر بازي كاندي د تورو

زه خوشحال خټك تر هسي هنر چار شم

چه د عشق په ملك نديم يم
 نه بهنيت وته هوس كرم
 بند د يار په اختيار يم
 سينه زه لرم روښانه
 هغه قول چه حما كړي
 خليفه اصل ځما دئ
 كه نور اوس د ميني لاف كا
 په غه اور چه عشق ئې نوم دى
 د يوه نفس د پاره
 د اندوه په ملك مقيم يم
 نه په وېره د حجيم يم
 آزاده له هر نعيم يم
 تا ته تور سيه گلېم يم
 په هغه قول مستقيم يم
 لوي نسبت يم كه يتيم يم
 زه عاشق په يار قديم يم
 كه براهيم كله كلېم يم
 په اميد، وهم، په بيم يم

^۱ محشي ورته ليكي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، يعني په هومين يم.

^۲ محشي ورته (پېروي) معني ليكلي ده، په يوه نسخه كښ (د مخ رش يم) هم راغلي دئ.

^۳ ديو ته.

^۴ په ځنو نسخو كښ د مكار پر ځاي رحمكار راغلي دئ، په دغه مسرى كښ د (بخن) معني حل طلبه ده.

^۵ تلميح دي په دې آيت شريف انى جاعل فى الارض خليفه.

زه خوشحال په خرابات^۱ کښ
گرم په امانت عظيم يم

چه ستا له زيبا مخه چپري گل وته نظر کړم
 چه ستا له زيبا مخه څوک بل مخ راته وستايي
 که هر څو د بهار گلونه ښه دي په چمن کښ
 دا مه وايه و ما ته چه ته ولي ور په ورشوې
 خاطر مي څه خو خلاص و فراغت وم له غمونو
 که واره خزانې د شاه جهان بادشاه ځما شي
 رشتيا خيره ښه ده راته غور باسه خوشحاله
 که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

زه څه مي مجال دئ چه به ووايم ستا يار يم
 چه ما زهد، تقوى، طاعت، بندگى لره څوک بولي
 په لويه ورغ به ستا په گريوان ښخي کړم منگلي
 په ما باندې ته تل د وارو سترگو عزيز يې
 سودا د يار دا وصل که په سر شي پايمال شي
 چه ومرم عزيزانو تور کفن را لره بويه
 هزار ځله په کال کښ يوه مياشت د گلو وخت وي
 څه جک وهې ناصحه چه و ما ته نصيحت کړې
 در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار يم

چه نظر د په ټيک د تور وريل کړم
 لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي
 د سرو شونډو په شرابو چه ببخود شم
 اجابت به ئې لا کله تاثير کاندې
 چه مي زړه ورپسې سه هونبره سرېږي
 د ښه مخ مينه مى نه درومي له دله
 په صورت مى پرهارونه دي خوږېږي
 د جهان بادشاه د ځان مخي ته بل کړم
 چه دا هسي کښليو سترگو ته کتل کړم
 د مستى رقيبانو ته ښکنځل کړم
 چه دعا دئ د وصال په سحر تل کړم
 چه په مخ ئې پرهارونه په چيچل کړم
 که تل غور د ناصحانو په ويل کړم
 په وار وار د هر پرهار دارو به تل کړم

^۱ په خير آباد کښ.

^۲ سيخ.

^۳ که غوغ د هغه سر.

^۴ و مه وايه.

^۵ يو پيسوال دئ چه ښځى ئې پر ټېکو ځروي.

^۶ سو.

دا داغونه چه می سر په زره بنخوس دئ تر بل کال به ئې د عشق لا لاسه سل کرم
 چا په زور را لره غم نه دئ راوړي و خپل زره ته ئې پخپله راوستل کرم
 ازلي مي د غم بخره ده راوړې غم که نورو لره درومي زه ئې خپل کرم
 یو نپیخت ساعت به وي چه راته غور کا چه په ورئې په یاد فریاد ژرل کرم
 چه لا نبهر د دهلی شته خوشحاله
 خه فائده که وران په آه سره کابل کرم

چه په خوب شم ستا له خیاله سره خواب کرم چه بیدار شم د مخ سود د په آفتاب کرم
 چه مي ستا د خولو بوي تر سپرموتیر شو نور به خه مینه په مینک او په گلاب کرم
 بې نصیبه لیدل نه میسر کېږي په لیدو پسې که هر خو اضطراب کرم
 بڼه لیدل ئې په مثال آب حیات دئ دا تشنه خاطر به کله پرې سیراب کرم
 په بنکنخا مي کله سر افراز کړه هغه دم چه د سوال هیله په خواب کرم
 ما ته خه وایې چه چا هسي خراب کړې چه د حال پوښتنه نه کړې تا خراب کرم
 ما ته مه وایه چه ولي پیچ و تاب سوې ستا دې تورو زلفو هسي پیچ و تاب کرم
 چه له مخه د پکو واخیست لمبه شوې
 بیچاره خوشحال د درست سره کباب کرم

خو ژوندی ئې د زرق مه کوه هیخ غم خپل قسمت به در رسپړې بېش و کم
 قابل غم د ننگ و نام کا په دنیا کښ نه په غم وي د دینار او د درم
 قارون لار تحت الثری لره لا درومي موسی (ص) پاس په علیین کښېښ قدم
 پسله مرگه بنخ د مرد تر قدم بڼه یم گور مي مه شه دا نامرد له گوره سم
 د خوشحال قدر که اوس په هیچا نشته
 پسله مرگه به ئې یاد کا ډېر عالم

چه په ما باندي مین باندي مین یم چه حما په غم غمجن زه ئې غمجن یم
 ما وي یو زمان که بېل شم زه به ورم چه جدا پایم له یاره دروغجن یم
 که د پښو خاوری ئې نه یم باري شکر چه د گرد په دود ئې نښتي په لمن یم
 په نور خه مي د خاطر دلاسا نشي په جهان کښ آرزومن د بڼه دیدن یم
 خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو شم په فراق کښ په ژرا ژرا کرمن یم
 که رقیب په دا خبر شي ترو به خه کا چه له یاره سره زه لاس و گردن یم
 یماني چهره مي ولاره حبشي شوه د فراق په اور ئې سوې لوغرن یم
 زه د دوو په خای درې گواه لرم په عشق کښ رنگ مي زیر، سترگي لنډې، زبون په تن یم
 ته محبوبه له شیرینه د دې وخت یې!
 زه خوشحال د اوسني دور کوهکن یم

^۱ خیري.

^۲ د دې کلمې معنی نسوه را بنکاره عیناً ولیکه سوه، په یوه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

څوک خو به کېده واره به نه وه سره سم^۱ یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ وڅوڅه په باغ کښ رنګارنګ گلونه ګوره څه لره اې میاشتي ته خپل مخ ستایې و ما ته مخ ئې لکه اور دئ، پرې پرې دي توري زلفي څوک چه ډېر ډېر ګوري یار، د زره مینه لږېږي ته د کنبلیو سر یې، نور تر تا دي واره کم چون کنبلي هغه دئ، چه ئې ستایي درست عالم گل دئ د گلابو دا گلونو مقدم د یار په مخ مي نورځي ستا په مخ درومي تورتم څه رنگه بازي کا په سره اور کښ تور ارق څو ئې ډېر ډېر ګورم، پرې مین شم دم تر دم تا ویل خوشحاله که مي غم لرې په زره کښ خوښ اوسه خوښي کره تل تر تله ستا څه غم

چه بازي په جهان کرم هغه زه يم و اغيار ته لکه کاني موم و یار ته و بلا ته د اختیار توره په لاس کښ لکه بوټي د کيميا په مرغزار کښ تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دئ په هر نام چه د رضا هغه مي بوله د کونینو ننداره د زره په عین د هر چا بازار ځما په سودا تود دئ هم د اوبښ غندي هلك سره په لار ځم هم مي څيز هم مي نا څيز کا په زمان کښ زه خوشحال په حال خبر نه يم چه څه يم

څو به ستا د دیو غمونو زغمل تل کرم په قراره قرارې د یاري پرې کره چه وعده دئ د وصال چېرې خطا شي هر طیب لره چه وریشم ناقص وي نور به هسي يك تنها له خلقو اوسم بلا پېرې زره لرم دا ئې عادت دئ چه منګي مي تشول د میو زه وم منکري د عاشقی سره مله ده خالي لاس ورځني ځم هیله مي نه وه پدا هونبره هونبیارې هسي هېښ يم غر گناه راته د ځس غندي ښکارېږي د یارانو کمي نشته یار به بل کرم د نمګرې نیت و چا وته ویل کرم په ژړلو خاوري خټي د بورجل کرم چه له حاله ئې خبر شم ځني تلل کرم د هر چا سره چه کښېنم غم حاصل کرم غم و بل لوري ته درومي زه ئې خپل کرم اوس نور ډکي پیالې اځلي زه کتل کرم په انکار که دروغجن يم دروغ سل کرم چه ډک زره به ئې له ډکه باغه تلل کرم څوک چه زهر راته نوش کا، هم منل کرم چه په مهر کرم رایشم بخښل کرم هر غزل مي په بیاض باندي وګوره زه خوشحال څنګ د زره په وینو کښل کرم

^۱ دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

^۲ پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم
 وایې ته به د مجنون غنډې مین وې
 ما به څه پوښتنې چه څه لره زره تنگ یې
 د گلونو په لیده دی مخ را یاد شي
 په څېر څېر راته کاته کرې څېروې می
 لکه څوک چی پخپل دین کښې مستحکم وئ
 چه جدا له خپله یاره ژونده پایم
 د نفر غنډې می عذر چاره نشته
 لکه څوک چه خواړه شهد وځورې خوښ شي
 زه خوشحال په گلرېزي کښې بهار راغي
 په زیبا ویل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهیږم چه زه څه یم څه به شم
 خبر د هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه ور
 دلې چه څوک لیده شي نن ئې په پدا بانډه^۲ کښ
 جهان یو کټوري شوه زه په مثل د میړي یم
 په هیڅ کله زره بڼه کړي کله زره په هیڅ بیا بد کړي
 دنیا وته چه گورم کار و بار ته د وگړي
 چه ته پرې مبتلا یې که د مال دئ که د ملک دئ
 چه تور وپښته دسپین شول خوي د نور نشو خوشحاله
 باور کړه اوس ناحق د سړی نوم در باندي ږدم

دا صفا په لاري نه یښي قدم^۱
 هغه کله شیخ، ملا، ولي، درویش دئ
 درویشان په تفاوت ندي راغلي
 د درویش تر زره به نه رسي دا دواړه
 و درویش علم په درس په مکتب ندئ
 که څلورر دئ که پنځه که شپږ اوه دئ
 ما و تا و ته دیوار شته غاري غرونه
 همیشه له دروېشي وهي دم
 چه نظر په سود زیان په مدح و ذم
 خپل پردي په سترگو واړه گوري سم
 آئینه د سکندر که جام د جم
 تل نظر لري په لوح او په قلم
 د درویش نشته دا هیڅ اتم انم
 په درویش تر شرقه غربه دئ یوسم

^۱ د خوشحال.

^۲ نن میشه په دا.

^۳ له کلي جلا یوه کوچنی بنا بانډه بولي.

^۴ که زره په هیڅ بڼه کړي که نه زره په هیڅ بد کړي.

^۵ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

نه په نون دئ نه په ميم دئ نه په جيم دئ^۱ کامل پاس په لام وهلی دئ علم
 چه ذره طلب د نمر کاندې خوشحاله
 په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم و چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم
 یا ما زده ستا په حسن، یا حما په مینه تا زده
 د مخ مثال دي بل کر د پتنگ غنډي پرې راغلم
 که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ
 یا مست یا لېونی یم یا می نه زده کار د مینې
 د هر ښهر په کوي کښ ناقصان طیبیان ډېر دئ
 خو ذکر خو مذکور کړې تل حما د گمراهی
 دروغ وعده هم ښه ده د سړي د زړه امید شي
 که وایې هغه وایه چه د عشق د محبت دئ
 که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

د خپل یار مینې په زړه هسي بیمار کرم
 چه ناقص می دارو کا پرې نه رغیرم
 توري سترگي، توري ورځي، توري زلفي
 که یو تش نظر د مهر راته وکا
 زه خو هسي نادیده نه یم ای خلقه!
 د بهار گلونه اور شی زه پرې سوخم
 بې له حانه په بل چا می پېرځو نشي
 چه ډېر ډېر پرې کښلي مخ ته کتي نشم
 ما خوشحال په حان پخپله چاري وکړې:
 چه په ملک کښ یو ناترس وي زه ئې یار کرم

د تقوی د پارسایي دعا تل کرم
 زره می خدای مین کوي په ښایسته وو
 چه عالم می اروی د عشق له کاره
 مگر زه فسق او فجور لره پیدا یم
 واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرو
 زه پدا سبب لیمه غوارم له خدایه
 چه د عشق غمونه نور گا لره درومي
 عاشقان به د جهان په ما پېغور کا
 چه د عامي اثر نکا څه ویل کرم
 هسي نه چه زه پخپله زره مایل کرم
 زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کرم
 چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کرم
 که هوهو ورته لرم کله منزل کرم
 چه دلبرو ته د سترگو غړول کرم
 زه ئې مخي لره ورشم واره خپل کرم
 زه که اوس په عاشقی کښ خوي بل کرم

^۱ په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او ميم ملکوت او جيم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

^۲ بلا دئ.

و هر چا و ته ئې راز وایم د مینې
د هر چا سره چه یار شم یار خجل کرم

زه لمړی په آشنایې بازېدللم
د زړه زور د صورت توان را څخه لار شه
آشنایې یارې په مهر په رضا شي
سر اول د یار د یاد په بالین کښېږدم
چه د سر په ځای سینه راته بډه کا
بناسته لکه گلونه زه طوطی یم
که سیالي له مړه شي نه ئې له بخته
هوسی چا په دو نیولې دئ خوشحاله
بیهوده په غزاله وو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجیل او په شتاب ځم
د ساقې له لاسه مي چه تناول کرم
د ساقې د مخ جذبې مي مخ ته بولي
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي
چه مي نشي بله یو سر بل سر سترگي
له دوو سترگو مي روان د اوښو سیند شو
خوب و خور مي له خاطرې فراموش دي
د محیوبي د جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدلو زړه کباب ځم

زه چه تل هونبره ناسازي د عالم ورم
د لاله غنډې داغدار په جهان راغلم
په وصال ئې د جهان خونې راشي
په عالم د مجنون ږغ دئ مرد مي بوله
هر قدم په ځگر خون ږدم توئې مشه
چه نرگس ته نظر نکاندي له کبره
کار کنان دا کار فرمائي په حکم کار کا
هونبره ډېرې خرڅېښې فتنې جنگونه
په هر دم دا هغه یار منت را باندي
مخ به چېرې راته سم کړي په یاری

^۱ محشي نښانه ورته کښلې ده.

^۲ له زړه شي.

^۳ يعني غم، افسوس، ساندي، نارې.

چه په کوي کښ د مقیم شم دروغجن یم که به نوم په ژبه چېرې د ارم ورم
 راته وایې نن زړه څه رنگ وړې له ما نه
 که د خورین کر هم ئې خوین خوشحال خرم ورم

زه چه خپل قدم د عشق په خوني راه ېدم هر زمان له تنه سر لکه گیاه ېدم
 د جمال خوبی دي زیاته تر آفتاب ده د نظر دپاره نوم درباندي ماه ېدم
 درستہ شپه چه ستا له غمه سره تاو شم هر سحر په افلاکونو باندي آه ېدم
 که ته تیغ د جفا وکارې و ما ته ستا و تیغ و ته به سر لکه گیاه ېدم
 که مي چېرې لاس و واک در ورسپړي په سپین مخ به دي د غاښ نخښي سیاہ ېدم
 بېچاره خوشحال چه ستا د ور گدای شو
 ځکه زه ورباندي نوم د بادشاه ېدم

ښه به هغه وخت وي چه به یار لره و درومم اوس به له دې پسه څه عطار لره و درومم
 زلفي ئې ښکاره کړې مېنک غنبر ئې په ما توي کړه اوس به ئې په مرسته څه فرخار لره و درومم
 خدای په کور کښ راکړه، هغه توری سترگی ترکه اوس به ئې دا دئ چه خپل زار لره و درومم
 زار د خوړو زړونو، خوین خرم زړونه آزار کا هر چرته چه خار وي، هغه ځای مومي گلونه
 کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندي حیران یمه ځکه پدا هیله هر هر خار لره و درومم
 هم ئې په ما وکړل څو څو رنگه ستمونه مرگ و ته مي ناست هغه خونخوار لره و درومم
 یار مي په ښایست کښ لکه گل د نو بهار دئ بیا له ناڅاری ستمگار لره و درومم
 ښه خواړه یاران چه ما خوشحال لیدل په سترگو سود ئې د جمال کرم چه گلزار لره و درومم
 اوس ئې په ژړا ژړا مزار لره و درومم

که مین زه په گلزار یمه په ځای یم که د مخ ئې په نندار یمه په ځای یم
 چه جدا ورځنی پاتو یم عالمه! په ژړا که په چیغار یمه په ځای یم
 یار می ولاړ شو پدا لار ورپسې درومم که ډېر ستری پدا لار یمه په ځای یم
 بې له عشقه بله چار نشته بهتره که دايم د عشق په چار یمه په ځای یم
 په جنت کښ هم د حورو صفت کېږي که طالب د ښه نگار یمه په ځای یم
 له خوړو شونډو وې سرې شکري اوري که طوطي د شکر بار یمه په ځای یم
 زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کرم
 لېوني د پري وار یمه په ځای یم

که مي هر څو ته بادشاه بې زه گدا یم مخ له ما نه مه چار باسه مبتلا یم
 زه چه ستا له غلامی داغ لرمه هیڅوک ځان سره سم نه کښ بادشاه یم
 د خاطر ور مي ترلي دئ په غنوا له عالمه سره ناست په فکر ستا یم

۱ لکه کلاه.

۲ د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروڼکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، یا ئې د باغ په ورکښ د تړلو دپاره ږدي.

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم که دی څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
 کله ستا د راز خيري په کاغذ کښم کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
 د بڼه مخ د عاشقانو دي شمار نشته ولي زه په همه وارو کښ یکتا یم
 خادمانو له شمارې مي محروم مکره که د نورو انعامونو دي تر شا یم
 که په ما مهر کرم کوې ته ښايي که پما جور و ستم کوې سزا یم
 تا خوشحال وته ويل چه څه پکار يې
 که په کار که نا په کار یم خو هم ستا یم

که همېش د ملامت کاني په سر خورم غم مي نشته چه په تور ئې د دلبر خورم
 که د سپيو د کودي اوبه ئې مومم زه به وایم چه په تن آب کوثر خورم
 لکه باد په نرگس ولگي تازه شي د رقيب څپيره هسي په بصر خورم
 زه به لا ورته تلوار کرم لکه تږي که تل ستا له لاسه توره يا خنجر خورم
 چه په ښاخ ئې ډول ډول ميوې زانگي لا به کله د وصال د وني بر خوعم
 تا ويل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
 زه طوطي یم چيغار وکرم بيا شکر خورم

که گناه نه کړي آدم ترو په چا به شو کرم
 سکه کرم لره بايده دئ چه پيدا شوې نور عالم
 په يوه توبه گناه ځي د سري له عمره سم
 گرد غبار چه په گل پرېوزي شست و شو ئې کا شبنم
 د مؤمن گناه په غاره د شيطان وئ بېش و کم
 شاهزاده چه بدې وکا د نديم سر شي قلم
 د ده بد په نور وېشل شي يار تر ياره ندي گرم
 په لا تقنطوا خوشحاله
 تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژارم^۱ د باغ گل مي غورېده زه ځني لارم
 بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا که سبا بېگا ئې تل په دربار نارم
 د طلب غري مي لاندي شول تر غرونو هغه بېل ياران په کومو غريو غوارم
 د هواد ياران مي هر زمان يادېری چه ئې مخ په خوب کښ ووينم وويارم
 چه قاصد د يار د خولې کتابت راوري څو ئې لوند په اوبنيو نکرم نه ئې نغارم
 زه خوشحال پخپل قسمت پوري حيران یم
 چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سره ښورم نور به ډکي پيالې اخلي زه به گورم
 لاله زار به شگفته په هغه ملک شي چه باران د دواړو سترگو باندي وورم

^۱ دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

وايي زره له ما نه وژغوره که بڼه کړې کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
 ځان به درکړم، مچه راکړه بڼه سودا ده که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
 په دا راز به هر بې نیاز کله خپرېږي
 چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونه د دې خپل خاطر کباب کښم^۱ بويه دا چه دفتر و نه يا کتاب کښم
 په بيان په قصيده به تمام نشي که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښم
 د فراق غمونه لور په لور انبار دئ په کاغذ باندي د کوم يوه حساب کښم
 په ډېر غم کښ هېڅ خیر نه يم له حاله چه زه دا ويل په ويښه که په خواب کښم
 که جفا د زماني وه که د خلق په فلک باندي د هېچا حکم نشته
 د آگرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ د دارا به هغه کوم فاني جناب کښم
 نه به زره ځما سرېږي نه به لاس کړم ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښم
 خراب شوي د فلک له لاسه ډېر دئ اوس به حال د هغه کوم يوه خراب کښم
 که د خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم يا آهونه يا ژړا يا به عذاب کښم
 يو مکتوب د خپل اشنا را لره راغي اويښي بگرگي تويوم چه ئې خواب کښم
 حاسدان مي په حساب لکه گلاب دئ حيف ندي چه به جور د کلاب کښم
 ما خوشحال په خوب دا حال نه وليدلې

چه به دا د غم بيتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک وو وايي لرم چه مي بخت نه کا ياري څه ووايم
 په جهان کښ د وفا هنر کيميا دئ زه ئې څه لره له چا هيله کوم
 د وفا مېوه د هر چا په باغ نشته^۲ بېهوده ئې هره ونه لټوم
 غه باران چه په درياب باندي ورېږي په باران به ئې زه څه حسابوم
 نا داني مي غلبه په هونيارې شوه مرغلری په درياب کښ تويوم
 له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
 چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ امانت غندي ئې بل لره ساتم
 کوم مکان د زماني له مکره خلاص دئ چه هغه لوري ته تېښت ورځني کړم
 که په تېښتي خلاصېدي^۳ ځني به خلاص شوم د قضا له لاسه کوم لوري ته ځم
 زمانه مي د فتنو په کانيو ولي زه ابله د بنښنې سپر په مخ کښېږدم^۴
 چه په راغله ئې بنادي را سره نه وه په هجران به ئې څه زره زهيروم

^۱ دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

^۲ د وفا مېوه د دهره باغ نشته.

^۳ خلاصي وئ.

^۴ په مخ کښ ږدم يا په مخ کښ وړم.

^۵ زره څه.

چا ویل چه صبر نخنبه دَ بري دئی
زه خوشحال په صبر خَکه زره تَرَم

لا به کله خپل مقام و دلبر ورکړم^۱ چه گڼلي مال همه ورته ولور کرم
يو ويې د دلاسا راته پرې نږدي ځان که هر څو خپل مين ته مرور کرم
هيچا نه وکره ځما د زره ساتنه هر سرې مې زره دردمن کا چه زره ورکرم
په درست کلي کښ يو هسي دلبر نشته چه خپل زره د ده په وصل بهره ورکرم
خبر دار به شي عالم ځما له درده که د آه په اور پږوزي پېښور کرم

ستا د خولې خبري نوري د زره نوري
زه خوشحال خټک پوهيږم پرې باور کرم

ما شراب خورلي نه په حد واهه شم که ئې وخورم خبر نه يم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کوم اغيار دئ د زره حال و چا ته وويلي نه شم
زمانې را باندي وکړې هسي چاري لکه دُر د خر مهر و سره پيښه شم
د اورنگ بادشاه په دور عدل نشته تر طناب لاندي په ښهر کښ لوته شم
که د رنځ دارو مي کړې طبيبه وخت دئ هاله ستا دارو و مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښيم په گوته چه د چا دلاسه مرمه خود لیده شم
درسته شپه لکه اغزي په زره خرخپري د فراق غمونه، څنگه اوده شم
هيڅ په سترگو لیده نشي يو قصاب دئ نه ئې لاس نه ئې چاره په زره ورژه شم
لکه و په هغه شان په وفا ټينگ دئ چه تر يار ئې خجل نکړم څار تر زره شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر ياره د سيمايا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلي کا زه له حلي د هلك غندي هر سرې په خوله شم
اللهاد چه بند په بند گوتي په تار ږدي د خوږ زره دمه مي شي څه خوتابه شم
نه شيخان نه طبيبان نه ساحران شته چه له دې رنځه د چا په سبب ښه شم

زه خوشحال له نورو څه لره فرياد کرم

په زره زره واره پخپل غشي ويسته شم

ما بې دوده توسني کره منځېدل^۲ عاقبت ئې په کمند و ځکېرلم^۳
وراندي وروستو ئې را واچول بندونه په آخور ئې کيزه کړي و تړلم
هغه پيچي هغه ترندي له ما ولاري چه به خوشي په جلگو کښ گرزېدل

^۱ دا بدله په چاپي ديوان کښ نده راغلي.

^۲ منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

^۳ يعني پېچل او بندول.

^۴ يعني نه رام والي او نه اېل والي.

^۵ دا کلمه له ترهنگ څخه جوړه سوې ده يعني توند والي، د آس هغه حال چه تورېږي چه په فارسي ئې رم بولي.

ریاضت ئې د مولا را باندي کنبېښ
 چه مي لاس دا چا تر شا نه و راغلي
 د سورلی هنر ئې ونبایه و ما ته
 ورغ و شپه مي د تپاک خبر آخلي
 هم ئې نوم د ډېري ميني په ما کنبېښ
 بيهوده زغاسته واره له ما لاره
 چه په ما به ئې نظر په حقارت کر
 اوس مي قدر يو په سله يو په زر دي
 رنگ په رنگ ئې په حلب وپوهولم
 اوس پخپله شا پخپله زين آخلم
 په تيمار او په راتب ئې و ساتلم
 که خوراک خورم که ولاړ وم که خلم
 هم ئې زه پخبله ژبه وستايلم
 چه په هر لوري ئې حکم هورې زغلم
 هغو واره په هنر کښ وپسندلم
 چه اول په خو درمه پېريدلم

اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
 پخپل قدر په قيمت و پوهېدل

مست يم مې پرست يم رندي کرمه کرمه کرم
 نور شراب مي واره نور عالم و ته بخښلي
 مور به ځني نشم زه د ميو مستسقي يم
 لار د محبت ده تل به روغ سلامت نه وم
 څه وائې و ما ته حال دئ څه و په هجران کښ
 خلق راته وایي رنگ د بيا زير شو عاشق شوې
 واره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
 لام و بې مې دئ پسې مرمه مرمه مرم
 تل که هسي ډکي پيالې څښمه څښمه څښم
 زه چه په دا هسي لاري تلمه تلمه تلم
 نور خبردار نه يم په زره سومه سومه سوم
 هيڅ منکري نکرم خلقه شومه شومه شوم

دود د عاشق دا دئ چه په عشق کښ ملامت وړی
 ځکه زه خوشحال ملامت ورمه ورمه ورم

نور به مخ په ائینه برابر نه کرم
 نه به سپين لاسونه سره کرم په نکړخيو
 نه به ماتی ماتی ځونی په مخ پرېردم
 چه د مینی یار می نشته چه ئې گوري
 درست صورت مي سرې لمبې شي شني ډېوزی
 که ژوندون تر هر چه خوړ دي په جهان کښ
 نه به دواړه سترگي توري په رانځه کرم
 نه به نور په رمنځي ساز د سرو پښته کرم
 نه به لاندي باندي لب په پانو سره کرم
 د صورت سينگار و کوم يوه ته وه کرم
 چه د خپل مين د ميني راز تر زره کرم
 اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کرم

هغه یار چه چرته دي خوشحال د اوسي
 دي د خپله خوشحالي کا غم به زه کرم

هغه دم چه د ساقی پیاله نوش کرم
 په معنی کښ هم شراب يم هم ساقی يم
 ناصحان راته د عقل دفتر لولي
 د زاهد په صومعه کښ مي زره تنگ شو
 زه بلبله خوش نوا د دي چمن يم
 په مستی ئې دواړه کونه فراموش کرم
 طالبان د ميو شته چه ئې مدهوش کرم
 خدای به نکا چه ئې زه په ويل گوش کرم
 له دي پسته به خدمت د ميفروش کرم
 په موسم د گلو څرنگه خاموش کرم

چه په زره ئې اثر نه کېږي خوشحاله
 څه فايده که تل په ور ورته خروش کرم

هله مخ راته ښکاره کړه دیوانه شوم
 لا مي ستا د مخ خراغ لېدلې نه و
 اشنايي دي له ښادې نه وه غم وه
 ستا د زلفو دام مي وليده په لاري
 ستا د زلفو د زنجير هوس مي وکړ
 آغرين دي د ښو نه و بلا و
 زه چه تل د لېونيو په شماره وم
 په همه واړه عالم کښ افسانه شوم
 زه زره سوي لا هاله پرې پروانه شوم
 چه دا هسي له ښادې بيگانه شوم
 له مسجده نه مقيم په بتخانه شوم
 نه چه زه له بي عقلي ديوانه شوم
 چه په ځان وزره ئې هسي ښبانه شوم
 بيا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم

زه خوشحال هم بي نظير يم په عالم کښ
 چه مين په بي نظيري جانانه شوم

يوه نخښه درته وايم د بي شرم
 خدايه ما د هغو مل مکره په لاري
 د ناکس ياري په مثل د اورو ده
 يوه بده زمانه شوه درېغه درېغه
 که هندو که مسلمان د پت په کار کښ
 څوک چه نرم ويل کا عمل ئې گوره
 په وعده په قول نه وي نرم گرم
 چه ئې نه وي په ياري کښ آزرم
 چه د باد په مخ کښ درومي ترم ترم
 په هر چا چه د ياري باور ورم
 چه مي وليدل د هيچا نشته برم
 تگان هم په خوله ويل کا نرم نرم

د هغو و مخ ته مه گوره خوشحاله
 چه ئې سخت په بي شرمي کښ د مخ چرم

ن

په کاته شم و عالم و ته حيران
 هسي چاري ئې پيدا شي له وجوده
 تل قرآن د وړاندي بسی قرآن لولي
 په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غوارم
 ښه سړی لعل و ياقوت دي مونده نشيي
 که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي
 له هر څو ورته دا پند خبري وايي
 هره چار د پښتانه تر مغل ښه ده
 د بهلول او د شير شاه خبري اورم
 چه دا نس دپاره څه کا دا سگان
 چه په فکر ذکر نه وي دا شيطان
 ولي هيڅ عمل ئې نه وي په قرآن
 د کيميا غندي ناياب شول دانايان
 لکه نور کاني لږ ندي ناکسان
 ولي ښه سړی به لږ وي افغانان
 د پلار پند ئې هم ښه نه لکي په ځان
 اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
 چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

^۱ دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي "عشي" معني ليکلې ده، په دوو قلمي نسخو کښ آغزين راغلي دي، منسوب و آغزي ته يعني خار دار.

^۲ سلطان بهلول په هندوستان کښ د لوديانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (۸۹۴ هـ/۱۴۸۸ع) کښ وفات شوی دي.

سپړ اوه پېړۍ ئې هسي بادشاهي وه چه په دوي پوري درست خلق وه حيران
يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول يا د خدای دې اوس دا هسي شان فرمان
که توفیق د اتفاق پښتانه مومي
زور خوشحال به دو باره شي پدا ځوان

په تېرو تورو، ور درومي يکرنکان په لمبو باندي ځان ولي پتنکان
د کنجکو قدر يو، د درو بل دي ننگېالو سره څه ژوي بي ننگان
ارتگي د زره دليل د جنتي ده د دوږخ د اور لايق دي دلتنگان
د بادشاه په سلطنت پوري خدا کا په سپېرو ايرو لرلي ملنگان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي ماتوي لويي بېړۍ نهنگان
د هاتي د پاسه سپور ورته پيکه وي چه د ميو پيالې اخلي سرهنگان
څه د ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنگان

بېهوده په ځان غره دي دا انسان په ساره په غارمه چينگه خوله حيران
لبوني ملال دلگير د خوب په ورل کښ نه د لوړي نه د تندي لري توان
په يوه زره خبره خوار خسته شي په يوه زره سر خوړي شي په ځان
پدا هسي رنگ څو کير څو لويي کا چه نظر ئې له خودی وي په اسمان
واره عمر تېروي پدا غفلت کښ تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندون چه د خپل ځان فکرونه نکا پسله مرگه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شيخان و هر لوري ته ډېر دي
د خوشحال خټک پکار دي عارفان

پنډ بد روز بکر حيران بهاردر خان هدايت ترين سوخته و تر دا میان
شېخ ستار ماشه ټوپک عبدالرحيم و د ټوپک گنده خدای يار جامکی کامران
د ټوپک گنده هر گز نه وي بي سيخه^۲ حق ناحق ئې پکښي جوړ کر جهانخان
د تسمو په ځای گویا دا نور عالم وه اسفند يار غندی يو څو گېډی پاچيان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه بند و قچی صاحب صوبه و پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ د گذارنه و په آزار به ئې گډ وډ کا خدای جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال و
چه گزار ورباندي وشو ناگهان

^۲ شیر شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا و، چه په (۹۵۲هـ\۱۵۴۵ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

^۱ په سوځونکو لمبو سوځی پتنکان.

^۲ ننگیالی سره زر کنجکی بی ننگان.

^۲ بی سیخ.

څو گلرنگی چهرې راغلي په جهان
يو رمق دى راته پاتو په فراق کښ
که د زړه سترگي د شته ننداره وکړه
د هغه بقا فنا ده، بقا نده
دا څه توري خاوري ندي چه پرې درومې
چه را ياد شي بنه ياران و گور ته تللي
بيا فنا شوې لکه گل د گلستان
چه په مرگ له ما جدا شول بنه ياران
په وصال کښ مهيا گڼه هجران
چه تبديل ئې په دنيا شي هر زمان
خاوري شوى کښلي جونه دي ځوانان
تل په ما وي دا غمونو گڼ باران
همگي تر مځکي لاندي شول خوشحاله
اوس د مځکي پر مخ نشته راز داران

څو خیر په قباحت نشي انسان
که يوکس په زرکس بيا مومې هم پېر دي
هونېره ترس ځما له پېره خو که نشي
دانايان په ناکامي کښ خوار حيران دي
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه
تفاوت ئې په کرده په فعل گوره
چه په درست عمر کښ يو ځله تېره شي
چه هر پور ئې وار ووته هوس کاندي
نېک و بد هونېيار نادان کښي یکسان
په هر لوري صد هزار دي ناکسان
څو په زړه يم له جاهله هراسان
کامراني د جهان څوک کاندي؟ خسان
په مرداري باندي گرزي کرگسان
مچ، مچى دي سره واره مگسان
نور اصيله توره نه غواري مټان
د زربفتو هنر چپرې دي آسان
که د زړه دي چه لذیذ شعر ووايم
د خوشحال غندي پيدا کره خپل لسان

خوږ ژوندون په سري تريخ کاندي بېلتون
چه څه زور قوت د زړه وي په کوگل کښ
تر دا هسي عمر، نه عمر بهتر دي
په ځگر ځگر مي ولي صرفه نکا
ځما زړه طومار د مهر د وفا دي
که کتان چه مهتاب څيري کا گانډه شه
په هجران کښ که اميد د وصال نه وي
يو د بل په ځاي کښېني د دنيا دود دي
زه خوشحال قائم مقام يم د مجنون
په سوزانو لمبو پاس کښېردي لرمون
وار په وار ئې له دوو سترگو کا بيرون
چه تېرېرې ورځ و شپه په ځگرخون
د غم ليندېو راته ووايه زنگون
څيراوه شي چا ئې زده نکر مضمون
سکه ځما د زړه د يار له لوريه کا څوک ستون
زه همپش په هغه هسي لار کرم يون
يو د بل په ځاي کښېني د دنيا دود دي
زه خوشحال قائم مقام يم د مجنون

د زيبا جمال ئې پېر دى زيب و زين
يوه سترگه ئې رحمان بله رحيم شوه
چه د ښهر زاهدان شيخان پيران دي
لکه عين د خپل پلار خوني وژلي
واره لواړه سرونه نغري د دردمنو
پخپل يار مي باور شته چه بل به نشي
ولي زرونه د عالم وري په عينين
چه همه مراد پکښې دي د کونين
زړه د هر يوه کښان وري په زلفين
پسو سرې سترگي راځې په شين شين
د مزري تر خولې بتر دي د عشق عين
غمازان که غمازي کا تر دا بين

په رضا ئې خپل خاطر ورکړر خپل یار ته
په خوشحال محصل نه و د چا تین

دواړه شملې پرېږدې برېښوي ورته خپل ځان	گوره هغه ترکه به نظر کا په کوم ځوان
څو گلرنگ مخونه پدا خاورو کښی بدرنگ شول	څو د خیال کړې بگرې یاد لري جهان
دور د دلبرو د ښایست دي یو څو ورځي	ژر له برمه پرېوزي لکه گل د گلستان
سرې سترگي اوبښتي لکه ډېر خونونه کړي	خدایه خیریت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه گوي دي د مستی په میدان کښ	تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوگان
تل د تن هیونه را وگاږم په نوکونو	غم ئې د ناوک خورم چیري مات نشي پیکان
پته په نقاب وه د هر چا ورته نظر و	مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حیران

مخ په وړاندې درومي پت په څنگ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله بېا ښه پیر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کچ فهمی د جهان د جهان د کچ فهمیو الامان!
 دا هم ځای د تعجب دئ که ئې وینې په بازونو چه غوټې وهي کارگان
 دا هم ځای د تعجب دئ که ئې وینې چه مغل کاندې بازی په افغان
 دا هم ځای د تعجب دئ که ئې وینې چه گیدر په وازدو پک وېری زمریان
 دا هم ځای د تعجب د حیرانی دئ
 چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دئ چه ئې شناخت وشو د ځان	د ځان په معرفت کښ معرفت دئ د سجان
چه وېرې د زړه نه وي نه عمل لري د نېکوو	په دا ئې نظر مکره چه په یاد لولي قرآن
په کور کښ د بلا دی دا د نفس غلطي چاري	که ته په ځان شیطان نشي بل هیڅ نشته شیطان
حرص مکره هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه	بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خدای ئې په لار نکا په ویل نه په لار نشي	که پاڅوې له کوره و هغه و ته لقمان
عیسی په معجزه سره رانده سړی بینا کړه	دانا ئې په دعا نشو په عمر یو نادان

که هیڅ ور څخه نه وي غم دئ نکا که دانا وي
 خوشحال څټک گواهي لي د دانا نشته ارمان

گوره راته څه وايي دا ستا دواړه چشمان	نور عالم نور ښکار کا، مور د دین او د ایمان
مري چه لینده ویني کارگه ستا داخال د ورځیو	ناست دئ تورکارگه په څو په موتی د کمان
راغله په خدا خدا وړه وړه پوښتنه	چا ورته ویل دا په رقیب نکرم گمان
ورتي ورتي اوبښي تل ساره ساره آهونه	ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پېښکښی را څخه نشته په فراق کښ	یار لره به ورمه در د سترگو په دامان
یو زمان مي نه ځي هغه یار د زړه له سره	څه شي که ئې زه په زړه یاد نه يم یو زمان
پاتو يم له خپله یاره ليري لا ژوندی يم	خداړو په دا خپل ژوندون هر گوره يم پښیمان

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمۍ درېغه ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
 خوښ اوسه خوشحاله د خپل یار په درد و غم کښ
 درد د یار د مینې لا بهتر دئ تر درمان

که همپش د همنشین وي تور ماران ښه دئ دا نه چه قرین وي بد کاران
 هر چه ستا عیب و تا وته ښکاره کا په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
 په کردار کښ یار اغیار سره بېلېږي تر یارانو ډېر لباس کا اغیاران
 د کمذات یاری به هیڅ وفا و نه کا لا په تېره بې نمازان او مې خواران
 لکه تخم هسي بر هسي ئې بوتې نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
 د زړه راز و چاته نه ویلي بویه چه د مځکې په مخ نشته راز داران
 په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي که مېړي ملخي پیمال کا شهسواران
 د خوشحال باندي سلام بادشاه د وخت دئ
 په سپېرو اېرو لړلي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسف یې د کنعان که هر څو ډېر حشم لري بادشاه د مملکت یې
 خو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه یو نوم دي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي
 که نوم د حجاج اروې اروې نوم د نوشیروان که ښه کړې ساعت دا دئ چه په شمار بې د ژونديو
 که ښه کړې ساعت دا دئ چه په شمار بې د ژونديو کافر سړی هغه دئ چه د نفس په هوا درومي
 هیڅ شک پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرو سخ به د هغه وي چه ایمان سره ئې مرگ وي
 وخت د ځوانی تېر شو اوس پېږي راغله خوشحاله
 نور کارونه پرېږده خو د گور کوه سامان

نس مي افریدی دي څه غم نه لري د دين دئ د پير روښان غنډی د کفر کا تلقین
 زه د درويزه غنډی ایمان ښیم و ده ته تور وښته می سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپین
 دوشپېته کالونه په حساب لرم خپل عمر نه هغه نرگس دئ نه د باغ هغه نسرين
 نشته هغه دور د سرو یاقوتو په دبلې کښ پرېواته په گور کښ چه ځما وه هم بالین
 زه بې غمه خوب کرم په پاسته بالښت سریني ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشین
 ډوبی شوې پېړی د فنا په اباسیند کښ نه وینم په سترگو حقیقت واړه مبین
 څه د غم پلو دئ چه ځما په سترگو پرېووت

^۱ که هر څو ډېر حشم لري بادشاه د مملکت وی.

^۲ آخند دروېزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی د پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پير روښان (پير تاريخ) د عقائدو پر خلاف تبليغ کاوه.

هونبره رنځ په ځان کښې طبيبان پدا جهان کښې مرم دارو خپل نکرم پدا هسي کار نفرين
ولاړ ځای ئې سقر شو مگر خدای پرې کوم وکا ء
نفس و شيطان دواړه له خوشحال سره قرين

ندي لب دئ جان من^۲ بڼه يا قوت دئ د يمن
نن ما خپل گڼې له طنزه ما خو زده هونبره فن
بختور مي ئې نوم کښېښ لا که نشي دروغجن
ځوڼي تاو کا چين ئې گورم شي بنده درته ختن
پښتنې په چين ځوڼي بڅښي چين، تبت، ختن
بڼې بڼې ځي په شين شين بڼه غښت بڼه ئې دقن
په پښې فيض ځني زېږي
په زمين چه ځي په فن

^۱ چه خوشحال لری قرين.

^۲ دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښې نسته.

و

آفرين د پدا سرو سترگو خونخوارو
 توري سترگي ئې تور بازبانه ئې نوکي
 چه اوچت اوچت وهل کا هغه باز وئ
 د وربل په هر هر تار ئې زرونه بند دئ
 په مذهب د عيادت مگر گناه دئ
 لا د پي له دوارو شونډو نه خڅپري
 خپل ياران به په پېغور کړې د وگري
 په بنايست که بنايسته تر بناپېري يې
 تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړې
 بلبان د گلستان په منځ کښ گرزې
 زمانه به ئې په سر گلونه نږدي
 نيژدې يار سره ورو ورو خبري کپري
 يک تنها ئې د خوشحال خاطر يو نه ور
 په جمال ئې زرونه يووره د بسيارو

آفرين د په ولول تورو سنبلو
 ما چه ستا د شونډو مي سره مزه کرل
 که په اصل پښتنه د هندوستان يې
 مگر مور د خطا دا ملک هوسی وه
 زه په هونبره تمنا کښ دا به څه شي
 د هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه
 د خوشحال په زړه ئې هسي چاري وکړې
 لکه باز چه زرکه يوسي په منگلو

بيا له کومه لوريه بوي راغي د څوڼيو
 دا اوږده اوږده غمونه پرېشانې
 هم پدا مي به د زړه پرهار گانډه شي
 په هر مخ باندي څه څوڼي بنايست نکا
 چه په خيال ئې په سپين مخ باندي ولول کړې
 پدا کوي کښ چه مقيم شوم خلقه ځکه
 بيا به هم د منبکو نوم په ژبه واخلي
 چه خوشحال لره ئې بوي راغي د څوڼيو

بند و بست د کائنات دئی په خبرو یو تر سله صدقه شه سل تر زرو
 د همت په بال و پر سری الوزی مرغه پورته آلوته کا په وزرو
 ورته وایه توره کنښپوده په صندوق کښ هر سری چه مرئی وئی په تلبرو
 یا د سپینی توري مرد شه یا عاشق شه چه یادېږې په بدلو په سندرو
 د عاشق بخره خواری زاری ناندري ده د معشوقې څه پروا له مرورو
 له یوه دریابه څېږي فرق ئې ډېر دئ که نظر کړې د دریاب په مرغلو
 چه ئې غم د غلیم نشته بختور دئ خدایه ما کړې په شمار د بختورو

د خوشحال څټک خوښي په هغه وخت وئی

چه برېښنا د سپینو تورو شي د زغرو

پرې غوغا کاني بلبلو تل به وخت نه وئی د گلو
 دا گلونه مسافر دئ کال به تېر کا په راتلو
 ستا په مخ به ئې څښمه ساقی مهر کړه د ملو
 ځایکی د و ویشتم کم خطا یې په ویشتلو
 که صورت ژغورې له غمه سترگي نسه له کتلو
 دا د مهر ویل پرېږده زه دی خوښ یم په ښکښلو
 ما وې څومي به لا سوځې په خدا ئې وې تر تلو
 نه به باز نه به شهند شم نه به راشې په منگلو

وعده درسته کړه خوله راکړه

خوشحال ندی د غلولو

چه مي وليده په زړه کښ حال د وارو مهو شاني قبلوي و بال د وارو
 په جمال غره که ډېر و بله ټول شي ستا جمال خجلوي جمال د وارو
 د کشمير که د فرخار که د تاتار دئ ښايسته ځما ښه یار دی سیال د وارو
 ما ئې ښه تحقيقي وکړه چه عاشق شي په هجران باندي وڅېږي فال د وارو
 سل و سل خبري کاندي مرگ ئې مه وه په یوه ځواب پوره کا سوال د وارو
 چه ورتله کا تله به هم ورځي کاندي سلامت به پاتو نشي مال د وارو
 و عنقا وته به څه لره څوک دام ږدي چه پرې راشي څيري کاندي جال د وارو
 که شيخان که زاهدان که عالمان دئ له عمل سره جور ندي قال د وارو

چه ئې لافي د یاری د اشنایی کړې

و خوشحال وته ښکاره شو حال د وارو

چه په لار د رحیل راغی روا رو څه کسرا او څه پروېز او څه خسرو
 ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وئی چه تخت څرنگه په باد درومي په دو
 نوي کور لره را درومي راشه گوره ځوانان څرنگه اخته دئ پخپل لو

چه مي سازه كره دوهه د ملنگيَ ما فيها دَ زمانې شول راته جو
 هم ئې وينم هم ئې اَروم ترې تېرېږم چه په څنگ راته بروه كا بويو
 دَ زره نوي بڼه ياران ور ځني لارل
 دَ خوشحال دَ زره ژوندون و په دانو

دَ شهې زلفو مختولو سر هوا پرېشانو طولو
 چه ئې لافي هر سړي كا عشق آسان ندئ فضولو
 ځما راز مويه ملك خپور كړ اي ځما اوښيو پدولو
 په كوڅه كښ د دلبړو حساب نشته د مقلو
 تاسو مشوي تولى گڼي گڼي د زره نولو
 دا خبرې چه خوشحال زده
 نه دي دا د نامعقولو

دَ بنادمونو په خندا رو^۲ د غمجنو په ژرا رو
 دَ رندانو په رندئ د شيخانو په تقوا رو
 دَ وصال په سل خوښئ د هجران په زر بلا رو
 د بهار په ښو گلونو د بلبلو په نوا رو
 چه ترې سبروني هيڅ دئ په هغه قد بالا رو
 چه مكحولې دي له نازه په هغو سترگو شهلا رو
 چه نرئ تر وپښته ده په هغه باريكه ملا رو
 چه عاشق ور پسې مړينه په هغه جمال زېبا رو
 چه راځي د يار له لوريه په هغه باد صبا رو
 چه پيغام راوړي وصل د هغه ناصد په پا رو
 چه دوهمه پكښي نشته د رشتينو په رشتيا رو
 پدا هونبره سوگندونه صد هزار ځله بيا بيا رو
 چه تر ځان پتا مين يم
 زه خوشحال ځك پتارو

راته مه وايه پتا رو^۲ چه پتا نه رو په چا رو
 ته ځما د سترگو تور يې پدا تورو سترگو ستا رو
 مخ د ورځ زلفي د شپه دي په سبا رو په مسا رو
 په جهان كښ مي ځان ته يې نه چه نور، پتا جانا رو

^۱ يعنى اوږدو.

^۲ رو په پښتو كښ د قسم كلمه ده.

^۳ دا بدله له يوې قلمې نسخې را نقل شوه، په نورو كښ نشته.

یاد می ته یې په خاطر کښې هر زمان پخپل مولا رو
ستا د پښو خاوري توتیا دي چه ما ستا په خاک پا رو
تمنا لرم ستا پوره پدا خپله تمنا رو
تر خدا پوری د هیخ دي لال و در ستا په خدا رو
یار خو ستا یم د چا نه یم
زه خوشحال ستا په لقا رو

ستا په ورد سر فرازو تل سجود دي د یې نیازو
ستا ملالو سترگو پوچ کر واره کار د سحر سازو
سا یوه وینا تبری کا تر هزار سخن طرازو
سپین او سره د دنیا دارو د عشق گنج د جانگدازو
د خوشحال ویل هم واروی
راشي ای نوا نوازو!

سپینو وازدو لره ورغله پیشو خوله به ونسي له وازدو نه په خو
د عاشق په زړه کښ خیل د معشوقې وي د هندو په زړه کښ فکر د تیکو
د لولې پرتوگانې پیه پرانزي محبت ور سره نشي بې پیسو
په خالي کیسه به نه رسي تر کامه څه حاصل که بوعلی شي په کسو
د هغو بخره خاوري ده تل تر تلو چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه گرزي هرزه کار شي تر دا هسي کښت زنجیر ښه دئ په پښو
یو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دئ ستا د شونډو ښه روزگار دئ ستا د شونډو
پرې پڼډو دي د ځوانانو څه دربار دئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځي بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفینی زړه می په کنار دئ ستا د شونډو
د یمن یاقوت ابدار دي که ابدار دئ ستا د شونډو
په صورت کښ می ځان څه دئ یو یادگار دئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې سرې اوبني دا نثار دئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزیز دئ پرې گزار دئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مایه ده چشمه سار دئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي شرمسار دئ ستا د شونډو
د خوشحال څک په زړه کښ
انتظار دئ ستا د شونډو

^۱ کیسه له قصې څخه مغلغه شوې ده.

^۲ چه د خضر تر ماء به دی.

که د زره څه خو ترس پار وئ څه به ښه و
 زه چه ستا له غمه راز کرمه په ور کښ
 چه په ما باندې پېغور کاندې په عشق کښ
 هر چه نن د زهد لاف کا په جهان کښ
 پسله مرگه مي يو هسي مکان گور شوي
 ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازی پراته دي
 لږ د مهر په ما خوار وئ څه به ښه و
 که د غور ځما په زار وئ څه به ښه و
 ستا له حسنه خیر دار وئ څه به ښه و
 په لیدو د پرهېزگار وئ څه به ښه و
 چه پرې تل د کښلیو لار وئ څه به ښه و
 زه هم گډ د دوي په شمار وئ څه به ښه و
 ستا په غم به پدا لږ عمر مور نشي
 د خوشحال عمر بسیار وئ څه به ښه و

کل قربان شه تر جمال د ښو یارانو
 دا صورت می څه ژوندی په اروا ندی
 په خاطر کښ می بل حب محبت نشته
 که دوي ستا په رضا درومي یا نه درومي
 په جهان کښ د هر څه مثال مونده شي
 په هر زیان زوال راضي یم پدنيا کښ
 مرگه ستا علاج که شوي په هر څه وکړي
 په جهان کښ که څه دئ خو ښه یاران دي
 گڼبي گڼبي ځان او زره لره راحت دئ
 د یارانو د یاری په لذت پوه دئ
 چه ثنا کاندې خوشحال د ښو یارانو
 ور څارېره تر مقال د ښو یارانو
 تل ژوندی دئ په وصال د ښو یارانو
 پکښ ځای دئ د زره خیال د ښو یارانو
 ته هر کار کره په اقوال د ښو یارانو
 ولي مه غواره مثال د ښو یارانو
 خو د نه وي يو زوال د ښو یارانو
 چه قتلان کړې په هر کال د ښو یارانو
 خیر دار شه په احوال د ښو یارانو
 که ئې گورې خط و خال د ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منضبونو
 د کنگاش علم د چا دی د تورزنو
 د کنگاش له علمه هیڅوک خبر ندی
 پښتانه لره لوي عیب دئ که ئې گورې
 شرم ننگ نام و ناموس ئې په یاد ندي
 د مغل سره لیده په طمعه مکره
 خټک واله بلنځه ښه ځما تر ملا ده
 د بادشاه د زندان شپه ځما په یاد ده
 پښتانه که جنگ مغل سره په تیغ کا
 د خټک د ننگ جرگه نشته خوشحاله
 را وتلي دئ له کومو نسیونو
 خدایه ما ژغورې له هسی غضبونو
 لکه څوک لولي قرآن په مکتبونو
 خبر دار یم د هر چا په مشربونو
 چه نازېږي د مغل په لقبونو
 خو ویل کا د منصب د زهبونو
 که کېدې چېری په نورو سببونو
 نه ښپوه د نوکری په قصبونو
 چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
 هر خټک نیوي مغل تر جلبونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سره پخلا یو
 ما څخه کتاب دئ پکښي واره غزلونه
 لاس تر لاس نیولي سره گرزو کښینو پاڅو
 خوږې خوږې خبرې د زره حال و بله وایو
 تا څخه مینا ده د گلزار په تماشا یو
 خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

پياله کړې راته پکه زه ئې ستا له لاسه واخلم
 مطرب راته له ورايه په تارونو ليندۍ بښي
 ته کل واړه خويۍ لرې زه واړه کامرانۍ
 ناگاهه له دې خوبه د سحر په وخت را ويښ شوم
 خو پايښم په دنيا کښ د چا کار را سره نشته
 د شونډو بوسه راکړې بيا په نوره تقاضا يو
 په بم په خپر جاړ وزی مور ئې محو په نوا يو
 بنادي ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا يو
 نه ته وې نه د وصل زه دا کار سره جدا يو
 يو زه يم يو دي غم دئ، سره دواړه خواپخوا يو
 خوشحال يواځې ندئ خو په ملک کښ عاشقان شته
 په خوب په بيداري کښ سره واړه باد پيما يو

ما هغه سړی شمارلي دئ په ورکو
 هغه باز تر مښگير که لا بتر دئ
 غافلان له دې دنيا سره کا لوبي
 عراقی په اشارت کښ خان خرگند کا
 چه ئې ډبري اندېښنې د دنيا نشته
 د عالم سره خواړه نه خوري له کبره
 که په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وئ
 د خوشحال ويل که در قيمت بها دئ
 و ناپوهو ته بتر دئ تر کنجکو
 چه په خوي کښ بې وفا عادت په سپکو
 چه غوتې ئې دي په شلانو يا په مرکو
 لکه پېغله جن بازی کا په لوڅکو
 ټټو سم په لاري نه خي بې چابکو
 زه پدا خبره خوښ يم له هلکو
 لا تر روغه نه بهتر دئ کار د پکو
 ناشپاتي د ثمرقند د هند په مخکو
 د خوشحال ويل که در قيمت بها دئ
 و ناپوهو ته بتر دئ تر کنجکو

مونږه مې پرست يو
 په سما مو قدم بښي
 هغي خولې وته نظر کړه
 که په تخت د پاسه کښېنو
 حوڅک د وصل خبري کاندې
 د ازل په ميو مست يو
 لکه مخکه هسي پست يو
 هغه هسي نېست و هست يو
 بيا يومات کچکول په دست يو
 موږه خوش پخپل بربست يو
 تل مو زره پدا خوشحال دئ
 چه خپل زره سره پيوست يو

د نه وينم زه ستا وصال په سترگو
 مېلمستيا مي د زره ويني ورته کښېښوي
 هغه دم مي د زره داغ له دله دور شو
 چه ډېر خلق سره ناست وي عجب ښه شي
 په غمزو په کرشمو په مکيزونو
 عارفان د قناعت په گنج تونگر دي
 د مکې ديوال به نور په خوله ياد نکرم
 ستا په گوتو کښېده رومال چه راغی
 هغه مخ چه مي به تل لیده اوس گوره
 که بې تا را درومي بل جمال په سترگو
 چه مېلمه مي شو د يار خيال په سترگو
 خو چه راغی ستا د ورځيو خال په سترگو
 د مينو سره قيل و قال په سترگو
 نن د نه وينم په ملک کښ سيال په سترگو
 چه ئې نه راخي د خلقو مال په سترگو
 ما چه وليده دا ستا ديوال په سترگو
 زه له ميني مورم ستا رومال په سترگو
 چه ئې نه وينمه ماه وسال په سترگو

^۱ یعنی چونگښو.

^۲ دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم زه به چپري کنبېږدم دا ويال په سترگو
 و بڼه مخ وته له ورايه خلباند شم لکه وويني لوغسي تهال په سترگو
 نور عالم خو د يارانو ناز په سر وړی
 تل بازونه وړي د يار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده د خبرو د خبرو لذت بڼه دې تر شکر و
 چه دانا ئې په دانش سره انشا کا يوه بڼه خبره به ده تر زرو
 بې استاد د شاعري بې لاري تله دئ ياوه گوي گرزي په لورو په ژورو
 تفاوت د خاص و عامو سره ډېر دئ برابر نه دئ شبهه د مرغلرو
 د شهبازو د عنقا برابر ندئ مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
 په چهارم اسمان به ناست لکه عيسى وم که اسمان ته الواته شوي په خبرو
 عام به چپري د خوشحال په ويل پوه شي
 د گوهر و قدر څه زده بڼينه گرو

يا په زړه کښ مېر ځاي وئ د بتانو يا ئې ورکړي صبورى و عاشقانو
 يا حيران عاشق په مرگ و مري چه خلاص شوي يا ئې هونيره جورمه وئ د چشمانو
 چه ظاهر باطن ئې دواړه سره جور وئ څه عجب خاصه مشرب دئ د رندانو
 چه په يار پسې روغ ځان سپځي په اور کښ زه پدا رسم مين يم د هندوانو
 د خپل يار په بدو خاندم هوسپرم چپري زړه نشي را بڼه د رقييانو
 چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم لکه يرغ د خلاصى وشي په بنديانو
 بيا به صبر د خوشحال څټک الچه کا
 را خرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

يو څه داغ لرم په زړه د نادرستو د دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
 يا ئې عين په زړه وځوري يا زخمى ځي چه هوسى په پره ور يشى د چستو
 د بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي خداي به واره چاري بڼې کا وړاندي وروستو
 د بڼو اوښي مي ويني شي ترې ځاځي دا د تن جامه مي نه وئ د اغوستو
 د دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا که ئې وايې بڼکاره نه وئ په تندرستو
 دا غزل چه د خوشحال ورشي تر سرايه
 بڼه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد گماني تر هسي حده تر نظر ئې له وسوسه هم بده
 بد گويي خست بد نيت تر دا په ورته سکه وروڼه ئې پردي کړل له حسده
 که بڼه نيت که بڼه خلقت، که سخاوت دې دا ئې واره له زړه لار له خولې له يده
 په مجلس ئې برآمد له منځه تللي بل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

^۱ يعنى لکه د لوشلو حيوان چه تهالى او د لوشلو لوبڼى ووينى او لوشلو ته نه درېږى.

چه په ملك د پلار غليم هغه ئې سترگي په دوستانو ئې د پلار كينه بې عده
كه د باغ انگور ئې ډېر وي و خپل پلار ته مگر درست ژنكوري وركا له سبده
يا د بڼه زوي پيدا شي له بڼه پلاره يا د هسي تنها اوسي بې ولده
د ژونديو د زړه رنج دي د مرو شرم په ژوندون د بابا ورشه تر لحده
د خوشحال عقل خطا نه و نور څه و
چه خاني ئې په بهرام كړله نامزده

آرزو لرم ساقی یو څو اقداحه که ئې را كړې د خاصه بڼيپې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومي بې ميو دا خبره په هر چا ده نا صلاحه
خما پير وايي د ميو توبه كار شه د بهار په وخت توبه ده نا مباحه
تل به وخت د نوبهار نه وي گلگڼت كړه په دا باغ كښ تر صباخ تر رواحه
د نرگس گلونه پلي سپاره راغله ننداره ئې د بهار كړه افتتاحه
رنگارنگ غنچه د وا كړه په چمن كښ
د خوشحال دپاره بڼه راغلي صباحه!

اورنگ زيب بې دليله! په ظاهر باطن عليه!
لكه مچ په انگين كښ پسو بند شوې په قليله
په تسپو كښ د بلا ده هي توبه ستا له تهليله
د يوه صورت دپاره خپلخانه دى كړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې په هر چا باندي بخيله
پدا هسي بې عدلى هلاكو سره عديله
بېله خدايه بل يو نشته
د خوشحال په سته سيله^۱

آه هم دا هونيره آهونه دم په دم بيا گناهونه
هم هغه پكښې پرېوزي چه كښې چا ته څاهونه
لكه باد هسي تېرېزي د فاني دنيا جاهونه
اور د آه هسي لگېري لكه اور په گياهونه
گوره بيا به په چا سر شي
د خوشحال ساره آهونه

^۱ د زړه رنج د مرو شرم.

^۲ طرفتداري او حمايت.

ای پخپل گمان کښې بروسه ۱له اصلی کاره مایوسه
دانه نه بې چې دي مغز وئ بې دانې حبطه بوسه
و خپل عیب وټه روند شوي د پردې عیب جاسوسه
چه پیدا ئې خوشبويي شوه اگر ښه شو تر اښوسه
د طوطی برابر نه بې که نگار لرې طاوسه
که غوټه یی په چرگوریو په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دئ چه رنگ نه لرې عروسه
راشه مخ په آئینه کره چه چهره شي در معکوسه
د خوشحال خټک توبه ده
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ د ښایسته دي په خالونه پدا خپل ښایست ډېر مکوه خیالونه
همیشه به د دا هسي ښایست نه وي د گلشن گلونه نه وي تر کالونه
چه د خپلو عاشقانو ویال اخلي هونبره ښه نه وي په غاره و بالونه
کله ما وټه دعا، کله ښکځل کړې درته چا ښیل دا هسي جنجالونه
ډېر د ما غندي غلولي په رنگ رنگ دي څه بلا ئې په لباس په ټپالونه
ستا د ورځیو خال کوټره د هونا ده توري زلفی د چاپېري ترې جالونه
د بلبل په خاطر هونبره بلا نه وي چه غنچه کا غورډل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهین نه به شنقار شي که ټپوس د اوتو لرې بالونه
پدا څو توکه د هیڅوک باور نکا په وعده د کښلیو خوب دي که فالونه
د مجنون په بېرې ناست دي مرگ ئې مه وه چه په سپینو خولو ئې وښندل مالونه

خبر دار ورباندي روغ لېونی ندي
په خوشحال کښې چه پراته دي دا حالون

ای چه ستا د یار له غمه استغفا ده که سپنه د له زنگاره نه صفا ده
هیڅ د خپل مین د بدو غارت مشه د اغیار تر وفا ښه د یار جفا ده
د یار بد هم لکه ښه هسي حساب کره هم پدا د عاشقی اکتفا ده
که ئې ښېښ زیاده نه گڼې تر نوشته بېهوده د طمعه کړې د سفا ده
مخامخ د یار و غم ته ودرېره که د غیرو اشنایی وټه قفا ده
آه که یو ځله می ولیدې په سترگو چه می تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

^۱ د بروس کلمه سید راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښې هم دغسي دئ. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښې هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله می بروس دارو درمان کا - داغ می کله مرور دي ستا له درده. دلته یو محشي بروس ته طبیب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

^۲ کي.

^۲ د دي کلمی معنی مطلوبه ده.

د خوشحال د رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زگېر وائې له طبیبه په اخفا ده

اي چه اصل د يوه قطره مني ده پدا هسی رنگ وجود د څه مني ده
راشه زره ورپوري مه تره نادانه که ئې گورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو په غافل باندي شيرينه تر گني ده
له گدايه نه لا څه خو مخ جار باسي تل تشنه ناسته په وينو د غني ده
روغ ئې واره په کمند د مکر بند کړه آزادي که ځني شته د لېوني ده

تل د خوښ د خوشحال زره د عشق پکار وئ
خو يو عشق دی چه د ده خوښي هني ده

بذگر چه دانې لوني په مخکه د يوې دانې زر طمعي لري ځکه
حقيقت دئ که مجاز درته ئې وایم يوه بڼه بڼايسته جل بله کوچکه^۲
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي خدای به نکاندي خواري د هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دئ په ظاهر ډېر ټگي لري له ټکه
هر زمان به د اوبو په فکر نه و بې اوبو که ماتېدي د تېري^۳ سکه
دا پریشان پریشان ويل مي د مستی دئ چه دي مزي د ژوند بولم څو ټکه
تر ليدلو نه ئې نه ليدل بهتر دي چه و مخ ته ئې نظر کېږي په کرکه
د دې باغ گلونه واره بڼايسته دئ چه همپش ئې بقا نشته په کځکه
چه ئې مينه د زره سنگو روزي نشوه په قيامت به د هغو تله وي سپکه
که بوسه د هغې دنکي د خولې غواړي يا ئې دواړه ځوني نسه يا ځونگه
دا دی واره ناپوهي نه ده نور څه ده؟ چه د لويو چاري غواړي د هلکه
د بد گوي د خولې خبري واره روغي چاره^۴ توره بې سندانه بې څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دئ جمع په کجکول کښ مي پرانه دئ څو کنډکه
چه سږې شنوبې^۵ ئې چينم په وخت د اوري بادشاهي د اورنگ زيب ځما غرکه

کوم ياغيان هوډيان دئ پرې يستل له هوډه
چه دا هوښزه ډېر دماغ لري خټکه!

^۱ يعني نجلۍ .

^۲ لوجگه .

^۳ محشي ورته کښلي دئ: تنده .

^۴ يعني زلف .

^۵ دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معني د لوړ قد او جگ راغلي ده .

^۶ چرې .

^۷ کوچنی مطرغه ده .

^۸ شلوبې .

بر سپرن شول پیوندونه په دل نه لري پندونه
 که پدر دي که پسر دي سره بېل لري سندونه^۲
 نه امېد شو سره پاتو نه باور په سوگندونه
 نه سزا دا بد کردار شي نه د غله خي مروندونه
 د اورنگ په ظلم مات شول د بابر د وخت بندونه
 پدا هسي وخت خوشحاله
 مرگ بهتر دي له ژوندونه

بيا خيره^۳ په سر كړه كنبېرېده له خياله چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
 پيا سینه پسي په دواړه لاسه مريم لکه باز د هونائي^۴ ووزي له جاله
 زه لا هسي كچو گول نادیده نه يم چه لاله به بهوم ستا له جماله
 که د مېنكو انباري مې په لاس كنبېوزي همگي به صدقه كرم ستا تر خاله^۵
 خما مينه هسي نده چه نورېري که هزار رنگه جفا كړي خما لاله
 د عاشق عمر کوتاه دي لا پدا يم
 که د عمر هره ورخ ئې شي سل كاله

بيا له ورايه په خدا راغله نگاره د بڼه كال خوبي ښكاره وي تر بهاره
 مختوري د رقيبانو د يار وصل فلك بڼه را سره وكره دا دوه كاره
 د گلزار گلونه خه دي راشه گوره تر گلونو ښايسته دواړه رخساره
 لکه روح چه له قالبه نه واته كا په دا شان مي جدائي كېري له ياره
 د ماني توره ئې خه توري پرې باسي چه په زره ئې يو گزار وي سل پرهاره
 خما خوار سره چه تل غاره غري وه اوس نظر را باندي نكاندي له عاره
 د عاشق په لاس ژړا ده تل د ژاري معشوقه چه وېره نكا له آزاره
 د معشوقي د پالنگ لافي خطا دي خو خما په سر كښ پروت يې د سر پاره
 د دي كلي طبيبان واره نا ترس دي د دارو په طمع مه اوسه بيماره
 که هر خو ئې پتوي پسي ئې غواړي په دا باغ كښ به يو گل نه وي بې خاره
 هر ساعت سره يو ئوي ئوي خيال وي که خما دپاره بيا ور شي ريباره
 که خوك غواړي چه خپل زړه په غم اخته كا آشنائي ده لاس په لاس فتنه تياره
 په يرغ په مصلحت نه ده خايي ده د خوشحال چه سريكار شه له اشعاره

^۱ پدل.

^۲ يعنی کناره او گوښه.

^۳ دا کلمه فقط په چاپي نسخه كښ (چيره) ليكلي ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

^۴ د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

^۵ له خاله.

که پوستې له پوستو اوږي گندي اوږي
د خوشحال خو جار واته نشته له بنکاره

بیا می څه د نورو یار بولي تور مکره	په ما خوار د ظلم ډېر وکر نور مکره
وايې سپی غندي می څو په کوڅو گرزې	څو ژوندی په جهان پايېم، بېغور مکره
سر تر پایه اخلاصی یم په یاری کښ	په ناحق می لباسی بولي زور مکره
چه په دوه پیالو د میو بد مستی کا	هغه څوک په مجالس کښ میخور مکره
یو عجیب د میو جام دئ ساقی راوړه	خداوند ئې په دا منع کښ نسکور مکره
چه حرمت د عاشقانو بکښ نه وئ	په هیڅ رنگ می په هغه کلي کور مکره
آشنایي د ناکسانو د ځان غم ده	ناکسان له خپله ځانه خمسور مکره
زه چه نن د بېلتانه په اور وریټیریم	د دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکره

راز د عشق دی فهم دار اوسه خوشحاله
بنکارونه ئې پخپل زوی و ورور مکره

بې اخلاصه د یاری جواز نشته	خود پوهیږې بې اودسه نماز نشته
د دانش مرغه هسی پورته ولاړ شه	چه هورې د کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سره اور کښ لولپه کرې	د یاقوت د اوبو ډار د گداز نشته
هغه باغ چه تل ماوا وه د بلبلو	اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
د زړه راز و چا ته ووايم حیران یم	په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته

توکلتُ علي الله وینا یوه ده
د خوشحال د زمانې سره ساز نشته

باغ وئ د گلونو بکښ ناست وئ زه او ته	گل وئ غورډلي باندي ناست وئ زه او ته
زیره زعفرانی شوي یا گلگونه معطره	لاس تر لاس نیولي سره زغااست وئ زه او ته
سپینه خوله دئ راکړه بیا می هم در څخه غوشتي	نورخواستونه نه وئ خو دا خواست وئ زه او ته
تل می درد و غم وئ د زړه کاست او مهر مینه	تل پدا دنیا دا کم و کاست وئ زه او ته
رنگ د غمان ورک شه راست روزگار د در ناراست کا	ځای د ناراست نه وي سره راست وئ زه او ته

نمر خپږي خوشحاله چه خروس د سحر بانگ لي
شرط د پت نیاز دئ چه بر خواست وئ زه او ته

بیا د مار غندي راضي له خپله بخته	چه د غم له پوسته ووتم يك لخته
بیا هغه حسن و جمال هغه لیده دي	که د بخت سترگی می خوږ وې څو وخته
گرد غبار لري وریځي تر منع ولاړې	بیا د نمر سترگه بنکاره شوله له ویخته
خدای د وار، همت ورک نکا د مردانو	په دنیا کښ باندي راشي گرانه سخته
زمانې په هر بازار و گرزولم	خبر دار ئې کړم د هر بازار له رخته
د بهار په وخت ئې بیا نشو و نما وي	په خزان چه پاني پرېوزي له درخته

د خوشحال خټک طالع تر خرم^۱ بڼه دي
چه بندي شو خاوند بڼا وروست تر تخته

پارسائي ئې د پارسا له لاسه يووره	پارسائي ئې د پارسا له لاسه يووره
چه مي کړې وه توبه له مي خورۍ	چه مي کړې وه توبه له مي خورۍ
معجزه چه د احياء ده په دوه لب ئې	معجزه چه د احياء ده په دوه لب ئې
دلبرانو چه دعوا د دلبرۍ کړه	دلبرانو چه دعوا د دلبرۍ کړه
راته پاتو دا يوۀ مسلماني ده	راته پاتو دا يوۀ مسلماني ده
ما وې زه به د عشق راز لرم په زړه کښ	ما وې زه به د عشق راز لرم په زړه کښ
چه د زړه صبر د يار له مخه غوارم	چه د زړه صبر د يار له مخه غوارم

که د نورو هونښياري په عشق کښ پس وړي^۲

د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووره

پدا ساه نشته وپسا	هر دم ته وايه الله
هر نفس يو غنيمت دئ	پهره دار اوسه د ساه
د سالك وئل کار کړه	که د خان نه يې بد خواه
دا سالك وئل هم دا دئ	ته ئې وايه بې اکراه
چه له خلقه نه زړه پرېکړه	زړه پيوند کړه له الله
که هوا د کړله ترکه	نور قبول يې د درگاه
بادشاهي به د هر تن کړې	که د خپل تن ئې بادشاه
موتوا قیل ان نموتوا	پدا راز شه انتباه
په جوار ئې د قربت کښ	د کم شناختو نشته راه
د بيدارو د نصيب وئ	بڼه دولت د سحر گاه
خه اميد دور و دراز کړې	پدا لږ عمر کوتاه

تل توبه کوۀ خوشحاله

چه د محو شي گناه

په جهان که لويه چارده د مير ښکار ده	که دا چار گورې هر کار لره پکار ده
خو قابو تالابن دا واره دي په ښکار کښ	چار د جنگ د مړنتوب که د پیکار ده
ورته هيخ د ښکار د ذوق خبري مکړه	د هغه سړي چه طبعه د بیکار ده
آلوده دي په ډېر غم د عمر ورځي	چه په شمار د عمر نده ورځ د ښکار ده

په خوشحال باندي د ښکار هوا ژوندون شي
مرده دله که پتا باندي بیکار ده

^۱ محشي شاه جهان ورته کښلي دي.

^۲ حديث شريف دی: یعنی تر مړیني دمخه حانونه مړه کي.

په خوني هاتي سوره شوه مي پرسته
 خدای د درې واره مستانو سره سر کړ
 نندارو لره ئې راشي نندارچيو
 چه ئې ستا زلفيني گنبوتې په لاس کښ
 يار د ما څخه په کور دننه ناست و
 نه ياري نه آشنائي واره لباس دي
 ما په وړېو سترگو ډېر ياران خورلي

د خوشحال په ځان د ډېرو غشي لک دي

خو هم ده زده دي مري د چا له شسته

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندې کافر شته
 منطق معني لولي درس فتوى قاضي گري کا
 له گوره لوټه واخلي استنجا لره وران شي
 د بل کره چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزي
 يو ځای آلوده ندي په دا هسي دروېشانو
 بادشاه قطب اقطاب دي اُمراگان چه روته گزري
 چه خاص د زمانې دئ حال ئې دا دئ نور وگري
 چه حال د پرهېز گارو سراسر واره دروغ شو
 نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق
 اشنا له هيچا مشې له پخوا آشنايي بڼه وه
 تر دې ژوند يو بڼه دي مړه پراته په گورستان کښ

دروغ ويل هغه کا چه ئې وېره وي يا طمع

خوشحال پدا اړ ندي حق به وايي څو ئې سر شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وينځه توره
 مخ د يار له خطه وخاته مستغني دي
 چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم
 ستا بارخو بله لمبه وربل د څه دي
 د خپل پله خاوري د بيه په عنبر کړې
 په څو بل لوري ته گورې ځان نادان کړې
 ته په دا حسن د گل غندي زيبا بې!
 چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دي
 زه له ميو توبه وکرم توبه گار شم
 چه ئې څوک په کوڅه پل ږدي هغه سر خوري

راشه خضر د حيوان په چشمه گوره
 د غني وي هر اسباب له خپله کوره
 همائي وه ستا د تورو زلفو سيوره
 لکه تور لوگي چه ټول پاڅي له اوره
 درته چا وي چه په دا بهار ئې پلوره
 چه په ما باندي غوغا شي لور د لوره
 که زولې يې له خپله پلاره موره
 عاشقي چه وېره کاندې له پېغوره
 د ساقې پياله مي بيا کا توبه نوره
 په جوار باندي ئې مه گززه سر خور

دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

کړې څېړی تړلی د هر چا په سر میز شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر میز لاندی
 محشی پرونی کښلی دی.

که ئې ناز وې که خیال وې ما به یوور ولي ما سره ډېر کیر کا هرگوره
 زور ئې واره د خپل مخ ورته ښکاره کړ خوار عاشق ئې ځکه درست پرې یوست له زوره
 چه معني ور سره نه وي وېل سپور وي
 خدای به نکا د خوشحال خبره سپوره

په ښپوه ښپوه رفتار کاندې غزاله^۲ وايې يښې په مځکه نه کښېږدي له خياله
 و غمرو وته ئې حکم دې چه وژنه هم هغه چه مينه کا ځما له خاله
 د زره حال ئې امانت پکښې لیده شي چه ئې تن په صافي صاف دئ تر زلاله
 له دوو سترگو خیر واخله چه ئې وژنې نور به څه پوښتې ځما د زره له حاله
 که شیرین اشنا وفا در سره نکا
 په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر گڼې دي نه وينم څوک سياله^۱ خير دار نه يم د بل ښهر له حاله
 په ښايست کښ دئ ارمان د صورت نشته درېغه درېغه په خوي هم وي څه خوساله^۲
 په دردمنو کښ نن زه يم بې ماننده په دلبرو کښ نن ته ئې بې مثاله
 په دا سپين تندې دئ طعن په آفتاب شي په آبرو دي گرو وري له هلاله
 نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا چه په خلقو دئ نارې دئ د جماله
 که تل جنگ و خرڅښې کړې زه برې خوښ يم ښايسته د جهان نه وي بې جنجاله
 چه د حال پوښتنه نه کړې مرگ مي راغي کله کله مي خبرېره له احواله
 په پنځه وخته چه لاس په دعا هسک کړم ستا د عمر دعا کړم په ډېر ډېر کاله
 دا بې وخته سپين وښته نه و بلا و
 چه د کښليو زره ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پاڼې نه وي کله که خير شي د خزان له تطاوله
 دا څو ورځې غنيمت گڼه په باغ کښ چه په تا باندي سينه وهي بلبله
 مرتبه د هغه باغ څه پاتو نه وي چه خالي وي د بلبلو له غلغله
 و هغې ښېښې ته نه غږېږي سترگي د ساقې څخه چه تشه شي له مله
 په دا پل باندي د خلقو گزر گوره څوک پر ټوږي، ځني پور ټوږي تر پله
 په درست عمر به ئې نه ووزي له يادو چه ليدلي وي تا رو د باز منگله

^۱ ځان.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۳ چه مي وژنې.

^۴ دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

^۵ محشي ورته کښلی دئ يعني ميانه.

^۶ دعا گويم په ډېر کاله.

مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي که په ځان باندي تل لولې څلور قله
 عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا د رقيب او د غماز او له چغله
 څه کرم لاس و دست مي نشته قلندر يم کڼه ما به دنيا ويازله کله
 په پالنگ به خوب په څو بې غمه کاندي چه خبر وي د فلک له تزلزله
 هسي يار لرم بنبايست ئې تر دا قياس کره چه د منکو بوي ئې هيڅ دئ له کاکله
 د دلبرو په ماني کڼن هم مزه شته
 بيچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کڼن په دولت کڼن ياري ډېري په محنت کڼن په زحمت کڼن ياران چيري
 نه به هر کله بهار نه به خزان وي دا د ستوريو چاري ونيسه په تېري
 که مي لاس لکه درياب له درو تش وي ولي سترگي مي درياب غندي دي سپري
 له يوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کرم فلک بيا نوي فتنې کا را بر سپري
 د دې دور په يارانو باور نشته په زمان ورته اغيار شي يار د غوږي
 چه به ما ورته کاته له جاه نکره له هغو خبري اروم تېر و بېري
 پرورش ئې که په شهد و په شکر کرې د خرما تر خوند به نه رسپري بېري
 د دستار د مرتبې به نه رسپري که په لعلو مکمل کرې پانزېري
 په ژوندون ئې د خوشحال د زړه د باسي
 ستا کردي به ئې په گور کڼن نشي هېري

په طلب کڼن د سستي وينم دروېشه چه وتلي يې د دې خوني له وېشه
 نعمتونه رنگا رنگ دئ په هر لوري په غوښتونې باندي نده جفا پېشه
 څو طلب هونيره موندل دئ په دا دور بلکه لا تر طلب بخره مومي بېشه
 د غسلو خواړه کله هغه مومي چه حذر کا د مچي له بده نېشه
 لا دوخته د طبيب طلب بايد دئ څو لا پايې په دنيا د زړه له رېشه
 په هيڅ دين کڼن ما وفا ليدلې نه ده خبر دار يم د هر چا له دين و کپشه
 په هر غشي چه زخمي شوم بيا مي وکوت هغه غشي و په تن ځما له کپشه
 هيڅ پروا اندوه د بل د بدو نکرېم خو دي پانڅي بلا له ځانه خوېشه

^۱ دا د ستور، يوه چار ونيسه.

^۲ لکه صدف.

^۳ په بله نسخه کڼن غير راغلي دي، غوږه او غوره سيد راحت په يوه معني راوړي دي يعني منتخب.

^۴ د هغه وني مېوه ده چه په عربي ئې سد يا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

^۵ څو مي پانه څي بلا له ځانه خوېشه.

په پیغام د بوسې^۱ سود نشي خوشحاله
چه خما^۲ په خوله مين يې را نېژې شه

په هر لوري دې فغان د مرگ له لاسه په هر لور په هر مکان د مرگ له لاسه
د آدم صورت ئې مرگ لره پيدا کړ خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه دوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه دا ودان کورونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم د توبې په سر انجام شه کاروانونه شول روان د مرگ له لاسه

اي خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومي په ارمان د مرگ له لاسه

په هره کوڅه گرزم که مي چا لیده رنگينه گل مخه عنبر بويه هوسی چشمه مه جبينه
په خوله غنچه دهانه، په غابونو در دندانه په دواړو خوړو شونډو تر شکرو لاشيرنه
په زنی لکه سيبه په غبغبو دلفريبه په غاره لکه زانې سیر قده تن سيمينه
په تور بانه ناوکه په ابرو لينده بې شکه په پوزه لکه لندي چه را پاڅي له کمينه
گلگوني ختي واره مرصع مني په غاره تېکه پر تندي اېبنی په زلفينو عنبرينه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودينه

که زر خونونه کاندې زره ئې نشي لاندي باندي
لا نور ورپسې غواړي خوشحالېري خو چه مړينه

پدنيا کښ نعمتونه رنگارنگ شته د دیدن د نعمت کوم نعمت همسنگ شته
عاشقی د هغه کا چه لبونی وئ د هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واره تر شا کړه ته لا بڼه يې چه د غم د نام و ننگ شته
ما وې زه به د زره حال ورته عرضه کړم يو غماز ئې تر شيطان بتر تر څنگ شته
په آشتی کښ کشتن دئ عاشق وژني همپشه ژوندون هم دا دئ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر يو بل اورنگ لره پيدا کړه په جهان کښ بنادی نشته چه اورنگ شته

په وار وار ئې د خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کړه^۳ ته ئې لا پاتو څو زنگ شته

^۱ په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

^۲ که خما.

^۳ د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

^۴ هم څنگ.

^۵ یعنی اورنگ زیب چه پاچا و.

^۶ ولی کښته ئې.

پروت يم ستا په ور کښ په خيرات مي ياد لره
 خو کرې ظلم جور په خو رنگه طور طور
 خيال دماغ د ډېر دئ تر حساب تر حده تېر دئ
 مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ
 شرع شته کتاب شته د عذاب د خوي عذاب شته
 خدای وته څرگند دئ چه د خپل خاطر پسند دئ
 خوي خصلت چه ستا دئ واره پت ندي پيدا دي
 ملك شته کښته پورته گورم ستا د سترگو لور ته

زلفي د زنجير دې پکښ ډېر زړونه اسير دئ
 څوک پدا تدبير دئ، چه خوشحال آزاد لره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه
 له ځوان مرده په خندا په هوس درومې
 لکه سيوره وړاندې وروستو را سره ځي
 لکه لاس په شمار د زرو پول تورېږي
 زه په رغم د صوفي خراباتي يم
 د زاهد پکار کښ خو رنگ اشتباه وئ
 که څوک زره سوځي په ما ځاي د زره سوي دئ
 چه ئې لافي د پاکي کرې څه ناپاک شه
 وايې سر په عاشقي کښ درته څه دئ؟

رعيت لکه عيال ساته خوشحاله
 په ياغي باندي مهم کاندي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته
 چه لر بر له مصلحت شې
 د سري هونبره بنادي ده
 چه همت د سري نه وئ
 سر هاله په تنه ښه دئ
 د سري چه عزت نه وئ
 په صحيح غني هغه دئ
 د نېستي ئې اندوه مکره
 چه صحت د صورت نه وئ
 دين دنيا د مبارک شه
 خپل پردې ته نصيحت شته
 کله خير برکت شته
 چه په زره کښ ئې همت شته
 مهيا ورته نکبت شه
 که د سر سره عزت شته
 د ژوندون ئې څه حالت شته
 د هر چا چه قناعت شته
 که په تن کښ د صحت شته
 څه په کار که د دولت شته
 که دانا سره صحبت شته

اوس ياري مکره خوشحاله
 د ياري سره آفت شته

پخپل قسمت راضي شه، تل د بل قسمت مه غواره
 د ژوندون پيوند تړلي په يوه اومه سپنسي دئ
 خپل دئ که پردئ دئ قلم وڅکوه په وارو
 هر چرته چه گرزم حنی هسي چاري وينم
 گوره کوم يو باد دئ چه په درست جهان را والوت
 ما وي کلی مېشت دی چه په کلي باندي راغلم
 هر چرته چه گرزې په لاحول ترې تېرېږه
 ډېره سودا وشوه سل دعوي د سود په طمعه

تل وايې خوشحاله چه دنيا وته به شا کرم
 لا خو دا دنيا ده مخامخ درته ولاړه

بر بر راشه نور وزه دل افروزه
 ستا په وخت سترگي د باغ گلونه گوري
 غور لا هم ستا له طفيله حظ حاصل کا
 په وصال د معشوقې عاشق فيروز شي
 خپل غوړونه ورته څک کره کندي واروي
 د نورو له فيضه بوټي خالي نه دي
 که همه عمر د باغ گلونه گورم
 د بهار هوا هر گوره بڼه هوا ده

په راتله ورلره ډېره خوښي راوړی
 په خوشحال باندي دي قدر دئ نورو

پلاو وخورې يوه لپه ننه پريوزې اندر غپه^۱
 هيڅ خبر نه وي له خانه نه له راسته نه له چپه
 نه درود وي نه دي ذکر هندو هم به وي بي جپه^۲
 چه هوا وي درته بڼه کا زره دي حې په هغه هپه^۳
 په هر حاي چه له چا کښينې يا د راز وي يا د گپه
 ته به خان تر هر چا بڼه کری که بڼه کپري په غرپه^۴

که پخپل فهم طبيب يې
 د خوشحال تر فهم تپه^۵

^۱ غپ د سپې رغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي يعنی غوطه، يا به خپ وي يعني پټ او مستور.

^۲ په هندي ذکر کول او خدای يادول.

^۳ خواهش او هوس.

^۴ په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلې دي، چه معنا ئی نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرپ کښل سوي دي، معنا لري يعني غر او دپ چه خان لور گڼل او بر بر ويل دي.

^۵ په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئی نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو تپ لکه چه صحيح دي.

په رشتيا ويل غورېږي د زړه غوټه
 په درياب كښ خښته واچوي هيڅ نشي
 د هغې ښځې صحبت لکه دوږخ دې
 پدا كار نادان هوښيار واړه پوهېږي
 څوك خمونه تشوي مستي ئې نه وي
 د هغه ياري په كار نده خوشحاله
 چه له خپلي خولې وباسي وينا جهوته^۱

په هره تنگه خوله كښ برابر ندي خواره
 سمې كړې ډېرې پخپل زړه لرې خپل يار ته
 بخت دئ چه ئې اوس ستا له لپانو سره خښمه
 زه د زړه بدخواه وم ما پرې وگر پرهارونه
 اور لرې په مخ كښ چه پتا مين كېدل
 زلفې د تور مار دي زه ئې هسي وخورلم
 مست يم مې پرست يم زه خوشحال په خرابات كښ
 له ميو به وانورم كه مې وژنى په وراړه

تا وې نورې تر ما ښې دي پسې درومه
 چه مې ستا و خرخشو ته نظر وگر
 د خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو
 دا چه وايې درومه صبر كړه له ما نه
 په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وي
 زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق يم
 راته وايه تر تا ښه ده بله كومه
 د جهان په مخ به نه وي هسي سلومه^۲
 اوس به چرته ځي چه نښتي دئ په لومه
 بيا مي كومه بې صبري وه در معلومه
 ستا د سترگو وېره نشي له مظلومه
 په خندا خندا بورجل لره را درومه
 په خوشحال باندي كه تل نارې سورې وي
 باز پروا كا د كارگانو له هجومه؟

تا هنر د سردارى نه زده بهرامه
 هم تمامي خپلخاني لره بلا شوې
 سرداري د په خپل دور كړه بد نامه
 هم خپل خان لره بلا شوې بد فرجامه

^۱ يعني په ترېو تندي وا نارضايي، په بله قلمي نسخه كښ دا مسرى داسي ده چه مېره وته كښېني په نغر لوټ.

^۲ محشي ورته ليكلي دي چه يو ډول بې خونده خټكي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

^۳ يعني يوه هنده او يوه جرعه.

^۴ يعني دروغ، دا كلمه هندي ده.

^۵ څرگند، نوموړى.

تا ظاهر د کم عقلی په جرگه مړ کړ
 تا خپل ځان لره د مرگ رخنه پیدا کړه
 په دا هسي بد خوږی بې بخت نه یې
 مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې
 چه خانی ته د هوس د زره په زور کړ
 اوس فارغ شوې د ظاهر^۱ له انتقامه
 خپلخانه د په بد خوي کړه بې آرامه
 چه لا نه یې د خوني هاتي تر زاله
 دا خاني د شه په ځان پورې حرامه
 لا ځایي وه ستا د زره اندېښنه خامه
 نور د نوم د ما د زویو په شمار شمار مشه
 د خوشحال خټک وینا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه
 نه ئې څوک ویني په سترگو نه په خون کښ
 که مي ته د زره له سوزه خیر نه یې
 لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندي
 بیا مي هسي دا غمزې په غشيو وله
 نه چه زه یواځي ناست یمه ویرژلي
 ستا د توري د گزار حاجت هیڅ نشته
 مگر څوک په غارو غرونو ژوندی گزري
 چه ډېر ډېر به ئې کښېښول پرې پرهارونه
 اوس دي غم لکه لوي غر دي راته پاتو
 یا د ستا د مخ ثنا خوشحال خټک کښ
 زه د پېژنم د زلفو په خمونه
 چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
 خیر دار مي پدا حال دي عالمونه
 هسي ستا د سترگو ډېر دي ستمونه
 لکه تل د په ما خوار کړل کرمونه
 لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
 په وکښل ئې د عالم خپږي دمونه
 ستا سپرو په وینو وکړل سمونه
 طیبیانو څخه ورک شول مرهمونه
 غر به نه اوړی د جا په ارمونه
 یا د نه نیسی په گوتو قلمونه
 چه خوشحال ئې په کاغذ یا په قلم کښ
 په خاطر کښې هڼوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوي په مځکه
 په بېسر دي رنکارنگه ټکي گوره
 چه دا هسي شپوه گره ځني زو وې
 د مستی له مخه دا پرېشان ویل کرم
 زه به تا وته نژدې شم تا به گورم
 په بوسه مي د لبانو سر فراز کړه
 لپونی دي د جمال نه یم نور څه یم
 لون لون شو لانونه^۲ د شاهانو
 سر بازم وصال د غوارم هغه زه یم
 د ښایست بخره ئې ورکړه د ترکانو^۴
 غره توب لرې د مخ په خوږي ځکه
 پدا شان به ښایسته نه وي لوڅکه
 سړی نه و ښاپېري و ستا ادکه
 چه دئ مزي د ژوندون بولم څو ټکه
 که د ما گنده نه کپړي ستا کرکه
 همېشه په زره لرم د شربت سکه^۳
 چه پخپله خونه نه پرېږدم کځکه
 د هر در رالره بس دئ څو کنیکه
 لکه څوک چه په بل لوري غواړي ورکه
 محبت را پیدا کپړي له تاجکه

^۱ ظاهر.^۲ محشي تنده ورته لیکلي ده په چاپي نسخه (ځکه) لیکلي ده، يعني ذائقه.^۳ محشي ورته طعمونه لیکلي دي.^۴ و ترکانو.

چه ئې توره په کار نه وئې حبطه ده که ئې روغه وئې د سپینو زرو تکه^۱
مگر تا څخه سامان د سلطنت دئ:
چه په هود می سپینه خوله غوارې څټکه!

تور وربل د په سپین مخ را آشفته شه سمن زار د په سنبل کښن نهفته شه
عاشقانو د آرزو وکره لیدن ته چه د کنبلی مخ صفت د شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسک کره وئې گوره لاله زار د په جوار کښن شگفته شه
تا چه زلفی پیچاپیچ سره ولول کرې په گلونو کښن یو تور منگور خفته شه
هغه دُر د فخر کا که ئې تمیز شته چه ئې پاسه د ټپکی په تار سفته شه
ستا دېوال مگر د عشق په خښتو روغ دئ چه ئې شیخ تر سیورې کښېناست آشفته شه
حکه هسي رنگه بوي لري خوشحاله
دا غزل چه د بهار په وخت گفته شه

په زره مي هسي نهال يې اي له دوو سترگو غاييه که بله نامه وایم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مي ډېره ځله اضطراب شي ستا دیدن ته په تېري باندي تل وي د اوبو مینه غالبه
تروه ترخه که نه وي خوړو قدر به نه و سکه حکه جدائي شوه آشنای سره واجبه
یوه د بېلتانه رنخور گرانه ده که نه وي نور همه زحمت آسان دي که نس خوړي دي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سره وويني په سترگو تر دا به بله نه وي په جهان کښن عجابه
په ډېر ضرور خوشحال د يار له مخه جدا کيږي
اروا کله راضي وي چه بېلېږي له قابله

په هغه جهان به خلاص وي له عذابه که دلې ئې سريکار وي له کتابه
واره زه يم چه مي هسي شراب بد کرل گڼه کومه بدې غوارې له شرابه
د شيطان له چارو ليري ليري گرزه يو درنگ مه اوسه بې چنگ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کي خيريت دئ که حما له لوريه چار نشي خرابه
چه دا هسي ارت ملک په خپل سر تنگ کرې په خلوت کښن د چه څه سود دي شيخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کرې قبولي د ښه بوي نفس پيدا شوله گلابه
هم حبوان ئې هم سرې يې هم ملک يې که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خير له حاله نشې درته وایم په بل نام به باله نشې بې دوايه
که پخوا ئې خرابي ده چا ليدلې بيا به هم وي د وجود مینه خرابه
هر طناب ئې و دانا و ته معلوم دي دا خېمه ولاړه نه ده بې طنابه
د خوشحال څټک په ژبه برکت شه
چه وييل کا په پښتو له هره بابيه

ته چه هسي په غوغا درومې سيلابه ولي هسي په ساعت کښن شې بې آبه
آفرين د په همت د لوي درياب شي چه په هيچري ئې چار نده کربابه

^۱ د قندهار په اصطلاح ټپکی يعني غلاف.

چه په پورته د کاغذ وگډی درومي که رشتیا ده دا د درومي بې طنابه
 د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق گڼه دی به لا بتر و تر غرابه
 چه په مخ کښ د نابود شي واره ستوري د اسمان په ستوریو و خپزه آفتابه
 که لمبې ور باندي بلي کا اهرې شي د ژوندون هنر به نه ځي له سیمابه
 له یاقوته د هاله سیالي شېبه کا که د اور په تاو کښ دا نشي بې آبه
 چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي هیڅ مقصود تر سره نه ځي بې اسبابه
 په ځوانی کښ اوده و په زور والي
 د خوشحال سترگي بيداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږي خو گزار لره کنه زلفي چه ولول شي خو خپل یار لره کنه
 ولي راته وايې چه په کښلیو نظر مکره سترگی چه پیدا دي خو دیدار لره کنه
 شیخ د نمونځ روژه کا زه به ډکي پیالي اخلم هر سرې پیدا دی خپل خپل کار لره کنه
 تا وي چه ځما د خولې بوسه لکه دارو ده غواړم دا دارو د زره پرهار لره کنه
 ویني مي د زره خوړې مگر نور څه لره ندي زره ځما پیدا دي تا خونخوار لره کنه
 څه ژرا فریاد کړې د شهې د تورو زلفو ته ورتلې پخپله دي تور مار لره کنه
 خود به ستا تر مخه د گیاه غندی څرگند شي گل د لاله راوړه خپل رخسار لره کنه
 می شته چنگ و نی شته د خپل یار سره خوشحاله
 خپل بیاض په لاس کښ خو گلزار لره کنه

تونگران په ملک و مال لري تکیه دروېشان په ذوالجلال لري تکیه
 د عارف ژبه ئې بند گره له مقاله عالمان په قیل و قال لري تکیه
 د عاشق سره چه هونیره استغنا کا بنیاسته پخپل جمال لري تکیه
 که تکیه ده خو تکیه د یوه خدای ده چه په بل ئې کړې څه حال لري تکیه
 دا نابودي تکیې گوره د وگړي چه په ستوري چه په فال لري تکیه
 د دنیا تکیې ئې ولیدې په سترگو
 نور به چا و ته خوشحال لري تکیه

تر هر چا دی د ما یار ښه شکر لب و شیرین بار ښه
 تر سنبولو ئې ښې زلفي تر گلونو ئې رخسار ښه
 توري سترگي توري ورځي تور گېسو ئې تار په تار ښه
 تنگه خوله ئې نېسته هسته لکه خوله هسي گفتار ښه
 لکه در هسي غاښونه لا تر درو سپین هموار ښه
 تر وپښته ئې ملا نری تن ئې لا تر سپین چوتار ښه
 قد ئې ښه تر سیر وني لکه قد هسي رفتار ښه

^۱ په چاپي نسخه کي لمړی توري زېر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکني) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مری ځني مطلب دي.

^۲ خدايه راکړه د ما یار ښه شکر لب و شیرین کار ښه.

چه هر خای و ته ئی گورم سر تر پایه پریوار بنه
 خدایه ماتې هغه خولې کرې چه به وایي هندو بار بنه
 هونبره کلي دېر بنهرونه پکښې نشته یو نگار بنه
 چه پکښې خواړه یاران دئ پېښور تر هر دیار بنه
 په موسم د بنو گلونو تر هر څه د میر بنکار بنه
 بنه په هند کښ چنبا گل دئ تر دا گل د وطن خار بنه
 د سرای قدر نور چا نژده
 په خوشحال دې تر فرخار بنه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کره له د زره باندي یخیري زره پرې یخ کره
 رقیبان دي لکه سپي دي په کوڅه کښ چه انګن د پاکیزه شی واره چن کره
 د جنت مېوې می نورو ته بخښلي کله کله ځما په خوله سپب د زنج کره
 هغه واره مهیا دی په هجران کښ چه واعظ و ما ته شرح د دوړخ کره
 که پرواز د د شهباز د شاهین ندئ د مطلوب په لوري پروانه د ملخ کره
 چه د قدر د وصال نه و خوشحاله
 په فراق د بنو یارانو اوس اوخ کره

ته چه دا حسن لرینه ځکه هونبره کبر کرینه
 توري سترګي په کجلو په تنبولو شوندي سرینه
 په مثال لکه شاهین یې چه د زړونو غوښی خورینه
 که ته هر څو ښایسته یې کبر مکره و به مرینه
 د خوشحال خاطر مفت ندي
 فهم وکره چه ئی ورینه

چه پلو له مخه نه اخلي دلبره مگر شپه د خوار عاشق شوه بې سحره
 نه ئی زره په ما نرمېږي نه گروهېږي^۱ خدایه څه مي سړیکار شو له کافره
 نه مي خوب نه مي قرار نه مي آرام شته همیشه را باندي تبه وي شېبره^۱
 د وصال امید رمق دې لږ را پاته او کنه بېلتانه وژلم اکبره!
 په یوه نفس کښ زر خطونه راوړي په هر لور چه غورزوم د زره کوتره
 د معشوقې په پالنگ به هغه خېږي چه له سره نه بیرون کا د سر ویره
 غلبواز چه هنر نه لري آزاد دي باز په دواړو پښو بندي دي له هنره
 څه وه څه شوه خبر نه يم بیا به څه شي اي يوه خدایه ځما په حال خبره
 څه یوه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي د غریق اوبه چه پاس اوړي تر سره
 مگر خضر مي مدد شي دعا را کا چه لاهو بېری مي ووړي له خطره

^۱ دا درې وروستني بيته له يوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

خو ئې ځله هر ساعت شي هونبره ځله
د خوشحال سينه لگېږي له حجره

الوداع ده د خوشحال خټک پرهېزه
بل مجال د عقل نشته بې گرهزه
هم پخپله صلح کاندې صلح امېزه
په خندا خندا خونونه کا خونېزه
چه له چا نه زده کوي هونبره مکېزه
د دلبرو ياري څو ده دلاوېزه
تر الماس ئې د غمزې توره ده تېزه
چه خوله ورکا د زورل سره امېزه
د شيريني بازار تود دئ له پروېزه
راته گوره را څکوم حديث په بېزه
د لرگي لښتي په غاښ کړې رېز مريزه
يا ئې سر له سرو نازه
راته ووايه همرازه!
د هر تار له ښه آوازه
ترې سلام مي دئ له نيازه
چه په کار کښ شي شهبازه
چه د کښليو ننداره کرم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه دا هسي په پالنگ راغله نوخېزه
عقل لو عشق چه سره دواړه په دعوه شي
هم پخپله جنگ آغاز کا جنگيالي
په بازي بازي وژلي کټل نشي
زه د کښليو په دا کار پوري حيران يم
که له دله ئې شلوم شلوله نشي
غچول ئې هسي نه دئ چه څه پرېږدي
قند و گل سره دا هونبره لذت نکا
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا
که مي بې له تا نه نوره ياري وکړه
په کاته کاته زره لا درته تاوتاو شي
چه ئې سوز نه وئ له سازه
د ژوندون راحت ئې کوم دئ
غم مي واره تار په تار شي
په هر حاي چه ښايسته وي
حما لاس له کاره ووزي
چه د کښليو ننداره کرم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار گڼي افزونه
باور وکړه چه د عشق په کاروبار کښ
ظاهري گونه د زره په حال گواهي لي
ته ناترس به گوته هم پرې لنده نکړې
چه د زره له تاوه ووزي غه خبره
کل عالم د بېلتانه له لاسه زار کا
يو ئې قدر د وصال راته څرگند کړ
چه تا شان د ليلي کړ زه پوهېدل
چه يک لخته د خوشحال له زره نه ويوست
در پوهېږم ډار د نکېږي له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مخکه
په زرگونو راته لاف کړې اوس يو نشته
د هغو له خولې کړې خبرې اورم
و اسمان وته روان شو عيسى (ص) ځکه
آشنايي له هر چا ښه ده بې خټکه
چه به ما ورته کاته کول په کرکه

هغه خبره چه د زره له تاوه ووزي.

دَ راحت په وخت چه تل تر تا خَاربړي په سختي کښ وېزاربړي له ابکه^۱
 ما وې واره په احسان خَما بنده دئ همگی ئې زیست روزگار و له کوتکه
 د معني په سترگو گوره له دانا يې په ظاهر جامه که ښه برېښي لیکه^۲
 مروت یاري ترې مه غواره خوشحاله
 هر سرې چه اوبه وڅښي له اټکه

چه ئې تا غُندي را درومي په پوښتنه
 د بسیر موتي د لاس د سکندر کړ^۳
 تل په تا پسې غمجن یم هونبره نکړې
 که د سر له ما نه غوښت لتا می دریغ کړ
 زړه می ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ
 خدای دي لاس د هغه چا په ته کښ پرې کا
 که یو خَل ئې طماغه له سره پرېوزي
 که د کښلیو وعده هر کله خلاف ده
 و خوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
 چه خَار خَار کله به رایشې مینه!

چه نه لري ننگونه
 دا د ننگ دپاره گرزم
 صد رحمت را باندي ښايي
 په خو به ځني درومي
 مهدي له غاره ووزه
 نه دين شته نه آئين شته
 مختورن ظالمان ډېر دي
 د عدل توره واخله
 بيداره اوسه زرکی
 خوشحاله فهم وکړه
 چه پر بوزي خرسنگونه

^۱ یعنی پلار.

^۲ یعنی هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوي، پڅه ئې مخ اوښتې توره.

^۳ د بسیر لولو د لاس د سکندر شوه.

^۴ محشی ورته ټوپی لیکلي ده.

^۵ مختوري.

^۶ شهباز.

چه دا هسی بنایسته ئی زیره گله
 چه ئی طور ستا دَ تورو زلفو واخست
 دَ لبانو بوسه بیا ورکړه مشتاق ته
 چه په پتو سترگو ناست لیدل دَ یار کرم
 راشه خپل وژلی گوره پخپل ور کښ
 چه دَ خلقو له نظره ئی امان وئ
 لکه یار را سره وُ په هغه شان دئ
 لا به کله سر حُما په غیر کښ کښیږدې
 خوک چه صبر ستا له مخه راته وایي

درست عالم دئ په خوشحال باندي غوغا کا

باز پروا کا دَ کارگانو له غلغه

چه ئی بخره ازلي راغله اصيله^۱
 چه عزیز ئی پخپل فضل و په کرم کرل
 چه پخپله ئی عطا په خلقو نه کا
 دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمی دئ
 دَ عارف په بخره علم لدني دئ
 چه ئی وارو امانا و صدقنا کړه
 دَ دې دور دروېشان خليفه بس دئ
 که کامل دئ په جهان هغه کسان دي
 عالمان دي ره زنان چه غواري نغاري
 دا جاهل شيخان شيخان نه دئ شيطان دئ
 که دَ ياره نه جدا وئ دوه درې لوبشتي
 زه هم حَکه په جهان کښ بي عدیل يم

چه آرام ئی دَ خپل یار په لیدو وشو

دَ خوشحال له دله حه غواري تعجیله!

خه به ووايي خوشحاله
 د هغه مرغه حه نوم دئ
 هم بېچون هم بېچگون دئ
 هم بې سره هم بې پایه
 په یوه نفس آلوزي
 له تکمیله له کماله
 چه په اور کښ لري خاله
 هم بې مثله بې مثاله
 بې وزره هم بې باله
 خو عنقا درومي خو کاله

^۱شخوله.

^۲باز پرواز کا.

^۳دا بدله په چاپی دیوانو کښ نسته.

دئی میوه د هغه باغ خورې چه ئې ونه نا نهاله
 چه په دا مشکل خبر شې^۱
 ځان به خلاص کړې^۲ له جنجاله

چه په درست تومن اوڅاره^۱ نن هغه ده ځما یاره^۱
 لا جنوټې سر کنډي چه حجاب نه کا له پلاره^۱
 یو سورکی پیژوان په پوزه ور بلوټي یو څو تاره^۱
 مخ نسرينه مه جبینه سنبل مویه پري واره^۱
 شکر لبه پر طریه هوسی سترگې گل رخساره^۱
 قد عر عره مو کمره سر تر پای قلم کاره^۱
 په زره سنگه شوخه شرنکه جفا خویه زره آزاره^۱
 زه ئې قتل په لیدل یم دا را نه ده پروا داره^۱
 چه مي نوم ورته څوک اخلي و ښکنځولو ته تیاره^۱
 څه کرم کوم فکر علاج کرم دم واهه نشی له پاره^۱
 د دې خوي خصلت دا هسي ځما ده مینه بسپاره^۱
 دا یو څه علامت وشو په ما خوار د خدای دپاره^۱
 که پټ نیاز ورځني غوارم په نیاز نه ده خبرداره^۱
 که خپل زور باندي ښکاره کرم خیلخانه لري خونخواره^۱
 که ئې وغوارم په زرو زر هم پیر غواري بې شماره^۱
 نه په زور شي نه په زر شي په جهان دي دا دوه کاره^۱
 د خوشحال تکیه په خدای ده
 بیا پتا ده شیخ رحمکاره

چه مي ستا کوڅه ماوا شه غم ځما له زره سوا شه
 ستا کوڅه لکه بهښت ده په بهښت کنښ مي زره وا شه
 زره مي ستا د مخ په دور له چمنه بې پروا شه
 هغه راز چه د خلوت و و هر چا وته رسوا شه
 عالم درد لره دوا کا د یار درد ځما دوا شه
 شانۀ ورو وهه په زلفو پکنښ زره می سر هوا شه
 چه ته مهر باندي نکړې
 خوشحال ځکه ببینوا شه

چه مي وليده پخپل انگن ولاړه ما په ټيکي سترگي بيا مونده بيا ولاړه
 که ښه مخ وته کاته کول گناه دئ دا گناه دي وي دایم د ما په غاړه

^۱ محشي ورته ليکلي دي، چه مراد له دې هم مذکورہ حقيقي زره دئ.

^۲ خلاص کا.

يو څه بځن زړه ئې راکړ هسي وایم چه د ما وي د جهان دلبري واره
 زه جدا له ياره کوم خير ناصحه! په ژړا کښ راته وايه خير غواره
 د بڼه يار په جدایی کښ گرم نه يې که دي دواړه لېمه ووژي لا هم ژاره
 د طوطي خوراک شکرې دي خوشحاله ته
 جگي جگي څه خو ورکړه د خولې لاره

چه د زړه اخلاص د نه وي له معبوده لا عجب که ئې راضي کړې له سجوده
 محرمانو اجازت موندلې نه دي گڼه پېر به ئې خير کړل له دې سوده
 محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا خير واخله له ايازه له محموده
 خدایي ځما تر فهم بڼه د عشق هنر کړ که دا چار ده نور عالم وته نابوده
 تورو زاغو د گلونو قدر څه زده له جماله ئې بلبله شوه خوشنوده
 په سند به د همه زړونو مردود شې که د چار شي تر يوه پوري مردوده
 تر مطلوبه پوري شرط د رسېدو دي که تمامه لار په وينو شي آلوده
 خو يو بخت د ناسازي را سره نکا تل کينه کوه له ما سره حسوده
 کل مقصود د زړه هورې چه هغه يار وي بخته را شه ته مي ور وړه تر مقصوده

ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده ده
 که کالي په بهانه ځي بې نموده

چه د دواړو سترگو شپږ در څخه شته پرئې خوره له ځانه شپږ در څخه شته
 آنې وته نظر کړه او گل بوي کړه^۱ چه خپل مخ د گل په څېر در څخه شته
 که د زړه ځما په زړه دئ چه ئې ټول کړې ټولوه ئې چه کمشپږ^۲ در څخه شته
 پېر به ما غندي په عقل تېر و بېر کړې چه وربل د تېر و بېر در څخه شته
 تل دعا درباندي کا ځني خبرپېره يو څو خوار له دله هېر در څخه شته
 که جمال که ناز و خيال که کرشمې دي دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
 لږ د مهر د وفا خويونه زده کړه د جفا خويونه پېر در څخه شته
 عاشقان غريبان وژنه صرفه مکړه د غمزې تېره شمشپږ در څخه شته

کله پک مهر د خولې په خوشحال وکړه
 خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنگ ماني کړې بې گناه ويره نه کړې د عاشق د زړه له آه
 چه په هر لوري روانه په شيوه شې در سره ځما دعا درومي همراه
 چه د هونبره پېر دماغ وته وگورم بل د سيال په جهان نشته بې بادشاه

^۱ په اصلي نسخه کښ بځن دي ته معني ئې نسو را بنکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کي بځن په معني د رنگ ليکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واپي تور بځن، ژر بځن وغېره، دلته هم ورسره جوئپري يعني څرنگه زړه ئې راکي.

^۲ نظر کړه گل بسو کړې.

^۳ د دې کلمې معنی حل غواری.

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا گل بورا وته ونه وي توره سیاہ
يا په ما باندِي مَيَنه کَرِي دلبره يا مي مينه حَنِي ما ته کَرِي اللّٰه
چا ته حال دَ زره معلوم کرم خبر نه يم يو نېکخواه په جهان نشته بي بد خواہ
رقيبان دي غوغا کا پروا مي نشي شېر به کومه اندېبننه کا له روباه
په يوه گزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نگاه ئې په خوشحال وشو ناگاه

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده که د زره په خاموشي کښ سبچاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبری مکړه لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنگه دَ يارِي صفت کږي زباني ياري، ناني ياري، جاني ده
تر جاني يارانو هر څه صدقه کړه هم پدا سبب پکار دنيا فاني ده
دَ دنيا په پرېشاني کښ جمعيت دئ دَ دنيا په جمعيت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه بڼه سلوک کا دَ هغو سرِيو بڼه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه و تر وارو تېر شوم و خپل يار وته مي هسي مهماني ده
په زرگونه کتابونه ملا لولي الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان باندِي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه مگر تشه ئې له ميو ميکده کړه
عقل ډېره شعېده لَرِي په ميو ساقی تار پتار ئې هره شعېده کړه
بڼه جمال لره پيدا کړه ځما سترگي له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
يو ځل بيا له زبیا مخه پلَو واخله دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همپشه ژارم د وارو سترگو مي خجله نږېده کړه
دَ ويشتلو اه چه ولگي بڼه ندئ لا دَ وخته ئې دَ زره له حاله زده کړه
دَ قلم له سره تور لوگي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې مياشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه چه آفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندِي ئې ابر سايه بان وه چه ئې پاتو جبرئيل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاري تر عسلو چه همه علم ئې زده شو بي سبقه
چه جمال ئې ښايسته په ملاحظ و چه دَ مښکو بوي ئې هيڅ و تر عرقه
چه سايه ئې دَ وجود په مخکه نه وه چه بره ورته گويا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خواره کړل دَ تورات و دَ انجيل واره ورقه

^۱ "نرېدا" يورود دی په هند کښ.

^۲ خپاره.

دواره کون په طفيل د هغه دي مرتب او مهيا په ډېر رونقه
 چه د دوست دار د څلور يار د اهل بيت دي په هغو د بنو گواهي وله مطلقه
 د عربو ثنا هيڅ ورنه رسپري
 د خوشحال ژبه مېنود کاندې ناحقه

راشه گوره ننداره کره تر سر لاندي اومه خېنټه
 حکه دا ده اي نادانه د هونبیار تر فهم زشته
 شپون ئې وشپري له بزونه چه ئې پوه شي له خارېنټه
 چه ئې وپري موندې نشي، هي توبه له هسي کښته
 يکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنيا غوښته
 نه به ته نه به ستا پښت وي، بيا سنجرشو يو څو پښته
 چا به نکره هورته خونه چه به دا په سيلاب رغېنه
 که بهنټ په دنيا روغ کرې څه د سود دي له بهنټه
 چه ئې تار په تار خوره کره نه هغو چه ئې ونغېنټه
 په ورتله په ستغ ختنه په تله کندي غندي رغېنټه

که کم عقل که کانا^۱ يې که هونبیار يې که دانا ئې!
 د مير باز غندي ورزغله د خوشحال غندي ترې ترنټه

چه ئې خوب په پالنگ نه و بې د پرو له بالېنټه
 چه فاني دنيا دنې ده بود ئې نشته ناهني ده
 دا دنيا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده
 چه هم تول ځي هم دلی دا طوفان دي که ژلی
 ما ليدلې پدا چشمانو وراني مېني د شاهانو
 د لكونو پيدا غول کره د جهان گنجونه تول کره
 د سيلاب په مخ د کور دي دا دنې فکر د نور دي
 په دنيا کښ که شداد شې بيا به ته په بلا ياد شې
 هغو يو ورله له ځانه دا فاني دنيا اي ځوانه!
 ما ئې وليدل کارونه طور طور رفتارونه:

هونبره چېرې قرارېرې سمي غرونه
 يا د تا له لاسه وير د چا په ورونه
 په حکمت په زر وزور، په لښکرونه
 صد چندان شي په تدبير په هنرونه
 نور په وارو باندي جور شول محضرونه
 چه جنگجوی سره ساره کا ټيرونه

خو د ملك وارث و نه وهي سرونه
 يا به ستا په وره ناره وي يا به ژاري
 رخنه گر د ملك پرې ږده پخپل ملك کښ
 څو په تورو، په توپريو، په نيز وشي
 ورور او زوی د ملك په کار کښ قتل کيږی
 بې د تبغ له ابه نوری اوبه نشته

^۱ چه کونين په طفيل.

^۲ چه عرب ئې و ثنا ته نه رسپري.

^۳ تر دي کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

^۴ درمن، د غلي کوټه.

^۵ وږي.

^۶ په مجهول واو لښکر او فوج.

^۷ چه په مخ د سيلاب رغېنټ.

^۸ هغه.

^۹ په غره کي نری او سخته لار.

^{۱۰} محشي ناپوه ورته کښلي دي.

دَ سردار دَ رياست و نه په وینو په لیر شنو دَ اعداء کا ثمرونه
 په میدان کښ تویی نېې دې دَ سر ویني نه چه پکه سینه وړي له خُگرخونه^۱
 یا دَ مرد غُندي شمله دَ دستار پرېږده یا په سر کره لکه شخه مېزرونه
 خدایه چا وته ئې کښم خوک به پرې پوه شي
 ما وېلي هر یو بیت دې دفترونه

خوک به خه ساتې په پوهه په پندونه په وېښته سره ترلي پيوندونه
 په یوه قفس کښ بند کارگه طوطا کره سره بیل به وی د هر یوه سندونه
 یا کشتي د زورورو سره مکره یا د دوي غندي پیدا کره مړوندونه
 مور پدا عقل روغ نه یو لېوني یو معشوقه چه و عاشق وته غندونه
 عاشقان د شاه د خولې یو زر مو نشته که په سر ئې لیدل مومو سرښندنه
 چه باور د په رشتیا خبره نکا و هغو وته به خه خورې سوگندونه
 چه ناپوه سره تېرېږی ډېر افسوس دي د انا سړی کیمیا غندي ژوندونه
 پخپل ښکار پسی به خرنګ باز آلوزي چه باز دار ئې پسې وا نکا بندونه
 د شکرو خوند به هیخ ورباندې نه وي چه خبر وي د خيرو په خوندونه
 تا د زلفو په زنخیر کښ خوشحال بند کر
 آفرین د پدا هسي شان بندونه

خوک خبر دي له فتنو د دې جهانه نوي نوي را پیدا شي له دورانه
 ما و تا غندي به خو باد وړي یاد کا که خیر واخلي له مخکي له اسمانه
 چه له باده دمه پک وه که ئې گورې باد ئې خاوره په ملکونو کره پرېشانه
 په شان شان مي د وجود ننداره وکره بیا به هم شي خو رنگه په خو شانه
 نه ئې زر نه جواهر شته یو تاوان دئ که به ښه کرې ځان ئې خلاص کره له تاوانه
 زمانه مي شوه په غاره اې خوشحاله
 که ئې گورې نه لتانه نه له مانه

خه به وایم د دې نفس له آزمیښته نفس آدم دې را یستلي له بهیښته
 چه پکښې د دواړو کونو مراد مومې هغه چار د تر نظر لاندې کا زشته
 د کیمیا د بوټي گل کله مونده شي چه د پښو تلي گلگون نشي په غوښته
 د سړيو په عظمت پوري حیران یم چه په گور کښ توري خاوري هونیره نشته
 بیا به خله خوک طلب د دنیا کاندې چه ئې خلاص نه وي یو دم د کار له کښته
 که تر سر لاندې بالښت کښېږدي د پرونو عاقبت به تر سر لاندې کاندې خښته
 د دنیا مینه په مثل د خارښت ده هیخوک نه وینم خالي له دې خارښته
 د صحرا په کاني رخه د شیطان شوه عیسی سر په مخک کښېښو له بالښته
 د زره مینه په مثال لکه پټک ده چه د گوي خښتن وهله هورته رغښته

^۱ نه چه خورین له عیبه غاری خگرنه، یا نغاري خگرونه.

^۲ حسد، کینه.

غم ئې واره د آشنا د بېلتانه دئ
د خوشحال څه سړيکار شه له جوربته

څه بلا ډېره بڼه ئې د بهار د گلو وخته
په وخت دښو گلونو د وساله باده نوشلي
په وخت د ښو گلونو په خلوت دننه ناست يې
هر گل وته چه گورې گونبي گونبي ئې نگهت وي
په سم دئ که په غره دئ د بهار خاص گلونه
چه تعين دا هار گرمه سيلی راشي په چمن کښ

که ژر در پسې نه وي د خزان سيلی سخته
د زړه اندوه د واره دا عشرت يو سي يکلخته
را وزه ننداره کره ناسوتي شيخه بدبخته
په رنگ سره يو ندي نه يو سم د بل له رخته
آخر به ئې رژون وي د گلونو له درخته
گلونه د لاله لکه بادشاه پرېوزي له تخته

چه کښته پورته زاني مرغوی تله راتله کا
خوشحال خټک خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وخته

څه د بدو يرغ و چه ماښام را باندي وه شه
څه خونبي د ده وه، چه بيا ژر پسې اندوه وه
دا ژوندون هيڅ ندئ چه مي ساه ويني دا خلق
ما وي زړه می سنگ دئ، چه په هيڅ به نرم نشي
ما د معظم په ليدو مينه ماته نه کره:
رنگ ئې تر خوي بڼه و، خوي ئې لا بڼه و تر رنگه
دريغه دريغه دريغه که ئې مرگ په بد لېده وي
زور و ستم نه و، نه څه جنگ توري نېزې وي
زه يواځې نه يم ډېر عالم پسې کباب دئ

تندر و يا توپ و پرې مي تخني تخني زړه شه
چا وي چه په رنځ کښ معظم په خوب اوده شه
زه په ځان پوهيرم اوس مي کار لکه د مړه شه
راشه که ئې گورې په ژرا ژرا اوبه شه
څه د قضا رنځ و په هفته کښ څه و څه شه
گل و د گلابو شگفته شه نور په تله شه
خو به مي پرې ورکړل ولي مرگ مېلمه د ده شه
بل علاج ئې نه و، د ده مرگ د خدای په کره شه
آه دې پس کېږي. روزي نه و روزي نه شه

بڼه تاريخ ئې راغی "بې بدل معظم"
خوشحال د ده نيکه دئ، د نيکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغی دروېشه
يو گل مي په دا باغ کښ ناگهان په نظر کښېوت
چه ما وکره پوښتنه دغه گل له حقيقته
نافې چه له اوله خپل ځگر وکر سرې ويني
په څو به د ويشتليو له احواله نه خبرېږي

په طمع په اميد اوسه د هر غني له وېشه
عجب ئې خوشبويي وه تر هر گلونو بېشه
ده کړي تحمل و د يوه اغزي له نېشه
له وروسته ئې روانه خوشبويي شوله له رېشه
چه هيڅکله دي نه ده چېرې پښه په اغزي رېشه

^۱ دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

^۲ چه تعينه دا هاز گرمه سيلی شي په چمن کښ.

^۳ معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی و، چه دا بدله ئې د هغه په مرثيه کښ ويلې ده.

^۴ کلمات د "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راغی، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

^۵ دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

^۶ له خوېشه.

له دو اویا مذهب سره به ساز وکړې له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقیق د عشق له کیشه

چه بنیاد د عاشقی چا کاوه دا نې څه پدا کار نه پوهېده
په جهان نې یوه څه بلا پیدا کړه یوه خدایه کور نې وران کړې د هغه
د هغه جهان دوږخ په غوړو اړوم دا دوږخ مي پدا سترگو ولیده
څوک ناحق د بېلتانه له لاسه ژاري آشنایي ده چه تاختونه کا په زړه
د هلك له لاسه والوزي مرغی په ژړا ور پسې سره کا دوه لېمه
هغه وخت چه د زانگو او د وني و په مرغی هیڅ نظر نه و د ده
څو لوئېږي آشنایي پرې دېږېږي درومي درومي په اوږو کښ بڼه وېښته
د وصال قدر غمجنو د فراق زده د تشنه ژوندون په څه دئ په اوبه

په حدونو سره ولاړو اوس خوشحاله

په کوم لور نه سره مو مو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دئ لکه وه ستا خاطر هغه سندان دئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې د لکه وې په هغه شان دي فتنه گر د سور پېزوان دئ لکه وه
د رقیب خبره مه نغوړه ای یاره چه رقیب هغه شیطان دئ لکه وه
د بڼو په ناوکیو د غلبیل کړ نښانه مي درته ځان دئ لکه وه
په خاطر باندي مي داغ دئ ستا له لاسه ولي هسي بې درمان دئ لکه وه
بل گمان فکر خاطر لره در موږه خوشحال ستا د بندگان دئ لکه وه

چه د زړه هسي پرې ناز کوه دلبره

په خوشحال د خاطر گران دئ لکه وه

څو را سره خلقه جفا دېږه هغه کس کړه خدایي مي پدا خوي کښ په ده مینه یو په لس کړه
زار د خوار عشق دئ د محبوبی څه پروا ده زه و غم ته روغ يم ته تل خنده تل هوس کړه
زړه نې د کافر دئ خو په خوله کلمه لولي څه نې راته ستایې ما لیدلې ده نور بس کړه
گرزی په گلونو کښ گندگي ور پسې غواړي څه نې په جهان کښ بده بخړه د مگس کړه
بڼه چه را پیدا شوې د بهار زیږیه کله تل د یادونه غندلیب په هر نفس کړه
لېږ دي روانونه سبا کېږي ای ساربانه! پاڅه د شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
څه هغه شهباز شه، چه د ځای په سر درو دئ نه لکه د کلي کارگه گرزه غم د نس کړه
بخت دئ که طالع دئ که دا خپله فقیري ده خدایي مي چه شری برابره د اطلس کړه
قدر د خپل ځان د عافیت ور څخه نه و ځکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه

نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې

بڼه چه د خوشحال پیاله نې ډکه په بکس کړه

^۱ سید راحت زاخیلی لیکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

خو جفا را سره پېره هغه کس کره
 بڼه چه راغلي د بهار زيريه گله!
 د گلزار په گل غرض نکا غل غواړي
 که زه خوار د د گلونو لايق نه يم
 درست عالم پدا خبره خبردار دئ
 ته ئې شناخت، علم، ادب لره پيدا کره
 د ژوندون په قدر هيڅ خبردار نه و
 کله سول کله ژوندون بخښل و ما ته
 خداي مي مينه په ده باندي يو په لس کره^۱
 اندېښنه د عنديب په هر نفس کره
 په جهان ئې بده بخره د مگس کره
 ستا له باغه عنايت را خار و خس کره
 چه بلبله خپلي ژبي په قفس کره
 نه چه گرزه بيهوده چاري عبس کره
 عاشقي مي چه آغازه بوالهوس کره
 د عشق اوره په ما چاري د قفس کره
 د دنيا غمونه لږ ندي خوشحاله
 نن د يار و مخ ته گوره واره پس کره^۲

چه په عشق کښ ئې و نورو ته پېغور شه
 محتسب چه په اهداد و د مستانو
 چه پرون ئې فاسقانو سره جنگ و
 چه غيبت ئې بداوه د بل تر زنانه^۳
 که د پيري په وکښل ئې ورته وایم
 گوره خو عالم به لاندي کا تر چلو
 صنوبر چه هونيره پېره لوي غوښته
 چه ئې زړه تر کاني سخت هغه مي يار دئ
 توري سترگ ئې بلا دي عاشق گوره
 دا د خپل عمر دليل وکره خوشحاله
 چه لاله په باغ کښ و غورېده خپور شه
 اخ چه لاس په لاس په ده پوري دا تور شه
 د رندانو سره ناست دئ باده خور شه
 نن هغه تر فاسقانو لا څه نور شه
 راشه گوره په غيبت د پلارو مور شه
 نصيحت د نېکخواهانو باندي اور شه
 نن چه دا درياب را وخت موج ئې زور شه
 ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
 بدي بخري څه ځما کاني په کور شه
 په بلا باندي ور درومي کر و گور شه
 چه لاله په باغ کښ و غورېده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه
 کان د لعل د ياقوت د گوهر څه دي
 چه ئې ته په گېډه وخوري حبطه شي
 که د مال دئ که د ملك دئ که د لېچو
 په تمامه شپه په ورغ په مياشته کال کښ
 چه د څوک د وړاندي وروستو ځي دا څه شي
 و نور چا وته وران مه وايه خوشحاله
 چه په قول عهد وران شو وران هغه
 چه توره لري د توري خان هغه
 چه احسان ترې پيدا کپري کان هغه
 د مجلس سره چه خور شي ځوان هغه
 چه ئې توان د چا پکار شي توان هغه
 چه د خداي په يادو درومي آن هغه
 په تنها وجود چه شان دي شان هغه
 و نور چا وته وران مه وايه خوشحاله
 چه په قول عهد وران شو وران هغه

^۱ خداي می لا ورباندي مينه يو په لس کره.

^۲ هر څه بس کره.

^۳ ترزيانه.

^۴ د دي کلمه معنی حل غواړی.

خَانَ چه پېژني که گورې بڼه هغه
 واره زړونه فراغت وي په بنيادي کښ
 سلامت لره ئې نور عالم پيدا کر
 يا ياري يا اغياري ده که ئې گورې
 چه تر تا نه وړاندې وروستو ځي مله ندي
 چه په عشق سره ژوندي دي هغه نه مري
 چه دروغ تر خوله و باسي کله خوله ده
 چه ناحق په ځان غره دي څه هغه
 چه په غم کښ مردانه شي زره هغه
 ملامت لره چه روغ دي زه هغه
 په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
 چه په لار در سره سم ځي مله هغه
 چه بې عشقه ژوندي گزري مړه هغه
 چه رشتيا تر خوله وباسي خوله هغه

هيڅ حجت له هيچا مه کوه خوشحاله

هر چه تا وته څوک وايي ته هغه

څه لره زره وړې چه د زره ساتل دي نه زده^۱
 تل په اوبنيو وينو همپشه ژرا آهونه
 ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لره بويه
 کله د طوطيانو په گفتار کښ دا لهجه ده
 روغ عالم به چبري د دردمن په حال خبربري
 څه زړونه ئې وړي ستا بارخو پرېشاني زلفو
 ستا دا سور پېزوان چه فتنه گر دي بې حسابه
 چبري به له دله يو پک مهر را بر سپر کړي

څه پوښتي خوشحال د بېلتانه په اشتياق کښ

ستري په منزل پوهبري تېري په اوبه زده

چه پيدا چبري په ملك کښ يو حبيب شه
 محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا
 دانا پخپل وطن کښ قدر نه وي
 په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډېر دي
 که ئې رنگ و بوي و گل نه وي ورکړي
 راشه تور و سپين د سترگو ننداره کره
 چه پرون را سره يار و خبر نه يم
 تناونه ئې د زلفو دي دا زره مي
 لکه خار ورته په څنگ کښ بل رقيب شه
 راشه گوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
 د هاله قدر پيدا کر چه غريب شه
 د زره داغ مي د لاله د زره نصيب شه
 مبتلا به باندي ولي عندليب شه
 هغه يار را سره لا تر دا قريب شه
 نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
 لکه ملك د ياغي لاندي تر تخريب شه

چه ئې پرېښوه ياري د لبونديو

گمان مکره چه خوشحال څک لبيب شه

چه مي زره پرې بڼه کېده له وارو بد شه
 که ژوندون د خلقو دا دي که لیده شي
 د دنيا ياران مي وليدل په سترگو
 بڼه خو دا چه اوس يواځي دا حد شه
 بڼه و ما ته مري خلق د لحد شه
 هر سړي ځما په سترگو لکه دد شه

^۱ تا د زره ساتنه نزه مست يم می پرست يم گڼه.

نه حيا شته نه وفا نه خپلوي شته
 چه ئې نن كانه له ما سره خپل قوم كا
 تفحص د تور و سپين نشته په چا كښ
 تور به چا ته يادوم چه رد گمراه دئ
 فرزندان چه مي له گېډي نه پيدا دئ
 په طالع په بخت د مال و ملك څښتن دئ
 له هغه بخته ځما توره بلا ده:
 چه د پلار له ځانه بڼه زويه پيدا شي
 چه قابل ئې پيدا نشي په اولاد كښ
 د بهار گلونه هيڅ دي چه تېرېږي
 كه په ذات كښ د خوشحال آل و اولاد شته

بيخ د نمو و تا و ته نه دري خوشحاله!

په دا څه كه يو ورځي منجمد شه

څو په باغ كښ لا يو گل د نو بهار شته
 نن د غم له ما نه ځان ساتي كه بڼه كا
 چه له ياره سره مست د گلو كښت كرم
 شيخ ملا د ځما غم په بهار نه خوري
 نه به زه د ميو جام كښېږدم له لاسه
 ما و خپلي پارسايي ته رخصت وركړ
 ساقی بيا ځما د ښهر خبر واخله!
 گل و مل ساز و سرود ساقی سرې سترگي
 چه په هره پياله عقل له ما زدويي
 د گلونو په موسم كښ خوار هغه دئ
 نن هغه شاه جهان د زمانې دئ
 چه نا اهل په غفلت ورباندي نه ځي
 د بهار زېبا گلونه سوداگر دئ

نن خوشحال د زره داد د عشرت وركړ

دا څو ورځي غنيمت دي څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان كښ لا لاله شته
 نن د غم له ما نه لېري ليري گرزې
 كه مي يار په لاس باده واخلي ساقی شي
 را ئې وښيه چه ځم تر پښو ئې پرېوزم
 د بهار په زېبا گلو ډېر وېرېږم
 د بلبلو د طوطيانو پرې ناله شته
 چه په وخت مي د بهار په لاس پياله شته
 پرې مي يار شي چه ئې زهد صد ساله شته
 كه په دهر كښ څوك ما غندي واله شته
 چه باران شي د باران سره ژاله شته

^۱ وار.

^۲ ساز و سرود د ساقی سترگی.

دَ بهار په سيل تل درومه خوشحاله
يو څو ورځي چه د گلو پر كاله شته

چرگ دي خپل چرگ والي كا كه ئې رضا ده چه له بازه بازي كا د ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشي چه د چا د هغې چاري تقاضا ده
څوك به خوښ سره پرېږدي په جهان كښ دا د خايه د دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه يادوي فايده ئې كومه و دانا ته مضا واره مامضا ده
د گمان لري به تار په تار خپرې كا د يقين اندېښنه به تر بيضا ده
د خوشحال په ويل غوړ او فكر بويه
چه موندنه د خبرې په امضا ده

خپل پردي چه چا لينده په لاس اخيسته هر يوه كره ما تشه درسته درسته
چه قضا د ما د چا په غشي نه وه د بادشاه لينده ئې هم كره په ما سسته
چه تعليم ئې د سيفي له ما نه اخست بيا هغو د ما د بدو وسيفي لوسته
په زرگونه راته لاف كړې د ياري په دولت كښ ئې د ما بلا اخسته
اوس چه ورځي د نكبت راغلي يو نشته چه خما دپاره ووزي له بايسته
كه بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي بادشاهي ده د دولت په تار امسته
د نكبت ورځي په مثل د دانو دي بنايسته سري وباسي له بنايسته
هنرونه ئې عيونه شي خوشحاله
د سري چه چار د بخت شي سسته پسته

چه مي وليده د زره په سترگو خپل زره د خپل زره غندي مي و نه ليده بل زره
عاشقي د خدایي بلا ده عاشق مشې څوك په سرو سگرو توپيني لري تل زره
په ويل ويل مي هيڅ تقصير و نه كړ كه ستنېري له دلبرو په ويل زره
عاقبت به آفت سر لره پيدا كا چه جار وزي د بتانو په بورجل زره
ور ئې واچول د زلفو خنځيرونه كه هر كز اموخته نه و په ترل زره
د خپل سر په مهر هم دا هسي نه وي لکه خوښ شي د دلبرو په ښكځل زره
پېر ئې صبر شكيب وكړ نه پاپېري نور له تنه جدا كېږي په نيول زره
د خوشحال خټك فریاد له نورو ندي:
په ده هونبره چاري وكړې واره خپل زره

^۱ محشي ورته كښلی دی چه مطلب لمر دی.

^۲ محشي ورته ليکلي دي چه يوه دعا ده.

^۳ محشي ورته ليکلي دي "پييلي"

^۴ د خپل پېر دعا هم هسی رنگه نه وی.

چه وایم هغه نکا دا حَمّا زویه گمراه
 که کار په دیو نشي په شماره دي د غویيو
 که ما د حان بدخواه گني دا لا بله بلا ده
 چه پلار د چا مَزري وئ مزر کتې ورخني زېږي
 خو ډېر دئ که قابل وي دا به څه بلا بڼه کارو
 د نورو نو څه اخلم د تومي^۱ بيوچه څو دي
 د ما په نامه زرشول د بي بي په ذات زرنیخ شول
 هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلري پډات کښ
 ارمان ارمان چه زور شوم يو قابل زویه مي نشته
 چه زه خوشحال دعا گرم په سبا او په بېگاه

چه تا وته نظر کرم نور مي هېر دي بنایسته
 هم حان راته بنکاره کا هم مي ورک شي ژر له سترگو
 تلخي ئې د هجران بده بلا ده عاشق وژني
 یاران لری زرگونه د هر چا سره ساز باز کا
 تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا
 د چین او د ماچین مي اړوډلي دي په غوږو
 حوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړي
 یا زر دي یا حوانی چه ورته زېږ دي بنایسته

چه پرېوزی څوک له پانه مومیتایی ور لره بویه
 چه کار د چا مشکل شي تدبیر و بله کښېني
 په کاني کښ مرآت شته د کيميا بوټي په غره کښ
 که لور د اورنگزېب وئ معشوقه په اصل لویه
 که هر څو بنایسته وي معشوقه په هنر پسنده
 که څوک بنایسته غواړي په کوڅه کوڅه د گزني
 يو زره د خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شي
 د هر چا زره مرآت دئ صفائي ور لره بویه

حیران يم نه پوهیږم چه له یاره مخ پوښل څه
 که نه ئې وي په زره کښ د عاشقه سره مهر
 هغه مي چه لیدلي د خپل یار بنایسته مخ دئ
 اغیار وته په قهقهه لا له ورايه خندېدل څه
 سکه ده وته دا غنچ و دا دلال او دا ښکنځل څه
 که حوري که پري وي و بل مخ وته کتل څه

^۱ د دی کلمې معنی حل غواړی.

^۲ نه ملک گېری شته.

^۳ که نه.

بڼه ئې دې ويلي چه زره يو دې يار د يو دئ بڼه ده دا خبره چه سر يو او سودا سل څه
 زار ژړا هغه كا چه د يار له مخه دور وئ وخت د يار د وصل كووك په كووك نارې وهل څه
 خوشحال د بڼه چه مر كړ ته په كوم توكي دلگير يې
 تر سر د صدقه شم گنډي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لرم خپله لره و هر چا ته خپله پوهه ده كره
 كه فاسق يم كه فاجر يم د خپل ځان يم د زاهد د عابد څه دئ را سره
 ليونى كه مسخره دئ و عالم ته عالم هم وي لېونى ته مسخره
 په معني پاني گلونه دې خبري د سړي كرده د وني ثمره
 نن يوازي يك تنها له ياره بڼه يم څوك د غيرو د وهم نه وئ را كره
 د زور چا غرض پرې نشته چه صراف وئ هم هغه زده په سره په نا سره
 په بڼوره مځكه كښ كله شي گلونه درته چا وې چه گلونه پرې كره
 شاري^۱ تل په كُن پره گرزي^۲ خوشحاله
 مرنى ليندى به ځي په سر پره

خواره عمر غندي تلنه كوې بڼه^۲ په مدت د ديدن ژمنه كوې بڼه
 په ناستي د رغېدن د بيمار وشي په ولاړي پښې پوښتنه كوې بڼه
 خوي د درست د ترهېدلي غرڅه واخيست وړاندي ځي تر شا كتنه كوې بڼه
 دا د زره بڼهر مي ستا دئ چه په سترگو باندي هر كله ختنه كوې بڼه
 په خوله ما سره دروغ دروغ يارى وېزارې د زره دننه كوې بڼه
 هم په څو رنگه غمونه باندي كښېږدي بيا كله له دې غمجنه كوې بڼه
 هم په څو رنگه عتاب كړې بيا پخپله بورجل ځاي ته مي بلنه كوې بڼه
 په زمان كښ يو گلزار د وصل نهال كړې بيا پخپل لاس ئې وكښنه كوې بڼه
 وصل هجر د دا دواړه پخپل لاس دئ چه مانه له خپل مينه كوې بڼه
 د خوشحال په زره د كښېښول داغونه
 پرې د مالگو د وروڼه كوې بڼه

خوله مي غوښته له نگاري را ئې نگره د رقيب په خوله شوه آري را ئې نگره
 ما وې درومم ستا له وره دعا راکړه په فرياد او په چيغاري را ئې نگره
 صبورې له جفا كاره ياره غواړم را ئې وكړې ځني چاري را ئې نگره
 په يوه جلوه له ورايه رغېدې نور دا ځما سترگي بيماري را ئې نگره
 د يوې غمزې په طمعه ورته گوره عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگره
 په اميد وم چه يوه پياله به را كا هغه مستي شراب خواري را ئې نگره

^۱ شار يعنى سست او كاهل.

^۲ درومى.

^۳ دا بدله په نورو نسخو كښ نسته، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

وې در به کرم بوسه د خوړو شونډو را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نگره
 گلدسته ئې چه له باغه وه ويلې که ئې ورکړه ورباري را ئې نکره
 هسي نه چه ئې د زره دلاسا نزده دلاسا لري تياري را ئې نکره
 زه خوشحال د يوه کنبلي په طلب وم
 دا فلك لري بسياري را ئې نگره

خاتمه که د سري په خيريت ده تر صحت ئې چار بهتره د زحمت ده
 په زحمت کښ ئې نخوت له سره وزي رنخوري نافي د کبر د نخوت ده
 هر زحمت چه د سري په وجود ورشي معافي ئې د گناه په روايت ده
 په يوه تبه چه لږه په چا ورشي هغه هم د گناهونو کفارت ده
 په هر چا باندي چه ډېره تبه ورشي په صحيح چه دغه چار د مغفرت ده
 هغه کس ولي د خدای دې گمان نشته د هر چا چه صبري په مصيبت ده
 غم بنادي چه و سري وته رسيدي همگي واره له خايه په قسمت ده
 په بنادي کنبي دي ئې شکر سري کاندي په غمونو کښ د صبر چار فرحت ده
 چه دا دوه چاري لري حبيب الله دئ په ويل نده دا چار په عنایت ده
 وار په وار به په خوشحال باندي ور دورمي
 هره چار چه د محنت يا د راحت ده

دا تاو تاو زلفي بنکاره کره تر نقابه^۱ چه خار خار ئې شم له هره پېچ و تابه
 زه چه چيري تا ته سوال کرم ته بنکنخل کړې نور به څه غوارم تر دا خاصه خواجه
 د سمند سمونه سره په وینو درومې گوره بيا د چا مينه کره خرابه
 تا به هسي بې صرفه قتلونه نه کرل که د وېره شوې له خونه له عذابه
 لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي هسي پار کوم زه هم ستا له عتابه
 چه د کنبلي زيبا مخ نظېر د غوارم په نور څه مي نظر نشي بې افتابه
 که فتنې او خرخبې د کنبليو دود دي نه چه هسي هونيره ډېري بې حسابه
 زه خوشحال که له تا خواست کرم مستحق يم
 خوله زکوة راکره د حسن له نصابه

دا حما زرگی پخپل زرگوټي^۲ نسه^۳ چه دي زره دئ حما زره هم هسي کسه
 دا د ورکيو خوي د څه ونيو په لاس^۴ کښ چه زر زر څه ورکوي بيا ئې را نسه
 زه به هيڅکله د تا له وره وانورم که هر څو وايې چه مه راځه ناغسه

^۱ له نقاب.

^۲ زرگوټ کسه.

^۳ دا بدله په جايي ديوان کښ نسته.

^۴ هسي نس.

^۵ په لاسو.

که هر څو د شندي^۱ گل څه بڼه لیده شي
 چه نې تل و غوا و غېلو^۲ ته سورې دي
 هر دم دار نې پخپل کار کښ دئ خوښ کړي
 چه يو هم د زره ساتوني پکښي نسته
 زه خوشحال چه په مزريو باندي تيع^۳ کړم
 تا ته څه رنگه گيدر شوم رترومي^۴ کسه

دلربا پسره راشه ای زېبا بشره راشه
 چه د ښهر ښايسته دئ تر هر جا بهتره راشه
 سر تر پايه واره ناز يې ځما ناز پروره راشه
 په خوړو خبرو شهده په خدا شکره راشه
 چه دي نه وينم هيڅ عيب تامي هنره راشه
 توره شپه دي توري زلفي په بڼه مخ سحره راشه
 د سما قمر بوسه کړم د عنبرا قمره راشه
 د راتلو لاري دي گورم اي ځما دلبره راشه
 څه به وایم چه بي تا مرم اي په زره خيره راشه
 چه پسو تر و تازه ځي^۵ د چنډن شجره راشه

چه دي نه ويني نور روند شي
 د خوشحال بصره راشه

د يار غم به په تنها صورت زغمه دا بيدرد عالم به نه را خبرومه
 چه دا اويني مي غمازي^۶ د فراق دئ زه نې ځکه په گرېوان کښ تويمه
 همپشه نې پدا فکر در مانده يم چه د خوړ خاطر علاج په څه کومه
 ملامت نې د عاشق د سر بگري ده دا بگري له سره چرته اچومه
 د هجران د آتش لا لمبي تازه شي څو د صبر اوبه زه پرې پورومه^۷
 آشنائي له جدائي سره بڼه ده د مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
 له طبيبه خلق هيله د شفا کا زه خسته د خپل طبيب له لاسه مرمه

^۱ يوه ونه ده چه ترخه ميوه لري په هندي نې پکائن بولي.

^۲ چه هم نې تل د غوا د غېلو نه بيور دئ.

^۳ د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

^۴ تجل يعني د آس تند توپ.

^۵ عينا وليکل سوه.

^۶ يې.

^۷ په خوله او په نفس سره اوبه څاڅکي څاڅکي پاشل.

ياره ته چه جدايي جدايي وايې
زه خوشحال د دې خبري توان لرمه؟

د آسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده
بنديوان ئې اورنگ زېب لره روان کرم
پښتانه مي چه حال وويښي کباب شي
لوي هلك مي نندارو لره را درومي
زه هر چا وته موسپرم ترې تېرېرم
نه يواځې په ما ظلم، ستم وشو
په هر ځاي مي په څوکی راځي فوزونه
په ولاړ کښ هاتي شمار په يوه غره دئ
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو
گنډي وي چه بازي بيا را وچار وزي
که په اور کښ د سرو زرو وښي پرېوزي

نورې واره تکيې تار په تار خپرې شوې
د خوشحال خټک تکیه په یوه خدای ده

د جهان خوښي همه د هغه کس ده
د ښه مخ له نندارې چه نظر نيسي
که سوگند راځني غوارې هم به وکرم
ډېری ميني آشنایي څه په کار ندي
چه دوه ښه خواړه مين سره دلگير کا

بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنگ مي ډېره وږه د عسس ده

د چمن په لوري وڅوځه له کاخه
گل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو
غنچه گل ستا له خولې سره سيالي کا
د ښه مخ خوبي د ښه ده لا تر گله
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شي
غه خبري چه بې ستا له مخه کپري

په بيمارو سترگو تل پهي^۲ کښېښوي شي
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده گستاخه

^۱ محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی لیکلی دی.

^۲ د شاه د پوزي.

^۳ پتی.

دَ بنايست په کار کښ نه لرې څوک سياله
 هونبره کبر خيال چه ستا دئ د چا نه دئ
 ستا په تش ليدو ځما د رنځ علاج شي
 تا ويشتلې يم پخپل گزار پوهېږې
 پرې د صبر پهي بدم واره خسا^۱ کپري
 جگي جگي ماني مه کوه پخولا شه
 خرخښو فتنو دی مرگ وته نېژدې کرم
 راته گوته ښوروي نا خواله وايې

دَ خانی دَ توري ځاي نشته په عشق کښ

معشوقې وته مريې اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي ده په جنگ نده
 په قسمت ئې له ازله ده راوړې
 خلقي ئې سره درغني ککر کرې
 تل د يار د صورت نخښې پکښې گوره
 دا پيالاه چه ما نوشلې ده پرې مست يم
 د اغيار سره يو دم ناستي ښه ندئ
 د گلونو په موسم کښ هغه خوار شول
 لپچي څه لره غري توره وکاري
 که زه نه يم لېونې په آهو سترگو
 مسله مي د آهو پسې لنگ نده

کله کله خوار خوشحال وته نظر کره

دَ عاشق نمځنه هيڅ عيب و ننگ نده

دَ مجاز عاشقي عين حقيقت ده
 تر ثرا تر ثريا که فهم وکرې
 په جهان به هيڅوک نه و که عشق نه وي
 چه په مينه کښ يو زره او يو اباڼ وي
 دا يوه وينا د زره په غوړو واروي
 سر د درومي مال د درومي پت د نه ځي
 چه يو ځله زره د چا په مينه بند کرې
 چه د نيت غلطي لري بلا به ورشي
 و هغې ته زينه ښې د صورت ده
 په څلور کنجه غوغا د محبت ده
 د بد به د عشق قائمه تر قيامت ده
 تر هر چا د هغو چار په برکت ده
 چه بهتره د اورنگ تر سلطنت ده
 د سړی د چاری کل خوبي په پت ده
 په شلول ځني کمي د مرموت ده
 تر هر څه بده بلا غلطي د نيت ده

^۱ محشي ميانه ورته کښلي دئ.

^۲ يعني د زخم پتی.

^۳ يعني بد بوي او متعفن.

^۴ د دې کلمې معنا حل غواری.

^۵ هغه گرم دی.

چه ئې خدای ورکا و چا شکر د کاندې په جهان کنښ لویه بخره د همت ده
 په تېره الماس د پاسه قدم بښي يوه څه باريکه لار د شريعت ده
 چه کڼو ته نصيحت وايې خوشحاله
 وایه څه فائده ستا د نصيحت ده

د سپېرو خاورو غوغا ده	چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب و ته وگوره	څه د نوره تمنا ده؟
گمان نکړم چه به ستا شي	دا چه ته وايې ځما ده
چه به کاندې فنا کېږي	کانده نده نن فنا ده
د هلکو لويي گوره!	سرشته د هر چا دا ده
ته لا طفل د اوڼي يې	که دي ږيره کربلا ده
دا درکاه يوه بوډی	که خدا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اراند کا	دا هم لويه تماشا ده
راشه وگوره په سترگو	چه د چا وه اوس د چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دئ	کوم ژوندون کومه دنيا ده

د نور چا نده خوشحاله
 ستا د خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شي نيست و هسته	لا يزاله مستي نه درومي له مسته
چه مي نوم په جهان لار شو درندى	درندى کار به نه پرېږدم له دسته
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وي	د آزادو آزادي ده له السته
نه ياري شته نه خپلوي واره غول دي	چه خبر شوم د وگري له بر بسته
د بنادى په اميد اوسي په غم کنښ	تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوسته
د مقصود گوهر په لوي درياب کنښ پرېووت	غواصان پکښ غوټې وېي په مرسته
په ادراک له قعره نه گوري ساحل ته	هغه کب چه وېره وويني له شسته
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دى	چه څپه ئې کله لوره کله پسته

د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځي
 لکه مينه د خپل بت له بت پرسته

د سبا نسيمه! راشه ۲ و گلشن ته	د گلونو انتظار دي شگفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دى؟	د گلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا	زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
د ليدو په ننداره ئې نه مړېږم	که هر څو په ځير ځير گورم و ديدن ته

^۱ دا ځاى يوه بوډی.

^۲ زر راشه گلشن ته.

ته خوبا، د شقایق په زره کښ داغ ږدې چه په شین^۱ شین درومې و چمن ته
 قهر مهر د دورخو په منخ وینم د جبین تخته د بښې و لوستن ته
 کله جنگ و خرحښې گړې کله مهر زه په زره ساده حیران شم هونبره فن ته
 که د ما په مرگ د زره دایم زه هم ستا جفا جور نزدې کرم و مردن ته
 اوس د اور را باندي بل کره په ستنه^۲ شه چه لوگي د ننه نه وزي پیرهن ته
 که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
 ما خوشحال قبوله^۳ کړی و گردن ته

د خوبا له بې نیازی سل اوخه چه خما له کاره تنبتي په فرسخه
 د یاری په کار و بار کښ فهم وکره چه را نه شي د بدانو سینه یخه
 خان او زره صبر آرام ئې له ما یوورل له ژوندونه خو هم دا څه و را څخه
 که جهان په تا بنندم ته ئې قبول کره د مپړي په لاس خو پښه ده له ملخه
 هر چه نن د محبت په اور وریته شول ترو ئې کله پروا کپړي له دوړخه
 پېر بندي ئې د زلفینو په کمند شول کله وي چه به دوي خلاص شي له دې پخه
 خوار خوشحال چه بکښ پرېوت و تي نشي
 څه بلا یې د شهی چاه زنخه

دواړه شوندي کره په بیارته در ريزي وکره خپل یار ته
 زه چه ستا و مخ ته گورم زره مي نه کپړي گلزار ته
 گل له شرمه خولې پرېږدي چه نظر کا ستا رخسار ته
 که مي وار در باندي جور شي منتظر یم و خپل وار ته
 گله دا دربانده^۴ ښايي چه ځیر ځیر گورې و خار ته
 که وفا کا که جفا کا یار، دم مه وهه اغیار ته
 آئینې و ته نظر کره که د مینه شي گلزار ته
 زار و چا ته کړې خوشحاله
 چه د نه گوري څوک زار ته

درته چا وې چه د یار سره جفا کره د اغیار سره وفا، مهر خندا کره
 چه د پله خاوري د سترگو لره غواري د هغه سره فتنې جنگ و غوغا کره
 هغه ته یې چه له ما د محبت کر که غه هونبره مینه ما سره نور چا کره
 که په اور مي کښینوې په اور به کښینم چه د جاي په سترگو کرم راته د شا کره

^۱ تر دې کلمې لاندي محشي ناز او خیال کښلي دي.

^۲ ستنه يعني واپس او تر شا.

^۳ ما خوشحال ده قبول کړې.

^۴ محشي زندی تر لاندي کښلي ده، مگر په بله قلمي نسخه کښ مخ لیکلي دي.

^۵ ورباندي.

د بادشاه د گدای څه و د یاری څه کرم خدای می ستا په مخ مینه پیدا کړه
 که ځما په مرگ دي زړه تیغ را واخله د قصاب غنډي می بند په بند جدا کړه
 زه خوشحال څه جیواری د سیگل نه یم
 د دنیا خونه می ستا په مخ بېدیا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوږه لاس می مات شه که دي نکرم روږبوږه^۲
 ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې ځما غاړه په ژړا در پسې بوږه
 ستا د خوي د زلفو کار سره یو رنگ دئ سر هوا لويي دا هوږبه سمه کوږه
 حال دي واره وار په وار راته معلوم شو تگه یاره په زړه تریخه په خوله خوږه
 ځما یار چه میخوري کا په بدل ئې ولي ما لره راځه د دردو روږه
 پکښي زړه د خوار خوشحال دئ چه خوږ نشي
 ډمي ورو ورو د شهی زلفیني نموره^۳

د ماره تر فهم هیڅ نده غنمینه ولي وږي ته حلوا ده اوربشینه
 په تونگو باندي اطلس لکه شری وئ په نادار باندي سړیه ده ورېښمینه
 و مجنون ته د لیلی خبري وایه نه له علمه، له مذهبه، نه له دینه
 هغه خدای چه د هجران غمونه را کړه که د وصل بنادي را کا توان لرینه
 خدایه کله به دیدن د آشنا را کړې چه به زه پرې ماتوم د زرگی مینه
 یو ځل بیا په حیات ولیدی په سترگو بیا له پسه لکه مردن وئ هم دي وینه
 نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
 په خوشحال باندي یوه شوه توره سپینه

د گلونو قدر چا زده یا بلبلي یا بورا زده
 په جهان کښ به یو یو وئ چه هنر ئې د کیمیا زده
 چه وفا ور ځني غواړې بې وفا کله وفا زده
 که جهان در خبر ندئ ما په تا زده تا پما زده
 ته بنادي کړه زه به غم کرم تا خندا زده ما ژړا زده
 رنگ د ښه دي خوي دي بد دئ
 زه خوشحال یم ما رشتیا زده

^۱ د دې مسرې معنی حل غواړي.

^۲ د دې مسرې معنی حل غواړی. په بله نسخه کښ دا بیت په دې ډول دی:
خوشحال نه د یوالیا نه قمار باز دی د دنیا خونه ئې بیا تالا تالا کړه

^۳ که ونکرم روږ پطرم پی دې بدله کښ د سوږ، روږ، پوږ، روږ، نمور، معناوي تحقیق غواړي.

^۴ چه خور نشي.

^۵ محشي ورته کښلي دي: یعنی رمنځوه.

د صبا باده گذر په چمن بيا كره په چمن كښ رنگارنگ گلونه وا كره
 زه د توان د خرڅښو لرلی نشم^۱ كه د زره ځما په مرگ دئ دا ادا كره
 بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دئ ستا د سترگو بلا واخلم ناز پما كره
 زه له خپله بخته چا وته فریاد كړم چه پرون ئې راته مخ و نن ئې شا كره
 خوله مي پكه شوه په شهدو په شكرو چه سحر مي ستا د لام و بې ثنا كره
 عاشقي كه سرا سر واړه بلا ده ما په ځان د زره قبوله دا بلا كره
 زه خوشحال كم زوري نه يم چه به پار كړم
 په ښكاره نارې وهم چه خوله ئې را كره

د دانا په ځان بلا شوه خپله پوه چه هر گز ئې خالي نه وي له اندوه
 چه فلك و چا ته عيش و عشرت ورکا هونيره ډېر ورباندي كښېږدي څو ستوه
 كله ونه د خزان په وخت لغره كله بيا خوبي د پانيو پرې انبوه
 په ناحق ئې په ميدان په سمه غواړې چه د غرونو غرڅه نه گرزي بې كوه
 چه مي وليدې څو خولې هونيره خبري را څرگند شول واړه دو اويا گروه
 پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
 غافل مشه دا جهان له مكره دروه

درسته شپه د په كوڅه كښ مرم له سوږه لاس مي مات شه كه د نكړم روږه بوږه
 ته په څو بې غمه خاندي خوشحالي كړې ځما غاړه په ژرا در پسې بوږه
 هم مي بې حسابه پوري كره په سترگو د رنجور غندي مي بيا له سترگو توږه
 ستا د خوي د زلفو كار سره يو رنگ دئ سر هوا لويي دا هونيره سمه كوږه
 حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو ټگه ياره په زره تريخه په خوله خوږه
 ځما يار چه ميخوري كا په بدل ئې ولي ما لره راځه د دردو روږه
 پكښي زره د خوشحال دي چه خوږ نشي
 ډمي ورو ورو د شهې زلفيني نموږه

د ناكس له آشنایي توبه توبه د شونتی^۲ له روڼایي توبه توبه
 چه پردې ئې په الماس جراحان پرېكا له دې هسي بېنايي توبه توبه
 چه و لور ئې په زرگونو جن بدرنگه له دې هسي كتخدایي^۳ توبه توبه
 چه په جهل و حماقت دانا ځان بولي د احمق له دانایي توبه توبه

^۱ د خرڅښو لرم چه كړې ئې.

^۲ ل او ب: لب.

^۳ يوراز لرگی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لگوي عموماً د لرگو څراغ ته هم شونتی وایي.

^۴ كه خدایي.

دَ سَفَله دِي دَ سِيفه دِي واره توكي له خودی خودستایی توبه توبه
 كه هزار رنگه شيخي، زهد، تقوا كا دَ جاهل له پارسایی توبه توبه
 چه عمل ورسره نشسته تش ويل كا
 دَ خوشحال له گويایی توبه توبه

درخو^۱ خود په آدم خان باندي شيدا وه
 چه په منخ کنس دلال نه وي وصال نه وي
 پخپل يار پسې ژړا ننه په زره کنس
 چه غوتی ئې شگفته كره په چمن کنس
 چه ئې گل دَ بهار ستا و مخ ته ونيو
 هونبره رنخ محنت آفت خني پيدا شو
 دا نن شپه چه په ما تېره شوه بې ياره
 نن خپل بخت را سره درسته مخامخ كره
 ما وي زه يم چه پياله لرم په لاس کنس
 تر دا منخ دَ ميروگي ژبه بلا وه
 په مجنون باندي مينه كه ليلا وه
 دَ عالم سره په زور حما خندا وه
 كه دَ زده دا چاره واره دَ صبا وه
 ستا دَ مخ خوبي تر گلو لا زېبا وه
 خو حما دَ خوار خاطر مينه په تا وه
 ته به وايې په دوړخ کنس مي ماوا وه
 چه پرون راته يگلخته شا په شا وه
 ولي دا پياله په لاس کنس دَ هر چا وه
 بس چه بيا ئې ستا جمال په نظر كنبوت
 دَ خوشحال ختك دَ زره حله همدا وه

دَ يوه بادشاه په حكم شوم اگاه
 يا مهدي يې يا عيسى چه را بنكاره شوې
 دَ مهدي او دَ عيسى دَ وړاندي خه دئ
 خير آباد لره دَ را يشي لنبكره
 چه خير لره ما بولې قضا كېري
 دريا خان درويزه واره په حضور دي
 خواه ناخواه كه امر دا دئ چه را درومه
 دارنده دَ عريضې حما دَ لوريه
 زباني خبري هم لري همراه!
 امر نهی مي قبول دي دَ بادشاه
 په جهان دي غلغله وشوه ناگاه
 هم دَ جال هم دَ دجال واره سپاه
 چه احوال دَ غليمانو شي تباه
 ډېر كارونه په دا ملك دَ خير خواه
 گويا زه هم په حضور يم دَ درگاه
 دا بنده به در روان شي خواه نا خواه
 دَ عريضې حما دَ لوريه

د سېي غل د دروغجن په خوله کنس تل كره
 هر عمل چه سړی كا مصرم به نشي
 گه پوهېرې چه دَ بل جهان حساب شته
 ستا د خولې چينه حنظل ده هم عسل ده
 چه دَ دين دنيا كارونه درته پېښ شي
 چه دَ مېنكو دَ نافې شمېم را خپور شي
 ساقی وخت دَ نو بهار دئ شراب راوړه
 په رشتيا خبرو خوله دَ سړي كنبل كره
 درته چا وي چه لوگي مكره اوربل كره
 ته پدا جهان نظر پخپل عمل كره
 و هر چا ته تويونه دَ عسل كره
 دَ دنيا تر كاره كار دَ دين اول كره
 را خرگندي توري زلفي تور وربل كره
 دَ شرابو سره نقل دَ خولې مل كره

^۱ درخو او آدم خان په پښتنو يوسف زو کنس دوه مینان وه چه په عصر کنس د مغولي اکبر پاچا تبر سوی دی، میرونی ریبار و.

نن خلل دَنِّي اومِي مکره زاهده چه موسم دَ بهار تهر شي بيا خلل کره
 چه يو دم دَ عشق له اوره خالي نه وئ خدايه څه دَ عاشق تير منقل کره
 ستا دَ مخ په دور زه جهانگير شاه يم راته کنښنه کرشمې د نور محل کره
 ستا دا توري سترگي خو توري بلا دئ درته چا وې چه ئې توري په کجل کره
 که هزار ځله شيخي کوي خوشحاله
 چه ښه کنښلي در نيژدې نور ئې کنښل کره

د ښايست سره سل نوري چاري بويه چه عاشق په ځان مين کاندي مهروييه
 تل د مښکو بوي روان په بستر نه وئ درېغه درېغه د مهروييو گفتگويه
 عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي بل په غتي سترگو خوب کا لکه سويه
 په سبا پسي ئې مرم نه سبا کپري د هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
 ځما دواړه سترگي جوي ته سير قد يې سيرونه جدا ښه نده له جويه
 اوس د جونو هوس مه کوه خوشحاله
 پښتنې جونه ترهپري له دوه مويه

د ليلې دا مخ څو ډېره زيبايي ده د مجنون ور پسي هونيره رسوايي ده
 که مي سل هنره کرل تر سره نشول يوه څرنکه نابوده آشنايي ده
 چه د سترگو ئې تقوا سره مېرځي ده په ناحقه مي نيولې پارسايي ده
 چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم ستا د تورو زلفو سيوره همائي ده
 په وار وار را څخه يووړل عاشقيه که هر څو را څخه پوهه دانايي ده
 چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته تر دا هسي وصل به جدايي ده
 د خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
 د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځايي ده

د دنيا د سود دپاره کون او کوره څه خو شرم مروت وته وگوره
 په درست عمر هغه ځاي ورپسي غواړي چه د پرېوزي له پلوه چرته توره
 په زرگي باندي د توره سوي داغ شي چه د توره يا پيسه وزي له کوره
 د لوي غره گندي پتا باندي پرېوزي چه د کوره د ډوډي وزي نان کوره
 د دنيا مينه پتا باندي درياب شوه ته پدا درياب کښ پوب لاري هر گوره
 که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې عاقبت به پکښي بيا پرېوزي له زوره
 که هر څو پخپل حرص کرې دنيا ټوله دا به واره د اجل سيلی کا خپوره
 گورستان لره به هسي شان مفلس ځي لکه وروې اول له خپلی موره
 چه ئې خونبه عقیده د قلندر شوه
 خدای به نکا د خوشحال عقیده نوره

د دلبرو په ستاينه ما پخه کره خپله ينه
 ناترسي د ديو گوره چه په حال نکا پوښتنه

زه به ولي هسي خوار وم
 تل ئې خيال دَ تورو زلفو
 چه جمال ئې را په ياد شي
 دَ زره سود دَ ده دَ قد كرم
 نه سلام شته نه پيغام شته
 په ارمان ئې ورځ و شپه مرم
 سپينه پيره نده غم ده
 چه نه زر وي نه ځوانی وي
 پدا هونيره پيره مينه
 كه دَ حال وي گوپړنه
 شندي كا په زره دننه
 لاله گل ته كرم كتنه
 په شمشاد په سيرونه
 نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
 يوه نه لرم نيازمنه
 پيره مه كره لټونه
 عاشقي ده دروغژنه
 يوه نه لرم مينه

چه خوشحال نده موندلې

دغه دې دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به پېر وي بڼه مخونه
 كله كله مي له حاله خبر واخله
 دَ فراق په شپه سور كټ په ما سور اور شي
 په بڼو مي زره و سترگو ته را گاږي
 نو بهار ئې په راتللو شگفته شي
 څو غمزې بڼېوې فتني جلوي ماڼې كړې
 كه دا سرې شونډي د لعل غاښ د گوهر دئ
 توري زلفي د په لېچو باندي زانگي

چه ئې يو زمان له سترگو جدا كېږي

دَ خوشحال په مخ د اوبڼيو ځي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وي هسي تا غندي دلبره
 گلغزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره
 دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه
 طربناکه گرېوان چاکه تل بېباکه تش تپاکه
 پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبره
 باده نوشه ميفروشده قصب پوشه مو کمره
 خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکره
 خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنره

غزلخوانه خوش الحانه دُر دندان له خندانه

عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زره غوره

دا بڼه گل چه ئې کمي دَ جمال نشته
 كه وفا بقا ئې هم وئ څه به بڼه و
 عالم زره په هيڅ خورسند كا چه وصال وئ
 چه ئې وصف دَ جمال كاندي تر سره
 منو نه منو نه ظلم جور پکښي پروت دئ
 دَ غمزې په تيغ عالم وژنی غم نکا
 دَ وفا ئې حيف دا دئ چه حال نشته
 دَ بڼايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
 دَ هر چا بخره هجران دئ وصال نشته
 هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
 دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
 ته به وايې چه ثواب دئ وبال نشته

لکه پک په بنو گلونو په هر کال و د دې باغ هغه گلونه سر کال نشته
راته څه وايي چه يار پتا مين دئ مختصر به درته وایم څه حال نشته

ما خوشحال وټه په زوره نارې وکړې
چا و ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غلیم سره به نکا مکر دروه مگر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئی به د خپلوانو سره څوک کا چه پخپله پخپل ځان پسندی اندوه
ما چه ولیدل اتلس زره قومه د خپل ذات سره الفت کا هر گروه
د محنت په وخت یو مل را سره نشته د راحت په وخت زرگونه وو انبوه
په خونیه کنس زاره لکه زلمي شي ځوان زلمی تر زاره لا کاندې ستوه
د گزار په ځای اوس نه وینم هوسیه په ځوانی می له کبلي لیده په گروه

غر به هم لکه وپښته هسې نری کا
که غمونه د خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وهې له خپله زور زره که دي و وینی یار وار وې کور کره
چه وټا وټه نیژدي شي هغه تور شي په ستنه راځني گرزه تور تره
یو یو هور دي چه شاهین ځني آلوزي مشگیرک لکر مکر له هوره هره
د صبا په یاد نشاط وي د گلونو که جنبش کا د بلبل له شور و شره
پېښکښي غواړي د اوښیو مرغلري دا گوهر په دواړو سترگو ووده وره

د خوشحال شعر حلوا دئ د شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غل خوره خره

دواړه زلفي ئې پرېشاني په خوشانه په جبین خورې ورې په لب خندانه
له مستی ئې سر تور گرېوان شلېدلي صراحي په لاس نیولې غزلخوانه
په خمار ئې سترگي سرې و بله اوبنتي نیمي شپې را باندي راغله ناگهانه
سپینه خوله ئې ځما غور وټه نیژدې کره په نرمي ئې دا وینا کره را بیانه
زه خورې زلفيني ستا په پالنگ راغلم ته تر اوسه لا اوده یې ځما ځانه
هر عاشق لره چه هسي شاه ور درومي نور ئې کومه آرزو وي له جهانه
څو پیالی ئې پیایي و ما نه راکړې د توبې پرده ئې واخیسته له میانه
چه له هسي رنگه حاله خبر نشوې شېخه ځکه ځما چار ده په تا گرانه
عشق راغلي د توبې په ماتول دي هیخ بدی را باندي مه وایه نادانه

که خوشحال غندي د یار باده پرست وي

^۱ که ئې ووينې.

^۲ محشي ځاله ورته ليکلي ده.

^۳ يعني اوروه.

تا به هم کره د تویی خونه ویرانه

ذری ته چه هسی برینبی منوره
 وایی لار د ختو نشته و آسمان ته
 د عشق شور که د عاشق د زره قضا دی
 هم د خلقو ملامت هم ستا ناسازی
 راز ئی ولی بنکاروه بنه چه په دار شو
 ویر می دا دی چه له کنبلو به جدا شم
 زه به غور د ناصحانو په پند نه کرم
 وایی و مره چه دی زه له غمه خلاص شم

که پوهیږی دا برینبیا د ده له نمره
 زه به لار درته پیدا کرم بی هنره
 له دی شوره خالی مشی حما سره
 دا به شوې چه یار می ته نیوی په غوره
 د منصور سزا تر دا وه لا بتره
 خه له خپله سره نه ده حما ویره
 که ئی اروی دا وینا ده مختصره
 حما دا دعوه لنډیږی تر محشره

د خوشحال ژړا په دا ده نور خه نه ده
 چه په مهر ورته نه خاندی دلبره

راشه که ئی اروی دا خیره ده نادره:
 مرم چه جدا کپړی ته می روح یی که پوهیږی
 بخت می مورو شی چه په نورو د نظر شی
 هر حسن د پېر دی د لیلا تر حسن تېر دی
 پېری دی نگاری هوسی سترگی پری واری
 شونډی د یاقوت دی غاښ دی د زرونو قوت دی
 لام و بی ئی حبیبه چه بنه کنبلې شی در پېښه
 پېر د ملک شاهان دی چه د کنبلو غلامان دی

چه وواته له سترگو هغه ووزی له خاطره
 مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره
 بخت راته ناظر شی چه و ما ته شی ناظره
 زه چه د مجنون کرم په چشمانو ئی ساحره
 تا غندی به نه وی شوخه شنگه دلاوره
 درسته د دا تنگه خوله حقه د جواهرو
 تل شکر وکاره چه شکری خوری شاکره
 تا دا قدرت ورکړ و دلبرو ته قادره

تل له پېره خیاله خو پېښی کړی له خوشحاله
 هم روغه، هم جنگ کړی، مهر جنه هم قاهره

راته نیسی جانانه، د شرابو پیمانہ،
 معنی په چغانه، راشه بیا کنښورده لېندی
 کور دی دا که بتخانه، بکښی ټولی جونه ناستی
 پاس په سر د آشیانه، تور کارگه قمر تر لاندي
 گوره جور دام ودانه، زلف و خال د هغې مستی
 په گیسو کنښورده شانه، چه د منښکو بوی لا پېر شی
 عشق مجنون کا فرزانه، شک گمان نشته پدا کښ
 ته عاقل زه دیوانه، خه مو روخ د ملگریه^۱

د شرابو پیمانہ، راته نیسی جانانه
 راشه بیا کنښورده لېندی، معنی په چغانه
 پکښی ټولی جونه ناستی، کور دی دا که بتخانه
 تور کارگه قمر تر لاندي، پاس په سر د آشیانه
 زلف و خال د هغې مستی، گوره جور دام و دانه
 چه د منښکو بوی لا پېر شی، په کیسو کنښورده شانه
 شک گمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه
 خه مو روخ د ملگریه، ته عاقل زه دیوانه

دا غزل دی رندانه ما خوشحال خټک ویلی
 ما خوشحال خټک ویلی، دا غزل دی رندانه

^۱ته عاقل زه دیوانه خه مهرخ د ملگریه.

رنگينه کالي اغوستي را بنکاره شه ناگهانه
 خداي د تا له وږيو سترگو نه وژغوري دلربايه
 هغه دم چه تور گيسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې
 ځان و زړه مي هم چاپېر ور سره درومي اي نگاري
 دين و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهيږم
 د ياري د آشنايي دودونه هېڅ له تا پت ندي^۱
 ولي څو کرم په خوشحال باندي خاوند کړلې نادانه

زړه مي بيا واله مجنون شه بڼه چه شه
 هغه غم چه په مثقال په شيرشاهي و
 بې د يار د مخ له خياله بل فکرت مي
 د وصال په وخت مي قد لکه الف و
 لکه قدر د وصال را څخه نه و
 په هوا په اشتياق ئې د سرو شونډو
 زړه هر گور په غيرو چارو مبتلا و
 زه ئې درست له هره حاله نه خبر کرم
 هېڅ مکتب له يوه فيضه خالي ندئ
 عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ
 چه ئې توره د غمزې راته په لاس کړه
 چه ئې پښه د دلبرې په رکاب کړه
 د خوشحال زړه ئې شگون شه بڼه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وايي چه وئېره
 تش شه له خروشه، څو په تا کپړي له جوشه
 ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ
 سوی لوغرن يم، تل په آه و په شيون يم
 اوس خو بې پروا بې که زه و مرم بيا به وايې
 څه وایم چه څه کړې، سراسر واره بڼه نکړې
 تل دي تېرېده دي بڼه له هر چا سره بڼه دي
 کبر لوئي مکړه چه دعا گتې هغه کړه
 رېږدي غاري غرونه د خوشحال په فريادونه
 واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهيږه

زړه می یووړ۲ یو خورد ساله
 په دوو زلفو عنبر پاشه
 بنايسته پري مثال
 دواړه ورځيي ئې هلاله

^۱ دودونه پت ندي له تانه.

^۲ زړه مي يووي خورد سال.

توري سترگي ئې تور زاغ دئ را پيدا دَ باز له خاله
 گلغذار ئې لاله گل دئ غابن ئې دُر شونډى ئې لاله
 تر بنه قد و تر قامت ئې سبر هم بې اعتداله
 تر ويل ئې نه رسپېري دلربا شيرين مقاله
 تر يانه پورى پوچى دَ خطا دَ ملك غزاله
 دَ خوشحال معشوقه دا ده
 خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غوارم زيبا بنه سر تر پايه دلربا بنه
 بنايسته په شپير جهته هر اندام جدا جدا بنه
 خو دَ بنهر بنايسته دي دئ په حسن تر هر چا بنه
 تن ئې بنه دَ گل تر پانيو تامي قدر و بالا بنه
 دواړه زلفي عنبر پاشي گلغدار تر لاله لا بنه
 توري سترگي توري ورځي تور بانه اوږده والا بنه
 تنگه خوله حقه دَ لعلو غابن ئې دُر قيمت بها بنه
 گبينه ئې سر دَ ژبي دواړه لب ئې تر حلوا بنه
 گلرېزي کا په خبرو تر شکرو په خدا بنه
 څره نيازو څره ناز وئ په جفا بنه په وفا بنه
 که مي وژنې تبغ را واخلي دَ ده تبغ لگي په ما بنه
 که هوا ده دَ بنه مخ ده نشته بنه تر دا هوا بنه
 هر چه دا هوا ئې نه وئ هغه ندئ په دنيا بنه

دا غزل چه خوشحال ووي
 څوک به ووائي تر دا بنه

زمانه راته په څو پرته په څو وه زه ئې واخيستم خوني مزري درو وه
 وداني ئې په ډېر غم په ځگرخون وه ويراني ئې راشه گوره په څه دو وه
 دَ بېدردو ياري ما غنم گڼله چه مي وليدله سر تر پايه جو وه
 تندر تل په مناره باندي پرېوزي دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتو وه
 حق نا حق ئې وچ لاندې وبله کنبېنبول ظالمي دَ اورنگزيب پرې دَ لو وه
 هغه تور هندو بچه به چرته غوارم چه ځما دَ زره متاع باندي گرو وه
 دَ زره نوي بنه ياران وُ خدای جدا کره
 دَ خوشحال دَ زره دمه په هغه نو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه دَ گلونو لون واره په بل پېر شه
 حيف دا چه دَ گلونو عمر لږ دئ په جهان کنب دَ اغزيو عمر ډېر شه

دَ بهار بلبلي نه راجي په سيل^۱ مگر زره ئې د بهار له سيله سپر شه
 هغه گل چه د حمل و په جوزا کښ خاي ئې پاسه په سوات يا په بونبر شه
 خوړ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره په ما خوار باندي يا زهر يا گنډهبر شه
 هونيره غم د بېلتانه لري په زره کښ
 د خوشحال له دله گڼت د بهار هير شه

زه هم چېرى فرزانه يم فرزانه يم لا تر اوسه تل بيخوده ديوانه وم، ديوانه يم لا تر اوسه
 جدايي نشته وصال دئ خني^۲ بعد هم خيال دئ له هغه چه همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
 چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل خان يم د رازونو خزانه وم، خزانه يم لا تر اوسه
 په عالم خما خبري، خلق کا په نيژدې ليري په وگري افسانه وم، افسانه يم لا تر اوسه
 چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال و چه نما شو هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يم لا تر اوسه
 ناوکی ئې د مژگان دي چه بلا د ما د خان دي ورته عمر نښانه وم، نښانه يم لا تر اوسه
 چه ئې خان سره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم له عالمه بېگانه وم، بېگانه يم لا تر اوسه
 هغه بحر چه محيط دئ په افراط او په تفريط دئ دغه بحر در دانه وم، در دانه يم لا تر اوسه
 هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
 زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه له صفا مينا زجاجه
 د شرابو پياله راکړه د همه زحمت علاجه
 نه يوه پياله د ميو نه د درست جهان خراجه
 زه او مي اي محتسبه که مي خونه سي تاراجه
 ور گدا د ميخاني شه که شاهي غوارې له تاجه
 د رندانو بازار تود وي د شرابو له رواجه
 صومعي ته تله له ديره ياره کار دي بې منهاچه
 د ساقی پياله را واخله بکښ ډېر دي ابتهاجه
 ساقی هر کله د وينم مه جبينه، مخ سراجه
 د بلورو پياله ډکه
 د خوشحال ده احتياچه

ستا په داغ راغلم له موره خدای مي مکره د غمه نوره
 کم خدمت يم په خدمت کښ حان لازم وينم هر گوره
 که زه هر څوکم خدمت يم ته خپل شرم وته گوره

^۱ د بهار په سيل نه راجي بلبلي.

^۲ خني بعد و هم خيال دئ.

^۳ چا.

^۴ تغمه.

خانه زاد بندي کمين يم هم بي توانه هم بي زوره
 توان او زور مي واره ته بي بي تا نه پيرم په توره
 بد غليم راته په خو دي له غليمه مي وژغوره
 ته شفيع د قيامت بي
 خوشحال وساته له اوره

ستا د زره سختي مي سر تر پايه وليدله
 خه خورا بنکاره شوه په خيل د سترگو ولاړه
 نوره دنيا نشته چه خه وه را خخه خلقه!
 ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوي دئ
 گل چه شگفته شي عنديب باندي نارې کا
 ياد مي هغه وخت دئ چه په شپه به سره ناست وو
 اور چه په خان بل کري پخيل خان باندي لگيږي
 تل گونه وهلي، هر زمان ساره آهونه
 سنگ به سينه وور کري ستا له هسي سنگه دله
 ما وي د اسمان برېښنا وه نه مي بېژندله
 وار په وار مي واره په دلبرو وبنندله
 اوس مي په دا کار کښ سره درست وپسندله
 نشته يوه کښلې چه پرې وپولم بدله
 شمعي به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
 اوس مي دا خبره په زره ښه ولگېدله
 ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
 سرې لمبې ئې بلي د خوشحال خټک په زره کړې
 سرې ختي اغوستي په دا لاري تېرېدله

ستا په سترگو کښ فتنې کاندي خوابونه
 که ته زر حجا به ونيسي په مخ کښ
 د جنت حوري که وگوري ستا مخ ته
 که شعلي د را بنکاره شي له جماله
 زه چه ستا د بېلتانه په لمبو وسوم
 ستا د خيال مېلمه مي ناست دئ په کوگل کښ
 تا وي ما وتا ته ډېر ځله خوله درکړه
 زه و تا ته دعا کړم ته ښکځل کړې
 توري زلفي دي هم ډېر لري تابونه
 را بنکاره وي ستا جمال تر حجابونه
 نور به واچوي له شرمه نقابونه
 لور په لور به سر څرگند کا آفتانونه
 نور مي څه دي د دوږخ په عذابونه
 تل مي خورې د زره د غوښو کبابونه
 د ياري په کار کښ هم شي حسابونه
 هم لتا ښايي دا هسي خوابونه
 ته چه حال د خپل عاشق غواړې په شرح
 بويه دا چه خوشحال وکښي کتابونه

ستا د راغلو منت ډېر لرم نسيمه
 و صبا و ته ئې هيڅ بېخايه نه دئ
 د بلبلو بي خودي بي خايه نده
 بيم د هجر د چا سره جار وزي
 گل بلبل سره ښه وصل لري دريغه
 کله وصل د خپل يار کله هجران وئ
 د بهار په وخت چه کښت د گلزار نکا
 چه گلونه غوړوي حما په سيمه
 چه خبر شوم د گلونوله تسليمه
 چه مستېږي د گلونو له شميمه
 هيڅ عاشق به خالي نه وئ له دې بيمه
 که دا چار همپشه وئ مستقيمه
 سربسته د عاشقي ده دا قديمه
 هغه څوک به اندېښنه لري سقيمه

^۱ په چاپي نسخه کښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کښ پخو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

په بلبلو د گل بوي لکه وصال دئ که ئې رنگ په سترگو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت د گردگار دئ و هر گل وته کاته وکره حکيمه
کله هر لوري ته گل د بهار گورې کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يو مې يار دوهم گلزار ساز و ساقی شته نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه^۱
د گلزار په اشتياق دئ په خزان کښ
په خوشحال باندي کرم وکره کریمه

سترگی د مستان دې حُما زره بنښنه مهينه
سپين سبا د گوره د تېکي په شفق بند کر
کنبلي دي که گورې چه مخ پت کله څرگند کا
واره به سبب د بد اصلائو د هنر وئ
مست په بهار راغلې په سرود د گوتي کنښنوې
چرته لوئېدلې نوم د خپور په جهان نه و
تل جام دئ د شرابو ستا په لاس توبه په شونډو
حيات لايزال به د حاصل شي که باور کرې
د عشق د محبت د ناوي مهر ماسوا دئ
هر څو ئې که پټه، په ټټر کښ وي ساتلې
کله منت اخلي د يوې گپې دپاره
زاني بتي گوره چه په هر لوري غوغا کا
هر چه دانايان دي په امان امان تېرېري
نوم به د هر گز په ژبه وانخلي په عمر:
دا ياري دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مښه

سپينه زيره د مردانو کد خدایي ده
د سړی چه غاښ په ځای وئ زېره سپينه
د خضاب ځواني د چا ده د احمق ده
زور سړی د زوروالي اندوه نکا
زاره مرد لره لیده د دلبر څه دئ
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه
که خوشحال له عمر ولاړ تر اویا تېر شو
توری زيری سره وصله ناداني ده
شيخ به ولي ننداره د کنبلیو نکا
د غاښونو پریوتنه رسوايي ده
پدا هيخ زوروالي ندئ برنایي ده
تر دا کله زېره ښه په ښه نايي ده
که په ځای ئې د چشمانو بينايي ده
په معنی د خوړو زرونو موميایي ده
لاس و دست ئې نه رسپري پارسايي ده
لا په زره کښ ئې د کنبلیو آشنایي ده
سپینی زېري سره وصله دانائي ده
چه د ده د زره د خوړو موميایي ده

^۱ غين و ميم يعني غم.

^۲ محشی ورته کنبلی دی یعنی ستا له شين خاله.

^۳ یعنی د زره سترگی.

^۴ د زره د محبت.

زور خوشحال چه د دلبرو دیدن غواري
د دلبرو په وصال کښ روڼاي ده

سر د سره بيا جنون را باندي زور شه	يا د ميني لېونى شوم خوي مي نور شه
که هر خو پندار کوي پروا پرې نکړم	دا هنر مي و عالم و ته پېغور شه
د ساقی د میو هسي شان اثر دئ	په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه
حریفانو په هاي هاي باندي نارې کرې	چه ساقی د میو داد کر جام نسکور شه
هو دا کار د ازمینت ندئ نور څه دئ	چه ځما بلا ځما د سترگو تور شه
که گدای له لوړي مرئ علاج ئې نشته	چه د دور د خواجه روزگار په پور شه
په خاطر باندي مي ډېر داغونه جوړ وه	ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه
خوب خدا د له خاطره فراموش کا	د هغو چه د ویشتلې په چم کور شه

هر کالی چه د رضا پکښي مونده شي
د خوشحال خاطر مي ښهر د لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې ده له غمه	آشنایی ئې ده له غمه زه نارې وهم عالمه
زه نارې وهم عالمه، عشق یو یم دئ په موجونه	عشق یو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي	چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دی له دمه
دا دریاب روغ دئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي	چه ساحل ئې لیده نشي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمپړي	نه زیاتېږي نه کمپړي، تر ابده تر قدمه
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ	چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لری محکمه
چه دعواي لری محکمه، هغه دُر ورپسې غواري	هغه دُر ورپسې غواري، چه بهار لری اعظمه
چه بها لری اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي	هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندي تمه
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي	په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي	په څو قسم تورماران دي، څوک ددم دي څوک بې دمه

څوک د دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دئ تر دې دمه

ښځه بويه هوسناکه، خنده رويه، مهرجنه	پاکيزه په زيبست روزگار کښ په ښه بوي باندي مينه
د صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه	کم خوراکه خوش پوشاکه، هميشه ناسته دننه
په وصال د يار خوشحاله، يار ئې خوښ له قيل و قاله	چه له ياره نه جدا شي، هم غمجنه هم خيرنه
له نېکانو همنشينه له بدانو په زړه خوړينه	له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وئ دروغجنه
د مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره	حق د چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندي پوښتنه
پاکيزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن	پر ستاري ترې خوشنودي، ښه د هر چا په ساتنه

^۱ برنایي.

^۲ په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

^۳ ستنه.

که دا هسي څوک پيدا شي د خوشحال په لاسوراشيبي
هيڅ تقصير به ئې ونکا د ياري په پالنه

قربان دي تر نامه شم محمد (ص) پيغمبره	اول ثنا د خدای بنایي بیا ستا ثنا ده غوره
ادم که د پدر دئ په معني کنښ ستا پسر دئ	تر وارو مرسلانو مقدم مؤخره
د نوح نجات له تا و د طوفان له امواجونو	گلزار په خلیل اور شو ستا له رویه ای سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعیل مري قربان کر	چاره د ده له حلقه ستا اروا کره لره بره
موسی په کوه طور د تجلي طاقت را نه ور	تا ولیده د سر په سترگو خپل مولا بهتره
موسی ته څرگند نه و عسی ته ښکاره نشو	په قاب او په قوسین په هغه اسرار خبره
ستا صفت به خوشحال څو کاندې په ژبه	
انه وانت المولا و افضل تره	

نجومی چه قدم نږدي بی نجومه	موت و فوت و ناکامی مومی له کومه
چه گري گري د ورځو شپو تېرېږي	پکښي راشي په چا نېکه په چا شومه
ځان به خلاص نکا د بد ساعت له شره	نجومی ئې که خبر دئ له علومه
نېک و بد ئې په قبضه کنښ د قضا دئ	بېهوده خبري مه پيمه ور درومه
مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي	هر سړی لره ورځي بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون د زمانې شي	دقیقه به د قدر نکري مفهومه
گډي چرگ تر زمکه لاندي اوبه ويني	ولی نه وینی په زمکه باندي لومه
په تمخري نن د گانده حال معلوم دئ	ولي بند شي د هلكو په کرکومه
ورځ و شپې سره همه ندي یکساني	نن یوه ده کانده بله شي معلومه
و سړي ته وار په وار هغه رسېږي	چه د ده په پيشاني باندي مرقومه
په خوشحال یوه هغه ده بله دا شوه	
بیا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟	

که اغزي وي ستا له لاسه	تر گلونو دي د پاسه
د زرگوټي سر مي ته يې	که ياران لرم بې قیاسه
چه به بل تر تا را تېر کړم	دا ويي د زړه و باسه
که د نورو سره خاندم	جهان نه دي بې لباسه
له ماڼيه به د ورم	څه خو مخ را وچار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي	څرېښت بېل دي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي	چه خرنه گڼي تر آسه
د اغيارو سره خاندنه	
په خوشحال تندر پرېباسه	

^۱ ملا چرگک.

^۲ یوراز دام دی.

که په هند کښ نشته سپينه هوسی سترگه مه جيينه
 خدايه ته و ماته راکړې يوه سبزه نمکينه
 به دوو زلفو عنبر پاشه په دوو شونډو شکرينه
 چه هر ځاي وته ئې گورم بنايسته کښلې مهينه
 هوسناکه بڼپوه گره شوخه سنگه زره سنگينه
 د ياری په علم پوهه سخندانه نکته چينه

ورغ و شپه کا ځني چاري
 په خوشحال د کښلي مينه

که هيڅ نه وای چه ويل راشي له ياره
 سره لاله په هغه محکه شگفته شي
 د غمزې په تيغ مي وژني زه دعا کرم
 چا وې خپل نثلي کښ چه ئې په ياد وي
 يوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکره
 په آرزو آرزو کښ هسي لېونی شي
 که ئې درست په سيند کښ پوب کړې هم به سېڅي
 په وژو د عاشقانو هسي ځغلي
 چه ئې ستا په کوي کښ ځاي ونيو نور مور شو
 د خوشحال خاطر له باغه له بهاره

که گذر په خير آب آباد وکړې نسيمه
 په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه
 اباسيند وته ناره وکړه په زوره
 کندي وي چه بيا مي ستاسي جام نصيب شي
 که د هند له هوا زار کرم څو به زار کرم
 که د نهر اوبه څښې گلمې پرې باسي
 چه سرې اوبه د غره نشته په هند کښ
 تل به هيڅوک نااميد په جهان نه وي
 د ويشتلي و صحت ته اميد وشي
 خدايه زره مي په وصال د هغو خوښ کړه
 عاقلان به هيڅ انکار ور باندي نکا
 يا دي گشت وشي د سراي د سيند په سيمه
 ور سره ځما د لورپه څو تسليمه
 و لنډی ته وينا ووايه حلیمه
 په گنگا جمنه به نه و له قديمه
 د اوبو بلا ئې لابه عظيمه
 هم د هر کوهی اوبه ندي بې بيمه
 تری توبه که واره پک دي له نعيمه
 په کړيابو کرم کپړي له کریمه
 د پرهار ئې چه کمي وشي له ريمه
 دا چه اوس ورځي لپري دي دوه نيمه
 هر افعال چه صادر کپړي له حکيمه
 هميشه به په هند نه اوسي خوشحاله
 عاقبت به عاصي ووزي له جحيمه

که مردی دي په دستار ده په منډوسه سکه مردی دي مبارک برېتونه پوسه

کشکی زه د نا مردانو په شمار وې چه فارغ وې له ارمانه له افسوسه
 د لوهږ گلونه بڼه دي تر نلگوس ولي بيا چپري لوهږ چپري نلگوسه
 چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ منافق سړی بتر گڼه تر کوسه
 په دروغ په نا راستی کنډ پېر غم دئ د رشتيا روزکار کوه بې غمه اوسه
 چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه د اغزيو سره گل لري پلوسه
 په جهان کنډ خويي واره دوږخ ده
 د خوشحال له دله خوي د بدو يوسه

ستا له خويه نه مي خورينه ده اینه که د زره دئ چه مي مينه در ښکاره شي
 چه د زه د ور ملنگ شوم خز به څه کرم راته توره شری بس ده پشيمينه
 کله کله راته گوره ستا نوکر يم راته بس ده هم دا هونبره مهينه
 خزينه د سرو مهرانو د شاهانو ستا د راز لرم په زره کنډ خزينه
 وايې ته کله په مخ ځما مين شوې ستا په مخ باندي مين يم ديرينه
 چه ځما سره ئې ستا دپاره کاندي خوښ يم ستا د رقيبانو په کينه
 ماتېدل ئې هيڅ دشوار ندئ که گورې چه و کانې ته بېژدې شی آبکينه
 د بادشاه په تخت و تاج پوري خدا کا د درويش بوريا، توپي، پشمينه
 انگوري ترخه شراب ور لره بويه ميخواران له گيڼه لري کينه
 ورځ هغه بڼه ده چه ته پکښي خوشحال شې
 که شنبه که سه شنبه که آدينه

بڼه بڼه بخ بخ دلداره وفا جويه غمگساره
 چه کنم چه چاره سازم چه د زره کرم را کناره
 به که گويم از فراق ت چه مي زره شو پاره پاره
 نکند بدل سرايت که زاري کوم بی شماره
 تو چه سنگدل نکاري چه مي ستا وکره ننداره
 به عاشق بي سروبا ستم مکره ستمگاره
 به نگاه گاه گاهي مهر کړه د خدای د پاره
 اي نگار من حذر کن د ويشتلو له آزاره

نرود ز درگه تو!

که خوشحال شري سل واره

لا منت لرم پدا هم له اسمانه ننداره د ابا سيند له مير کلانه
 په تيراه په سوات په خوره ور په ورشوم بيا مي کوم لوري ته ته بيايې اسمانه
 لکه گوي هسي په حکم د چوگان يم درست وجود پرهار پرهار يم له چوگانه
 سر نوشت مي له ازله مگر دا و زه به څه لره مانه کوم له چانه

قدیمی د پښتنو جهل خرتوب و اوس په طمع په حرص درومي له میانه
 که رشتیا وایم شیر شاه دا هسی نه و لکه مور یو نه پیدا له کوهستانه
 پښتانه چه بې ننگي کا څوک ئې څه کا گورستان لره به درومو له ارمانه
 د خټکو د نفاق له ناپوهی یا چه غم لرم له خپله خاندانه
 چا وته وایم څو به کښم څه هونبره ندی چه تمام شی له مذکوره له بیانه
 دا داغونه چه خوشحال لری په زره کښ
 رغېدل به ئې په تا کپړي سبحانه!

که غواړم نه یې مومم هسی تا غندي مهوشه خنده رویه سنبل مویه گلغذاره پیاله کشفه
 سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره آهو چشمه څره خشمه مهرچنه منقشه
 دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه تیز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
 سر بلنده خود پسند خود نمایه دلربایه د عاشق د ځان بلا په رنگ زیبا په خوي آتشفه
 طربناکه تل بیباکه گریوان چاکه تش تاپاکه زره ئې سخت لکه آهن په مخ یوه آینه بې غشفه
 د زلفینو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي گېر شو
 کله وي چه خوشحال خلاص شی له دې هسی رنگ نخوشه

که دا ستا سترگي دا وچار باسم ځان ته له بنادی به نور شا کرم و جهان ته
 یو زمان مي که دا ستا لیدل نصیب شی نور به سترگي پورته نه کرم گلستان ته
 طبیبان د خپل دارو ور څخه کښېږدي تا ویشتلي مینه نه کا و درمان ته
 کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ
 چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ په جورا بورا به هم نکا وتنه
 اول بنه شهپر پیدا د الوتو کره عاشقان کله خالي دي و سهمان ته
 په فراق د بنو یارانو چه ډېر ژارم بیا له پسه الواته کره و اسمان ته
 چه پخپله افغاني ژبه نادان دی دواړه سترگي مي پېغور کا و باران ته
 ما ئې دواړه شونډي بیا موندې په کور کښ نور د لعلو لره درومي بدخشان ته
 هغه شونډي چه ځایي بې پانو سرې دي هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
 له خوشحاله ئې بهرام غندي پیدا کر
 دم واهه نشي څوک څه وائي یزدان ته

ساقی بیا د میو مهر کره چه عید شه د رندانو د بنادیو وخت جدید شه
 په هر لوري یو آفتاب دی ځلېدلي بنایپرک ئې له جماله نه کور دید شه
 په هر څه کښ ننداره د هغه مخ کرم چه له ډېري پیدایي ناپدید شه

^۱ هنرمند شکر خنده.

^۲ تپاکه.

^۳ دا بیت عبیاً ولیکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

هم هغه دي همپشه ژوندون موندلي چه د مستي د غمزې په تيغ شهيد شه
 زمانه په خلقو هسي ازمينت کا چه يوسف د قبطيانو زر خريد شه
 واره نخښی ئې په زره وينم حضوري که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
 هر چه ستا دور د سپيو په حساب وئ په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
 خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ نه چه حسن د خوبا پدا مزید شه
 چه د نوم د خوار خوشحال په ژبه واخيست
 په درست عمر کښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری^۱ اغوستي په پښو سړې کونښي نو خطبه^۲ څه رنگه را درومي لکه تکه سپينه بطه
 سل دئ سره کښښي واره يو تر بل بهتري خدای پروکه به زه کوم تا په وارو کښ غلظه
 بخت غندي نا گاهه ځما خوار کره سيده شو راغله د په قصد و که دا راغلي بي نمطه
 وایم^۳ چه که واره زاري زه راوړم خپل کور ته څوک چه چا ته زار کا د دلبرو له سخته
 راشه سر مي پرې کره لا به ښه شم په وفا کښ خود په دا پوهپرې قلم لا ښه شي له قطه
 پېر په درياب کي شي واره مت کا د وتلو څوک پکښي لاهو شي ځني وریشي تر شطه
 لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کرې
 نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترگي ستا غروې زره سترگي ستا پتوي زره
 چه دا خوله خوځوي دی دئ ژبه ستا ويوي زره
 چه څه کار په لاسو پښې کرې دا هم ستا ښوروي زره
 اوریده په دوارو غوړو هم پتا ارووي زره
 چه نېکي کرې يا بدې کرې واره تا سندوي زره
 چه خدا کرې يا ژرا کرې خندوي ژروي زره
 دواره کونه لکه تن دي کار د تن جوړوي زره
 زره بي چون و بېچگون دئ څوک دا غوښه کښي زره
 د خوشحال په زره کښ يو دئ
 څوک ئې څه لټوي زره

ستا له خاله مي يو داغ دئ په سينه چه همپش را سره يار دئ ديرينه
 تا چه واغونښتي د خيال جامې رنگيني بله ستا په پوډل نشته رنگينه
 يو گلزار پکښي ناگاهه شگفته شي چه په مخ د مخامخ شي آئينه

^۱ یعنی کالی او لباس.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۳ وایم چه واره زاري ما راوړي خپل کورته.

بې پدا چه بنایسته وُو وته گوري په بل څيز مي له چا نه کپري کينه
 ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده چه په سر کښ مي څمار دئ دوشينه
 د بادشاه د سره تاج ئې مخى ندی د درېوش د سر ټوپى پشمينه
 زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون يم چه مي نشته په پېر قرن قرينه
 دا څه راز د ميني ندئ په کوکل کښ دا مي يښې ده په زړه کښ گنجينه
 مې خورئ لره شنبه خوبنوي خلق
 و خوشحال ته څه شنبه څه ادينه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بيرون شه د غرڅه غندي مي خوب په ځگر خون شه
 همېشه په غاري غرونه سرگردان يم پدا دور مي درست ډول د مجنون شه
 عاشقي سړى رسوا کا هاله ومري بڼه هغه چه مر په تبه په طاعون شه
 گوره څو عالم به لاندي کا تر چلو چه روان مي تر دا دوو سترگو جيحون شه
 هپيره ئې د شهيد په څنگ کښ بويه هر سړى چه مر په توره د بيلتون شه
 په گلونو به ئې برغ کاندې بلبلې دا گلزار چه په بياض ځما زرغون شه
 چه درست کال ئې بيا بيا وایم لا يوراز دئ دا يو راز تر دفترونو نه افزون نشه
 په زر ژبه ئې ستايه واره يو راز دئ عبارت که مختلف شه يو مضمون شه
 عشق خوشحال وته يو هسي سبق ورکړ:
 چه ئې زړه د قال و قيل له درسه ستون شه

شپه د بېلتانه ده پېر پېر کال پما شه بانگ دى د چرکانو په هزار هيله سبا شه
 رايشي گلزار ته وار په وار ننداره کاندې وار په وار پرې تېر شي اوس که گوري وار ځما شه
 پېغام راوړي د وصل عجب بڼه راځي په مهر هد د يار له لوريه نن پما باد صبا شه
 په وخت د مشغولا د گلو کله آواز کاندې چه درومي له گلزاره په چيغار چيغار طوطا شه
 په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي ځما د زړه طوطي دئ چه نن گورمه گويا شه
 رنگ چه باندي پرېوزي ائينه د زړه تې شي
 زړه د خوشحال گوره له هر زنگه مصفا شه

شيرازي که بڼه خوراک و واوره تېر شه ملوکی که بڼه پوښاک و واوره تېر شه
 که خپلوي د زن فرزند وه حال ئې دا دئ که له خلقه زېست و ژواک و واوره تېر شه
 که منصب و که خالي که سرداري وه که په لاس ملک و املاک و واوره تېر شه
 فرش فروش نقش و نگار د محلونو که بستر مي عطرناک و واوره تېر شه
 چه له ښکاره به په خيال راتلم و کور ته سور به تل ځما فتراک و واوره تېر شه
 خپل پردي ښکان بدان له هره لوريه په دربار مي په بلغاک و واوره تېر شه
 تار په تار د اکور خپلو کډی ولاړې پدا برغ مي ځان هلاک و واوره تېر شه
 اوس ئې روخ د ملنگی د دوهي دئ
 د خوشحال چه سراي او تاک و واوره تېر شه

شل کارونه پرېږده ننداره ئې د جمال کره
کنېښنه په انگن کښ مخامخ چه ورته گورم
راغلې و بازار ته درست وجود کره لکه کسی
تله دي تېرېده دئ ښه له هر چا سره ښه دي
واره ورکول د جهان گوره عاريت دئ
بې د يار له ميني چه به کور د دنيا جور کا
ته هغه رستم يې چه شاهان د طلبگار دي
الف د دي سريني ستا په ميم چه درته گوري
نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته د ميني
بار لري د ميني ناز و نیاز په خوار خوشحال کره

عيب جوي سره مي هونبره ده کينه و به نه نيسم و مخ ته ائينه
خدای د ما بېغمه نکا په دنيا کښ زه او غم سره ياران يو دیرينه
ساقی څو خمار شکنی پيالې راکره چه په سر کښ مي خمار دئ دوشينه
دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم په دوران کښ مونده نشي خزينه
نن ئې مکره تفحص وایه چه نن دئ که ئې بيا مومې په قرن قرينه
لاله حایه چه خوشحال په جهان راغي
د لاله غندي ئې داغ دئ په سينه

فراق څه رنگ را اوږده کره پما نن شپه
په فراق کښ مي په سترگو خوب حرام شه
چه ربار ورته پیغام د وصال راوړي
د فراق په شپه امید د وصال څه دئ
د دوهې ملنگ هم تیره کره دوهې ته
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ
و وصال وته هجران دئ ورنیولې
ورغ ئې ما لیدلې نه ده په درست عمر
دا نن شپه چه په خوشحال د فراق راغله
ور د نشي هسي سخته په دښمن شپه

که مي يو ځله رسد وشي تر سینده
نه به سترگي د سری په چا خوږې شي
د پپلو پاني خوره په غره کي اوسه
په هغه بازار به څو سود و سودا کرې
اي وروستي عقله دریغه که پخوا وي
نور د مه وینم په تورو سترگو هنده
نه ئې ما ته په اوبو شي د جا تنده
نه چه پان د هندوستان خوږې ځما چنده
چه کارگه پکښ قدري دي تر شهنده
ما به ولي پخپل ځان کره هونبره شنده

هر چه وشول هغه واره در بخنيلي
اوس خوشحاله په لاس مه نيسه ناپسندۀ

که عالم وته دلخواه^۱ بادشاهي شوه د تقوا په کار و بار ډېر خبردار يم شاهدانو ته د خضر عمر غوارم چه له حايه ئې گناه لره پيدا کړم يار مي وليده له ورايه شکر دا دئ لکه ستا کسي په خوارو برابر شي زه د يار په جفا هيڅ اهُونه نکړم ستا د سرو شونډو په دور مي حلال شول سربازي يا د پتنگ يا د عاشق ده بخته دا حله ئې راوله تر غاړي
عاشقي و ما ته لا عالي جاهي شوه ولي څه کړم چه نصيب مي گمراهي شوه حيف دا دئ چه د عمر کوتاهي شوه که نظر وکړې حما بېگناهي شوه چه قبوله مي دعا سحرکاهي شوه د طالع تر رونا بڼه دا سپاهي شوه راته غم د رقيبانو بد خواهي شوه بڼه چه اوس روا د ميو مناهي شوه يا قسمت د مجاهد يا د سپاهي شوه چه بېړي مي پدرياب کښ تباهي شوه
که خبر له حاله نه وئ څه به بڼه و
و خوشحال ته غم دا خپله اکاهي شوه

که په زړه کښي د يار مينه حايي ده مخ ئې کله د يوسف غندي زيبا دئ چه ئې رائ د خپل خاطر وي هم هغه کا که د زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې زه او ستا د دواړو شونډو مي هغو زده د معشوقي په ترخه کښ ډېر خواره دئ چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ يادېږي په پېغور په تور په زور به حني نه حئي د افسون د سحر کار دا هسي نه وئ د خوشحال په زړه کښ دا مينه حايي ده

که يو ځله مخ ښکاره کا له نقابه لاله گل به ئې له مخه خوبې پور کا خلق څه لره تهمت په زمانه ږدي د خمار په علامت ئې سترگي سرې دي د خاطر ويني ئې نوش په حاي د مېو خاصه مرگ د معشوقي د مقتولانو حما زړه قبله نما شو نه جار وزي
د ښايست نامه به واخلي له افتابه په زلفينو به سنبل کاندې بې تابه په چشمانو ئې دنيا کرله خرابه که چا بې وخته بيداره کرله له خوابه بيا ئې نقل هم د زړونو له کبابه چه جنت لره به درومي بې حسابه و بل لور ته ستا د ورځيو له محرابه
په وعده ئې زړه خوشحال مکره خوشحاله

^۱ بهتره.

^۲ چه.

د وفا طمع څوک نکا له حبابه

که دیدن شوې بې نصیبه ما به ولیدې حبیبه
 په پرهار مي اور بلېږي دارو مه سپڅه طبیبه
 زه د یار یم یار ځما دي تر منځ څه غواړې رقیبه
 لېونی به لېونتوب کا بې پروا دي له ادیبه
 و عاشق وته ناصحه څه ویل کړې بې تقریبه
 تر فرهاد تر مجنونه
 په خوشحال پېښه عجیبه

که ناگاهه را ښکاره شي هغه خوبه
 رقیبان به سر نګون له غمه پرېوزي
 هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم
 د یوسف د مېني لاف واړه عالم کا
 زره به یوسي له عاقله له مجذوبه
 که په رای کښ د خپل بیر درومي محیوبه
 چه تل تل نوې شپوه کا دل آشوبه
 ولي بل پسې روند نشو بې یعقوبه
 که لا څه درته د سر و مال وجود وي
 په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
 ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
 که د نوم په ژبه نه اخلي محیوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدې له چنگه^۱
 ور په ور کلي په کلي پسې گرزه
 گل که هر څو ښایسته دئ پدا باغ کښ
 چه د توان رسي په لوي درياب کښ گرزه
 عاقبت به ککړی ورباندې کښېږدې
 پند گویان چه عاشقانو ته پند وائي
 تر سهار مي د ياره سره ناز و
 هغه یار که په پالنگ را سره نشته
 چه ئې زره د معشوقې په مینه مست شي
 لېونی به لېونی نه و عالمه
 که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه
 پدا څه، چه و مجنون ته وه خو شرنګه
 د عمزې په تیغ ئې خوړ ښه یې خوشحاله!
 مرنې په روغ صورت نه ځي له جنګه!

مرد هغه چه زره ئې وینس سترګي په خوبه^۲
 درویشان دي دعا کا زه ئې په ځان کرم
 پخپل سپي ئې گمان شي د لېونتوبه
 که د زره نه مي روان شي دا زهوبه

^۱ دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

^۲ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

په مخ پېره بڼایسته ئې نوم دي څه دئ د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبه
 که په توره ئې ځواب ورکړی مردی ده که وجود دي څوک آزار کاندې په چوبه
 په هغه لاري چه پل ږدې هسي وایم که بانو کرم د هغې لاري جاروبه
 که هر دم ورته ژړا کرم فايده نشته سنگین زره به ئې په چا نشي نروبه
 د دنیا سختی تل نه وي غم مکره په حلوا گندي بدل شي دا اتوبه
 که په تور د عاشقی بندیخناه شي د عاشق له دله نه ځي تلا توبه^۲
 که مي لاس ورباندي بر شي هېر مې ندي ډېر سرونه به چت پت کرم په ميخ چوبه

ستا په تش دیدن مي هسي زره خوشحاله شي

لکه تری په اوبه شي بڼه خروبه

که رشتيني محبت لرې مه ناره په يوه ناره بېل شوي يار وژاره
 د رسا ويشتلی کله توان د ږغ وئ په فراق کښ نارې مه وهه له باره^۲
 په معني کښ جدائي نشته وصال دئ د آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل وياره
 په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته لکه څوک له خپله ياره لاس تر غاره
 دا دیدن لکه په پتو سترگو کپري دا دیدن له وازو سترگو نه مه غواره
 ليلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته مخامخ وه و مجنون وته ولاړه
 پسله مرگه هم جدا نه وئ رشتيني په يوه لحد کښ ورشي سره دواره
 د رشتيني ميني ډار د زوال مکره چه رشتيني عشق لري سلام په واره

د يار غم د خوشحال له دله نه ځي

د فاني دنيا خوښي که لاره لاره

که مليح يې د زره مينه په مليح کره که قبيح يې درومه چاری د قبيح کره
 د بهار گلونه ډېر دی واره گوره چه د زره وئ هغه گل پکښي ترجيح کره
 که د زره دئ چه د مخ ثنا ئې وايې د بلبلې غندي خپل زبان فصيح کره
 مسيحا د رنځ و هر لوري ته ډېر دئ د خپل رنځ دوا د وخته په مسيح کره
 له ازله ئې رند رند زاهد زاهد کره زه به پکی پيالې اخلم ته تسبيح کره
 په حسد په رخه څه ځما پروا ده چه د پته کينه کره اوس ئې صريح کره
 زه که بد يم هم د يار د سترگو تور يم و هر چا وته ځما د عيب تشریح کره

^۲ یعنی نفس.

^۱ لبتی، اروپ، روز، د مېده اوږو هغه لبتی چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

^۲ جوش او خروش.

^۳ یعنی د گولی خراش او زخم.

^۴ نشته.

^۵ له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

دَ توبې درياب ئې تا لره پيدا كړ د گناه له تور يو ځان لکه صبيح كره^۱

دا د سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که د زره سترگي لرې بڼه ئې صحيح كره

که نیمگرې پيال له را كړې ساقي تا زده همگي مدار په نيت دئ باقي تا زده
د شرابو په مستي بې خوده ولاړې كه له سره نه د پرېوزي تاقي^۲ تا زده
د بابا په رضا څه جنت به مومي روايت مي درته وكړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار د تورو زلفو حال مي خود ويني په سترگو راقي تا زده
د خوشحال غندي همپش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق بې چاقي تا زده

که هونبیار دئ که نادان دئ که سادکه غله هيڅوک نه وينم د خپلي لاري صله
يو په غم شريك يار نه وينم په ملك كښ خلق تشي تسلي كاندي په خوله
د مېړيو غندي يون دئ و دانو ته چه و ما وته عالم كا تله راتله
چه اميد د مېړي نه وي و دانو ته و هغه لوري ته نكاندي هيڅ تله
خپل ويشتلي غرڅه مه پرېرده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئي دئ په پله

گم گشته او گم گشته سره رفيق شه گم گشتن د دواړو تنو په تحقيق شه
د شرابو جام په لاس شاهد بازي كا شيخ د بنهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سره دوه اويا مذهبه خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه په بلخيو كښ خو يو سړی شفيق شه
د آسمان د ستوريو هم و بله فرق دئ ځكه غوره په يارانو كښ صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه كار آسان دئ كل مدار د وارو خلقو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نكا چه به طمعه له چا كا كله عقيق شه
د غليم مهر په هيچا باندي نه وئ يو فساد ورباندي كاندي چه شفيق شه
و خپل بخت وته تسليم كره چه غليم دئ همگي د غم په بحر كښ غريق شه
نور که سل پيالې اخلي دئ دي سل څښي
چه خوشحال د باده نوشو په طريق شه

گوره د يار مخ ته بيا لېمه پرې ولوه زرونه د بد رنگو رقيبانو ويلوه
دا دئ هغه مخ چه په هجران كښ پسې ته مړې اوس ئې په وصال كښ دواړه لوريه كښلوه

^۱ په توريو تور بې ځان صبيح كره.

^۲ طاقي.

^۳ زه ئې وخورم په مار.

لویه پېښکښې ده په وصال کښ د رته وایم دُر نې په لَمَن کښ ورته گوره تَلَوَه
 زه د بېلتانه په حال خیر نه وم خبر شوم خدای له خپله یاره نه هیڅ یار مه بېلوه
 تندر د رقیب په کور پرېوزی قهقهه خنده سپینه آئینه د ششت خپل یار ته ځلوه
 یو ځله چه زره د چا په مهر مینه بند کړې شرط د یاری دا دئی زره بل ځای مه نښلوه
 کډي دي د زرونو ستا د مخ په لور رواني واره ملک بوستان دئی په هر ځای نې ملوه
 درسته دله خپلو نمریو و ایستم خوشحاله
 یو د غاري هار مي د گلونو مه شلوه

لکه زه یم پیدا شوې پدا مینه د نور چا به هسي نه وئ پیدا مینه
 د قصاب چاره په غوښو هسي نکا لکه کا د ما په زره د آشنا مینه
 درست عالم را باندي غاو کا زه حیران یم چه له زره به په څو ليري کرم ستا مینه
 په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وئ هم د حسن استغنا هم د چا مینه
 نه به بوي د مینکو پت شي په نافه کښ نه به پاتو شي مخفي د شیدا مینه
 ما په سحر په جادو تقصیر و نکر د ناترس خاطر نې نشي په چا مینه
 په ژړا مي به دوه سترگي وچي نکړې که پما شوې د خپل یار په ژړا مینه
 لور په لور نې په همه عالم رسوا کړ
 کشکه نه وئ د خوشحال دا رسوا مینه

لکه^۱ ستا د زلفو تاب شته په سنبلو کښ هم تاب شته
 لکه ستا د خولو بوی دئی هسي هم په ملک گلاب شته
 ستا د مخ ترې خال به به وئ په خطا که مشک ناب شته
 لکه زره ځما ستا شونډي نه کباب شته نه شراب شته
 که و نمر ته خاته گران دئی د زلفینو نې طناب شته
 چه کاته د په حساب شول د یاری هم حساب شته
 کښلي ډېر وه ما ته یار کړې تل د گلو انتخاب شته
 کل پما شهد شکر دئی که د قهر یا عتاب شته
 مجنون مړ ندئ ژوندی دئی چه لا ما غندي خراب شته
 د هجران په شپه مرگ غوارم ځما سترگو ستاسی خواب شته
 چېری نه په بل مرگ و مرم د غمزو دی هم شتاب شته
 چه مي وژني کوز به کورم له آشنا سترگو حجاب شته
 ما خپل خون ورته پل کړې که د ما د مرگ غذاب شته
 د چا مي مي په کار ندئ چه مي خپل لب لباب شته
 دروغجن یم که دا شعر د میرزا په درست کتاب شته
 دا غزل چه خوشحال ووي
 نن نې چا څخه خواب شته

^۱ یو راز پسرول دی، چه هنداره پکښي وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب گوتې ده.

^۲ د لکه پر ځای کله ښه ورسره لگېږي.

له حاله ئې خیر شه که شته شته که نشته نشته
 که لږه ده که ډېره واره ونیسه په تېره
 د عمر څه اندوه کړې څه اندوه دئ که ځان پوه کړې
 بادشاه د بحرو بریې، که قانع په خشک و تر یې
 که دُر دئ که گوهر دئ که گلونه که شجر دئ
 بې وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې
 مه ژاره مه پرې ویاړه غم بنیادي پرېږده دا واره
 بلا دئ چه ټولپړی په هیچا نه پا تو کپړي
 له یاره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې
 که وصل که هجران دئ دواړه ما وته یکسان دئ
 خوشعی څو طلب کړې اندیښنې په روز و شب کړې
 لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمونه
 پخپل هنر نظر گره څو ژوندی یې خپل هنر گره
 خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د یار دئ نمر خو هسي وی کنه
 د عالم ډېرې خبرې لور پلور توري لښکري
 بې د عشق له شور و شره چه هر گز ځما سره
 چه ئې ربېم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پیدا کا
 تا وې درومه نوم می زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه
 و هغه ته می سر کوز دئ چه معلوم ورته رموز دئ
 پیدا باغ کښ یوه ونه تل تازه تره برخنه
 چه آزاد مریې ور درومي خپل مراد ور ځني مومي
 په یوه زمان تر یاره ورشي راشي څو گزاره
 د خوشحال خاطر تېز پردی پر خو هسي وی کنه

لا یزاله پادشاهي که چا موندله
 جام د میو را پلاس کړه ساقی گوره
 په امان امان یوه لا تېره نه وئ
 ډېر په باد ولاړل د تا غنډي باد وړي
 جام و ساز ساقی بهار واره اسباب شته
 په جهان د نیکو نوم بویه خوشحاله
 چه یادگار به وئ تر تلو هم تر تله

لور ته لور می په جهان گربوان پاره شه
 چه می پټه په لستوني کښ نوشله
 کور په کور می د رندیه کار ښکاره شه
 د هغې پیالی جهان په ننداره شه

دا څه زړه ندی چه اوس مهر پما کا
 چه د عمر څه مایه تر وارو تېر شوم
 اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه
 د هغه قدر لرم ترې به څارېږم
 اوده بخت وته مي ډېري نارې وکړې
 جدائي ورځني مرگ دئ سړی و مري
 که خپل ځان هوبناره وي هوبنيار به نشي
 اوس خوشحال د ليونیو شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه
 بل خيال فکر ئې نه وي بي د يار له رويه مويه
 د مخ ثنا ئې وایم د زلفينو ئې صفت کړم
 يو بڼه نظر چه وکا، سرمايه مي د ژوندون شي
 د مینکو د کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم
 نه خوب نه مي خوراک دئ نه آرام په ورځ و شپه
 د زړه په حال خبر يم زه مدام په رخ و شپه
 په خوله که په خامه وي صبح و شام په ورځ و شپه
 کافي دي خلوتي ته يو بادام په ورځ و شپه
 که ستا له لوريه راشي يو پيغام په ورځ و شپه
 د مینکو گل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
 که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله کوگل کښ همپشه اسرار د زړه
 له پښې اغزي مشکل دئ په حکمت له تلي خېژي
 د نورو تونگري که د دنيا په سيم وزر شي
 د شونډو دارو ورکړه که ئې ته په روغول يې
 که بڼه دئ هغه زړه دئ چه مين په هيچا ندئ
 غمجن په پار د هجر خوښ د وصل په اميد کښ
 د يار مهر تر ما راغي د ما مهر تر ياره
 چه خپل اختيار ئې ټول د خپل اشنا په لاسو ورکړ
 خوشحال خسته به اوس د خاطر راز و چا ته وايي
 چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي بڼه يار د زړه

ما د شيخ او د ملا حکايت نزده
 چه ئې نوم د عاشقانو په شماره شو
 ته چه هسي په چمن کښ چمان کږې
 عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم
 د دروېش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ
 وايې تا سره مي نيت دئ د يار په
 نادان يار به صدقه تر هوبنيار يار کړم
 عاقلانو څخه څو رنگه حکمت دئ
 ما بي ميه نيه بل روايت نزده
 دا هم بڼه که بوالهوس محبت نزده
 سپره تا ځما د يار په قامت نزده
 هسي مه وايه چه ما کنایت نزده
 که په خوله ئې د عربو لغت نزده
 هسي هېښ يم گڼه ما په تش نيت نزده
 نادان يار د آشنایي قيمت نزده
 ليونیو يو د عقل لو حکمت نزده

وَ عاشق ته نصیحت مکره ناصحه! خود پوهیږې چه عاشق نصیحت نزده
 د خدمت له نتیجې نه چه محروم شوم زه لایق نه یم که تا عنایت نزده
 چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه یم له آشنا مي د هندو غنډي ست نزده
 زاهدان چه نمونخ روژه کا جنت غواري
 ما خوشحال د مزدوری طاعت نزده

ما په ننگ د پښتانه ځوانان قربان کره بیا مي غوره غوره جمع بڼه ځوانان کره
 د سړي دلّاسه مړه وئ څه به بڼه و لېوني کوته سپی مړه گوره شېران کره
 هونبره کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځي په ارمان ارمان کره
 په یوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کره
 چه په شپه را سره ټول وو په زرگونه په سبا ئې له ما واره ځان په ځان کره
 ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کره
 چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد یم که د هر یوه مي ساري سل پمان کره
 یو مهلت د عمر بل مدد د بخت وئ په دښمن باندي مي وشوې پدا شان کره
 لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال ألجه بنديان د کال واره جهان کره
 چه نو ښهر مي واهه کوهات مي پریښ لا هاله ځما دا کره و د نادان کره
 چه بد اصل سره بڼه کا کله بڼه کا د موزي سره څه سود دي د احسان کره

بڼه خو دا په خوشحال وشوه بیا تر کاله
 گوره څه رنگه ښکاره شی د سجان کره

ما د نیت خبره ووې و ناکس ته^۱ نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
 خوږې شونډي به ئې نه مومې وهه ئې سر په دواړه لاسه وایه و مگس ته
 دي پخپله د خپل ځان په سوختن دي د گداز له حاله څه وائي ققنس ته
 زه چه نن دا رنگینه خبري وایم پرې پوهیږم چه به پاتو شي بیا پس ته
 و طوطینو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره چیفه پاتو شوه کرگس ته
 یا ئې رنگ یا ئې آواز د ځان بلا شي څوک چه اچوي مرغونه و قفس ته
 گلّه نور عیب د نشته عیب د دا دي چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
 د غفا^۲ د کال بهار گوره خوشحاله
 چه د مرو به ئې هوا وشي هوس ته

مه وی هسی کلی چه د چرگو کولې خورینه شل خمبې^۳ په کور کښ د نېستی له غمه مرینه
 بل فکر ئې هېر دی خو په غم د زرو پول دی نر ښځي ئې واره خو ټنگې ټنگې لږبڼه
 پېر ئې ملکان دي پکښي بڼه ملک هغه دی هر چه بې ننگي کا د چا بډی رشوت خورینه

^۱ دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

^۲ غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

^۳ خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

کښېني په مسجد کښ د سودونو کا خبري
 لس کالونه تېر کا په يوه جامه خېرته
 خاندي پروا نکا شرم نلري د تېښتي
 جنگ لره چه ورشي نور څه هيڅ نکا بې تېښتي
 هيچيری د شولو د سړی برکت نه وئ
 نوم د ودانئ ويران بنهر دي خوشحاله
 لا ترې ويران مشه ورغ په ورغ ده کهترينه

ناز، نخري، مهر خدا، فتنې، جنگونه
 کله کله خواپخوا غاره غری
 چه ځما سره ئې ناسته په پالنگ وه
 په ليدو پسې کچکول واخلي ملنگ شي
 په نصيب د روغو زړونو فراغت دئ
 عاشقي به هغه کاندي چه تر شا کا
 چه بوسې د جفا جويو د خولې اخلي
 څوک مايوس څوک په اميد د يار د وصل
 په ليدو به ئې د گور مري سر هسک کا
 که پستي پستي خبري دراز نکا
 زه خوشحال د آهو چشم ميني سر کرم
 د غرڅه غندي په هسي گړنگونه

نن په سترگو ورځيو له ما خوار زهد تقوا وره
 شيخ ملا قاضي مفتي صوفي سره يو ځاي دي
 جور د اغزي وري چه و گل وته هوس کا
 دور د اورنگ دئ د ريا زاهدان پېر دئ
 تل چه عاشقان دي پسې تعين رقيبان دئ
 مال دئ که می ملک دئ څو لا مړ نه يم ژوندي يم
 پېري دي نگاري ښايسته پري رخساري
 شوندي د حلوا دي عاشقان د حلوا وري
 ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وره
 پا څه ښېوه وکړه يو يو څېز می له هر چا وره
 يار که ښايسته وي ته ئې هم جور و جفا وره
 پټه په لستوني د شرابو پک مينا وره
 ته چه عاشقي کړې د وگري شور غوغا وره
 هر چه ستا په خوا دئ هغه واره لا پخوا وره
 نورو لره نور څه ته ځما زره په تنها وره
 ښه په وړيو ځه په پلو پټه دا حلوا وره
 تا ويل خوشحاله يو کالی به له تا غوارم
 زره دي نور څه ندئ ښه در کړي مي وټا وره

نن ئې بيا د دلبري خنجر تر ملا شه
 ښه چه ژر د مختوری وشو رقيبیه!
 ما وې بخت به يو ښه يار را کا و ما ته
 گل پدا سبب ارزان درومي په بيه
 ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
 هغه يار چه مړور و بيا پخولا شه
 چه د درست جهان ناترس و يار د ما شه
 چه ئې پېره بقا نشته بېوفا شه

په بلبلو باندي زېږي د بهار کا چه نرگس په هسي سخته ځله وا شه
 راشه گل وته نظر وکره اغزي ته گل په هونيره زيباييه يار د چا شه؟
 د فراق شپه ئي چه هونيره اوږده نه وه
 په خوشحال باندي هزار ځله سبا شه

نشته بانگ د مؤذن په درست تيراه مگر واورې بانگ د چرگ په سحر گاه
 که اورکزي ئي سراسر واره گمراه دئ افریدی دئ تر گمراهو لا گمراه
 د اسلام ارکان احکام حلال حرام شته افریدی اورکزی ندي پرې آگاه
 نه ئي نمونخ د جنازو نه ئي امام شته نه زکوة نه سراسيه نه د زره تراه
 بڼه هغه چه مستقيم په شريعت وئ بد هغه دئ چه په شرعه وئ تباہ
 د دنيا چاري همه واره فاني دئ که باقي دئ خو يو نوم دئ د الله
 چه يکلخته د دنيا په کار گڼن غرق وئ له هغه غافله زويه نه آه آه
 په اوبو سره گندگی له تنه درومي په توبه په استغفار سره گناه
 موحد د تصوف د رسالو دئ مسئله د شريعت کني گناه
 کله کله چيري و وايي دا هونيره حني حني لا اله الا الله
 چه گناه همپشه کا توبه ئي نه وئ
 له هغه قومه خوشحال غواري پناه

نامرد مل د چا مل مشه سر په بد نائي کل مشه
 پی غوري واره مردار کا د خپل کور پيشو غل مشه
 يو چه دوه ورته بنکارېري څوک په سترگو احوال مشه
 چه يا سبب يا بهي کېري بصل مشه حنظل مشه
 د غوتي غندي موسپره د ابرو تر منخ خل مشه
 په ويل که پېر افضل يې
 له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مينه د يارانو خاص الخاصه چه يو ځبله څارېري په جهان کښ له اخلاصه
 يو راز دي پدا کار کښ که ته بڼه فهم پرې وکړې چه شمع سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
 له مرگ مي څه غم کړې چه د عشق په شريعت کښ قاتل په شرعه خلاص دئ له دپته له قصاصه
 له لاس مي رقيبان په تېره توره سره پرې کا لمن به د لا هم ځما له لاسه نشي خلاصه
 زاهد به په عشرت ځما له بزمه نه خبرېري د عامو څه مجال دئ چه خبرېري له خواصه
 چه وگورم و تا ته همگي په درو پر يې
 څه خېږي اي خوشحاله له محيطه هم غواصه

نصيحت دئ که ئي اروې درته وايي بېچاره نفس به پېر څه درته وايي پسې مشې آواره
 روحاني بخره د چا ده چه ئي مينه په دروېش وي نفساني بخره د چا ده، چه جاهل وئ هيچکاره

چه وهل خورل خورول كا، هغه باز دئى يا شاهين دئى
 علم تا بيابى په پورته، جهل تا بيابى په كښته
 چه ئې علم فضل نه وي چه په تخت د پادشاه كښيني
 بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم
 د نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وي
 كه وعده په قيامت وي، هوس مكوه و پورته
 په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم
 خوك نېخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدايت كړي
 لوى درياب دى توره شپه ده پكښى ځي ځما بېرپه

هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
 كه يو بخت ور سره مل وي د خوشحال كره ننداره

نه د ما د زړه لږبر دئى ښايسته
 خپل ژوندون د ده د مخ دپاره غواړم
 بت پرست د يوه بت يم نه دواړو
 زه به مخ د يار مخي نكړم دواړو
 زه له ډېري ځلي يو پرېږدم بل گورم
 خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي
 په وار وار ترې لعل و در دي را توپيري
 په خطا كه په ختن كه په كشمير شته
 كه هر څو د ځوانى عشق لري خوشحاله
 د زړو، نه مكدړ دئى ښايسته

نه ئې ملك نه ئې لښكر نه ئې گنجونه
 كه خانان په زر په زرو په توره ناز كا
 يا د كښليو د زړه راي دئى چه مي وكوت
 خوك به روغ سلامت پرې نږدي په ملك كښ
 په رقيب شه، په غماز شه، په بد خواه شه
 بل سر مه ځه په دلبرو كښ ئې غواره
 زه نامي په دا خبره نه پوهېږم
 په چا داد په لپه نمخ كوي فلكه
 تر خانانو دماغي دي كښلي جونه
 كښلي مخ لري ښېوي غنزې غنجونه
 يا د لوي درياب په څو رنگه موجونه
 بيا ئې باندي كړل تاخونو ته سرجونه
 چه به كښليو لره ځي هغه رنځونه
 اوه ستوري د اسمان د وولس پر جونه
 چه عالم ئې راته كا په مخرجونه
 په چا لوني په اوږيو په چچونه
 د خوشحال خاطر ښپينه دئى مات د نشي
 ستا د سترگو مستي وري په څو كنجونه

نن د دور د خوبيه دي دماغ كره
 په خندا خندا راځه غاره غري شه
 يا د يار په زړه مرهم ږده يا ئې داغ كره
 د خپل يار خاطر له غمه نه فراغ كره

ستا د زلفو په تور تم کښ مې زره ورک شه
 د مخ خال د تور کارگه دئ حما زره وري
 د خلوت په مخ کښ ناست زاهدان بڼه دئ
 ساقی لور په لور گلزار دئ چه لیده شي
 چه ئې بیا مومم ښکاره د مخ خراغ کره
 د بازونو د شاهینو ښکار په زاغ کره
 ساقی زه چه زاهد نه یم گڼبت د باغ کره
 له توبې نه کره توبه په لاس ایاغ کره
 گوره کوم لوري ته لار دې مونده نشي
 د خوشحال د زره پیدا چرته سراغ کره

نیمي شپې مې په پالنگ راغله دلبره
 رنگینه جامې اغوستي زرنګاري
 په سپین والي د مخ سپین لکه مؤمنه
 سر یې تور، ښښنه په لاس، باده خښلې
 د پائلو د خړي ئې شرنگهار شو
 ما وې گوره ښاپیری وه، که حوره
 توري ورځي یې لینده بانه یې غشي
 په خدا خدا ئې دا ووی و ما ته
 ته ما نه پیژني، زه هغه خوبا یم
 عاشقان حما د خولې په کلي ډیر دي
 خو بوسې ئې د لبانو و ما راکړې
 درسته شپه مو سره راز په پالنگ وکړ
 چه آواز د مؤذن د اذان و شو
 چي په ډیر ارمان محبوبه خني درومي
 چه له هسي محبوبا خوشحال جدا شو
 د آتش لمبې ئې درومي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه
 چرته پسې درومم په کوم لوري به ئې مومم
 مست یم مې پرست یم همیشه ایاغ په دست یم
 باغ دئ د هغه دئ په هر چا چه د پېرځو دئ
 گل د عندلیب دئ په قسمت دئ په نصیب دئ
 تل هوا هوس کره، تر اوله یو په لس کره
 کوم دې هغه زره چه به روغ پاتو دي بې داغه
 ورکه مونده نشي بې رهبره بې سراغه
 یو ساعت چه خي راباندي غم دې بې ایاغه
 زه په ارمان تل و یوه گل یم ستا له باغه
 درومه درومه درومه په جیفه گرزه کلاغه
 ستا له غمه څه دئ که زه لارم له فراغه
 ورځ ورباندي شپه ده په تورتم کښ ئې میشته ده
 کله به لیده شي د خوشحال د زره خراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده اور پرې پوری کره نور پرېږده
 په تېرو تېرو اغزیو تا ته چا ویل چه پښې ږده
 پکښي ظلم ډېر ستم شي له بیداده ښهر لېږده

دَ خزان سیلی راغلی لکه پایی هسی رپرده
 تل هلکان دَ خپلو اوبنیو دَ گرپوان په اونی بلپرده
 په اعودُ په لاحول سر آخه له سر وپرده
 اوس پیړی راغله خوشحاله
 دَ خَوانی چاری پرپرده

وخت دَ نو بهار دئی، زه جدا له خپله یاره
 ژاری غاری غرونه په احوال دَ عاشقانو
 اور دَ خوړو زرو دی چي دَ غره په ونو بل شو
 غواری چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي
 دا څه معلومیږي چه جهان دَ ماتم ځای دئی
 نوري نارې نشته، خو نارې د بيلتانه دي
 رنځ مي نه کمیږي، په زمان، زمان زیاتېږي
 مرگ دَ رقیبانو بل ژوندون د حبیبانو
 څه شو که لا دم وھی په شمار دئی د ژوندیو
 پاتو سړي نشول، چه دا گزړي دوو دام دئی
 دریغه، دریغه، دریغه، چه بی یاره ځي بهاره
 سیل د واوره ندی چه را درومي له کهساره
 شنې پدوزي خېژي له نښتره، له چناره
 گوره هغه زانی چه جدا ځي له قطاره
 شنې جامې آغوستی د طوطیانو له چیغاره
 راشه که ئې اروې د رباب له هره تاره
 زر راځه طبیبه گڼه مرَم دَ خدای دپاره!
 خدای یو په هنگام د وصل کپړي دا دوه کاره
 رنځ چه لا دوا شي، طمع پری کره له بیماره
 ځکه ویره نشي د دردمنو له آزاره
 هسی خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
 خپل دئی که پردی دئی راته نه گوري له عاره

وراندي وروستو دوه عدمه
 خو هم دا ئې چه لیده شي
 چه دا دوه دمه د نه وي
 ستا غفلت وته حیرت يم
 د حرص په وزر گزړې
 که بادشاه د درست جهان شي
 بادشاهی به دي خلاص نکا
 خو روزگار هونبره ئې فکر
 په زړه یو درم یو داغ دي
 څو عالم سره گپېږي
 چه و هر څه ته ئې شا کره
 چه نه څه اروې نه وینې
 پدا منځ کښی یو دوه دمه
 که څه نور څه یې آدمه
 په حساب تر جیفه کمه
 پخپل ځان باندی ستمه
 هم په غرونو هم په سمه
 چار د تېره شي تر جمه
 چه اجل درشي له همه
 څو دنیا هونبره ئې غمه
 دوه داغونه دوه درمه
 غم به مومي له عالمه
 په هغو ده مسلمه
 زړه د خلاص دی له المه

ته هم پېر ښه یې خوشحاله

ولي ځار د تر قلمه

ودره چه څه خو په یاری شي خبره
 لا د څه تر اوسه هغه قدر ندی لیدلی
 گورو به چه څه شپوه په لاس واخلي دلبره
 ځکه د خپل قدر په لافو سر یې صنوبره

خاي د چپ و راست چه د کافور د پاسه ندي
 خوک چه نظر وکا هغه بڼه کښلي دلبر ته
 ته ئې چه د مخ سره نن شپه برابري کړې
 مينه هسي خيز ده چه په چا باندي مين شوې
 لاري دي بي شماره زر کوڅې دي تر معشوقې
 مه پرېږده له لاسه کار و بار د عاشقې
 هره شپه چه درومې په خوشحال باندي دوږخ ده
 شپه د جدایې که رسېږي پيغامبره^۱

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره
 بڼه د قدر د وصال د ساعت زده کا
 اوس د ديو جونو وينځو په خاي نده
 چه پدا هسي جمال ورځني زووي
 يار به چا په يوه درنگ له لاسه پرېښ
 صبر تا لمانه درست په کاته يوور
 زه لا هسي په ياري کښ غوڅ نه يم
 لکه باد چه لوي نښتر ولی په مځکه
 د بڼه يار ديدن د دراړو سترگو نور دئ
 که اسمان او مځکه خوله وبله وروري
 د خوشحال خاطر به نه وي بي سروره

هغه کار لکه په تور وه^۱
 چا به مښک په کافور ورکړه
 تل په شپه بازار خپرېږي
 يا يو خوب و چه لیده شو
 چه ځگر خوري د خپل زويه
 اوه غله^۲ پرې حواله وه
 لږ ئې راکړه ډېر ئې يووړل
 ما ته ولیدې خوشحاله
 چه د څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنگاش پوهېږي بڼه
 بزگر د کر د کیلی هنر بڼه زده
 پخپل زیست او په معاش پوهېږي بڼه
 بازرگان پخپل قماش پوهېږي بڼه

^۱ محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپینه تور او سپین وېښته یعنی ځلمی توب او زورتیا ده.

^۲ محشی لیکي چه مطلب ځنی مځکه ده.

^۳ یعنی اوه ستوری.

تولول به ئې هغه کا چه ممسک وئې په بازنه ئې قلاش پوهپېري بنه
 خوک د هيڅ ورته د مټ خبره نکا عاشقان پخپل تلاش پوهپېري بنه
 د شرابو صفت څه کوي نور چا ته پدا کار رند و اوباش پوهپېري بنه
 د عسلو په حلوا ماره ناپوه دئې گرسنه په نان و آش پوهپېري بنه
 قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده شمشيرزن پچنگ پر خاش پوهپېري بنه

و خوشحال ته وايي خلق بنه پوهپېري
 ظن د خير دئې دئې کاش پوهپېري بنه

هر چه ستا د زره رضا واره هغه کره خو چه زره د چا خوږپېري هغه مکره
 که د کسب و د روزگار نه يې نه مرد شته د نامرده بوږي مه خوره ځان خفه کره
 يار هغه چه د تنگڅي په وخت پکار شي چه دعوا کا د ياري حال ئې زده کره
 چه تنگڅه درباندي درشي که مېره يې په تنگڅه کنښ د خواريه ځان ور مکره
 په خواري کنښ زيست روزگار تر مرگ بتر دئې يا د بل کپږه يا خپله گپږه بڙه کره
 له ځوانمرده هونبره غواره چه د زيست شي د نامرد خونه همه واره الجه کره
 غلبواز د بل منگولي وته گوري لکه باز ليري نېژدې خپله غوته کره
 که دعوه د مرتوب لري په زره کنښ آس دوند تالښ په غشي په لينده کره

يو هر بيت ئې د حلوا خوږه نمرې ده
 که مشتاق يې د خوشحال ويل مزه کره

هر آفت چه په درست عمر را دو څاروه چه مي خير کر درست ځما د ژبي کار وه
 چه وداني چاري وړاني په ساعت کا چه مي وليده په چارو کنښ تلوار وه
 د هر چا ياري مي وليده په سترگو هم هغه راته بلا شه چه مي يار وه
 نا همواري به هر گز ورپېښي نشي که پخپله اندېښنه سړي هموار وه
 صبرناکو سره جور فلک نکا د فلک جور له چا چه سبکسار وه
 پدا باغ کنښ مي ډېر گل تر نظر تېر دئې د هر گل تر څنگ ما وليده چه خار وه
 زره په طمعه د وفا بې وفا کره پخپل ځان باندي پخپله ستمکار وه

که هر څو باندي مرهم ږدي نه رغپېري
 د خوشحال په زره دا څه د غم پرهار وه

هر گز به توبه نکرم د بنه د نندارو زه شيخان پېران د وړوي دا يم وایم په ناروه زه
 که ما د عشق خيره په ايما تر دا پخوا کره بنکاره به ئې اوس وایم په رباب په دو تارو زه
 که نور عالم گلونه په دستور اوړي خپل گور ته راورم د يار له باغه هره ورځ په پشتارو زه
 زاهد وائي و ما ته راشه کنېښنه تسبيحات کره يوه مي ده نيولې نه يم هيڅ پدا شمارو زه
 گدای غندي جار وزم سينه سوي په طلب کنښ که ډېر لرم په کور کنښ هر قماش په انبارو زه
 پرهار ئې د بڼو د غشي لا بده بلا ده وتلي يم د غشو د نېزو له پرهارو زه

خوشحال غندي که سود لري که زيان ځما قبول دئې

سید راحت دا کلمه په معنا د قربانی او خونړی را وړې ده.

عادت یم د غمونو د اندوه په اجارو زه

هم خدای غوارې نادانه هم فاني دنیا نابوده
 چه سر په مخکې کنبېرې زره د پوب په اندېښنو شي
 په زره د کعبې مينه د کعبې په لور روان شي
 يو وهم دې که څه دې، چه په خلقو باندي پېښ شو
 سيلاب د پاسه راسي په غورځي په کښته درومي
 اياک نعبد لولې په سيع مټاني کښ
 په صافه ائینه کښ هر چه ووينې په سترگو
 په څو رنگه کڼجونه په هر لوري په جهان کښ

خوشحاله ځواني ولاړه په پېرې کښ اوس مټ کره

حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو گڼه زوده

هيڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې يسته
 ستا د خوړو شونډو چه ساره شي بيارته گزري
 زه او ته پدا دور تر وارونه افزون يو
 ستا د تورو زلفو ځنځيرونه دې په پښو کښ
 هر زمان ستا خيال دې چه ځما په سترگو گزري
 گل اوسې په حسن اما گل مشې په عمر
 واره هغه حسن لطافت دې ستا په مخ کښ
 گله سبرونه هسي سمه ده په قد کښ
 ورځي د لينده دې تور باڼه د تېره غشي
 تا ويل و ما ته څو پېر غم غوارې له ما نه

زره لرې د کاني په خوشحال باندي پوست نشو

څه شو که د خولې خبره کرې چېري پسته

هر تشنه چه د وحدت په سيند سیراب شه
 چه په زره ئې د وحدت ديوه شوه بله
 چه د عشق د نافې بوي پرې لگيدلي
 هر چه ولېر له هستيه و نيستی ته
 چه تورو ترخه قبول لکه درياب کا
 چه لمبه ئې د آتش کره په ځان تېره
 که په زره کښ ئې سختي وه لکه پونډه
 نور همه جهان و ده وته سراب شه
 تجلې به ئې له مخه ځي آفتاب شه
 درست صورت ئې سر تر پايه مشکناپ شه
 فراغت د دواړو گونو د غذاب شه
 هم هغه د قيمتي درو ماب شه
 له غه پسه د گلابو گل گلاب شه
 هم هغه د زمانې د اور په تاب شه

^۱ تل سر سر کا .

^۲ شناغ هغه ژي بولي، چه له باده پک کي، او لامبو په کوي لکه د لامبو کيو.

^۳ هغه چار گڼه ته زود.

چه دَ دېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ
 دَ شرابو خوښي هيڅ نه وئې بې نقله
 دَ کمال کسب پايه دَ سعادت ده
 ته هم زړه مراد وغواړه له عالمه
 چه دوستي دَ محمد (ص) لري په زړه کښ
 چه له شرعي يو قدم درومي بې روځه
 په هغه مي زېږي وکړ چه دفتر ئې
 په حيات صورت به وگڼي ځان خاوري
 چه خوشحال غندي خبر پخپل حساب شه

هر سړی چه په لاس ونيسي غلظه
 محبت محنت په خط کښ سره يو شي
 مه يکلخته مړني شه مه غوولي
 مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خويي دئ
 دَ مرزي منگل گاوزي غواړي غويړي
 بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وي
 چه مدد ئې مهتر خضر دئ خوشحاله
 دَ هغه بېړی ورسې تر شطه

هو پدا قائل يم کښلي ډېر دي لور پلور شته
 تا وي چه غم مکره يوه ورځ به دَ غم وخورم
 ستا په سر سوگند خورم ته ځما و سر ته لورې
 اي چه راته وايې عاشقي شرم پيغور ده
 خلق می چه بولی ستا له مخه و گلزار ته
 خداي يو که دَ حسن سپاره تا غندي يو سپور شه
 څه لره به غم خورم چه مي تا غندي غمخور شته
 ښه مهر دَ دا دئ که لا ښه مهر دَ نور شته
 واره مي قبول دَ که مي شرم که پيغور شته
 بل بهار به څه کرم چه مي يو بهار په کور شته
 حکم امر ستا دئ که مي بولي يا شرې مي:
 څه به درته وایم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ بېنايي نظر نشته
 که اختر نه وي دَ يار سره اختر دئ
 شپينه خوله که را کوي په ځان ار يم
 په اول وصلت دَ عشق په توره لار شو
 که غوتې پسې وهې په لاس به در شي
 نور توره ترخه که خوري گندي پيدا شي
 يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
 بې مینه که اختر دئ اختر نشته
 معشوقې له ما نه زر غواړي زر نشته
 دَ عاشق سړی په تن پوري سر نشته
 چا وي دا چه په درياب کښ گوهر نشته
 و طوطي ته هسي وايه شکر نشته

^۱ د مرزي منگل کاوز غواړي يا غويړه.

^۲ وهلت.

ستا غزا لره به زه خپسر^۱ کافر کرم
 په شامت ئې د ماتري^۲ غر نرېري
 د شمال بښنه کا په جنوب درومي
 که د جنگ پکار کښ دېر دي حکمتونه
 څه عجب بادشاهي لکه خورشيد کرم
 نن د وارو دلبرانو غوره ته يې
 د عنبرو بوي الوزي ستا په کوي کښ
 په څو غره په غره د باز غنډي پرواز کا
 بيا به وايې د خوشحال خټک پر نشته

يار مي بيا د رقيب يار شو دريغه دريغه
 يو څو ورځي ئې په زره کښ مهر ځاي و
 هغه گل چه مي ساته د زره په وينو
 و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا
 بې له تا مي د ځگر ويني خوراک شوې
 پسرلي^۳ چه تل بلبلو پر چيغار کر
 بيچاره خوشحال په طمعه د وصال و
 د هجران په غم گرفتار شو دريغه دريغه

يار مي غوښت چه مي اندوه يوسي له دله
 زره مي وسپاره و تا ته چه ساته ئې
 يو پيغام ئې د وصال را لره راوړ
 له اوله عشقبازي راته بازي وه
 خدايه تا په بنايسته وو مبتلا کرم
 که همه دنيا ځما په لاس و دست وئ
 د هجران د توري هسي شان گزار دئ
 که د مستي د غمزې د تبغ مشتاق بې
 که مي دا ځله صورت له غمه خلاص شي
 ما په هيچا محصل نه و گمارلي
 نه چه کا د ما په زره د غم کرله
 نه چه ته ئې سره و سرويه په بله
 د جهان خوښي ئې ما و ته بخښله
 اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
 چه له غمه ئې خالي نه يم هيڅکله
 ما به کُل د يار په زلفو وښندله
 چه پرهار ئې بل ځاي نه کپري بې دله
 لمري خپله خون بها کره ورته پله
 نور توبه له عاشقي له حاصله
 تا و ما ته خپل خاطر را کر پخپله
 که ياري دي د خوشحال سره هم دا ده

^۱ محشی ورته کښلی دی یعنی صورت او ځان.

^۲ د یوه غره نوم دی.

^۳ یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.

^۴ غه بهار.

^۵ یعنی په شدت سره موبنل او سولول.

ستا یاری ئی^۱ سر تر پایه و لیدله

یوه بده زمانه شوه دریغه دریغه د هر چا می د خاطر مینه آمیغه^۲
 مهر، مینه، محبت له زرونو لار شو سینې پکی شوې همه له مکره ریغه^۳
 چه ئی خای په دوارو سترگو باندی زه کرم هم هغه می هلاکت غواری بی تیغه
 چه د دې دور فتنو وته وگورم ولی کانی تیږی نه ووری له مېغه
 د زره راز له بیدردانو نه پت بڼه دی که له درده دی سینه شی سره هیغه^۴
 په نوبت به د هر چا تر څگر خېږی د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
 که په تن شاه جهان د زمانې شی هم دی نه وینم خلاصی د مرگ له تیغه
 که بازوان^۵ ئی پسی ورو کاندی بندونه د کرغول^۶ ئی علاج کوم دی بی کرېغه^۷
 فهم وکره که خود بین او خود نما شی زمانه به دی پایمال کاندی تر زیغه^۸
 زورور چه په لاس ونسی ناسازی هی توبه د زورور و له بلمېغه^۹
 دا په خم ختلې غوا که هر څو لویشی سیم وزر به ئی حاصل نکړی له لوېغه^{۱۰}
 تا به چېری هونبره کبر هونبره خیال کر که د وئ رنگ زیبا په صورت سپغه^{۱۱}

چه د بڼه له خویه بویه خبر دار شوم
 له خوشحال سره یاری کړی په دروېغه^{۱۲}

یار ځما کره دڼه زه ئی سر یم په غوښتنه
 عجب حال راباندی پېښ دی درومه هیڅ مکره پوښتنه
 د وصال لپه اوبه و مری اور چه ولگی په ینه

^۱ می.

^۲ دا کلمه حل طلبه ده.

^۳ محشی ورته لیکلی دی فریب.

^۴ د زره داغ.

^۵ دا کلمه حل طلبه ده.

^۶ که بازدار.

^۷ دا کلمه حل طلبه ده، په چاپی نسخه کښ کرغول دی، په یوه بله نسخه کښ داسی دی: د کرغولی علاج څه دی بی کوریغه.

^۸ دې کلمې ته په یوه قلمی نسخه کښ محشی تېښته لیکلې ده.

^۹ دا کلمه حل طلبه ده.

^{۱۰} دا کلمه هم حل طلبه ده.

^{۱۱} دا کلمه په دوو قلمی نسخو کښ توپخ لیکلی ده، په یوه نسخه کښ محشی ورته کښلی دی لوېشل.

^{۱۲} دا کلمه هم حل غواری.

^{۱۳} لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعری ضرورت سره اماله راځی، دروېغه اما له د درواغ ده.

که په رنگ کښ زير لیده شې ګنگونه يې کرکمنه
 کوم ماتم در باندې پېښ دئ د اختر په ورځ خیرنه
 خوشحال تل په غم کښ ښه دئ
 غم د نه حې له غمجنه!

يار مي کبرجن شو څه به ووايي و ما ته^۱ درومه صبوري کره نور به څه وایم و تا ته
 صبر به هر گز له هسي ياره وکړي^۲ نشي درومه سکه دعا کره چه د مينه شي ترې ماته
 تل دعا زاري کړم لا مي مينه پرې زياتېږي^۳ ژاره ژاره ګندي غوړ کا ستا ژړا ته
 تل په ورت ورت ژارم لا ئې زړه په ما ښه کېږي^۴ لا په ورت ورت ژاره چه ئې لا شي خوښي زياته
 خوښ به لا هاله شي که زه ومرم په ژړا کښ^۵ ومره چه دا مرگ د لا بهتر دي تر حياته
 زه په مرگ راضي يم رقيبان به خوارايځ کا^۶ مخ د رقيب تور شه، گوره ته د يار رضا ته
 ښه په مرگ راضي خوشحال يوه خيره وایم
 يار که مخامخ په وخت د مرگ کښېني و ما ته

يو قرين هسي پيدا نشو را څخه^۱ چه د ما په زړه ئې نکره منگل ښخه
 چه احوال د هر يوه راته معلوم شو هر يوه ته مي تيار کرل يو څو چخه
 آشنایي د نا اهل عالم نه دئ^۲ په هر لوري تېرې توري دي نا څخه
 که په دو کښ چېرې لږه بدري^۳ وخورم له چا بله وينا وانروم بې اخه
 د هر چا سره چه کښېني ورته رام شي^۴ نور و غاري ته تيار کا لومه پخه
 کوته سگ د زماني هر گوره ډېر شول^۵ لکه پزانگ^۶ د زاوه ونيسه کرخه
 چه رقيب ئې خوار زار په نظر کښېوت
 د خوشحال خو هم په دا شوه سينه يخه

^۱ لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

^۲ وکره نشي.

^۳ په ورته ژارم.

^۴ ښخ يا شخ دواړه لگېږي.

^۵ محشي نېزه ورته کښلې ده.

^۶ يعني غلطي او خطا وتل.

^۷ محشي زندی ورته گڼلې ده.

^۸ دا مسری په دوو قلمي نسخو کښ دغسي ده، عیناً ولیکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) لیکلي دي.

ی

آدم خپلی افرېدی دې سرې او سپینې
 غټې سترگې لوی بانه، فراخي ورځې
 تنگې خولې لکه غوټې، هوار غابښونه
 په وجود کښ لکه ها له وېښتو خلاصې
 ترنځې کېدې، سینه وري، ملا نرې
 که د باز غنډې مې گڼت په غرونو کېرې
 باز که چوز وي که کرج^۱ طلب د ښکار کا
 يا اوبه د لنډي سیند يا د بارې دې
 د ما تري غاښي نېغ درومي اسمان ته
 آدم خپلو سره زه په تیراه راغلم
 مینه واره کار د اور لري خوشحاله
 که لمبه ئې پټوې لوگي ئې ویني

ارتینې په عقل کمی
 ته د دیو سره سم یې
 زر نېکی ور سره وکړه
 درته زهر شي تا وژني
 د وفا په خوي کښ ندئ
 د آدم په صورت روغي
 تا به گرم په لږ گناه کا
 خوئې کچ وړې هونبره کجي
 په هر کار کښ دیگر گوني
 پاسه تن ئې ښایسته دئ
 خود بخود د صورت غمي
 دوي له تا سره ناسمي
 په یوه ذره برهمي
 چه ئې ته گټې مرهمي
 همیشه جفا شیمي
 په معني کښ نا آدمي
 دوي په لوي گناه نا گرمي
 خوئې درد وړې هونبره خمي^۲
 په خوله رامې په زره رمي
 په درون لکه ارقمي
 نور څه مه وایه خوشحاله
 تر وجود ښې دې عدمي

آشنائي د را ښکاره شوه بې وفا یې
 و بل باغ وته به سترگې گږې نکړې
 لا به کله ځای ځما په سترگو وکړې
 چه ځما سره آشنا د بل آشنا یې
 چه ځما د باغ بلبله يا طوطا یې
 ته مین د ما د دوو سترگو توتیا یې

^۱ پنگری چه چاغی او لوی نه وی.

^۲ یعنی هگی.

^۳ محشی ورته کرېزی لیکلی دی.

^۴ خوئې گنج وړې هونبره کجي خوئې درد وړې هونبره زخمی، يا خوئې خیال وړې هونبره خمی.

زه جدا له تا په سوز و په گداز يم ته په گڼت د گلستان په لاس مينا يې
 په ليدلو د خونى در سره راوړې لکه تللي ياغي باز راغلى بيا يې
 د اميد غوتي مي واره شگفته شې چه د ووينم په ما لکه صبا يې
 ستا په مينه پوري سل کا نخواستونه د خوشحال د له په چا باندي شيډا يې

مسلمان به درته څوک وايي خوشحاله

د هوا ځينار په غاره يو ترسا يې

آنني وته نظر کړه شپوه گري خود به ستا د حسن وکاندي خبري
 د رندو سترگو حاجت د رنځور نشته په بد رنگي ناوي څه بولې سندري
 مرجوناً په مت پرده دى پدا نه دى چه ئې راوړې مرعچي مرغلري
 چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي له هغو بې درد وتښته لري لري
 چه ميوه ئې د کابل خورلې نه وي د هغو تر فهم وڅکي دي کړ گري
 پته مينه د سري ننه لرمون خوري د وښو تر لمبې بد وي اور د سري
 زه که غره په غره جار وزم عيب کوم دي تل مزري گزري په لوړي په ژوري
 په ختا ختن د مښکو قدر نشته نه په هند کښ څه قيمت لري شکري
 حق باطل سره بېلېري را بر سپر کړه مخکي څو به د قارون خزاني نغري

چه د ننگ توره د واخيسته خوشحاله

درومه سوات ته څه څک څه ئې لښکري

افغان بچه شوخي! هر گز په عاشق باندي لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
 يك لحظه بيا بنشين، ما خوښ په بڼه خدا کړه قربان سرت گرده، چه نور و وته خاندي
 کل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې ازغاييت خجلت شد، سر گشته ستا د وړاندي
 دکان شکر يعني ستا بڼه خوږه خولگی افشان شکر يعني گاهي چه ته وځاندي
 کيك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شي گاهي که تو بخرامي، دوه زلفي اوپزاندي

خوشحال دلش شيرې ستا سترگي لکه شوي

ايواي که شد شپړې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري بالله که برخ اوري
 خوبان جهان پيشت چون پيش مهی ستوري
 پروای شکر دارد آنرا که تو می زوري
 خواهی که کنی شادم یکخنده بدین لوري
 غمهای تو بر جانم چون ابر اسد اوري
 عالم بتو می بینم در دیده من توري

^۱ د زيار مغنن دی.

^۲ دا بيت عيباً وکښل سو، په يوه قلمي نسخه کښ پرده ليکل سوې ده.

^۳ په قلمي نسخو کښ په کاف او راء ليکل سوي، مگر په چاپي نسخه کښ گړگړ دي. اما په خيال کړ صحيح دي ولي چه کور د غره بدخونده انکور دي او د دې کلمې املا په يوه قلمي نسخه کښ کور ده. گرگرد غره بله مېوه هم ده.

مي جنگی و می خندی اینهاست ز خمسوري
 سوداي رخ خوبت اندر دل من بنوري
 در کويتو چون روهي
 صد شيفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوره له خدایي
 چه د زره راضی د چا په آزار نه وئ
 دا ئې واره د فراقه نه فریاد دئ
 که په اصل د سید بادشاه زاده وئ
 که هر څو د زور قوت تر هر چا پېر شي
 یو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا بڼه دئ
 کله گل غندي نمای کله بلبل شې
 نوریدل به ئې په چا شی راته وایي
 ته پخپله بخره خوښ اوسه همایي
 چه په څو رنگه نارې اړوې له نایي
 چه هنر ور څخه نه وئ مه ئې ستایي
 د خدایي دعوه ککړه که خدایي
 د دنیا له کر و فره هوي و هایي
 څوک به نه وي لکه ته یې خود نمایي
 بله بخره به په زور له چا وانخلي
 د خوشحال بخره چه توره ده له ځایي

اوس خو کار د وار د پار دئ
 یا د ما زویه دا شان دئ
 نه په حق نه په ادب دئ
 چه پخپل اولاد نازېږي
 د اولاد په کار خبر شوم
 دیرش می زویه په شماره دئ
 لوی هلك واره خبر دئ
 اورنگ شاه وته نظر کړه
 وروڼه پلار ئې وبله کښېښول
 چه ژوندی گرزې خوشحاله
 لا منت د گردگار دئ
 که د زویه که د پلار دئ
 یا د هر چا دا روزگار دئ
 خبر نه یم دا څه کار دئ
 هغه کس کله هونبیار دئ
 اولاد واره لرم مار دئ
 د نمسیو می څه شمار دئ
 هر یو جنگ وته تیار دئ
 چه یو څه خوني خونخوار دئ
 بادشاهی کا شهریار دئ

اور ئې ولگي په خونه چه عاشق شي
 یوه زره لره یوه مینه کافي ده
 د مجنون له حاله څه وایم چه څه دئ
 پېر عالم د میني لاف وهي په ژبه
 چه ئې لار د خولې یوه د زره وي بله
 د راحت په وخت هزار هزار یاران وئ
 کور ئې خپور لکه د قیس او د وامق شي
 څوک چه پېرې میني کا د غم لایق شي
 په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شي
 مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شي
 یوه خدایه مخ د تور د منافق شي
 د محنت په وخت کښ یو موافق شي
 د نیمگرو طبیبانو ادراک نشته
 د خوشحال د رنځ علاج به په حاذق شي

آه که یو ځله مي يار راشي په دست کښي لکه لوی ماهي د خوار صیاد په شست کښي
 چه په هر زمان ئې ونیسي و مخ ته د گلابو گل پیدا شي ستا په شست کښي
 ناز غمزې شپوې چه تا زده نور چا زده سر يې نن د دلبري په بند و بست کښي
 دا خوبی به د گلزار تر تلو نه وئ ساقی ستا کومه خوبی ده په نشست کښي
 ساقی جام د میو مه پرېږده له لاسه خو د عقل څه زړه وئ لا په مست کښي
 دانیان فکرونه کا ور نه رسېږي د دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي
 په بلند همت کښ پورته پورته درومي کښته گڼته ځي سړی په همت پست کښي
 په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
 په مدد د طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي د زنجور د رغېدو کړې د خپل کلي رنجور روغ کړه ما به سو کړې
 نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې خو که دا ځما گناه تر پښو کړې
 یوه ورځ به په مرگي سره جدا شو یاره تل د بېلتانه خبري څو کړې
 تور بانه راته ځښې په دا پوهېږم یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې
 د تیراه اوبه دي وځښې خوي د نور شو آفریدی غنډي خبری د الجو کړې
 چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دئ توريټي غنډي ويل ټوله د زرو کړې
 ستا په خوي مي وېره شي ظالمان ځوان مري له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې
 که د غشي په ويسته سره خوږېږي زه چه ستا په تیر زخمي شم ما بڅښو کړې
 وايې تا وته به وکرم اوس ښکځلې لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې
 د طوطا خبري هم دا هسي نه وي په بند بند و مشغولا ويل ورو ورو کړې
 ستا په ډېر ماني به حال د خوشحال څه شي
 چه په لږ ماني ئې ډېر په اندېښنو کړي

برابره مي زړه خبري ستا د ناز وې له خوښی به ئې یوه وينا باز باز وې
 د هجران له دوکه مرم هغه مي وژني چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې
 دوه په دوه به سره ناست و تر صباحه د یوه راز مو انجام د بل آغاز وې
 همگی په مثال شهد یا شکر وو چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې
 ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا کله چا د غلو خبري په غماز وې
 چه له یاره ئې بېلتون په ډېر ارمان و
 دا غزل خوشحال په وخت د بانگ نماز وې

^۱ یعنی ما به ژوبل او زخمي کوي د قندهار په محاوره ئې مصدر (څکرېل) دي.

^۲ دا کلمه د سيد راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترويتي يعني نجومی ماخود له رویت يعني نجوم.

^۳ په مرگ.

^۴ زخمي شوم.

بیا د عشق دریا ب را وخت چلي چلي
 که د سر ملاحظه نکړې^۱ غواص شې
 د پتنگ محبت لا پسې زیاتېږي
 ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بیا ئې پت کړ
 ما وې چرته به وئ کان د خوړو قندو
 د عشق بخره عطایي لکه ایمان ده
 چه دئ خوله له ما غوښته و تا مي درکړه
 همیشه پسې جار وزه شها غواره
 زه خوشحال به بل دیار برابر نکړم
 په جهان که کنبلي ډېر شي ډلي ډلي

بیا له کومه لوريه هسی را پیدا شوې
 ستا نظر لکه تور باز زره مي تارو دئ
 په بار بار د د خندا منت را باندي
 په فراق دی حما دواړه سترگي گوره
 هغه شونډي چه درود و تسيحات وې
 و هر چا وته د مخ د لاله گل دئ
 په باطن کښ دئ د زره په سترگو ويني
 په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بیا و ما وته غمزې نگاري وکړې
 چا ئې شمار د زلفو هيڅ نکړ تر سره
 چه دلبري لره درومي يوه لار ده
 په نري آواز کانه دي نه خيږېږي
 خوک چه سترگي غروي تر هغه وارو
 خوک خبر ورځني ندي خو ما هم زده
 ته چه ډېري آشنایي کړې خوشحاله
 په هر لوري دي د غم اجاري وکړې

بې ياربه د دا خوار مري ياره وه ئې
 تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه
 زر فتنې را سره کړې زه ئې اخلم
 تر جمال ئې ډېر پتنگ غندي څارېږي
 چېرې نه چه سلامت له پرې ووزي
 منتونه د د خولې را باندي بار دئ
 رقيبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
 نور مي توان د صبر نشته ښکاره وه ئې
 که يو ځل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
 ستا د حسن کمي نشته څاره وه ئې
 يو عجيب غاري غوڅه دي څاره وه ئې
 ستا تر سپينه خوله څارېږم باره وه ئې

^۱ که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

^۲ يعني سوځه سوځه.

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خنده
گناهگار خو يو خوشحال دئ خواره وه ئي

بې بنايسته د هېڅ مخ ننداره نشي	چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
د هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ	د چا چا د په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو	اوله خولې نه مي فرياد له پاره نشي
د دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دئ	چه زگېر وئ مي په طبيب اظهاره نشي
د خاطر علاج مي ژر وکړه طبيبه!	چه مي زره پاره د خدای دپاره نشي
د هجران له دوکه وایم چه نارې کړم	ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دې ازمېلي	له هر څه نه صبر شی له یاره نشي

په ویل کښې فهم وکړه اې خوشحاله
چه د یار د مینې راز د ښکاره نشي

بې د یار له مخه نه وینم په کسي	دواړه کسي ملک د نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ	څوک شهباز هم د کباب د پاره نیسي
خدای دي ستا د غاښو شونډو امان وکا	لال و در په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډو مه شره بل لور ته	د حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا د مخ په مینه سوځم لولپه شوم	د آتش لمبه هېڅ نه پرېږدي د سسي

که ئې چېرې د قدم خاوري مونده شي
خوار خوشحال به ئې رنځور لره را نیسي

باد ئې لاس په پلو کښېږدي سره رېږدي	گل ئې مخ وته نظر کا خولې پرېږدي
لاله ورايه رنگ و بوی ورته پېښکښ کا	چه په سيل د بهار د گلو پښې ږدي
څو مي ستا مروند د سر سروېږدي نشي	سر به هېڅ کله کښېږدم په سر وېږدي
هغه کس چه مي داغ يښی په خاطر دئ	هم هغه به بېا مرهم ور باندي کښېږدي
څو خپل زړه نیسم د زلفو له سودا نه	راشي بيا دوري درازي راته بلېږدي

د خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دئ
اندېښنې پرې کاروانونه ملي لېږدي

بېهوده ئې د دستار په شمله خیال دئ	چه په وخت ئې د مړيه حال بل حال دئ
مرتبې د هر چا ندئ سره سمې	د خره بار د فیل په شا باندي مثال دئ
څوک جرعه د میو نه لري په جام کښ	د چا جام د صافو میو مالامال دئ
دا گلشن د همپشه تر و تازه دئ	چه ئې خېز د ښو گلونو کال په کال دئ
په خوزه مېوه د وني قدر شناخت دئ	د سړي قدر د نیکو په خصال دئ
په ناحق به گرم ماڼه له هیچا نکا	د بدانو غلیم واره خپل افعال دئ
که جنت لره څوک بیایي یا دوړخ ته	بله نه وینم په منځ کښ خپل اعمال دئ
کشکه پاته شي تر تلو دا و ما ته	په دنیا مي د هر چا سره جنجال دئ

چه د پلار او د نيکه هنر ئې نه وئ هغه زويه پيدا شوي غير سيال دئ
 ته چه لافي د مردانو د ميدان كرې په ميدان د كوم راوړي استقلال دئ
 د شهباز تر حايه كله بابنې رسي كه راوړي ئې له حايه پرو و بال دئ
 كه همه خلق ئې سر شي په غندنه
 بيچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دئ

بدبختان د مور په نس كښ بدبختان دئ چه د مور له نسه پرپوزي هغه شان دئ
 په دنيا كښ زيست روزگار په بدبختي كا بل جهان لره بد بخت شقي روان دئ
 حميده چاري چه كا پكښ ناخوښ دئ خو چه شي په زميمه كښ دل شادان دئ
 چه هوا ئې د خپل نفس په هغه لور حې پيروي ئې په هر كار كښ د شيطان دئ
 كه قدم چيري ثابت كښېږدي په لاري په دوهم قدم بيا ژر په زره پښيمان دئ
 كتابونه د اسمان د مځكي لولي په عمل ئې فرق د مځكي د اسمان دئ
 په باطن ئې زره گمان سره لرلي په ظاهر ويل په ژبه مسلمان دئ
 په خبرو كښ ئې فيض مونده نشي مذبذب په قول، عهد په پيمان دئ
 په طاعت په عبادت كښ كه بلعم شي په آخر د نس په نغته بي ايمان دئ
 زه خوشحال خټك بنده د هغه چا يم
 چه ئې رو د زره د خولې سره يكسان دئ

بخت دولت دا واره توکي فلکي دي نه بذات نه په بنایست په زیرکي دي
 دم به نه وهي په دم وهل كښ زیان دئ ننداره د جهان كا چه نكي دي
 غم اندوه شدت هغه وري خپل زره ته چه په کار د مشیت په زره شكي دي
 په يوه نسب كښ نېك و بد پيدا شي محمد (ص) و بو لهب دواړه مكي دي
 چه په عقل پوهه كم دی تر هلكو نن هغه د دنبا مال لری لکی دي
 د مردانو قدر ورك شو بلا دا شوه چه په هر چا پوري پرې غيځي دي
 چه د پلار په خوي پيدا دئ هغه زويه چه د مور په خوی پيدا شول كوسكي دي
 څوك په غم د نام و ننگ په جهان راغله څوك په فكر د طباخ د شحكي دي
 هيچا ما سره ياری نكړه تر سره خټك واره پوز پرې كړي بوڅكي دي
 نه ئې بوي شته نه ئې رنگ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي د سپلمی خټكي دي
 په زمان زمان ئې څرخ وي و بل لور ته اندېښنې د زره په مثل توتكي دي
 كله يو سر كله بل سر لكه كوده تدبيرونه د هلكو مردكي دي
 رنگا رنگ ويل د خدای لره خوشحاله
 دا ويل د لكه غشي ناوكي دي

^۱ وايي چه بلعم باعور ډېر عالم يهودي و، چه آخر په هوا د نفس په مخالفت د حضرت موسی کافر سو.

^۲ نغوته.

^۳ څوك په فكر د طبق د بنانكي دی.

بیا ئې واغوست سپین کمیس پتې پتې باندي زلفي ځنډوي لتې لتې
 څوک به ستا سره څه نرد کا د خوييه چه په هره منصوبه گتې گتې
 وايې څوک به زره د ما له لاسه خلاص کا درېغه څه خبري کرې کتې کتې
 عاشقان به د له وره نه وانوري که هر څو ئې لکه سپي رتې رتې
 چه نري نري سپيسي غرم د شعر په بياض باندي ئې ردم اتې اتې
 دواړه شونډي مي غسل دي اي خوشحاله
 په څه دود ئې په حرص څتې څتې

په خاطر باندي مي نه وي پروتي لري^۱ څو خاطر مي لتوي^۲ هونبره مي کرې^۳
 په بل رنگ مي به زرگي باندي سور نشي رقيبان شول د نوکونو تر منځ شپري
 و هر چا وته چه وگورم فرياد کا يو زه نه يم د جهان دئ سېنې خوري
 دا دوه توگه و هونبيار وته يو راز دئ د نامرد سري برېتونه برېت د مري
 په جهان به هيڅوک نه وي چه آزاد وي ځني عشق اندوه بنده کره ځني لوړي
 چه احمق سره ياري کرې خبردار شه يوه ورغ به په تا وکا کار د يري
 چه بې علمه تصوف وايي باور کره دا مي واره بوس دانې سره اغري
 هيڅ مذکور ور سره نه بويه نه بڼه دي په نادان دي د دانش خبري زوري
 چه دي لاس په گير نه رسي خوشحاله
 و مزريو وته څه لاسونه مري

په څه شان ئې دواړه زلفي کچ په کچ کرې يکباره ئې د عالم مېنې په چچ کرې
 توري زلفي ئې زنجير مخ ئې کعبه دئ دا زنجير په لاسو کښېوزي
 که يو دم دئ دا زنجير په لاسو کښېوزي همېشه به د خپل زره په حال فرج کرې
 بيا هاله د يگانگي له حاله لاف کره که د غير اندېښنې له زره خرج کرې
 زه تر نام و ننگ تېر شوم ستا د پاره ته به څو ځما د کار دپاره بچ کرې
 قند و گل چه يادوم مقصود مي دا دئ څو بوسي که له ښکښا سره مزج کرې
 ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر مور کر
 چه دا هسي د غمزې په تبغ حرج کرې

په ځوانانو پوري پيچمي^۶ کا ولاړې ته په شپينه پيره خوله ور ځني غواړې
 د ځوانی هوس مکوه چه زور شوې اوس له تا نه ځوانی چاري ولاړې

^۱ په خاطر باندي مي پروتي ندي لري.

^۲ پتوي.

^۳ ئې کرې.

^۴ پښتو کورونه ئې ور غلبيل کره. دا د پښتو محاوره ده.

^۵ يعني بنڼه او گوانبل.

^۶ يعني ريشخند.

تبر ساعت به دَ عمر بیا رانشی و رَح و شپه که په زار زار ورپسې ژارې
 که ئې بیا له مځکې اَخلي سود ئې کوم دئ چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لارې
 د خوشحال ويل په زره دَ ارويدو دئ
 چا ته نه کاندې.....

په هره زمانه تر ليلا کښلې پيدا کېږي
 په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ
 چه څوک په مهر مينه سره خپل پيوند محکم کا
 يا حسن دئ يا عشق دئ دَ دنيا پدا بازار کښ
 خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصيحت کړې
 په سر تړلي ندئ نه اندوه دَ دوړخ کاندې
 به رب د ما سوگند دې واره گل په ما اغزي شي
 خپل زره مي لوي مفتي دئ روايت ورځني غوارم
 ياري چه تازه وکړې صبر فهم پکښي بويه
 انبار انبار پراته دئ عاشقانو ته غمونه
 که ناز کا که خيالونه واره وړه دَ دلبرانو
 خوشحال چه مين شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځاي نېولې ستا تر څنگ دئ
 زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوړه ژارم
 بناپيريې دَ په هورته هورته گزري
 لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله
 په زره مهر محبت په خوله ښکځل کا
 لکه سپی دَ خپل څښتن جوړ و جفا وړي
 په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
 خدای دي بل دَ جا خطا نکا گړنگ دئ

په زره سخت بې مهړه يار يې
 که هر څو په کوکو ژارم
 تا ويشتلي يم فرياد کړم
 زه مرهم کړم له تا طمعه
 زه به تل ژارم و تا ته
 زره دَ وسپاري و غم ته
 څوک به څه وائي و ما ته
 چه پخپله عاشق وژنې
 کوم گناه دي عاشق کړې
 کله درد کله دوا شي
 جفا کار و دل آزار يې
 ته لا خوښ ځما په کار يې
 که خبر په خپل گزار يې
 ته مي مالگه دَ پرهار ئې
 که ته خوښ ځما په زار يې
 دَ هغو چه ته دلدار يې
 ته يو څرنگه نگار يې
 هم ئې وير کړې په چيغار يې
 چه ئې خيره په ناتار يې
 کله خار کله گلزار يې

په خوشحال د غم نازل کړ
چه اغیار سره کنار یې

په کاته کاته مي سترگي په خاته شي	چه خبر د د راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مرور شوې	دا حما ياري د هم گندي په زړه شي
گوره تا را باندي کومي کوډي وکړې	که په پښو در ځني درومم زړه مي نه شي
چه ديدن د مين وکرمه تازه شم	لکه کښت چه په باران سره اوبه شي
د ښه يار بېلتون د ستوني پرېکول دي	په يرغ به ستوني چيري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت يم درېغه درېغه	که د زني سبب ئې بيا د ما په خوله شي
د خپل يار د جدایی هسي کار دئ	لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بيا را سره وکړه	چه په غېږ کښ مي بيا تللي يار اوده شي

د خوشحال سلام په وارو ښو يارانو

گوندي بيا مي په ليدو و سره زړه ښه شي

په ښه مخ به څو تابان يې	ښه تر مياشتي د آسمان يې
که پروڼ وې زړه او سترگي	راشه نن ځان د جهان يې
لکه سيوره په پښو پروت يم	زړه هورې چه ته روان يې
خدای په ښه جمال يوسف کړې	په گروړونو هم ارزان يې
که د دوه کونه قيمت شي	په دوه کونه رایکان يې
دواړه شونډي دي ياقوت دي	مرغلری په دندان يې
په رشتيا ويل بد مه وره	
خوشحال ستا دې ته د ځان يې	

په وار وار د د خندا منت را باندي	چه له ورايه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاني سخت دې پر مين شوم	لاس د نشي د سړي تر کاني لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هداد شم	توري زلفي ئې درې دي اوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه	اوس خو به شهيدې ده ستا دوراندي
رنگ و بوي د د خپل ځان هسي پيدا کا	که په رنگ د ياسمين دې گل د سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم	په ما واره چاري زړه دي چه ئې کاندي

اوس خوشحال خټک خپل يار په غېږ کښ ونيو

رفيبان د سترگي اروې نغلاندي

پښتانه که آدم زاد دي	په خويونو کښ هناد دي
نه حکمت لري نه عقل	خوښ هر گوره په فساد دي
نه د پلار په ويل کار کا	نه په نغته د استاد دي
چه په ديو گڼ يو ښه وي	د هغه د سر جلا د دي

یو د بل په کمي ناست دي حکه تل په بلا یاد دي
 اول زه دا نور له پسه خو شته واره د هیداد دي
 په نفاق ئې واره ورک کړل که شجاع د که جواد دي
 نه ئې قدر شته نه پدل ډېر تر مور او تر جراد دي

دا لا شکر کره خوشحاله

چه بنده نه دي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد حَم دئ بود که روی بینم که کعبه ما دئ
 من این جمال ترا خود مثال کي یابم که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
 منم که غیر ترا در جهان نمی بینم خلاف نیست خبردار حق تعالی دئ
 نمی شوم متحمل بروز وعده وصل بیا بیا که دلم خوار زار بی تا دئ
 جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من^۱ چناچه تشنه و اوبو ته نا شکيبا دئ

گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال

چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نيکي به له بدانو نه خلاص نشې بويه دا چه لکه دوي وي هسي ته شې
 د غنمو په لذت به نه پوهېږي د هر چا چه زیست روزگار وي په اوربشې
 د غلیم سترگي به ټاگنی خسري که په زره کنښ ورته کسی د لېمه شې
 د بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
 په پاکی کنښ به د گوی کا میتاخي په صفت کنښ که بد ذات سر اوبه شې
 دروغجن به د بیا ليري کا د زره نه که هر خو ئې په رشتیا پوري په زره شې
 د بد گویو له ویلو خلاصي نشي په پاكي که تر فرښتو نه ورته بڼه شې

آفتونه په گډون کنښ دي خوشحاله

بڼه خو دا چه که دا یم غرخه د غره شې

په ښایست کنښ دي څوک نشته د سپالی که د څه خو مهر هم وي ننیالی
 ورځ په ورځ دي د خوبی گل غوږېږي ته لا اوس دا نوي بوټي په زالی
 په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وي ته گلرنگه څه محتاجه د پسالې^۲
 ستا د مخ سپاهیان همه توري پرې باسي ولي دوه سترگي د لا دي جنگیالی
 زه چه ستا د ور په تورو خاورو پروت یم راته خس دي د بخملو نهالی
 د پایلو په آواز سره د وېښ شی چه پرې درومي تصویرونه د قالی
 ته خو اوس د زهد لاف کوې زاهده که ئې وویښې زره ټینگ کې مرد هالی^۳
 زه به نیت درباندي وهارم باور کره که د ځای دي د هاتی په انبالی

^۱ به آرزویتو چونم.

^۲ پساله یې.

^۳ هاله یې.

خداي د امن د خوشحال د سترگو وکره
په خدا خدا چه جې په خوشحالی

په دانا مي د ناپوه دیدن الم دئ د ناپوهو د صحبت نتیجه غم دئ
چه دانا مي د نادان سره گپون کا دا ئې واره پخپل خان باندي ستم دئ
بد سرې که په ظاهر سرې لیده شي په باطن کښ نور څه ندئ مار لرم دئ
د بدانو په صحبت کښی دین دینا جې شک پدا خبره مه وکره قسم دئ
د ناپوه سره په جشن حاضر مشې د دانا سره قبول کره که ماتم دئ
که بې عقل تر یوسف بنایسته روغ وي
د خوشحال خټک په پوهه یو صنم دئ

پدا قول د درست خلقو اتفاق دئ گله ستا خو څو ورځې طمطراق دئ
که د رنگ خوبې ئې ستا بې بود ئې نشته په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي یار د غوري خدای را گر په غیر کښ چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تېري و اوبو ته په تلوار دئ خسته هسي دا خپل یار د مخ مشتاق دئ
سلامت د ارزاني وي په شیخانو ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه یو ور په سرې وترې بل وا کا رزق به هر چا ته رسپړي خدای رزاق دئ
که ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه د خپل یار سره میثاق دئ

په ورو ورو څه خو خیر شوم ستا له مینې لکه اور لیدلي نه لوگي ئې ویني
پردېسي حیران برېشان له خلقه تشي دا پتا پسې جوگي شوم که مي وینې
چه په تا پسې ژرا کوم د اوبنیو عاقبت به دا ژرا وکرم په ویني
چه هغه ساعت په یاد کرم لولپه شم چه به تا راته خبري کړې شیریني
څوک به تا غندي پیدا په جهان نه وئ هوسی سترگي، عنبر موئی، مخ نسريني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښل کړې دواړه ستا میگوني شوندي شکړيني
که خمتا واغوندي لا ښه شې تر نورو که څو رنگي جامې واغوندي ورېښمینی
ته می پاس د زره په سر باندي میشته یې نوري واره یو سر بل سر دلنشیني
ستا په خوي پوري حیران یم خوي د څه دئ په ثنا را سره جنگ کړې نازنیني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه و لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه و
عشق تنها څه په لیده د سترگو ندئ نه فرهاد هسي مین و په شیریني
د خوشحال د زره د خوني لکه څراغ ئې لا د خولو په صفت هم کاینې خوریني
لا به کله را ښکاره شې مه جیني!

په دریاب کښ چه جهاز بیایي نا خدای دئ چه ساتي ئې دو بوي ئې هغه خدای دئ
بادشاهي ئې په نصیب او په قسمت وئ چه سایه د چا په سر کاندې همای دئ
څوک چه طمع له چا کا په حقیقت کښ که بادشاه د درست جهان شي لا گدای دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوتیه تأمل د هر سري گره کشای دئ

يا د بنو زويو سندرې وې د زرو^۱ يا د توري په ميدان کښ هوي و های دئ
 د هغه د غلطي اندوه نه وئ چه رفيق ئې په سفر کښ رهنماي دئ
 وچ ککر ټټر داغداغ په منخ کښ هيخ نه چه نارې د جداييه وهي ناي دئ
 خوي خصلت وته ئې هم نظر د کرو دئ که جمال ئې په خو رنگه دلرباي دئ
 په هزار ژبه ئې ستايه بلبله گل پخپله د خپل حسن خودستاي دئ
 که باغونه که راغونه که خه نور خه

چه د زره پکښي خوشحال شو هغه خاي دئ

په هر خاي چه قدمونه په خرام ږدي سل منته پدا مکه په هر گام ږدي
 زه به چپري آزادي ور خني مومم چه دلبره راته تل د زلفو دام ږدي
 که تر نوم او تر ننگ ټبر شوم غم ئې نشته عاشق هر کله قدم په ننگ و نام ږدي
 نه بهار شته نه ساقی شته، نه مينا شته اوس به خوک حما په لاس د ميو جام ږدي
 خوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم د نيکي نام چه خوک په ما بد نام ږدي
 په صحيح سالک هغه دئ پدا لار کښ چه قدم د ترقی په مقام ږدي
 زه د کښليو په پښو سر ږدم که نور خلق خپل سرونه د پيرانو په اقدام ږدي
 ستا د خيال فکر نه درومي له دله په زرگوټي مي داغونه صبخ و شام ږدي

راشه گوره د خوشحال د خاطر ويني

په بياض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وگري په ناحق په ما منت ندئ د جا وري
 زه له خايه دماغي په جهان راغلم ما دا هسي دماغ اوس ندئ را وري
 که درست باغ د ميو پک و ما ته کښيږدي تر همت پوري مي خه دئ يو خسري
 په يوه بېلک^۲ ئې نن تر هر چا به کرم بل ئې هم دئ په سبا راته نومري
 هغه کوم سبق د ناز او د نياز دئ چه و ما ئې په ايخي^۳ ندئ را کري
 په خوږه خدا د خضر عمر را کا په ماني سره مي بيا کا لکه مري
 يو خه بند مي د غماز په غاره پرېووت لا تر اوسه گرزوم د غاري پري
 له اصلي فولاده هاله تبغ رغېري په وار وار چه خني لار شي اوسپن خري
 د جهان په وارو ونو نظر وکړه هره ونه خپل خپل خوند لري خپل زري
 زه د يار غمونو درست په زره رنخور کرم لا مي نه دئ د زره حال و چا ته سپري
 د تازيانو په ميدان باندي غوټې دئ کوټه هم ورپسي زغلي لبغري
 چه و چا وته شمار يا ئې بيان کرم هونيره غريو مي له فراقه ندئ نغري

هغه مخ ئې پخپل کور په پالنگ بيا موند

چه خوشحال و په طلب ور پسي ستري

^۱ يا د بنکو ئې سندرې. يا د بنوزوبو سندرې د زووو دي.

^۲ محشی ورته غشی ليکلی دي.

^۳ ايخي.

په سينه كښې مي اوده مينه پهر جا كې^۱ حَمَا ستا محبت گوره كيښي لا كې
 د رقيب وينا ئې ياده شوه كه څه شوه سپينه خوله ئې په خدا راوړه پهر باكې
 په بازي بازي وژلي كټل نشي حَكه ما په مسخرو وژنې بيجا كې
 زه خوشحال چه لا له ورايه ور ښكاره شوم
 په خدا خدا ئې وې چه او ميرا بيرا كې

په دا كلي كښې ډېر كښلي چون چون خلق دي وكنبلي
 ما په دواړو كښې يو يار كړ نور مي شمار كړل لكه كښلي
 هغه هم هسي بد خوي دئ چه په زور را سره نښلي
 كه د ده له چارو وایم را ئې هېڅ ندي برېښلي
 ولي څه كرم پرې مين شوم چه څه كا واړه بخښلي
 خو مين په هيچا مشې په بلا دي مين لښلي
 گاه كباب په جدائي كښې گاه په وصل زړه وكنبلي
 عاشقان دي سينه سوي له اندوه سره اخښلي
 په خمار هغه پوهېږي چه شراب ئې دي نوښلي
 په دنيا كښې به هر چا وئ په ارمان لاسونه مښلي
 چه و ما وته ئې فاش كړل څه رازونه دي پوښلي
 د خوشحال غندي په عشق كښې
 نشته نور په رنگ خښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناكس دي كوټه سپي د قصابانو د جوس دي^۲
 بادشاهي ئې د مغل په زرو بايله د مغل د منصيونو په هوس دي
 اوښ له باره پخپل كور كښې ورغلي په اولجه د اوښ د غاري د جرس دي
 د نفرين لايق په نام سره بنی دئ له اوله كه دا نور ورپسي پس دي
 بې ننگان د بې ننگي كار و بار كا ننگيالي د ننگ پكار كښې هر نفس دي
 سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
 تر دا منخ همه ميشته واړه عبس دي

په هر كسب كښې چه يې حبيب الله بې كه له خدايه له رسوله نه آگاه بې
 په محشر به له تا عدل ايمان غواړي كه په تخت د پاسه ناست د ملك بادشاه يې
 نفسه تا دا هسي زه مذبذ بين كرم هم توبه هم گناهونه څه گمراه يې
 نور څوك څه لره بد خواه گڼې ناپوهه چه پخپله د خپل خوي، د ځان بدخواه يې
 زمانه به د بد رنگ كا غره شمه كه هر څو پخپل جمال كښلي تر ماه ئې
 په خاته كښې ئې هيچېرې ثقل نشته تل چه پورته كښته كېږي يوه ساه يې
 كه پخپل گمان كښې ځان و تا ته كوه دئ و قضا و ته پمئل لكه كاه يې

^۱ د دې بدلي د پای كلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکښی مراعات شوی دی.

^۲ محشی ورته کښلی دی: غولی او انگې.

د خوشحال وپسا په سخت ساعت په تا ده
اي چه ته د درمانده وو پشت پناه يې

په دا څه که د بنگين راته پنگ پنگ دئ	زه هم بڼه يم د ما هم برغو تر څنگ دئ
عقل زور د غوريه خپل تر بنگين زيات دئ	غوريه خپل را سره هم ولاړ په ننگ دئ
د بنگين نه هونبره زور وينم نه توره	دا په کوم توکي له ما سره په جنگ دئ
غوريه خپل که په ناکام ورسره زيست کا	په رضا ورته بنگين نيولى تنگ دئ
غوريه خپل او بنگين دواړه مغلي دي	همپشه ورته مغل وهلي لنگ دئ
که زه گورې ^۲ درد اشام ورسره شمار يم	خوار هغه چه ئې لما سره آهنگ دئ
هر ملخي د سر بازیه هنر څه زده	چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنگ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي	چا چه ما سره وهلي سر په سنگ دئ
د کينډيو ^۳ په ځگو کښ ئې گولى دئ	که ليدلې چا د ما د ښکار تفنگ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه	چه د چا تر غوړ د ما د توري شرنگ دئ
که پدا درومي گورې هغه زه يم	چه مي داغ په خاطر يښي د اورنگ دئ
درست جهان مي و مغل وته خيبر کر	ځاي په ځاي ئې پښتانه وته قلنگ دئ
ځني څه لوئي دعوي لرم په زره کښ	ولي څه کرم چه پښتون واره بې ننگ دئ
خو طالع را سره هسي مدد نکا	گڼه تېر مي تر فريدونه فرهنگ دئ ^۴

د خوشحال د زره د حال ننداره وکړه
که په تخت د پاسه کښېني هم ملنگ دئ

تا په دوو سترگو مکحولي	چه ئې واروې ملولي
په حيرانو عاشقانو	سل بلاوي کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته	خلقې د کړې مقتولي
راز مي هيا ښکاره نکړ	ځما اوښى دى پدولي
نه په سر يم نه په مال يم	نه په ملک يم نه په پولې
پوه په نام و په ننگ نه يم	په فروغي په اصولي
چه د عشق الا بلا دي	همگي مي دي قبولي
لاف مي ستا د پالنگ وکړ	که رسپرم تر مقبولي
هيڅوک نشته چه پرې پوه شي	ښې خبري دي معقولي
چارى واره په قسمت شي	نه په ځلي نه په ځولي

بخت په کور ورکړه خوشحاله^۵
تار په تار زلفي مختولي

^۱ د دې کلمې معنی حل غواری.

^۲ که زه گورې درد اشامو سره مل يم.

^۳ دا کلمه حل غواری.

^۴ گڼه تېر می تر شېر شاه بادشاه فرهنگ دی.

^۵ بخت به کور درکړی.

ته په څو د دنیا مینې مبدل کړې
هره ورغ د دې فاني دنیا دپاره
که دې خپله مدعا پکښې درستېږي
که کافر درته د سود خبرې وکا
که دې سل چاري د زړه واره پوره شي
چه د عمر بقا نشته واره هيڅ دئ
چه په دواړو سترگو روند په غوږو کون شوي
په پنځه کښ دي د ځان رستگاري ده
که څلور دئ که پنځه که شپږ اوه دئ
ښې خوږې چاريي د دين درته ترخې شوي
عاقبت به دئ د گور په خاورو خوب وي
ستا پخوا هم د دنیا طالبان نور و
بهشت ځاي د پرهېزگارو دئ خوشحاله
ته بهشت وته هوس په کوم عمل کړي؟

ته چه سترگي توروې خود به پوهېږي
سر تر پایه جامې واغوندي کلگوني
تور سنبل د باد و مخ و ته ولاړي
په ورغ سل ځله آشتي کړې هم جنگونه
هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه
خپله څه د درست جهان فتنې نازونه
مگر لږ دي د خوشحال د زړه غمونه
باندي نور تندوروې خود به پوهېږي

توري سترگي ستا دي اي زيبا نگاري مستي
تا چه بوسه را کړه زه پرې بي حسابه مست شوم
ما چه ستا دا ښه کښلي بارخو په سترگو څېر کړه
خوله به د اخلي چه پر ستا د خاطر مينه
هر چه ستا له ظلمه و نور چا و ته فرياد کا
خوب کاندي بي غمه يا ئې چېرې قرارې شي؟
چارې په ما وکړې وائي چاري ځما ندي
تا ووي خوشحال ته نوري لا تر ما زيبا شته
څوک تر تا زيبا دي اي زيبا نگاري مستي

ته چه هسي حکم ناز کرې په وگري
 د درياب سره درياب وي يو څو وخته
 چه ئې څو په پورته لوري لوري وړي
 لکه ته يې بېهوده ياوه باد وري
 طمطراق د جهان کل واره عبث دئ
 دا چه تا وته ژوندی دئ ژوندي ندئ
 چه خوږې مېوې لري خوشبوي گلونه
 په آواز سره سړی بنديخانه دئ
 جنتي دوږخي پټ ندئ بڼکاره دئ

زلزله په جهان گډه شوه خوشحاله
 د اسمان له شدتونو کندي رغري

ته چه خيال په زر زري جامو کرې غچي
 که بادشاه د مملکت شي په تخت کښېني
 ځان چه کم گني تر بله هغه لوي شي
 ځما ستا په خوله به مرگ کا توري خاوري
 وداني د درست جهان په محبت شي

زه خوشحال که خپل مين په ژرا مومم
 په ژرا به پسې نه کرم سترگي وچي

ته هغه لیلی يې چه د تل په بخره ناز دئ
 ما وې خو يو زه يم نن شهره په عاشقي کښ
 زه تر عشق څارېرم تر هغو چه عاشقان دئ
 رایشی له کومه ځاي په څو وکا په زره کښ
 هې د خدای دپاره تفحص را پسي مکره
 توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره
 سکني د زره ولي چه په شونډو کښ موسپری

هر څوک يو يو بت لري خپل بت وته سجود کا
 بت د خوشحال ته يې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه د ژمي په هي هي پما تېرېږي
 دا سحر دئ که مينه که څه لا بله بلا ده
 خپل زره وته نظر کرم پدا هونبره محبت کښ
 يوسف د زمانې دئ درست جهان په روشنډلي
 دنيا لکه حلوا ده، ښه شيرينه مزه ناکه
 چه ته د ما طبیب ئې رنځ به لا ځما زياتېږي
 که هر څو ئې له دل هېروم نه را هېرېږي
 يو هسي مستسقي شو چه په بحر نه اوېږي
 دا يو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
 حريص ئې لکه مچ دئ باندي غورزي نه مړېږي

۱ په دې بيت کښ د غچ او ټچ معني جوته نسوه، سيد راحت ليکلي چه غچي يو تکيه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) و،
 دا بيت حل طلب دي.

۲ نه سرېږي.

چه ننگ کا ننگیالی دئی ورته یینی دی وه کاره یا کام د ننگ حاصل کا یا د دوی مینه سپرپرې
 که منبک^۱ و که گوهر و همگی ولاړل خوشحاله
 و خان وته وگوره چه اوس خه عمر تېرپرې

توري سترکي ستا دئی بیا په تورو رنجو کرې دوه توري بلا دئی پرې می وژنې بابا مرې
 وخاندې و ما ته شونډي بوخي په ناخوال کرې دا فتنې بښوې د بیا له کومه دي راوړې
 زر د که په ور مری په هیجا د زره سوي نشي زره لرې د کاني بیا خپل خان بولې بڼه زرې
 هیخ در نه پوهیږم که رشتیا وایې که پېڅمي ما وته د خوله ده په خدا خدا نومرې
 پتي پروتي بڼې دي خه به دم وهم و چا ته ما خه هونبره ندئی ستا فتنې ناسازي ورې
 ما وې چه خما ده موزي یووره سیه چشمه خه شو کوته نېسي د پرې هوسیه سترې
 ته پدا خیالونو په بښوو غمزو موجونه سیند د اباسیند سوې چه خو څو بېرې نغرې
 خه لره خوشحاله تا د زره کیسې بڼکاره کرې؟
 ستا د ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپرې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئی خدای پخپله د رشتینو سره مل دئی
 په معنی قلبه روپي زه مخ ئې تور شه هر سړی چه په یاری کنې په زره غل دئی
 د بد بویو بد بوئي به پته نشي که په سل پردو ئې ونغارې بصل دئی
 که د زره سترگی د شته ننداره وکره د جهان په وارو چارو کنې خلل دئی
 ابا سیند وته نظر کره ودرېره ستا د عمر د اوبو غندي چل چل دئی
 که د خولې ویل د بڼه دئی پدا خه شي چه بڼکاره د و عالم وته عمل دئی
 نه به زور پرېردي نه خان نه نن زوولي چه ناخاپه ناتارونه کا اجل دئی
 بد کردار به نیک کردار نشي خوشحاله
 د شیطان لښکرو لاندې کر قبل دئی

تا یاری له ما نه پرې کره که پښیمان ئې بیا را درومه هغه زره یې هغه خان یې
 همپشه د ما د باغ زرغون طوطا وې اوس خبر نه یم طوطا د کوم بوستان یې
 زاره هم کله خوانان وه وار ئې تېر شو په زرو پوري خدا مکره که خوان یې
 یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئی راته ووايه د کوم یوه جهان یې
 که طامع په سریر پاس کښېني گدای دئی که واز وته د شا کرله سلطان یې
 په بل خای می پېرځو نه یې د یار غمه ته د ما د زره د مات کودی^۲ ریحان یې
 غم الم به د و نه رسيي و زره ته که د خپلي ژبي هر کله پاسبان یې
 ته جوهر د لویی نه لرې خوشحاله
 د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

^۱ محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشک وا گوهره تور وېښته او غابڼونه دی.

^۲ محشی حصار ورته کښلی دی.

^۳ دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

تا چه دانا سازي چاري دي را کري
 چه مي هسي شان په خوارو سترگو گوري
 ته پدا حسن د گل غندي پيدا يې
 راته وايې صبوري در خخه خه شوه
 بيا په کوم توکي دا هسي بې قولې کري
 د تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي
 د خوښي مفرح را عنایت کړه
 گوره کوم به د په بخت په طالع مومي
 په پله پله در پسي خم د پرينو نه يې
 چه مين شوې درست د يار په رضا درومه
 اوس که خپله رضا کري خوشحاله پري^۱

تر دا دوو سترگو مي اوښي بهېدلې
 ستا د وصل اش رمق دى راته پاتو
 ستا په غم کښي مي د زړه ننداره وکړه
 دا هم بخت چه په بالښت د خسته راغلي
 زه نه گرم نه ملامت نه مي څوک يار کړ
 ځاي په ځاي درته بللو مېشته وکړه
 اوس د يار په غيږ کښي ونيوه هوس کړه
 ځکه تل د باد له لاسه خوري څپري
 اوس ئې جور و جفا وړه دا دى سزا ده
 د رقيب گونه چه نده شوه لېده دى
 په زړه ياد لره دا اور چه دى را بل کړ
 بې د يار له ميني واره لکه باد دى
 چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر^۲
 که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو د په غوړو دى خولې بښي
 دا حما د پرېشانيه نه څه وائې
 په څو تار په تار پرېشاني سره نښي^۳
 که ئې لا نوري اوږدې دي درته بلښي

^۱ بلی.

^۲ د دې کلمې معنی حل غواری.

^۳ مخفف دی د پريي یعنی ملامت هستی.

^۴ پخسېدل.

^۵ لکه عمر له خوشحاله.

^۶ تشی.

ندارچي چه ورته گوري کت کوت کپړي د مخ نخښي د بلا دي کونښي گونښي
 تر لپانو د خجل احيات دي په باڼه په سترگو سهم و تېر کښي
 چه مين شي قبلوي مکر دروهونه په ياري مي قبول کړي که بنگښي^۱
 زه خوشحال د د بدی نېکي گواهي لم
 د بنايست مخي د نشته په خوي وشي^۲

ته چه دا دماغ لرې څوک به څه فراغ لرې
 توره شپه د د دواړه زلفي پکښي مخ څراغ لرې
 دا د خال د ورځيو ندی دا د زړونو داغ لرې
 واړه باغ دی په گلونو يو څه کښلي باغ لرې
 که ساعت دی ساعت دا دی چه په لاس اياغ لرې
 چه طوطی د دی په لاس کښ څه نظر په زاغ لرې
 بيا و کوم لوري ته ورک شو
 د خوشحال سراغ لرې

ته چه دا بڼکلې چهره لرې نگاري
 چه د لاري د دیدن راباندي بند کړې
 چه گهي گهي د ووينم له ورايه
 هره ورځ تازه ماڼي تازه جنگونه
 که د غاښ و شونډي گورم د مرجان دي
 دريغه نور نور سحرگر په ملک پيدا شوي
 خو په ما باندي چه راشي ځان نادان کا
 په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
 ته له کومه ساز وې ورته ريباري

ته چه سر تر دېوال هسک کړې سړی گوري
 که د زړه د غين په عشق نه وي بايللي
 پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته
 يا ئې نيت د کاسيری يا د مېړه وي
 په هغې باندي گواهي د بدی وله
 د مېړه په پېره نه خاندي نور څه کا
 د خوشحال ويل به بي مضمونه نه وي

^۱ تير کښ يې.

^۲ بنگښ يې.

^۳ وش ئې.

^۴ فاحشگي يا فحبه والی.

^۵ آسان، آزاد، بي باک.

چېري نه چه ئې مذاقو سره شموري

تر مکې تر مدينې ولاړې حاجي
صفائي د زره په کار ده نه د بېري
صوفي لافي د سلوک کا هم دا لافي
په ملا توره تياره شوه چه حق پوش شو
علم څه دئ په معني کنښ گيښه دئ
دا تاراج لکه شيخان کاندي په مکر
دا ئې سحر د بابل د محکي راوړ
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کنښ
نه جيحون دئ نه سيحون دئ لا افزون دئ
که صاحب په لاري پلي نفر سپور ځي
له اوله تر آخره په جهان کنښ

زه خوشحال ځيک په حب د اهل بيتو

خارجي او رافضي کرم اخراجي

تور وريل به ئې و چا و ته غوربېري
د شونډانو له بوسې به ئې بس نکرم
نور به کومه ارزوي لري په زره کنښ
عاشقان تر تورو خاورو لاندي نه مري
بيا به توري بلا لا توري بلا کا
د بنو ناوک ئې نه دري تر زغرو
د فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ
د جهان عمارتونو ته نظر کړه:
ما وي نن د زماني ژبه ورزه يم

د دې باغ گلونه لږ ندئ خوشحاله

تازه تر تر تازه ترو نور غوربېري

تازي سپي چه په نمری مومې وپريا دئ
په کوته باندي دا دواړه حبطله دئ
که ئې ته په منت مومې دا يې مخله
بخت چه کوږ شي يوه تن ندئ راوړي
د اسمان پېرې دائم نه وئ يکساني
يوه ورغ به ئې دا رنگ زيبائی نه وی

د هر چا ياران دا هسي بې وفا دئ

که خو يار د خوشحال هسي بې وفا دئ

ته د تل اوسې پدا شهر ياری کښي
غم د يار د جفا هيڅ را سره نشته
هغه يار دي خداي له هره رنځه ژغوري
په زاري زاري به ما په ځان مين کړ
لکه باز د زره په وينو اموخته شو
د رېبار منت ئې ډېر را باندي بار دئ
خداي په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ
که زه عمر تېروم پدا خواري کښي
خداي دي ما بي پته نکا په ياري کښي
زه که پروت يم هميشه په بيماري کښي
که ئې مينه زياتېدلای په زاری کښي
بل به نه وي هسي ترک په خونخواري کښي
چه مي يار مونده د ده په رېباري کښي
که وېښته چوي په ډېره هوبښاري کښي
نا قرار د خوشحال زره هميشه ښه دئ
يو زمان د نه وي بند په قراري کښي

جهان شرم نام و ننگ دئ
چه وفا ور څخه نشته
چه ئې عشق تر سره کړي
د بنايست کمی ئې نشته
ترينکنځلو ئې څارېږم
په ښاغليو جهان آرت
ښه چه راغلي په غير کښ
که دا نه وي جهان رنگ دئ
گل به څه کړې چه خوشرنگ دئ
نور څوک نشته خو پتنگ دئ
ولي يار می په زره سنگ دئ
بيا ئې چا سره دا جنگ دی
په غوليو باندي تنگ دئ
بيا مي لېري د زره زنگ دئ
چه خوشحال باندي ناستې کا
دا پوزي ندئ اورنگ دئ

چه پخپل عيب بينا شي
ناداني ئې پټه نده
د بلا اندوه به نه کا
په دنيا به دين حاصل کا
په جهان باور پيدا کا
چه غني په قناعت شو
سری هاله درست دانا شي
چه له ځانه ئې ثنا شي
چه له خداي سره آشنا شي
چه خبر په لن ثنا شي
چه رشتينې ئې وينا شي
له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندون به خپل کا
چه خوشحال غندي فنا شي

چه توفيق ورکوي رب العالمين دئ
په هر لور چه غورزوي سری هوا ده
څوک چه خوښ نه وي له ځانه هيڅوک نشته
په بهبود د خپلي چاري هر څوک مت کا
د دستار د سيوري رنگ واره يکرنگ دئ
حبشي که په ځان نوم د کافور کښېږدي
له آزاده په ستنه اوسه درست دين دئ
د هوا فرس و هر لوري ته زين دئ
هر سری خپسر دانا گټي يقين دئ
پخپل زره کښ هر تنگ خرڅ بالا نشين دئ
که دستار په سر يا سوريا تور و سپين دئ
سر تر پايه و هر چا وټه مبین دئ
ازمېښت د دهر و گوره خوشحاله
چه ملك د شياطين سره قرين دئ

چه خون په غاره کپړي له دې کاره څه خو غم دئ
 چه هونبره بڼه مخونه پدا خاورو کښ په گور دئ
 پيري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو
 که بڼه وایم و چا ته هم ئې بد نیسي په زره کښ
 نه بخت دي د مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم
 مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته
 پښتون په زرو نیسي په فریب په تېپالونو
 نه مچ یم نه کارگه یم چه په کرو مرو کرزم
 که ما غندي نور هم وئ پدا کار به ډېر خوشحال یم

ایمل خان دریا خان دواړه په بڼه رنگ تېر شول په ننگ کښ

د دواړو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې
 د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ
 چه شونډو ته د گورم تر یاقوتو لا تېرې کا
 که هو څو د لاله گلونه بڼه دي په چمن کښ
 که خوار دي هغه خوار دي چه محرم دي له دیدار دي
 که آه نالش مي وکر مسلمان نه یم کافر یم
 په حسن په بنایست کښ د څوک سیال په جهان نشته
 زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم

خوشحال وته د ووې چه بې ما به په څو پایې

په څو به ژوندی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازی کوې دا بڼه کرې
 د بل څراغ غندي په شپه د هجران راشه
 خوله ما نه نوره مکره د زره مینه
 د ما زره ورځني صبر و چه گنگ دئ
 په ژوندون له ما نه مه ځه د یار غمه!
 گوره بیا دي څه په زره کوم مي گناه دئ
 د غمزې توره دي ماته شه په ما کښ
 وایې ستا په عیادت د ما رضا ده

چه تر خولې د بېلتانه د ویل وپاسی

د خوشحال خټک روزگار په اور اوبه کرې

چه د پلار په نصیحت نکا ږغري
 د پرون ورځي به نن حلاوت نه وئ
 لکه مور د بابا زویه وو په نغته
 که له پلاره زویي مومي په رای درومي

د هغه زویه دانه شه په مري
 که ئې گورې ورځ په ورځ ده کهتري
 اوس په دا دور له چا طمعه لري
 گڼه نکا زیست روزگار د پسرې

نور ئې واره سربىتې برهم درهم شوې خو په خاى ده سربىته د نوکري
 دا هم هيخ حق د نمک ته نظر نکا په نايافت کښ بهانه غواړي نري
 اوس په سپينه پېره زر غواره خوشحاله
 که په زره لرې دعوي د سر دري

چه په خيال په زر زري جامو کښ درومي بکښي خرنکه هونبىار مرغونه بند دئ
 ستا د شونډو سره به ولي هسي نه وي زه به تا غلظه نکرم په ټولى کښ
 د مجنون مينه يواخي په ليلي ده ناز نخري ښېوي غمزې فتنې خيالونه
 د ښايست سره هزار کارونه نور دئ چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستايي
 و خوشحال ته چه د نورو نوم اخلي
 بې له تا به مينه ما ته شي په کومي؟

چه په سب د ابوبکر د عمر دئ د هغو په مرگ ثواب گټلي بويه
 رافضي خارجي دواړه باور وکړه تر مهدى پورى يوولس دى يا دوولس
 همه واره امامان وه د خپل دور له اوله تر آخره که گروهېري
 چه دوستي ئې د سيد نه وئ په زره کښ تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم
 په سرو زرو کښ کمي د قدر نشته که په خوله کلمه لولي هم کافر دئ
 چه بدگوي د ذي النورين د حيدر دئ تر سگانو تر کوسانو لا بتر دئ
 چه همه زويه نمسى د پيغمبر دئ همه واره د دنبا د دين سرور دئ
 د بي بي اولاد مي واره نور بصر دئ د هغو سريو تل خاوري په سر وئ
 لا رانجه مي د پله خاوري د بوذر (رض) دئ صحابي د پيغمبر واره سره زر دئ
 زه خوشحال خټک هغه سني مذهب يم
 چه ياران را باندي واره برابر دئ

چه په سپينه پيره کا خواني نکاري که په خوله د زاره يار تر سر جارېري
 نيك و بد پدا جهان کښ پيدا کېري خوښه خوان د خواني ښخي په غرض دئ
 پخپل خان باندي به و کا خني جاري په زره ندی خواني هيخ د زاره ياري
 نيك و بدې د زاره نه دئ وېزاري که بادشاه وي د زاره نه وي آزاري

^۱ د زره ويني پشومي.

^۲ د خلقو خونه.

^۳ بې له تا ئې مينه.

^۴ دې کلمې ته محشى د خربشوى ترجمه ليکلي ده.

^۵ د بتول اولاد دى واره تور بصر دى.

په کم ذات په اصیل هیڅ ندی راغلي بنځي واره د بڼه کار دي طلبگاري
 زور د ځواني بنځي نکا که ئې کاندې فکر بويه چه له بڼه ځايه دي باري
 له بڼه ځايه له بڼه کوره ستر پوښي په حيا په شرم ننگ وي خبرداري
 چه په پلار نيکه د ننگ و ناموس نه وي هغه بنځي قباحته ته دي تيارې

اوس پخپلو زړو خوښ اوسه خوشحاله

دا د دور ځواني مکره ناپکاري

چه خداي په بت مين کرم که دا عيب دي هم وي دي سجد که دوشن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 عالم وائي عاشق شوې زه سوگند خورمه چه کله درست خلق دروغجن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 که نور خلق خپل زيست کا زه سر تور مسله لنگه په ملک گزرم ديدن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 کافر يم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبي ستا نوم چه زکندن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 که ستا کوڅه جنت سره څوک سمه راته کښيږدي کوڅه به د وطن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 تحسين لره بل نه لرم چه هونيره ډبره مدح د خپل شعر سخن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 چه ځوان وم دا يم زور شوم په رشتيا رشتيا خبره عالم د ځان دښمن کرم که دا عيب دي هم وي دي
 شيخان او زاهدان واره پت پسې شا ويل کا په مخ ئې منبرهن کرم که دا عيب دي هم وي دي

که نور په صهبا مست دي زه خوشحال په خرابات کښ

مستي ئې په ديدن کرم که دا عيب دي هم وي دي

چه مي وليدي دا ستا سترگي خونخواري چه تر اوسه لا ژوندي يم شکر باري
 په ياري به د هښن وي چه غلط شي چه څلور پيسې لري د هغه ياري
 ما يوه د زړه په غوره ده نيولې که هر څو په جهان ډبري شي نگاري
 وي ئې څو لري گلې ځما زره کښ تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
 د مېږي چه وزر نه وي هونيره بڼه وي قباحته دي تجاوز له خپلي چاري
 اوس به ولي په غلا غلا د ميني کار کرم چه په حال مي خلقي شوې خبر داري
 په خاطر به د قراره قراري وي که دا خپلي سترگي ونيسي قراري
 بې اثره به دا اوښي پاته نشي چه مي ورغ او شپه په مخ ځي لاري لاري
 نه يواځي د لاله په زره کښ داغ دي په دا باغ کښ سيني ډبري دي داغداري

په خوشحال ئې عندليب غندي اور بل کر

چه پلو له مخه واخيست گل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندې بويه دا چه ويل نه کا لاندي باندي
 په رشتيا ويل د هسي باوري شي چه پيدا کا خپل عزت د ده د وړاندي
 که ئې دواړه پښې تباکي په خدمت شي د خدمت منت د نه کا په ده باندي
 حاسدان به ئې زوال د دولت غواري همپشه د لوگوي و ځان ته سپاندي

^۱ وايي څو لري.

^۲ ونکا.

^۳ يعني دودوي.

د غضب په وخت د ليري ځني گزري د خوښۍ په وخت د عيش وړ سره کاندې
 چه نادان ته نصيحت وايي خوشحاله
 دا د واره ناداني ده په ځان خاندې

چه نظر د په اغيار هورې دلې وئ
 ته چه هسي ښايسته يې گرم خو نه يم
 چپري نه چه څه د ورسې خاطر ته
 يو ځل بيا سر توره مسته را ښکاره شه
 ته به وايي د گلاب په گل شبنم دئ
 د رقيب له ويري بل لوري ته سترکي
 په عاشق باندې د پلار نصيحت اور دئ
 چه له سترگو مي غرپړي غنم رنگه
 د ناپوهي خوبا ټول مهر په يار شي
 زه خوشحال به د وانورم له ليدنه
 په دربار د که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش د زمانې
 زر پېرې لري د سترگو په ځنبل کښ
 په يوه زمان د شاه بيا د گدای کا
 په خزان کښ د بوستان په ونو راشه
 کله مځکه سپېره پاگ کله گلونه
 د سفله غندي ئې ورکړل را نيول دئ
 د حلوا سره ئې زهر هلاهل دئ
 پت اميد د پلار د زويه سره پرېکا
 شاه جهان بادشاه د چا په بند بندي دئ
 حقيقت ئې سر تر پايه را معلوم شو
 زر علتته زر فساده زر عيونه
 چه ئې شا کره د دنيا و آسايش ته
 چه دا هسي ئې گردې د زره پياد وئ
 لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورځي غوټه کړې خبري
 يا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق روڼد دي
 ستا تر شونډو تر غاښونو به ئې څار کړم
 دا څه جام د ميونه دي چه ئې ته څښې
 هغه کار لکه دوه تورو سترگو وکا
 بد خواهان به زره را يخ کا شپوه گري
 يا څوک نشته په ښايست تر تا نادري
 که ياقوت دي که سره لال که مرغلري
 دا مي ويني د عاشق دي چه ئې نغري
 هسي کار نشي په توره په لښکري

۱. ئې.

۲. په تورو په لښکر.

دوه قدمه بېلتون هم له ياره مرگ دې څوک په څو^۱ پايي ژوندي له ياره لري
 د بيو ناوک ئې بنوي درومي تر زرونو د ترکانو غشي بنوي درومي تر زغري
 دواړه شوندي يي د خوشحال خټک په خوله کره
 د طوطيانو وړ کوي خلق شکري

چه می زړه پسې مین مین شي صبر و هوښ پسې لین لین شي
 د هغو شونډو شربت به يا نصیب چه کله چین شي
 په پرهار مي ظلم کېږي چه توږي ځني وکین شي
 په خزان کښ نوري وني توان لري چه سیر سرین شي
 زه ئې ناسته په پالنگ يم
 که خوشحال له خوبه وین شي

چه ژوندي دي غم دئ نکاندي د لوږي شنه طوطي لره شکري نه دئ لږي
 په شکرو^۲ په نباتو ئې سود نشي چه په چا شوې ستا د خولې خېری زوږي
 په لحظه لحظه دي ووينم قهر قهر په ځايي خصلت دا هسي خوږې خوږي
 ستا په لېو^۳ به لېاب شم په دا خوښ يم که هر څو می د اوږه غندي اغږي
 دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره په هجران به ئې آخر لاسونه مږي
 عقل و هوښ ئې و سړي وته پيدا کر دا چيچل دارل د پړانگ دئ يا د یري
 دا بېرد که په ظاهر سړي لیده شي
 و خوشحال ته مچ مږي دئ ماسي سپري

چه ما کری په جهان کښ رڼا سترکي^۴ بي له تا مي خوږې نشوي په چا سترگي
 که ستا^۵ له مخه وگورم بل مخ ته په قطع دئ رندې شي ځما سترگي
 ښکاري چه غرڅه ولي ورته گوري ته يو سر بل سر مکره له ما سترگي
 هر گور^۶ مي له هيښته وار خطا شي چه واروې د ما ته شهلا سترگي
 خوشحال غريب په در درته ولاړ دئ
 ته هم کله و ما ته کره وا سترگي

^۱ به څو.

^۲ سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگي په معروفه يا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زېر و نو مور پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښو.

^۳ که زه ستا.

^۴ هر گوره له هيښته.

^۵ چه ته واروې.

چه مزري خپلي منگلي نه کا کنبلي هونبره نه وئ څرپي غونبي ورته تلي
 مرجونا^۱ د در مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندې د بحر خوني گلي
 عاشقان چه تر سر تېر شي هاله کُنبل کا د دلبرو پستي خولې لکه بخملي
 باز چه والوزي له خالي هاله گوري د کيکائو بنايسته سترگي کجلي
 چه د اور بڅري باد سره رفيق شي بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
 چه سيلاب د غره د سره نه روان شي بيا هاله بيا يې په مخ ډبري خځلي^۲
 په تحصيل پسې ئې ځکه^۳ کونښن بويه که قسمت به د چا زيات نشي په ځلي
 خپر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
 خوره خوره وه وه واره غصې خورولي^۴

چه و باز ئې ورکولې تېرې نوکي تر ټټو به ئې يستي د زرکي څوکي
 دا بانبې نظر د چټي په لکي د شهباز نظر د ميور په څونکي
 د کارگه توره مشوکه د گندگي ده قند لايق دئ د طوطي د سرې مشوکی
 د گلرنگو ناز په هر کله د ورو دئ بيهوده بې ځايه ناز کا رنگ املوکی
 يا به سر د خپل ورمپړ په وينو رنگ کړم يا به کُنبل کړم دغه ستا شونډی ملوکی
 آفرين د په دا تورو شهلا سترگو چه ئې کنبلي د کشمير کړلې ملوکی
 لا به کله هغه گل په چمن راشي د نرگس گلونه گوري سترگي بوکي
 د هجران له غمه هيڅ سرې خلاص ندئ څوک په ورو ورو ژړا ژاړي څوک په کوکي
 چه توبه د ملو کا، په وخت د گلو پرې بنايي که د هغو په پيره توکي
 يا د ښو زلميو ږغ دي په ميدان کنښ يا د ښو دلبرو ځي په جهان کوکي
 د زاره خوشحال ځوانی په بوسه نکا
 پښتني جونه بخيلي بد سلوکی

چه يوه مي ده نيولې په رشتيه مي ده نيولې
 لکه يو يو مرد ئې نيسي هم هغه مي ده نيولې
 څوک د هيڅ ملامت نکا عجب ښه مي ده نيولې
 اوس به نه درومي له ما نه چه له زره مي ده نيولې
 په هيڅ رنگ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نيولې
 گندي وي را باندي راشي سر پره مي ده نيولې

^۱ يعني غواص.

^۲ يعني خس او خاشاک.

^۳ ځله.

^۴ دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښن ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وه واره غصې خورولي).

^۵ د شتی په.

^۶ يعني طاوس.

که ئې نه وينم په سترگو بڼايسته مي ده نيولې
 گندي سَمه شي عالمه که کړه مي ده نيولې
 د خوړو هيله خوشحال کړم
 چه ترخه مي ده نيولې

چه يو گړي په جمع زړه بڼه مخ وته وگوري
 دا خوي حَمَا قديم دي چه ما اوس ندي راوري
 د خلقو تهمت يو سر د هجران غمونه بل سر
 دا اور چه په ما بل دي د خپل يار له جدایی
 آشنا ته وایه نشي نا آشنا به چه خپرېږي
 ناوک ئې د مژگانو د ابرو په کمان جوړ کړ
 بڼه باز د خوشحال خټک خاطر په لاسو کښپووت
 په قدر ئې خبر شه چېرې نه په لږ ئې پلوري

چه ئې هسي لایعقل ولاړم په شومي
 خدایه چه د يو باد وړي زرگي را کړ
 پدا هم لا رقیبان کا په ما رخه
 ما لا حرف نه و له ياره بدل کړي
 بيلتانه د ما په قصد چاره تېره کړه
 واره دوک مي د آشنا د بيلتانه دئ
 چه ئې بې له ده بل خيال نشته په زړه کښ
 د خوشحال دلبره کومه ده چه نومي؟

چي د عشق په گرانه لار کښ ډېر خطر دئ
 که سينه مي سره چاک کړې و به وينې
 ستا د مهر باران نه اوري چه شين شي
 ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره
 زه له عشقه خبر نه يم چه عشق چه دئ
 چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ
 صبر مه غواره له ما د عشق په کار کښ
 عاشقي لا زه ته نه وو چه پيدا وه
 خو حَمَا طالع بڼه ندئ يار جفا کا
 د عشق غم له خلقه پټ لره خوشحاله
 چه ئې پټ کړم چه جهان حني خبر دئ

^۱ څه.

^۲ مور.

^۲ یعنی زکام او یخ وهل.

چه پيدا شوه جدائي كشكه نه وى اشنايي
 د بلبلي بخره نول ده د گل بخره زببائي
 تا چه شان د ليلې واخيست كه مجنون شم را بنائي
 د ليلې دپاره سر شو خوار مجنون په گدايي
 چه عاشق شو قبلوى دې پېغور رونه رسوايي
 ستا په در دوهان وهلي درته ناست يم دوايي
 كه پل بل لورى ته واخلم ته مي بوله هر خائي
 چه به زه بې تا نه پاييم بې چيجي لوېټ پايي
 چه ئې وليدې په سترگو
 خوشحال ځكه تا ستايي

چه ئې درې څيزه حاصل وئ د هغه خوښ به تل وئ
 اول خپل صورت بناغلي بيا ئې ښه صورت واصل وئ
 غه دريم وايم چه كوم دئ د دنيا دولت ئې خپل وئ
 چه پدا كښ ئې يو نه وئ پرېشاني به ئې په دل وئ
 چه ئې يو وئ پدا درې كښ غم به تل باندي نازل وئ
 هر چه درې واړه ئې نشته كه چا مړ كړ هم د گل وئ
 د خوشحال ويل معقول دي
 پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د يار د زلفو په كمند دئ بهانه ئې د خلاصى دغه بند دئ
 سر مي يار وټه پېښكښ كړ لا شرميرم د نادارو عذر پټ ندئ څرگند دئ
 نه شكري دئ نه قندي نه نبات دئ د شهى د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
 څه صفت د هسى حسن په غزل كرم چه په نونس بابو كل شكل پسند دئ
 څه به غم د مال و ملك د دين و دل كرم چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
 يوه زړه لره يوه اشنايي بس ده نور به ډېري يارى نه كوم سوگند دئ
 پخپل زړه مي به دا هسي شندي نكړې كله هم د عاشقې كار پسند دئ
 د خوشحال څټك د ستا په سر شوگند وئ
 كه ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهري د خپلي خوني په بوي خوښ وئ ولي بوي ئې په چميار باندي آتش وئ
 نور وگرى د چميار له خوني تښتي په چميار د خپلي خوني بوي دلکش وئ
 هسي رنگه د هر چاري تفاوت دئ يو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
 د دهقان فهم په پاله يا په يوم دئ
 د سپاهي نظر په توره په تير کش وئ

۱ دونه.

۲ يعنى د بوى تېش.

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې
 چه د کبر د فتنو د خرخبو نې
 چه مشتاق د د خندا دئ هغه زه يم
 په جهان که ښاپسته وه بې حسابه
 د پسرلي گلونه څه دي چه نې ستايم
 ستا د مخ مي په څراغ نشته وټنه
 خپل عاشق سره وعده نکړې تر سره
 چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
 په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
 چه د تل و ما ته شا ده هغه ته يې
 چه په وړو دی خندا ده هغه ته يې
 تر گلونو چه زبیا ده هغه ته يې
 چه د توري شپې روڼا ده هغه ته يې
 چه په عهد بې وفا ده هغه ته يې
 که هر څو دي د خوشحال معشوقې ډېرې

چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ابرو غنډي نې پروت په دربار نه وئ
 عندليب چه په گل رايشي نارې کا
 د زره چاک مي به په هيڅ سره ور نشي
 ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم
 تر هندوي مه شه کم د يار په پت کښ
 په ما هر زمان اختر دئ چه يار وينم
 په کوم ځاي مي به مرهم کښېردي طبيبه!
 په هغه د عاشقې نوم حرام دئ
 د هغو به و اسمان وټه لار نه وئ
 وایي دا چه يوه ورځ به گلزار نه وئ
 څو گنډلي ستا د زلفو په تار نه وئ
 د هونبیار پارو تور مار سره کار نه وئ
 چه نې هيڅ له بله اوږه نه پار نه وئ
 بې اختره به هاله شم چه يار نه وئ
 چه د يار د غشي نخښه پرهار نه وئ
 چه په يار پسې نې درست صورت خوار نه وئ
 هيڅ ماڼه له ياره مه کوه خوشحاله

د دنيا ساعت به تل په قرار نه وئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې
 چه نازک نې دئ اندام د گل تر پاتي
 که هر څو شي په جهان محبوبې ډېرې
 له عذابه له ويا له د ترس نشي
 چه اثر مي د ژړا ورباندي نشي
 چه تمامه شپه د خوب په ما حرام کړ
 چه په شونډو شکر خاده هغه ته يې
 په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
 چه خوشرنکه تر هر چا ده هغه ته يې
 چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
 چه پدا زره حجر آسا ده هغه ته يې
 چه د ستر سحر بلا ده هغه ته يې
 چه له ميني ستا په سر لوري خوشحال دئ

چه د ده د سر قضا ده هغه ته يې

چه نې عمر د څارويو سره تېر وئ
 چه سلطان غنډي رانده شي څوک نې څه کا
 ځوانان واره برابر ندي په وزن
 که په زره باندي پراته دئ زر غمونه
 د شکر و تر حلوا به نې لا ښه خورم
 د ښه مخ په ننداره به لکه روغ ځم
 هر عاشق د عاشقې ته هوس نکا
 زيبست روزگار د هغو هم په هغه څېر وئ
 که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وئ
 ځني من، ځني نيم من ځني نيم سپر وئ
 چه مي يار په نظر کښېوږي واره هېر وئ
 که د يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وئ
 که په تن مي پرهارونه د شمشېر وئ
 د عشق لاف د هغه ځوان کاندې چه شېر وئ

دربغه بیا را سره ژر غاره غري شوي چه فليل په زلفو پوري د اجمبر وئ
 د خوشحال خټک خو کنبلي مخ په کار دئ
 که د سوات که د پکلي که د بنبر وئ

چه په زره ئې ستا د غم غشي سيده شي
 همپشه به ئې سريښی په زنگون وئ
 توري سترگي توري ورځي سره زيب کا
 په ټټو باندي ئې خط د وپښتو ندئ
 ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري کا
 په بنو باندي مي پښې په احتياط ږده
 ځان و زره مي هغه لور وټه پرواز کا
 زه پدا سبب په دوو سترگو مين يم
 له قسمته زياتي مه غواره ناپوهه!
 لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي
 چه زره به و نه غلوې خوشحاله
 که دئ سرې ويني رواني تر ديده شي

چه بنبرې و ما ته وکړې ژونده وې مي
 دا چه وايې راته ځير گوره چه مور شي
 غمازانو اغزي توي د غمازی کرل
 ما خپل زره وټه ويل چه اي بد خويه
 وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو
 که می سر په عشق کښ درومي هم د لار شي
 که د زهرو پيال هه راکړې هم به وایم
 چه گهي په مخه رايشې کنکس خورې
 کشکه زه درباندي نه وى مين سوي
 چه مي ياد کړې په ښکښلو نهاله وې مي
 که تمام عمر دئ گورم مړه وې مي
 چه د دوي په وينا غوږ کړې پرې څکوې مي
 څه په هر صورت مين شي سپوره وې مي
 څه دا اوس راته ويل کړې اړه وي مي
 خپل وژلى راته شمارې وېره وې مي
 خداي د خير و تا درکا ژونده وې مي
 يو تر شا نظر ونکړې ځوره وې مي
 تا ناداني مينه نه زده پخه وې مي
 ما خوشحال څخه په ذات دورنگي نشته
 د زره حال مي در معلوم دئ ويه وې مي

چه درومي په انګن کښ درست انګن سره يو گل شي
 چه سترگي کړې ور پورته په نرګس شي بلا سازه
 د ملا د وپښته فرق به د هيڅ يو سره و نکا
 عالم وايی و ماته له ښه مخه صبر وکړه
 د خوشحال خاطر ئې هسي ځني يوور تورو سترگو
 کله صيد د شاهينو تر مښکو تر منگل شي

۱ دا کلمه عیناً ولیکله سوه، راحت زاخیلی گنگوسی په معنی د پټه خوله والی او خاموشی او سر گوشی را وری دی.

چا به راکړ په پالنگ دا هسي کنبلي
 شيخ د حورو صفت کا زه د دلبرو
 عاشقان ئې صد هزار دئ په هر لوري
 په دربار ئې سنا سي شه ورته کنبته
 که هر خو د خلقو جونه نيايسته دئ
 لا به کله ننداره د هغه مخ کرم
 د هغې پيالې مستي لرم په سر کنب
 نه د مينکو پتيدنه نه د عشق شته
 چه مي تل د مخ ثنا وايي خوشحاله!

په صله مي سپينه خوله درته بخنبلي

چه گلرنگه معشوقه لري په کور کنب
 په هجران کنب مي ژړا هغه خدا شوه
 لکه لوند خرخوري تا وکړې نم ئې نه وئ
 د عشق بنور د د عاشق له دله نه ځي
 په هر ځاي چه د رندانو مجالس وئ
 شور و شر به د رانجا په جهان نه و
 که خبر به د درخاني د مخ نه وئ
 پينتنې جونه د زلفی باد ته نيسي
 د عاشق له نام و ننگه سره څه دئ

د خوشحال د زړه مي بڼه ننداره وکړه

سمندر غندي بازي کا په بل اور کنب

چه له ورايه را څرگنده مسته شاشي
 چه پلو په مخ کنب ونيسي ماينام کا
 د جمال خوبي ئې زياته ده تر نمره
 تر يانه پوري ئې گوډه سي کوتره
 حبشي زلفي ئې پاس په سينه زانگي
 مرگ می سل ځله قبول بېلتون د نه وئ
 په ماڼي ئې مرده شو يو کره عيد وئ
 توري خاوري د رقيب په سر کا توئي

چه په نه ليدو ئې نه ومړې خوشحاله

ځکه هسي دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي
 که فلك ئې د مزرې په خوله کنب ورکا
 چه عارف د مصيبت شي عافيت شي
 خداي دئ نکا چه عارف پکنب غارت شي

^۱ نښتېلی او په تکليف اخته.

^۲ رانجا او هېر په هند کنب دوه ميان وه چه په هندي کنب ئې قصه مشهوره ده.

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا ده بيهوده غرور د هر چا په دولت شي
يو لاله په غوریده بل رږېده کا شگفتن د باغ د گلو په نوبت شي
د يوه ماني شي سر د بل نرېري په جهان کښن نوی نوی عمارت شي
وا ويلا ژړا نارہ ساره آهونه خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری د ده دې چه را کپړي يوه خدايه کور د وران د محبت شي
هغه شان لکه په تورو اوس په سپين دې
د خوشحال مجاز به کله حقيقت شي

چه راغلی په حيله دې عقل حکه عقيله دې
که مثال ئې له ما غواړې عشق مزري عقل نیله دې
آشنائي ئې دا جمال ده چه مين په جميله دې
پرواز نه پرې پرېري کا اور څو بل په فتيله دې
خوار مجنون د عشق په کار کښن سپک په قام په قبيله دې
هم خالق ته هم مخلوق ته واره کار په وسيله دې
د خبري په میدان کښن
نن خوشحال خټک قبله دې

چه ښکاره په آرایش کښن شگفته شي صلوات ئې په جمال باندي گفته شي
آشفته کاندي روزگار د پرهبز گارو چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وينم زه هسي ځلبلاند شم لکه گل له عندلیبه نهفته شي
چه د غويرو دُر ئې نه وينم په سترگو دُر گوهر مي په هر هر باڼه سفته شي
د وصال په وخت هم خوب د عاشق نه وئ ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرته ده او که نه پرې به وگړي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درنې اېل کړي په هر ځاي چه ښه محبوبه شنفته شي
و خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنگه گلونه شگفته شي!

چه ادب لري سري سري هاله شي بې ادب سري سري کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ که په چا د آشنایي پت پاله شي
چه همت د سري څو قدر ئې هونبره د تمیز په تله هر سري تاله شي
دولتمن سري هغه بللي بويه چه له سينده ئې جدا د چا واله شي
هر سري چه دولتمن شي که دانا وئ په هر کار کښن دې نظر پخپل کاله شي
که د توري کار د ځوان دې يا د نور څه مصلحت دې د هغه چه په زاله شي
دولتمن د په هنر په علم مټ کا که هر څو ښايسته مخ وئ بيا پساله شي
څوک دنيا وته مريونه دي خوشحاله
شاه زلميو ته د لوبو چنغاله شي

^۱ یعنی پښې تر، هغه شی چه د اوښن پښه په تری.

^۲ چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېره ئې معلوم سوی او نامزده شوې وې، اما واده ئې نه وی سوی.

چه رانده و ته اسمان بنیي يا ستوري
رونا ورغ په بناپېرک باندي تور تم شوه
که څښتن ورته زورل کا يا بنکنخل کا
بيا به شنې په پانيو نشي وچي وني
زور قوت د هر چا سم برابر ندئ
راشه نن د د نخاس ننداره وکړه
چا د سر د پاسه سور مندیل ترلي
د چا حکم د چا لاس درباندي نشته

په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
د خوشحال خاطر سیماب شو سره بنوري

چه مي خپل مين نيولی تر اغوش دئ
ساقی زه څه هوبنيار نه يم باده راکړه
چه پرون ئې اهانت د مي خور وکړ
ساقی ترس د محتسب د درې نشته
هدايه وقايه څه لولې و ما ته
دا کلگون شراب د کومي ميخانې دي
د بهار په وخت به څه له ميو اورم
بيا به دا گلونه نه وئ ميخوري کړه
ډېر د باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي

چه په ډېر ارمان د يار له مخه بېل شو
د خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخوي
دين دنيا ئې دواړه کښېوتل په لاس کښ
د بلبلو غوغا تل په هغه گل وئ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږي
چرته وېر چرته سندرې په جهان کښي
گلدستې د د بهار را لره راوړي

په جنت کښ پراته چېرې چرته درومي
چه خوشحال شري عالم د ډير له کوي

چه په آن و آن په مکه په اسمان دئ
دا يوه څمڅه د ځان ويني بلا شوې
د نامرد د مرد پدا تفاوت وشو
کشکه ته پدا دنيا همېشه پايي!

په غمونو په بناديو کښ انسان دئ
چه سړی سره ئې غم په هو زمان دئ
په نامرد شرم آسان دی په مرد گران دئ
په احتياط احتياط کښي ډېر خلق طوفان دئ

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می پېر دی ما په خدای باندی سپارلی ځان ایمان دئی
 بیگیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا پېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئی
 له اوله تر آخره څو روزکار شته چه عالم باندی غوغا کا دا جهان دئی
 په بنادی سره شریک دی اولسونه
 غم یواځی دَ خوشحال څنک دَ ځان دئی

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږي په ما بنام کښ روڼا ورغ نهفته کېږي
 که د مخ بنایست ئې دا دئی چه لیده شي لا به ما غنډي پرې پېر الپته کېږي
 په بنو ئې اوبني ندی اوبزاندی همگي دُرو گوهر دئی سفته کېږي
 یو ئې رنگ یو ئې نگهت یو ئې وی پاني پدا باغ کښ عجب گل شگفته کېږي
 په ژړا مي به پوهېږې خوب و نه کا هغه څوک چه په گیسو ئې خفته کېږي
 دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندی
 دا همه دَ یوه حاله گفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شي هغه عاق دئی دَ عاق زویه ځاي دوړخ په اتفاق دئی
 هغه مور او پلار به خلاص نه وئ له غمه چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئی
 هغه زویه به آخر په خواري خوار شي چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئی
 دَ اورنگ بادشاه په دور رسم دا شو چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئی
 نن هغه قطب آفاق گڼي خپل خپسر چه گواه ئې دَ عاقوالې درست آفاق دئی
 ناخلف زویه په گور خلف دَ غواري هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئی
 دا ځما همه گله ده دَ ټټوانو را ئې وښيه چه کوم پکښي تفجاق دئی
 دَ ټټوانو نه همه ټټوگي زېږي که الغبر ئې دَ عرب یا دَ عراق دئی
 دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
 چه بهتر ورځنی گبر په میثاق دئی

چه دَ خولې ویل ئې نور دَ زړه ئې نور وئ دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وئ
 دَ ناپوه سره راضي نه یم په باغ کښ دَ دانا سره قبول لرم که اور وئ
 که په لاس کښ ئې پک جام کښېږدې څه سود دئی دَ هغه چه له ازله جام نسکور وئ
 نالایق زویه دَ خدای دَ چا لوی نه کا چه په ځان دَ ده له خویه پلار او مور وئ
 ښه لایق زویه مور پلار په ښکي یاد کا نالایق دَ پلار آزار دَ مور پیغور وئ
 یو لایق زویه دَ پلار کره لوی ښه دئی نالایق په څه شمار که درې څلور وئ
 دَ غوولي زویه شور وی پخپل کور کښ دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وئ
 که هر څو دَ سري پېر زویه پیدا شي بیا په وارو کښ خو یو زویه انځور وئ
 هغه زویه خو په گور ښه دئی خوشحاله
 چه بهرام غنډي یواځي دَ خپل کور وئ

چه دا هسي سحر گري سترگي ستا دئ په ناحقه د تقوا لافي حما دئ
 پښتني جونه مي ولېدي په سترگو خوک چه ترکي د خطا ستايي خطا دئ
 بناپېريه که هر خو ستايي وگري ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
 تا چه وويني مين در باندي نشي هغه زرونه غندي کاني د بېديا دئ
 واعضان چه يادوي د جنت حوري ما پدا سترگو ليدل په دنيا دئ
 يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس کنښ يا به سر درباندي بايلم دوه وينا دئ
 د ناموس خبري مکوه خوشحال ته
 عاشقان له نام و ننگه بي پروا دئ

چه مي کړي هر اثم دئ که په خوله که په اندام دئ
 اوس له وارو توبه گار يم په اخلاص مي دا کلام دئ
 تر کرم را باندي وکر ستا کرم په هر چا عام دئ
 په دوه سترگي مي منلي چه د شرع هر احکام دئ
 واره امر مي قبول دئ ترې توبه چه نهی نام دئ
 استقلال د توبې راکر د شيطان د بلا دام دئ
 ما ساته د ده له شره نفس مي مدعي خود کام دئ
 په توبه کنښ ثبات راکره لکه حکم د اسلام دئ
 پخپل لاف به هيڅ ونکرم که زه لافي کرم لاف خام دئ
 چه توفيق له تا نه نه وي د زاهد زهد حرام دئ
 په هغه لاري مي بيايه چه پرې بيني نبي گام دئ
 نور به څه کرم ډېر خواستونه دا يو ما لره تمام دئ
 چه ثابت ولاړ په دين دئ
 د خوشحال باندي سلام دئ

چه په زره ئې گرزوي وړې وړې^۱ يوه ورغ مي به له وره وشړې
 چه په تا پوري ئې زره نه وي ترلي په هغه پوري زره څه لره ترې
 که مي ورمي ساره ډېر وي قبلوه ئې مړې ايرې د نغري څه لره لري
 چه خير خير ئې مخ ته گورم نه مېرېم دا حما سترگي به کله شي مړې
 ستا خوړې شوندي نبات دي رقيب مچ دي ښه خو دا چه ئې له شونډو وشړې
 خو خوانان د پخپل خان د کښنولي لا به خو در باندي کښنوي زړې
 ياره ته چه له اغيار سره خدا کړې
 د خوشحال په لړمانه درومي چرې

چه د بخت د تالو سپين دئ تور به نشي چه شيرين دئ له ازله شور به نشي
 هر چه غور د محبت لري په زره کنښ که پرې زر کالونه تېر شي سپور به نشي
 د دې نورو بازارونو خپرېدل شته يو بازار د محبت دئ خپور به نشي
 خو چه وزېړي له موره چه بدذات وي په ورورئ ئې غلط مشه ورور به نشي

^۱ دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښن نسته.

چه له یاره سره کنبینم رقیبان می تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
 څوک چه زور سره ښکاره کا وزیانپري که پخپله بوسه را کا زور به نشي
 هسی نه چه زور می نشته زره د گورم ته پخپله مهر وکره زور به نشي
 و هر چا وته رسپري خپله بخره چه ئې پلي په ازل کر سپور به نشي
 لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده مسافر په لار ولاړ یم پور به نشي

که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا

د خوشحال په باب چه شوي نور به نشي

چه په حسن په ښایست دي زوروري د هغو وائي بدلي يا سندري
 رغیده ئې ستا د خولې په دلایسا دئ د رنځورو دارو ندئ له تا ليري
 ما چه ستا د خوړو شونډو و لذت بیا موند نه می شهد په غرض دئ نه شکري
 عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا چه پرې رایشي د عشق خوني لښکري
 د ښو په تیر ئې بیا سره پاش پاش کا که خپل زره وته پوښم د صبر زغري
 تریانه د د خطا آهو خجل شي چه په شین شین یون کرې ښپوه گري
 یو نظر په درست صورت علامت وکا په مثال لکه بڅری وچی سري
 تر خوړه خندا د څار شم راته خاندنه چه پرېوان کرې په ما لعل و مرغلري

چه څوک بې عشقه څه وائي باور وکره

لکه باد دي په خوشحال هغه خبري

چه د خپل عقل ويل کا هغه کله خردمند دئ چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم د عقل بند دئ
 چه می فهم فکر وکر پدا خپله دانائي کښ بل نادان را ښکاره نشو که نادان دئ خود پسند دئ
 تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وغوښت عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
 گي شه وغواره باغونه په هزار رنگه مېوې خوره راشه راشه راته وایه سم د وارو لذت خوند دئ؟
 لعل الماس دي په جهان کښ د مرجان شته دي مشکي واره هيڅ پوشیده نه دي د هر چا قدر څرگند دئ
 هر سري چه محنت نکا هغه کله راحت مومي راشه راشه رنځ قبول کره که ته گنج غواړې ښه پند دئ
 که ته راشې له اسمانه جبرئیل شي پدا څه شي خوف رجا راوړه اي ځانه کارد توري يا د شخوند دئ
 څوک چه حکم ریاست کا سیاست د کا په شرع اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ

ډېر به ښه ښه زويه راوړي دا نه پلاره څلور ميندي^۱

نن په واره پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي دا امید ئې نا تمام لي
 عافیت غغوښتل له دهره د سبا هیله له شام لي
 کل امید خامی تکیئې دئ څوک به څه تکیه په خام لي
 په سراب د تری خوی دئ د اویو گواهي مدام لي
 زه له غمه جار باسم دئ را وړاندي شي سلام لي
 په هیبت دي ناست و خبز کا چه مزري څخه مقام لي

^۱ چه پرې رایشی تنها د عشق لښکری.

^۲ نه پلاره او څلور ميندی، نه اسمانه او څلور عنصر دی.

دغه خون په خپله غاړه چه د بيم په ځاي آرام لي
 د خوشحال بلا هغه شو
 چه سوگند د ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې ليدلي^۱ فلک ډېري نندارې را ونيولې
 وار په وار مي واره وليده اغيار وه چه همپش ئې د ياري لافي وهلې
 په بختين ئې نر ناحقه غلطي كړې وار په وار به جهان واخلي واره خپلي
 چه خبر له ځانه نه وه ما خبر كړه له هغوى څو خبرى واروېدلې
 نه هغه شته نه په خوله كېنى هغه غاښ شته چه په خوله مي كښلول پرې نازېدل
 چه ئې نن وكړ په چا كنده په تا شي د هغو د خولې مي واروېدلې ښكځلي
 چه همپش به په تسليم راته ولاړ وه ويرياندي چاري واره دئ په تللي
 د جهان گلونه واره بې وفا دئ بيهوده ورباندي ميني كا بلېلي
 كشكه زه يو خر غڅكي وئ سړى نه وئ هونيره چاري سړيتوب را ونمايلې
 دوه رفيق دي د يوه په ويل بڼ كرم دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
 نه د دين نه د دنيا دي ځني نوري د ياغي د اېل په منځ كښ و بلنېلي
 چه اوربشي كړي كله غنم وشي پته نه ده چه كړې هغه اخلي
 يو ئې ټوله په محنت كا بل ئې يوسي راشه گوره چا اولجه كړه چا ساتلې
 يا دارو د لېونتوب وكړه خوشحاله
 يا ناحقه دروغ خلقه سره ملې

چا ئې راز د خولې تحقيق ندئ موندلي كه صفت ئې واره خلقو دئ ويلې
 په چشمانو كښ ئې سحو د بابل دئ په ملال ملال كاته كښ ما ليدلي
 يو نظر ئې راته وكړ نور په تله شوه د ما زړه وړي د بڼو په تار پېلي
 و چمن لره چه درومم تللي نشم د مخ باغ ئې تر لمني يم نيولي
 په هر لوري كښلي ډېر دي خلق وائي څوك د يو راته ښكاره كا هسي كښلي
 چه و مرگ وته مي مينه ستا غمزه كا خداي د ستا له لاسه روغ كا د ما ځلي
 تر جلب نيولي تل باندي سپارلي كا زړه مي پت مړني سپور دئ خال د پلي
 چا به بې د عشق له كاره بل كار نه كړ
 د خوشحال د خولې ويل كه چا منلي

چه سړى تر عقل تېر شي مخبط شي زيست روزگار د مخبط سره غلط شي
 د حرص درياب تر شرقه دئ تر غربه حريصان پكښ غوټې خوري لكه بط شي
 نن ځما بېرى لاهو شوه په درياب كښ لا به كله دا لاهو بېرى په شط شي
 دته درزي جامې قدر قيمت ډېر وئ د اغوستي سر و پاي قدر وسط شي
 غاښ وتلى پيره سپينه ازموينبت دى لا د ما و عاشقى وته نمط شي
 جاودانه خوښي دا ده په جهان كښ چه د زړه د عشق په كار كښ منسبط شي

^۱ چه پخوا په خاطر نه وې ما ليدلي.

بنايسته ياران مي هسي ملك ته ولاړل چه نه خاي د پيغامونو نه ئې خط شي
 د خپل يار و تبغ ته سر كښيږده خوشحاله
 د قلم خوبي هاله گڼه چه قط شي!

چه د لويو كتابونو دانشمند وي د هلكو كتابونو په كار بند وي
 چه خرما ئې د بلوت نه وي خورلې و هغو وته پتوي خرما خوند وي
 چه د هند په شكر قندو خبر نه وي و هغو وته گسڅري شكر قند وي
 د اټك په مناره به نظر نه كا چه هغه ته د دهلي ملك څرگند وي
 هر سري دپل وطن ثنا صفت كا د هر چا تر فهم كښلي خپل فرزند وي
 د ناپوه سري د پند سره كار نشته ما چه وليده دانا محتاج د پند وي
 زه خوشحال ئې د دانش په سترگو وينم
 د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر گل زببا دئ يار خما دئ چه په مخ ئې عندليب شوم كار خما دئ
 چه ئې تش په كوڅه تېر شوم لېوني شوم كه ئې ووينم په سترگو زار خما دئ
 كه واعظ مي له بنه مخ له ميني نيسي كه مي لاس ورباندي بر شي پلار خما دئ
 بې له كښليه زببا مخه كه گلزار دئ چه هر گل وته نظر كرم خار خما دئ
 چه هر لوري وته درومم په غم اورم ته به وايې غم يكلخته ښكار خما دئ
 همپشه به په ما وار د رقيب نه و بيا له خپله بخته خوښ شوم وار خما دئ
 د خپل يار سره دوړخ خما قبول دئ كه بې ياره جنت موم نار خما دئ
 بت پرست كله د بت له ميني اوږي زه كه مينه د يار پرېږدم عار خما دئ
 زه خوشحال چه د منصور په مذهب خوښ شوم
 اوس څه غم چه زه د دار يم دار خما دئ

چه د خلقو نېكخواهي لري په زړه كښ مبارك شه بادشاهي لري په زړه كښ
 كه ئې غوږ د دانشمند په نصيحت وئ څه عجبه آگاهي لري په زړه كښ
 د ناصح په نصيحت به اصلاح نشي هر سري چه تباهي لري په زړه كښ
 د مردانو په معراج به ورتلي نشي كه د سعي كوتاهي لري په زړه كښ
 مختورن د دواړو كونو نه دئ څه دئ چه هر چا سره سپاهي لري په زړه كښ
 نېك بختان به اندېښنه كاندي د نېكو گمراهان به مناھي لري په زړه كښ
 په هغه هنر كښ ټينگ اوسه خوشحاله
 هر هنر چه سپاهي لري په زړه كښ

^۱ دا كلمه حل غواړي.

^۲ نېك گردار سره به فكر وي د نېكو بد بختان به گمراهي لري په زړه كښ

چه مي اويني هسي آلا شوې دواړه سترگي مي سره لال شوې
 چه په نور څه پسې ندي واره ستا د مخ په خيال شوې
 ليونى شوم خوب مي نشي راته ته پري مثال شوې
 نور مي محو شول له دله چه مي ته په زره نهال شوې
 د زره داغ د مبارک شه چه مين د شاه په خال شوې
 خلق خوښ گرزي هوس کا د ما زره ولي بد حال شوې
 مگر نول د بېلتانه دئ په ناله کښ لکه نال شوې
 نور څوک هم شته دئ اي غمه
 که يواځي دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېنوي په سر د خيال درى تور وپښته شو د هغې سپيني وړى
 د روانو اوبو کار د عمر يو دئ بيا به ورځ و شپې را نشي د نړى
 محبت بې خدايه واره که ئې گورې د درياب په مخ د خليو پل تړى
 ته پدا حسن جمال چه درته گورم نه پوهېرم ښاپېرى يې که سړي
 بې مدد د باد نه رسم مراد ته که هر څو روانوم د زره بېرى
 ستا د زلفو له ښاماره وېره نکا چه تر خوله ئې ستا د ميني شي جړى
 د خوشحال زره په تقوا کښي لکه غر و
 ستا په مينه بکباره شو و ووري

خداي راکړه په غير کښ د رويار منت را باندي
 يار را سره يار دي د هر غم مي غمگسار دي
 پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا اخلي
 دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي
 زه ور پسې درومم د يوه نظر په طمع
 بخت نه دي نور څه دي په دا هونبره پېره مينه
 ژاري رخه کړوني چه خوشحال ځيک ته خاندي

څو بېرى پدا سيند کښ ډوبي ولاړې^۱
 فراق هر څه ته لمبې دئ لگولي
 غم ښادي سره ترلي دي له حايه
 چا ئې نوم راته وا نه خيست چه د چا دئ
 په زرو رنگه غمونه د جهان شته
 لکه راي ځما د زره هغه لا نور دئ
 دا طومار څه هسي نه دئ چه تمام شي
 چه تخته ئې مونده نشي که ئې غواړې
 لکه لوند لرگي په اور يښي څو ژاړې
 هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
 منارې مي ډېري وليدې ولاړې
 په زرو رنگه نارې واوره د خراړې
 خلق څو خبري کاندي غاړي غاړې
 غوروي ئې پتوي ئې، لولي نغاړې

^۱ محشى ورته کښلى دى يعنى سړې.

^۲ حسد او بغض.

^۳ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

دین دنیا لَره په کا و خپله کرده ده لوند وي حلق د هر سري پخپلي لارې
 چه بي غمه بي وبا له نې خواره دي د بادشاه تر خوا نه به گنم خچارې
 غافلان په غوړ کانه دئ نه نې اروي
 د خوشحال خټک د خولې خبري لوارې

خو چه مينه د دنیا پرېوزی په زره کښ
 خوک له خايه پاکيزه خني ناپاک دئ
 په يوه نښينه کښ شاش د قارورې دئ
 چه څه نه ويني نه اوري نه څه وائې
 چه څه ني ويني نه اروي نه څه وائې
 نېک و بد پخپل قسمت وئ له چا نه وئ
 نه په پند خي نه په بند خي نه په نور څه
 چه صحبت د له چا کپري هسي ته شې
 د بلبل محبت يو دئ له بلبل وئ
 نا آشنا عالم د چا په فکر گرزي
 د بهار په وخت دا درد وئ د دردمنو
 د خوشحال غندي به بېل شي له عالمه
 د هر چا چه دا سودا پرېوزي په زره کښ

خوک په لوري د کعبه خي په هي هي
 دواړه توکه په معني په حقيقت کښ
 عاشقان نې سل هزار يوه معشوقه
 خوک په کور دننه ناست ور سره کپل کا
 مېخانه يوه هزار پکښي خمونه
 که همای دئ که کجر دئ که کرگس دئ
 که خوک وصل د خپل اصل پسې غوارې
 زه خوشحال چه د وحدت په ميو مست شوم
 وایم دا چه کاوس کله و کی کی؟

خوک به ستا د مخ نقاب کاتي پتي
 که د بيا نوي شپوې په خاطر نه دي
 مظلومانو وته څه خو نظر وکره
 چه نې پسي شاله ما هونبره ويل کره
 پخپل يار به نې کېدې دا هسي شندي
 يار په هر لوري جلوه کا ورته گوره
 په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه
 گل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکر
 خوک به ستا په انګيو کښېردي کوتي
 د وړبل غوتي د څه له ده آرتي
 په دربار د فریادي دي څيري ختي
 مخامخ د هغو ولي ژبي نښتي
 چه همېش د رقيب خبري نغوטי
 که د نه دئ د ليدلو سترګي تتي
 په آواز به د بلبلي شي ساکتې
 چا نې هسي ته په ته پاني پرانتي

د خوشحال په پانگ بيا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه لړلې ختي

خما مرگ هغه زمان دى چه رشتيا د يار هجران شي
زه به خان جهان بنډمه، په اشنا پسي به خمه
تا زره ورکړ يوه هرنه يوه هر يوه بشر نه
يو خدنگ ئې وويشمه وائي بل به د هم ولم
ما د شاه د خولې سودا کره په کروونو ئې بها کره
له يو هسي مي روزگار دئ، چه که يار کله اغيار دئ
د خوشحال خاطر سوخته دئ ستا په جور اموخته دئ

درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شي

خما مينه ياره چه نن ناست خما په کتې يې
آرام شته د زره کام شته د چمن لاله غورپري
نه دين لرم نه دل لرم نه صبر شته نه عقل
چه مخ وته د گورم لکه نمر هسي خلبري
چه ته را خخه نه وي يو کنگال د زمانې وم
پبرې به په گلزار کرې که بلبله د گلزار يې
دوه درې حجانہ خه دئ چه ئې ته په مخ کښ نېسې

په خوب په بيداري کښ همپشه په فکر ستا دئ

اورنگ وته خيبر دئ و خوشحال وته کوھت يې

خما زويه د ننگ ندي نمر پتار دئ
نه ئې لويه اندېښنه نه ئې لوي کار شته
د منصب د اضافو خبري کاندي
اتفاق يگانگي ئې سره نشته
يو خرگند قابل هر گز په دوي کښ نشته
په الكش الكش ئې ستري کرم ښکار نکا
يو خو دي پکښي هر گوره نا پکار دئ
نه د نوم دئ نه د شرم نه د ننگ دئ
نه له پلاره نه پيدا دئ نه له مورہ
چه به تلل د نا قابل سرى د وړاندي

پري پوهېږم چه همه واره مردار دئ
د مغلو و طبياخ وته تيار دئ
په عزت په حرمت کله خبردار دئ
همگي روان په بيله بيله لار دئ
که و دېرشو ته نيژدې د ما په شمار دئ
د کوټه سپي کوکري پکښي سه چار دئ
دا نور زويه مي لا لږ او ډېر پکار دئ
اندېښنې ئې د ناکس د ناسردار دئ
خو صندوق بچې ئې دواړه مور و پلار دئ
خو دا هسي بېرقونه نگونسار دئ

^۱ خووه.

^۲ په شيدو ککر لوبنۍ چه اوږه ولغروي، کنگال يې بولى.

^۳ دا کلمه په يوه نسخه کښ چټ ليکلې ده.

^۴ برگ بروگ خناور يا مار.

^۵ په الكيش په الكيش.

شکایت له نورو مه کوه خوشحاله
چه خپل زويه هم په ننگ له تا وېزار دئ

خما خرابه دله ته يو څرنگه خراب شوې
د مېنکو دور تېر شو د کافورو دور راغي
د باغ نرگس د هم لکه تازه وه هسي ندئ
د خولې حقه د پکه په گوهر و خالي شوه
په باغ به د چه کنبلو بنایسته بلبلو ږغ کر
بېړی د د سینی په زور چه پاسه تله په غرونو
مزري به دئ له ترسه په هیبت وه په کوهسار کنډ
چه پکي په بنو مېنکو په عنبرو هغه خولې وې
په عمر چېرې وېښ وې بیا به هم چېرې وینسېږې
پېرې لري خوشحاله د آسمان ننداره وکره!

چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلفې واره د شاه د خولې په غم دئ
چه د شاه د زلفو خیال لري په زړه کنډ
که په زړه باندي ئې زر داغونه جوړ شي
عشق یو څه عظیم بادشاه دئ که ئې گورې
ته د عشق سپروته سهل نظر مکره
دا د عشق د گدایانو هسي چار ده
د چندن د ونې ځکه بوي روان شو
چه له عشقه خبر نشول خدای ئې واخله
د آتش لمبه کړو لره پیدا ده

که په زړه زخم لري دارو طلب کره
د خوشحال ویل د خوړو زرو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نیولې
له کبره ډېره خیاله به څه سم وایې و چا ته
له گوره نه به پاڅي رنگینه جامې اغوستي
چه سترگي په رنځور کړې برنده کنډېني خوري زلفي
هر گز به اروپدلي د لیدلو مخي نکرم
په ورځ د جدایی څوک څه وایې و ما ته

که پسله مرگه زړه د خوشحال وگورې په گور کنډ
هر گز به د بڼه مخ محبت نه وئ ځني تللي

۱ په باغ کنډ چه د کنبلو.

۲ یو یو بویه مرد بللي.

خلق نادیده دئ په خبرو پسي خغلي خار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
 دو اویا مذهبه پکښي هونيره قال و قيل واره سر هوا پخپل مطلب پسي دئ تللي
 ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه کل واره که گورې له الفه دئ زوولي
 سل بهي سل سپبه چه ئې مات په يوه خائ کرې سل به بلل نشي سره يو دئ لا ليدلي
 واره نور د نمر دئ هم دننه هم دباندې هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
 زه خوشحال خټک يم د رندانو په مذهب کښ
 نور ويل مي نه زده مختصر دئ ما ويلي

خوله دئ غنچه گل ده تور گيسو د سنبل پاني پښې د دئ د زرکي سپنه غاره د د زاني
 شونډي د ژوندون بخښي په سترگو کرې خونونه ژبه دئ شکري ده دننه په زره پاني
 مهر د له دله لکه مو له مخه ورک شو رايشه نا ترسي لور د ترک که د پتاني
 هيخ پرې نه پوهېرم دا د زني که مته ده خال د دئ په زني که دانه ده د مماني
 ته په پالنگ پرېوزې زه حيران په فکر لار شم پڼو دئ د گلونو که دا ته پته په پاني
 زه هغه خوشحال يم چه د راز لرم ساتلي
 ولي هسي وايې چه تا عشق نزده ناخاني

خندني هسي لر بر گرزي برسېري برابر په تورو ورپشي سر تېري
 يو مرغه په سر و په سپينو قيمت مومي بل هزار حيله په توره پيسه پېري
 په غوټه کښن تپوس کله لکه باز دئ که ئې خلق د منگلو خښتن شمېري
 مړني ليوه حمله په ښکر ورکا د نامرد يا په ورغومي يا په لهټېري
 دا دوه خيزه پتوه په څه به پې شئ د نامردو نامردي د ښخو نمېري
 اوښتو لره پخه کوتر بايد دئ د باز يو هنر هيخ نزده کټمېري
 په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
 يو يو بيت به د خوشحال پېري په زېري

خسته زره مي چه نگار هورې هورې وئ هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
 زه ئې ځکه د زلفينو په ارمان مرم هر څوک وائي چه گنچ مار هورې هورې وئ
 که ته يار غواړې ورځه رقيبان گوره د گلابو گل چه خار هورې هورې وئ
 د ښادې خوان ئې نورو وته کښېښ غم ئې واره چه د خوار هورې هورې وئ
 په هيخ رنگ ئې اوښته ورځني نشته لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

^۱ مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

^۲ پتان يې.

^۳ مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

^۴ نادان يې.

^۵ دا کلمه په يوه نسخه کښې لېري ليکلې ده، د سيند خاوند کښلی دي، چه لټېره يعنی پله گرداو بيهوده.

^۶ د ښخو حبض راتلل (درياب، پښتو لغت).

تپوسی می په مردارو باندي گزوي و هندی^۱ شهند چه بنکار هورې هورې وئ
 په گلونو باندي گنبت گاندي بلبلي پروانه غریب چه نار هورې هورې وئ
 نه په باغ وئ په راغ نه په بل لوري
 د خوشحال خاطر چه یار هورې هورې وئ

ختکي له ختکي نه خوند آخلي همسایه له گاوندی نه پند آخلي
 خه به غم د صغیره گناه هغه کا چه په غاره کبیره خرگند آخلي
 هوبنیاران د نېکخواهانو ویل نغوپري ناپوهان د بد خواهانو سند آخلي
 د مظلوم آهونه کانی د غره سېجی ظالمان به آزارونه چند آخلي
 د هغه لاسونه مه سېجې په اور کنډ چه له پنبو د بندیانو بند آخلي
 که په زړه کنبی ډېر غبار د غلیم پروت وئ پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلي
 خوشحال خپلو خورو شونډو وته پرېږده
 چه طوطا خوره مزه د قند آخلي

خوږې شونډي د شکري ندئ خه دئ کنبلی غاښ د مرغلري ندئ خه دئ
 بې له تا چه راته نور مخونه ستائی دا و ما وته خبري ندئ خه دئ
 چه تسخیر په تورو سترگو کا د زرونو سیه چشمي سحرگري ندئ خه دئ
 چه د زلفو په خنځیر ئې مزي بند کرل هوسی سترگی زورورې ندئ خه دئ
 چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ پښتنې په قامت ستری^۲ ندئ خه دئ
 وایې نوري مینی ليري کره له دله ستا د مخ په دور ليري ندئ خه دئ
 چه لاشه^۳ ئې د خوشحال په زړه خو خپري
 سرې لښتی ئې سرې بڼوري ندئ خه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خیال راغله پېري په لوړو په ژورو دم در حال راغله پېري
 د سترگو په جوهرو می په سئ کښ را بنکاره شوه په مښکو په گوهرو می په کال^۴ راغله پېري
 تر مرگ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه په زور او په قوت په ملک و مال راغله پېري
 په زړه چه را په یاد شي د حوانی تلابونونه د وارو تلابونونو پایمال راغله پېري
 د مخ ده که د تن ده که د لاسو که د پنبو ده د کل وارو خویوو په زوال راغله پېري
 اقبال په مثال گل دئ تن په مثل لکه بوټي په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

^۱ یعنی زنده.

^۲ یعنی جگی او لوئی.

^۳ لاشه یا لشه یعنی نېښ.

^۴ محشی لیکي چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی یعنی پر اویا کالو می د سترگو لیده لږ سوه.

^۵ محشی ورته لیکي چه مطلب له مښکو تور وپښته او له مرغلرو سپین غابونونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کپړی چه پر دغه سن وپښته سپین او غابونونه وزی.

ور درومه ائینې په یوه کنج^۱ د مخکې پرېوزه د کنبلیو په جمال په خط و خال راغله پېري
 چه جونو وټه گوري خجالت ورځي پخپله په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېري
 نه ښکار شته نه گزار شته اوس د جور سلامت گزي
 د تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېري

دا چه وايې چه پېر مهر په فلانې کړې ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم
 زره مې ستا و تير ته نخښه دئ قتال!
 چه جمال وټه دي گورم حيرانېږم
 سحر گر په سحر توري اوبه پرې کا
 زه چه شونډې ستا په شونډو باندي کښېږدم
 ځما زره لکه مزري و خاوند خداي مي
 د خوشحال په دود به ستا ورته پراته وئ
 چه په پښو ئې ستا د زلفو زولانې کړې

دا چه وايې چه دا بد کړې يا دا ښه کړې
 چه په بين الا صبعين^۲ زه خبر دار شوم
 په خطا باندي عطا په طاعت قهر
 دا چه اوس و واره خلقو ته رسېږي
 د هر چا په باب چه شوي هغه کېږي
 چه بېگه پکي په شهد و په شکر دئ
 چه هر دم د العطش نارې وهينه
 په يوه محکه يوه باغوان کړلې
 د سحر گټنه پېره تر هر څه ده
 چه په تور وپښته مغرور پخپل پرهېز شي
 آلوده لرآي درغي درگاه ته
 هيڅ مي نژده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونې سترگي چه ته لرې دلبري
 لا به کله ځما خوار طالع مدد کا
 په حرام حرام راځه چه بوي ئې واخلم
 په عارض دي د زره داغ د لاله ورکړ
 باز د جال کوتره ووينې پر ورشي
 گوره چرته وي په چرته گرزېدلې
 په کشتن به خلقي کاندې ډبري
 چه به ستا سترگي په ما شي برابرې
 دواړه زلفي په عنبرو معنبري
 ياسمن دي دا پېغور کرل سمبږي
 ټپوسي باندي پېرې کا لر و بري
 چه فراق کړې هونيره اُونبې را خبري

^۱ کنج د زنگ پرېوزه.

^۲ دا بدله په چاپي ډېوان کښ نسته.

محتسب دِ حَنِي ليري ليري كرزِي
مست خوشحال خُخه كوتك دِي دِ پښيري

دا معنې دِي زوروري سمي چيري دِي خبري
خوك چه لب كا سره بيارته حني توئي شي سكري
خوك چه كنبوزي په وِكو واره وايي خاوري سري
د مشكينو په بازار كښن تويي نه وي مرغلري
خپلي خپلي شلومي ستايي چه سلومي پلوري گجري
هر هر سگني نې وگوره په هنر زغيري زغري
پېر د بڼه ووي خوشحاله
بس كره مه درومه پېر ليري

دواړه شوندي د خوږې شكر پارې دئ د گلابو گل د د واره رخسارې دئ
د هغه خوني څه باك د چا له مرگه چه په تبغ نې روغي شوي منارې دئ
چه د لاف د سپيني خولې كا هغه سرخوري په دربار د د سرونو انبارې دئ
د خپل يار كره دى گل نشته له باغه د اغيار كره پراته په پشتارې دئ
د دردمنو له آزاره وپره وكړه ورځ و شپه نې ستا په ورباندي نارې دئ
شيخه ته راته د پند خبري وائې چه مي غوږ ورباندي ندئ شمارې دئ
پدا اور كښن د د ما لمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان پكي پيالې اخلي له ورايه
د خوشحال خټك په بخره نندارې دئ

د الفت غندي نې ته په قامت سم كړې خداي حما د زره په سر باندي رقم كړې
مخ به چيري راته سم كړې په ياري كښن كه دا خوي به تل حما د عمره سم كړې
دا گلزار د هيڅ گلزار سره سم نه دئ چه زلفيني په سپين مخ راته خم خم كړې
در پوهيږم چه مي سر وته په څو يې كه هزار ځله حما په سر قسم كړې
چه له دم سره مي كښته پورته كرزې ته په ما باندي دا چاري په كوم دم كړې
هم دې ووژلم پخپله هم بيا گوره بيا په ما باندي ټټر وهې ماتم كړې
چه په زره مي كرزيدې هغه خبري كور په كور په هر ديار خوري عالم كړې
د هجران وركي چه كښې پشمار د عمر د قضا كاتبه عدل كه ستم كړې؟
چه ويار وته تل غندي رقيب! څه په دا به د يار مهر له ما كم كړې
چه دې سر تر پايه درست په غم كښن ليوكرم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم كړې

د حوانې په خوبيه كښن څه شك دئ د پيري عمر درست له عيبه پك دئ
پرهارونه مې په زره تازه تازه شي د وړولي په پرهار باندي نمك دئ
كه څه بڼه در باندي راشي پر خوښ مه شه په بنادي پوري هر كله غم لك دئ

هیچ فریار دَ چا د ظلم جور مکره په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
 غم ئې بې حکمته ندئ پيدا کړئ د نامرد دَ مرد په منخ کښ غم محک دئ
 خو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه بڼه هغه چه بس ئې گډېي ته کنډک دئ
 توره چا وته ترم چه زه ملنگ شوم بڼه خو دا چه مي په غاره يو کونک دئ
 تفحص که څوک دَ خوړو زړونو کاندې
 د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټک دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ که جلا د ئې د خطا د د ملک تا تار دئ
 خدايه ته مي په بڼه مخ باندي مين کره دَ عاشق دَ عاشقی سره څه کار دئ
 څوک ئې هونبره مينه کښيردی په کوکل کښ عندليب چه په گلونو مينه دار دئ
 نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منخ کښ يو نازک لطيف رموز باريک اسرار دئ
 د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ چه نظير ئې مونده نشي ځما يار دئ
 عقل صبر و دل و دين ولاړ شه په عشق کښ خو را پاتو يو ژوندون شه پدا لار دئ
 د دې ښهر دلبر واړه زړونه سم خوري پل به نردی پدا لوري چه هونبیار دئ
 ساقي زه دَ جرعه نوشو غندي نه يم ډکي ډکي پيالې راکړه ځما وار دئ
 که د وينم په سترگو ستا په ياد مي شگفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
 چه سنبل ئې دَ زلفينو نمودار شي هغه ځاي دَ تورو مينکو څه مقدار دئ
 تا هر گز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده چه پتا باندي مين شول تل ئې زار دئ
 مگر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاري چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
 د سونډک موندک سيلی آحري کډي په بلبلو خبر وکړ بيا بهار دئ
 په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې و
 چه له کښليو نه جدا شو خوشحال خوار دئ

وايم له تا ولاړم که په ناسته می ملال يې کبر لوئي مکره که هر څو صاحب جمال يې
 ولاړم ستا له وره ستا په يادو به مشغول وم ولاړم له ما نه ځي دا چه ته می په زړه نهال يې
 زه غريب نامرد يم څه و ما وته گوانبيري قهر کره هغو ته چه د سيل دئ يا ئې سيال يې
 هيڅ گناه مي نشته چه مي وژني يا مي ولې واړه د مستي ده نه ترلي په وبال يې
 خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دريغ نکرم لږ و ډېر مشتاق ځما دَ سر که يا د مال يې
 تل جور ستم کره هغه نه يم چه زړه بد کرم
 سل جور جفا کره بيا ليمه د خوار خوشحال يې

د دنيا خاني ميري په زور و زر شي عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
 و عاشق ته نصيحت په مثال څه دئ لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
 کار ځما او د مجنون سره يو رنگ دي لکه دوه لرگي په اور کي سر په سر شي
 چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وينو کوم سړی به د منصور تر ځايه ور شي
 خو به راز دَ زړه پنهان لرم له خلقه عاقبت به لوي هلك ځني خبر شي
 په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وړم که په بوي مي ستا د زلفو سور ټټر شي
 خوار خاطر مي چه مقيم شو ستا په ورکښي کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

کله کله چه په مهر بوسه را کرې ستا تر خوله د صدقه شهد و شکر شي
 چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورايه خارو خس ئې راته گل د پیغمبر شي
 زه به هیڅکله وانورم ستا له کويه کور او کلي که همه راته لښکر شي
 که هر خو سرې وپښته چوې په پوهه چه قضا ورباندي راشي کور و کر شي
 د یار غم له خلقه پټ لره په زړه کنښ که لاله غنډي د ويني درست ځگر شي

چه ئې وروځي ور ښکاره کرې خلقو بويه
 چه خوشحال ئې د کښتې قلندر شي

درياب څه د جالې دپاره نه ځي که څوک وائي پخپله رضا درومي جاله هم ورسره بيايي
 په غرونو واورې اوري بارانونه په ملکونو له هیچا خبر ندئ چه په موږه هم څوک پايي
 په دوولس برجه گرزې نمر پوره په دوولس مياشتي پدا خبر دار ندئ چه صيفي دئ که شتايي
 په درست جهان کنښ گرزې باد حيران په څلور کنجه په هر لوري چه گرزې نا خبر چه څه پيمائي
 مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه له مځکي پيدا کېږي مځکه پروته گل ولايي

څلور واړه عنصر چاکران دئ اي خوشحاله

چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

د دانا په حال نادان کله خبر دئ چه پخپله نادانې کنښ اوتر دئ
 د لېچن په سترگو وځلېده ستوري و عالم ته ئې نارې وکرې چه نمر دئ
 دا داغونه مي چه ښيي په ځگر دئ خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
 که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
 خداي د هيڅوک پدنيا کنښ عاشق نکا عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
 لېونې زړه مي پرون په خدا ولاړ و راشه گوره چه نن بيا په ژړا سر دئ

چه د فکر مرجونا له بحره وکښي

راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

د چا به څه لره ماڼه له بله شي نیک و بده په عمل موندله شي
 هر چه وکرې هغه به ورېبي له خپله لاسه هره کرله شي
 دا خود نمايه محبوبه گوره چه کله گل شي کله بلبله شي
 کله غوغا کا په خرابات کنښ کله د ذکر په حلقه داخله شي
 لون لون ښېوې ئې ډېری دئ اول به کومه يوه ويله شي
 نورو خوښيو وته به شا کرې که د یار د ميني خوښي د خپله شي
 شمعي چه ژبه په راز اوږده کره ځکه ئې هسي کله وهله شي
 چه زاهدان ئې په زهد مومي د عاشقانو په آه گڼله شي
 جفا ئې واړه په وفا حساب کره د یار جفا په وفا نيوله شي
 که اور در لگی چا ته مه وايه چه اور را بل دئ سينه مي سوله شي

خوشحال فهم کره مجلس د عامو دئ

د منصور پياله به په منصور نوشله شي

دا نه زهد پارسائې دې چه كېږي په هر لوري رسوائې دې چه كېږي
 نصيحت د دانايانو لكه باد شو د وگړي خود رايې دې چه كېږي
 هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو څه نابودي دانايې دې چه كېږي
 مخ بد رنگ زر و گوهر زبور پرې پوري څه بې ځايه زببایې دې چه كېږي
 نه ئې داد نه ئې دهش نه ننگ نه شرم دا د خلق كد خدایې دې چه كېږي
 د رشتيني ميني بوي نشته خوشحاله
 د دروغو آشنایې دې چه كېږي

د دنی دنیا دا هسي قرارداد دئ چه گهي ئې را نيول كله ئې داد دئ
 عاقبت به د دنیا په غم غمجن شي هغه زره چه د دنیا په بنيادي بناد دئ
 د دوشش نارې وهي دوه خال ئې پرېوزي دا دنیا په مثال نر د سري نراد دئ
 له دنیا نه هيچا كام موندلي ندئ كه شيرين و كه خسرو و كه فرهاد دئ
 د دنیا مثال كه وگورې عاقله! په حساب لكه اوبه يا لكه باد دئ
 نه اوبه په يوه ځاي كښ قراري كا نه د باد په يوه ځاي باندي استاد دئ
 مبتلا ئې همپشه په زره محزون دئ طلبگار ئې هر زمان په بلا ياد دئ
 تر وفا ئې د جفا خويونه پېر دئ
 ځكه هسي د خوشحال ځني فرياد دئ

د عاشق په زره دباندې بار د يار وئ خداي د نكا چه به لاندي تر بل بار وئ
 يو ځل بيا سر توره مسته را بنكاره شوي چه ئې زلفی آوېزاندي په رخسار وئ
 ستا په نه ليدن ئې شمار نه ئې حساب شته اندېښنې په زره اراندي صد هزار وئ
 چه تا ووينم تازه غزل انشا كرم پرې بلبلي فرياد كاندي چه گلزار وئ
 په درست ملك كښ چه څوك لافي د بنايست كا همگي د لكه سپاندي ستا بخار وئ
 ستا تر هر چاري ځارېرم بلا دا شوه په ما خوار پوري چه خاندي څوك به آر وئ
 تا ويله چه خپل زره و ما ته راکړه دا خوار زره مي ستا د وړاندي كه پكار وئ
 زه خوشحال د يار ديدن وته تلوار كرم
 تل بلبلي ځلبلاندي د بهار وئ

د بڼو غشي ئې كل واړه د لدو زدي عاشقان د دغو غشيو غم اندوز دي
 نن مي بيا په نظر كښيوته مهر شه تر لباس ئې شرمنده اهل نورو دي
 په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي گلغذار ئې څراغونه شب افروز دي
 په بارخو باندي ئې خرپ دئ د غابڼونو دا چيچل مي د عاشق نو اموز دي
 اغوستن لره ئې پانې د سوسن دئ كه د نورو جامې روغي شمند روز دي
 د كوتري اشارت د ديو مرگ دئ عاشقان تر كله تېر بازونه بوز دي
 سر تر پايه په لمبه باندي گذر كا
 د خوشحال ويل پدا سبب دلسوز دي

د نادان په یاري څه لره څوک ویاري
د یاری هنر هیڅ ورڅخه نشته
هسي مست بې پروا یار ځما په کار دئ
د رقیب په بد ویل عاشق داره شي
پېر می وگانه گریوان د عشق پکار کښي
د وصال په وخت امان د رقیبانو
هر زمان ښکاره یاري را ځني غواري
که پندونه ورته وایم راته ژاري
چه د خلقو پېغورونه سره نغاري
لکه سپی پخپلو دارو سری داري
نور په ما نشي وهل د گریوان نماري
د بهار په موسم پېر گزی غواري
هر شاعر څخه تازه مضمون د ځان دئ
د ښه لیندي صدقه خوري د ښکار شاري

د همه خلقو نظر پخپل بهبود دئ
چه څه درد د عشق لري تري به څارېم
چه خپل یار وټه نظر وکړم خوشحال شم
د یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو
د عاشق د آه له غشي بویه ویره
دا آسمان چه سراسر کېود لیده شي
بیا ځما طالع مدد وکړ په خداړو
د جهان بنادی کل واړه ځما دئ
د خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
د خوشحال خټک پدا سودا کښ سود دئ
په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
چه توپري ئې تامي زهر آلود دئ
پرې پوهیږې پورته لار د زړونو دود دئ
چه رقیب د یار له وره نه مردود دئ
غم مي کل واړه په بخره د حسود دئ
د خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
د خوشحال خټک پدا سودا کښ سود دئ

د خاطر مي له اندوهه نه څه ننگ دئ
لا مي یو خدنگ له زړه وتلي نه وئ
هر سحر په ما له ورايه تیغ وکښلي
تر چشمانو مي اوړه گټه بې نمه
په خروار عیش و عشرت کاندې وگري
ما د زړه په سترگو رنگ د زرگي وکوت
دا اسمان چه پاس په سر باندي څرخيږي
د دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
پرون دور د خرم ټن د اورنگ دئ
که ئې زده چه دا بنادی ساعت یو درنگ دئ
بیا ځما په زړه نوبت د بل خدنگ دئ
خول په سر یښي راځي په نیت د جنگ دئ
تر محنت پوري مي غر لکه لا سنگ دئ
خو د ما د زړه په بخره عیش تنگ دئ
همگی د غم په سرو وینو کښ رنگ دئ
په چا چتر مرصع په چا پلنگ دئ
د دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
پرون دور د خرم ټن د اورنگ دئ

دلربا خوبا وربل د تېر و بېر دئ
د اوزک تاراک مي هم دا هسي نه وئ
د ما زړه چه د مزري تر زړه تېري کا
هغه راز چه به ما تا سره تنها کړ
د غمزي په تیغ ومرم خوني مي ته یې
هو هو تار ئې د عاشق تر زړه چاپېر دئ
لکه ستا د سترگو تاخت په خوارو تېر دئ
ستا د سترگو و کلبیو و ته زېر دئ
نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
بیا به وایې چا وهلي په شمشېر دئ

^۱ یعنی د خره مچ.

^۲ خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنگ بندی کی.

د خوشحال و مرگ ته څه توري وکارې
دېنو ناوک د هم ور لره پېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ نصيحت ته ئې نيولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لويي ده د سپلمی ملخي هم الا چه پوش دئ
د مردانو د خپل شرم کاروبار دئ نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
د زنانو په حساب دي مردان مشه چه له زبېه له زينته هم اغوش دئ
شړی ور پښتون به سل په پکه يوسي کشمېری چه بفرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوبنيارانو څخه دېره هوبنياري ده په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې د جهان بنادي پېرځو ده
چه په غم کښ د خوشحال سره په خروش دئ

دا ويي ځما دراز دئ دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو حه ټټو څه ټټو تاز دئ
د نائي پرېره ناسازه د بل پرې وته ساز دئ
د دانش کښېدې بويه
نه د سرو زرو طراز دئ

د کمال لافي د نکا نا درستي چه تلقين ئې دا کامل نه وي اخستي
دانشمند د معما په علم پوه دئ د اجد په حساب څه خبر نا لوستي
هيڅ کمي و ځان ته نه پرېدي په ژبه د کردې په کار کښ غوغ په گيسو سکښتي
د دانا تر سر مي در گوهر نثار کړي د نادان په سر مي پند د خاورو لوستي
ارادت ئې بر سپرن په وړاندي نه ځي د خپل پير په عيب سر شه يقين سستي
د مملو قدر چا وته ښکاره دئ چه ململ ئې همېشه په تن اغوستي
په هغې ياري څه باور خوشحاله
چه پيوند ئې په وپښته سره امستي

د يار غم کله اغيار وته ولاړ دي د يار غم خو هم خپل يار وته ولاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تنبتي چه د ظلم و آزار وته ولاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غرېري همت ناک سړی هر کار وته ولاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمع و هر ور و هر دربار وته ولاړ دئ
خلق هيڅ را خبر ندي چه په عشق کښ څو فکرونه و ما خوار وته ولاړ دئ
چه د توري زلفي ووينم حيران شم په حيرت سړی تور مار وته ولاړ دئ
په بورجل باندي د هسي نا قرار شم لکه څوک چه و گلزار وته ولاړ دئ
ليونې خوشحال په نن دي ديدن ورکړه
د سبا فکر هوبنېار وته ولاړ دئ

دا ستم چه خپل آشنا دئ په ما کړئ نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
 په یاری د ئې هیڅوک غلط نشي وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
 گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
 د مخ خال ئې تور تارو دئ په گلزار کښ د زړه باز مي دئ نظر پسې وا کړئ
 خدایه ته ئې د زړه مهر په ما وکړه چه د زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
 د فراق غمونه هسي را پسې دئ درسته شپه ئې و ما خوب ندئ را کړئ
 زه به ولي د بڼه مخ نندارې نکړم نندارې لره ئې زه یم پیدا کړئ
 یو وصال د بڼو یارانو بل هجران دئ
 چه خوشحال ئې په خدا په ژړا کړئ

د تقوا لافي وهي د صادقی په قاضي ئې گواهان تېر د فاسقی
 په رشتیا خبرو هم متردد یم په وسواس کرم د عالم منافقی
 دا چه وائي څوک به هست کرم څوک به نیست کرم سکه دعوا کاندې سړی د خالق
 که عذرا په ملک کښ شته مخ د ښکاره کا زه په تن کښ زړه لرم د وامقی
 آدم زاد په تفاوت سره پیدا دي یو په بل تېري لري د فایقی
 د بزرگانو په مسند هغه تېري کا چه لري وار په اسباب د لایقی
 ننگیالیو سره وېره د سر نشته سر سړی پرېکا د خره په سارقی
 نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
 هېڅ منکر مه شه د خپلي عاشقی

د هغو چه گرزېدنه ستا په تل شي ستا په تل به ئې آخر سرونه تل شي
 ستا چشمانو مي زړه یو بڼو قبل کر د هغو به څه احوال وئ چه قبل شي
 د وصال د ناوي مهر څه دئ غم دئ هغه هم وار په یکباره معجل شي
 عشق یو څه د مزري برېت دی په کوگل شي د رنځور ئې په څو ورځي رنگ بدل شي
 ښایسته که هر څو لافي د ښایسته کا چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
 یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي چه ئې زلفي په بارخو باندي وکول شي
 تر هر حرف ئې د خطا نافي څارېره
 آفرین د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گزني کښېني پاڅي پاڅې لنډي^۱ شانکي وهي در بلي څرېي لنډي
 دا همه وار په زهن د طریقت دي خپلي خوني لره وري پردې گنډي
 نیک و بده چه و چا و ته رسېري پخپل ځان تري دا دواړه په پوډني^۲
 د عالم رځني تره په سبا دي مره خبر نه دي دا گيدي^۳ له خپلي انډي

^۱ دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

^۲ په بله قلمي نسخه کي پوډ کښلي دي.

^۳ گيدي سيد راحت په معني د خره راوړي دي يعني دا خر له خپله انډي (بار) خبر نه دي.

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر^۱ کنبلي زوي^۲ په دروغ ورکړه و شنډي
قتلوآي ورکولاي باور وکړه چه هم دا دي په دنيا کنب د دين ځنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي د هغو د ايمان يو وړې شيطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کنب دې تر خپل ايمان وتلي لا په ځنډي
شرح منډ^۳ د بني ده چه ولي دې يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر د کامل نه دې اخستي لکه خرونه نارې شوري^۴ وهي ترنډي
لا به کله دا سگان وژنې خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پندي پندي

دا سرې خو په ادب سره سرې دئ چه ادب ور سره نه وئ نور څاروی دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سرې نه شه تر هغه نه په وفا کنب بهتر سپی دئ
عادلان می د جنت د گلزار گل دئ ستمگر می د دوږخ د اور لرگي دئ
سپي چه چا سره آشنا شي چه بر وځوري و هغه ته ئې تم نه وئ څو ژوندي وئ
د انصاف د څښتن غم د دوږخ نشته د انصاف می تر طاعته لا پرځی دئ
په بڼه خوي د سرې قدر قیمت کپړي بد خصلت سرې يا د يو دئ يا پېری دئ
چه ئې علم هنر نه وئ ځني تښته بې هنر سرې که وگورې لا شي دئ
چه په پند په نصیحت د بندي نشه تور زنجیر ور لره بويه که مزري دئ
په روا په ناروا د ملحد څه دئ په مذهب د ملحدانو کوکري ورې دئ
د راحت په وخت د یار تجربه نشي چه محنت در سره واخلي یار د دئ دئ
هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
د خوشحال څټک په پوهه تش ملخی^۵ دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتگالي دئ په سره والي له ياقوتو په سيالي دئ
په سپين والي په بڼايست په زبایي واره غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په بڼپوه بڼپوه چه پل کنبېردي په لاري کنبلي پښې ئې د گلزار په پايمالی دئ
په کاليو سره مخ بڼايسته کپړي ستا په مخ بڼايسته ستا د مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سرې که غوارم مونده^۶ نشي چه خوشحال د ما د زره په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې مين يې بڼايسته کله له خياله نه خالي دئ

^۱ دا کلمه په ټولو نسخو کنب نظر راغلې ده مگر ندر به صحيح وي.

^۲ کنبلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

^۳ دې کلمې ته محشي لار ترجمه کنبلي ده.

^۴ دا کلمه په هره نسخه کنب جلا املا لري.

^۵ د ضرورت نه زيات (درياب، پښتو لغت)

^۶ پلي دی.

^۷ نه ئې مومم.

په ورېښمينو نهاليو د نور خوب کا د کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
 د فراق په وخت د ما سترگو ته گوره په ژړا ژړا شېبې بېنکالي دئ
 تل ژړا نارې بلغاكي خوب په څو کا چه ميشته د فراقجن په حوالي دئ
 زه د مستي په پېزواند باندي مين يم که د مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
 نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
 مخ ئې تور که په ياري کښ تپيالي دئ

د هوبنيار د نادان هونبره تفاوت دئ خو د محکي د اسمان په منځ کښ وت دئ
 نادان څورب فراغت گزني خوښي کا هوبنيار تل تر اندېښنو لاندي چت پت دئ
 که په ما باندي څرخ خوري پروا ئې نکړم د هر هر کله دانا سره په نښت دئ
 که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې گوره چه ئې لافي د خولې وکړې نور انډت دئ
 عشق يو مست هاتي ولاړ سره ښورېږي دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت دئ
 چه د کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
 څوک د بل د کورته خوري ور پسې گزني چا خورلي به درست عمر ښکار د گورت دئ
 د تحصيل او د ترتيب بلا په ده شه چه ملا د حق گوڼي په کار ساکت دئ
 حاجي ولاړو و مکې ته راغي ده مي په دروغو په حرص پک کړئ کت دئ
 چه ديدن ئې د گلرويو سره کپړي مي د خوري نورو د کا بهار ئې نت دئ
 چه په کور کښ ئې کښيږدي په چا ئې نه خوري خدايه مال ئې و ما راکړه چه معنت دئ
 چه کردار ئې موافق د گفتار نه وئ همپشه د دروغجن په پرېره پت دئ
 د باطن په سترگو گوره هغه مخ ته ظاهري نظر د نمر په ليدو تن دئ
 د خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
 چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

د سوخته وو، يو وصال دئ چه هجران پکښ محال دئ
 د يار غم چه معشوقه شي نور ئې وصل لا يزال دئ
 که هزار پردې تر منځ وي هغه واره اتصال دئ
 چه راځي د يار له لوريه ورته بس هغه شمال دئ
 چه په عشق کښ ئې سوخته وئ ور ښکاره هغه جمال دئ
 د هغه بيلتون له کومه چه تل خوښ د يار په خيال دئ

^۱ يعنی سوری او درز او فاصله.

^۲ دا کلمه هندی ده یعنی فیلبان.

^۳ يو قسم پخکړې چه د اربشو د اوړو او شوملو نه جوړېږي (درياب، پښتو لغت)

^۴ يعنی غنيمت.

^۵ دا کلمه عیناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړي که داسی سی معنا ورکوي،
 مال ئې و ما را کړه غنيمت دی.

مخ د یار گوره په تیل کښی
د خوشحال خټک مثال دئ

د فساد فکر نشته خدای حاضر دئ خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت د اولو الامر ځکه نکړم خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند وروڼه په توره په آزار د مومنانو بهادر دئ
د ابلیس غنډي مکروڼه ئې په زړه کښی په فریب کښی تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته په ظاهر که ودانی ته ناظر دئ
د چا زړه به ځني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټک چه چاود ځني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښی څه موجود دئ د دنیا سره همه واره نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ بڼه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو په جهان پاتو خبري د محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا مؤمنان دئ که ترسا دئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دئ موندلې که پوهیږې چه دا درې واره موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واره ستوري ورځ و شپه په عبادت کښی د معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سره تازه کا دا هډونه چه په مځکه کښی فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وئ که شریه پدا دواړه توکه بڼه سری خوشنود دئ
که د لیري که نیژدې شمارونه مکره چه به درومي یا را درومي واره زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شک گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

د هوبنیار غلطي نه وئ او که وئ خو د خندا شي پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
د دنیا مینه پېر مکره د دنیا مینه څو پېر کړې و زړه ته به د هونبره پېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځني هسي لیوني شته که تخت د سلطنت وئ پرې د دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې په غیر کښی به د واره خواه ناخواه در لره راشي
د یار د زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند د کالي بیا شي
چه باز د پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوبنیار دئ له هر چا نه عقل اخله یا تور عشي خطا کا د هلك غشي رسا شي
چه دئ وخور هغه ستا دئ مال چه نخورې^۲ بلا دا شي په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره د چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سره همراه وئ هنر به سود ونکا د طالع که درته شا شي
په زړه کښی خپل غرض دئ چه هیڅوک ځني خلاص ندئ یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژرا شي
خپل حان وته ئې وائی خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله د حلوا شي

^۱ تیلې یعنی اورلکیت یا کوگر (دریاب، پښتو لغت)

^۲ تحویلدار بې.

دنيا بده بلا ده چه و ما وته بنکارېږي
 چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا
 په هر لوري چه گورم و عالم وته حيران شم
 و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حيران شي
 چه بخت را سره مل و مار به مار ته څومښکی شو
 دنيا د مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې
 عالم عالم غمونه چه خوشحال ويني له خپلو
 غم خور ئې که پيدا شي خپل پردي ته به شمارېږي

د ناکس د تربيت سره څه کار دئ
 که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي
 که تر ملا ډکه درسته په ښه اس سپور شي
 ورځ و شپه د په آرام باندي تېرېږي
 په پالنگ که درته کښېني کښلې حوره
 د گاوزو ور مېړونه مزري نموري
 چه هوسيه په ميدان وهي تازيان دئ
 فصاحت د باغ بلبلو څخه غواره
 چه له ځايه يې په بخره سلامت شو
 درومه هر لوري ته گڼت کوه خوشحاله
 د رندانو د خلوت سره څه کار دئ

دا دروغ دئ چه په ستوريو سود وزيان شي
 که د رنگ خوبي ئې شته لوئي له کومه
 زمانه په طبيعت ده د هلكو
 د دنيا اقبال چه مخ کا و نادان ته
 د منصب سره د ما خبري دُر وې
 گوره کومه چار به کانه مخ بنکاره کا
 دا دنيا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وئ
 دانشمند څخه چه مال د دنيا نه وئ
 زه خوشحال څک هغه يم قدر نشته
 دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تل نه وي څو به گزري
 که بې شماره خزاني کړي سره ټولي
 ستا پخوا د طبيلو څښتن وگوره
 همپشه وايي فاني دنيا گنده ده
 په دنيا څو ډېر مين هونيره غمجن شي
 په خمار سره اوښتي سترگي سري
 د دنيا ارمان به بيا وگور ته وري
 چه په کور باندي ئې گزري غوا و خري
 که گنده ده ولي نه تېرېږي تري
 جگي جگي راشه مکره مينه پري

یو غفلت بل جهالت دریم شهرت دی
د خوشحال د خان بلا دی هم دا دري

دا یم راغلم پدا عمر چه می ویني زلمی توب را خخه یوور پبری سپیني
یو دا ښکار بل د کتاب بل د دلبرو په جهان کښی نوری نشوی دا درې میني
د همت جامه می سپینه پاکښیزه ده پرې دوستی د زرو څه وه لکه ویني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندی چه په زړه کښی د عاشق دي دلنشیني
که ټټر وهې له تیږی گمان مکره چه به مهر په تا وکا زړه سنگیني
دا دوو گونو مراد کل درکا په غیږ کښی په خندا چه در کنار شی مه جبیني
نور به کوم ارمان دا گنج د کنجیني کا
چه په غیږ کښی ئې نیولی تن سیمیني

د باطن په تجلي ظاهر صفا وئ د بد ذات په آشنائی کښی سل جفا وئ
لکه نوم چه د کیمیا د عنقا اروې تر دا دواړو نه نایابه لا وفا وئ
د ناکس سری نه زر خبري واروې په یوه وینا ئې کله اکتفا وئ
د دي دور په یارانو غلط مشه مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وئ
د هغه طیب طلب کوه خوشحاله
چه د مخ په تجلي کښی ئې شفا وئ

د ما کومه اندېښنه ده که ما پرېږدي ته به نوم د بی وفا په خپسر کښېږدي
زه یو هسي یار لرم که می روزي شي که صفت ئې درته وکرم و به رېږدي
ته سری یې که څاروي یې رنگ د ورک شه د بهار په سرو گلونو باندي پښې ږدي
ما په پیرو ستیو اور دي لگولې په دا څه که څو خسري باندي کښېږدي
زه چه ستا په دا اوردو زلفو مین شوم لا به څو دور او درازي راته بلېږدي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واره ته د خپل جمال نخښي بکښې زدي

دا څه بارخو دي ستا د تورو زلفو لاندي پروتي دي په گلو د سنبلو پاني تاندي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته هسي یار می بیا مونده چه عالم ئې کیسې کاندي
قیس و که وامق و که فرهاد و که خسرو و هر چه عاشقي کا^۲ سل رحمت په وارو باندي
نور خلق فاني دي که باقي دي هم هغه دي هر چه په فاني دنیا یادېږي ورد ستور راندي
نوري کیسې څه دي و خپل ځان ته نصیحت دي شمع ته نظر کړه خود^۳ به وژارې چه خاندي

^۱ دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په ټوله قلمي نسخه کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

^۲ دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، یا به کیسی وي په معنی د معما او چیستان، یا به مغلغند د قصې وي.

^۳ هر چه عاشقان دي.

^۴ خو به وژارې.

ته گوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زره پرتې دې ستا د تور وربل پياندې

دواړه سترگي مي چه ستا په لور دوخته شوې په لمني کښ مي اوبني اندوخته شوې
په ماڼي ماڼي نې خوره مزه نې اخله ته حما د زره په وينو اموخته شوې
په لکونو په کروړونو د بها دې د يوسف غندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته حما د توري شپې خراغ يې ولي تلې په بله خونه افروخته شوې
چا دا اور در لگولي دې خوشحاله
چه لاله غندي دا هسي دلسوخته شوې

ډېر مين په تازه مينه سره تېر شي په هجران نې خوړ ژوندون زهر گنډېر شي
لا يو غم مي تمام نه وي څه نصيب دې چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير د معظم په غم کښ ډوب وم خبر نه وم چه طاهر به تېر و بېر شي
لکه ډېره د طاهر نوې په زني د هر هر وېښته نې غم را باندي ډېر شي
خدایه هسي غم بل ما ته پيدا مکره چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر و مر په شباب کښ" دا تاريخ دې
چه به کال د ده و مرگ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي پکي نشته گمراهي
د رشتينو پروا نشته د جهان په بد خواهي
د رشتينو سره مل وي تل نصرت د آلهي
د رشتينو ځاي جنت دې د قرآن په گواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تياهي

رفتار نې مستانه دې په غمزه کښ يگانه دې
دا پسر په لب شکري چه هر غاښ نې در دانه دې
که په سترگو نې نظر کرې کل له نازه همخانه دې
که و مخ وته نې گورې لاله کل نې نېبانه دې
پدا پېچ و تابو زلفو چه د مېنکو خزانه دې
لا نې پی څاڅي د شونډو په هر کار کښ فرزانه دې
حما ځان تر ده فدا شه چه هم ځان هم جانانه دې
نه چه زه په ده مين يم د همه خلقو ستانه دې
خپل صورت ستايي پخپله
د خوشحال زبان بهانه دې

۱ دا بدله خان د خپل زوی طاهر په مرثیه کښی ویلې ده، په آخر بیت کښی "طاهر و مر په شباب کښی" د ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه د مړینی کال نې دی.

رنگ د ورک شه بده روې را پسې يې سينه سوې
 له يوې فتنې د خلاص شم را پيدا کړې بله نوې
 ستا غمونه هسي توغ کړم وکښي نه شمه سيلوې
 چه اوډه وې هونيره بڼه وې کشکه تل وې اوډه شوې
 پرې به کله باران وشي چه به و ټوکپري سوې

فصل نه کوي خوشحاله

خو پټي نشي په يوې

را ښکاره دي د دې دور لنډ لستوني پردي مال وته اوږده لاسونه موني^۱
 که په باغ ئې د يتيم د کنډي گډ کړې د انگورو به خواږه ږنکوري چوني
 د خوړو مزه پوښتي بزه ئې هېره ښې څري لڼدي وهي ور باندي سوني
 کله سر په سينه ومڼدي سرگي شي کله سر مورې د مار لکه سريوني^۲
 چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ ورغ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني^۳
 پخپل ځاي لکه شا خوړي خر خوله خشکه په بل کور لکه آس په راتب پوني^۴

که څه کار دئ د رندانو دئ خوشحاله

چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روڼي

راشه گوره نامردان بلا وهلي^۱ د بري ميدان پرپردي لري ته زغلي
 د اسمان د پاسه گڼت ننداره نکا کوز د مخکي د تلې په منځ کښ ملي
 کم دليل د سر دواړه سترگي وخوري په تور تم د جنازې سره ځملي
 مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
 څوک پخپل پټي کرل کا د اغزيو چا پخپل پټي گلونه دئ کرلي
 پسينه کرله هونيره فائده نکا چه په وخت کرله وکا بر اخلي
 د کرلو وخت آخر شو تخم لږ دئ خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
 چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي رنځ و گنج سره دا دواړه دئ ترلي
 چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ اولياء ندئ د نفس په خوبني تللي
 د هوا ترکول عروة الوثقى دي دروېشان پدا ويل دي پوهېدلي
 چه د نفس د ظلماني کوهي را ووزي د هغو سترگو ملکونه دي ليدلي
 درځانی پکښي يو آدم خان خوښ کړ يوسف زئي ځوانان ډېر وه سپاره پلي

خو مخلص تمام خالص نشي خوشحاله

خطر ونه دي چا پېر در جار وتلي

^۱ سرمايه، رقم.

^۲ موش خرما، خر رنگه ځناور چی د مار سره جنگ ئې ډېر مشهور دی.

^۳ گنځی.

^۴ ميده شې، وور شې.

دېر مين وه چه ئې لافي كړې د ميني
 خوك چه يار په اوښيو ژاري ژراندۀ
 د رشتيني ميني كار خو دا خپل زړه دي
 د مجنون او د ليلي مينه رشتيا وه
 ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي
 توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ
 له د يو خاورو نه چه گل زېږي خوشحاله

دا پيدا چه تل ور درومي مه جيني

راشه گوره څه كارونه درنگ په درنگ شي
 واړه وسوځي په اور كښ خبر نه يم
 لا به كله مخامخ را سره خاندي
 چا ويل د كنبليو جنگ پسې آشتي وئ
 په هر چا باندي ئې زړه دئ لکه ژاوله
 حال دئ وگوري د ما بيا د آهنگ كا
 په فراق د مهوشانو لا چينه دئ
 كه روان ځما له دواړو سترگو گنگ شي

تا په خپله رضا وينو په غوره

اوس د ولي د خوشحال د ياري ننگ شي

راشه لېونی شه چه دئ نور خلق غم خور شي
 هيڅ پرې نه پوهيرم چه د چا ويل رشتيا كرم
 صبر د دردمنو زړونو هر كله اثر كا
 زر هنر وكړه نصيحت په كوم حساب دئ
 يو هندو بلا دئ چه په مكر ټيکه كنبيردي
 سپين جمال د گوره بنايسته په تور خالونو
 درسته شپه مي تېره په فرياد او په نارو كړه
 غير بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ
 څو چه هونبيارې كړې غم به لا درباندي زور شي
 سل رنگه خبري پيدا منع كښ لور په لور شي
 خدايه لا به كله د غماز سرې مخ تور شي
 هر چه ځائي خوي دئ فكر مكره چه به نور شي
 خوك به ترې خلاصيرې هغه ځاي چه درې څلور شي
 تل په كنبيده باندي ټكي د انځور شي
 شپه ئې د هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
 ورور چه بېگانه شي راته وايه كله ورور شي

دېر دي په دا چم كښ چه پټ پټ د ميني لاف كا

ولي اوس يوازي و خوشحال و ته پېغور شي

را بنكاره چه د دلبري و مخ خال شي
 په څو ژبي شاعري په جهان كېږي
 دنيا دار كره چه نه وئ ښې دلبري
 په وصال د سمنبرو زړه تونگر شي
 چه عاشق د معشوقې په عشق كښ غرق شي
 ارمان دا دي چه به زه همېشه نه وم
 د گلونو وخت تېرېږي ساقي گرم يې
 لکه ښكار د ښكاري ولگي خوشحال شي
 د هر چا ثنا صفت د ښه جمال شي
 اور د پوري د دنيا په ملك و مال شي
 چه ئې نه وينې په سترگو خوار كنگال شي
 جدائې له منځه ولاړه تل وصال شي
 همېشه به سره گلونه كال په كال شي
 كه د جام په راكولو د اهمال شي

لكه باغ چه په گلونو مالا مال دئ

د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

راشه گوره دَ یارانو بې غمي
 زه دا هسي په فراق په اشتیاق کښ
 اسمان لبري مَخکه کروړه عاشقان دي
 ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه
 څوک چه دم د همدمی وْهي ترې سور شوم
 چه په هیڅ ساعت خالي نه وي له غمه
 هیڅ طبیب نشته چه حال ورته معلوم کړم
 ته چه ما ته عربي خبري وايې
 که خبر په دا مثال یې وئې وایه
 بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله
 که قدم دَ دَ وفا په لاري ټینگ کړ
 دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمی

راشه گوره خلقه نصیب په څو خوري
 په غارونو کښ مزري څټي منگلي
 هغه پک طباح په سپی خورلي بڼه دئ
 لکه څوک چه پک چلم څکوي په غم کښ
 دَ فلك دَ نا قابل سره عيرت دئ
 لا به کله هغه گنج ورکوې بخته!
 چه خوشحال به ئې په پليو په سپرو خوری

را بڼکاره شوې دَ جهان بې وفايي
 لکه اور په بوتی ولگي بيا نه وئ
 روښنايي دَ معرفت تر نمر والا ده
 له يوه څاڅکي نه څه صورت پيدا کا
 تا هاله و گل خبل زړه ورکړي بليلي
 په گلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وئ
 چه پخپل کونښن بهبود دَ دنيا غواړي
 چه ځما دَ درد علاج لره پيدا دئ
 چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده
 چه گوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ
 نور مي را څکاوه قلم په آشنایي
 يو څو ورځي دَ ارمان دَ جدایي
 څوک دَ و نه وزي له هسي روښنايي
 هم په خدایي بنايي کارونه د خدایي
 که ئې تل وئ دا بازار د زببایي
 چه خبر شوم ستا له قدره تنهایی
 تا ته هیڅ نه دئ دَ خلقو دانایي
 زه له چا غواړم دا هسي موميایي
 دَ دلبرو حسن څه لره ستایي
 مگر نشته جوهری دَ بينايي
 چه په چرته بڼه صورت هوري ئې زړه دئ
 څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسايي

رحمت په اکوری شه چه ئې ونيوه ځاي سراي
 چه بڼه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دئ ځاي

تور غر ئې د هودی دئ تر تیراه پوري سم تللي
 پرې سازه لویه لار د هندوستان و خراسان ده
 هر فیض د د جهان څه چه یادېری پرې را درومي
 که سوات که اشغیر که بېنبور دئ دا ملکونه
 په هر لوري ئې ښکار شته د شاهین د باز دا هر څه
 ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خویښ سترگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
 پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ^۱
 اسمان ځني جدا کر لاس د چا رسي اسمان ته
 خوشحال له سرايه ندئ جدا شوي پخپل رای

زلفي د دلداري چه زناړ فرمائي
 سهل دي دا امر که مي سر و مال قبول کا
 څه لره اي عقله ډېر له صبره راته وايې
 څو راته ناصحه نصيحت کړې لېوني مي
 ما ترې توبه وکړه چه د عشق په شريعت کښ
 قطع لېوني دي چه د يار د مخ په دور
 خپله رضا پرېږده که رشتيني ئې په عشق کښ
 کره هغه خوشحاله چه د يار فرمائي

زور سړی چه د ځوانی هوس کاندې
 چه په کال کښ ئې زرتوب وي هم ځواني وي
 لکه هسي په ځوان مور شي چه ئې نه خوري
 په نیتونو په صوتونو په لاسونو
 اوس په سپینه ږېره څه له مرگه ډار کړم
 چه د مخکي مخ ئې لاندې و تر حکم
 دا عالم ږېگ روان دي که ئې گورې
 د قضا تنور ما وليده په سترگو
 ما خوشحال چه پکښ سيجي وچي تاندې

زه چه ستا د مخ گلزار گورم په کور کښي
 ما پدا تندي اخیستي ستا د پاره
 د تولى په مخ کښ ځي په شين شين
 اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو
 په قراره قراري کښ عالم خویښ دئ
 که رستم د زمانې شي گمان مکره
 د بهار گلونه وسېځم په اور کښي
 که زه تا غندي يار مومم په پېغور کښي
 لکه مست هاتي چه يون کاندې په پور کښي
 که پخوا به لباسي وه په لاهور کښي
 ما د خدای لري د عشق په شر و شور کښي
 زمانه به د پرېږدي پخپل زور کښي

^۱ کر زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

^۲ هغه رودبار چه ځندی ئې زنگل وي، د قندهار د جنوب و خوا ته يو رود هم په دغه تقویب پوری بولی.

د سلیمان په گوتې کنبلې دا وینا وه چه دا تخت به د سلیمان نه وي په گور کنبی
د خوشحال د له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځای د گوتې غواري په څلور کنبی

زه خو شرابي يم شيخه څه را سره جنگ کړې بخري ازلي دئ کشکي ما د ځان په رنگ کړې
بڼه وايې واعظه برکت شه ستا په ژبه بڼه يې په ويلو د درياب اوبه کرنګ کړې
ولاړل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وو ولاړل و دوېخ ته چه ئې لافي د فرهنگ کړې
پند د محمد (ص) د ابو جهل پکار نه شو څوک به ئې صيقل کا چه ئې خدای آينې زنگ کړې
کنبېنې په خلوت کښ شيخه سود ئې راته وایه ولي پخپل ځان دا هسي ارت جهان تنګ کړې
زه خو د زره درد غوآرم په هر يوه مذهب کښ تا زده ستا خبرو چه نقلونه رنگا رنگ کړې
رايشه مطربه! د نورو سرود آغاز کړه بڼې نغمې زره سوزي په رباب په نئ و چنگ کړې
هر لوري ته گل دئ شفايق نرګس سنبل دئ بې گلزاره بد که و بل لوري ته آهنگ کړې
چا در پسې ډېرې توينې واخيستې طلب کا ځنو مسلی د بې ننگی در پسې لنگ کړې
کاشکي د عمل تله درنه په قيامت شي موم په رقيبانو په عاشق باندي زره سنگ کړې
مرګ لره ئې واره د دهلی لښکر راغلي:

ته لا د خوشحال په مرګ ځان روغ نه کڼې ننگ کړې

زلفی ئی سبب دئ د عاشق د پرېشانی ننداره ئې بهانه ده د بېحدي حیرانی
درد مي سرشته ده د هزار رنگه دارو و غم ئې لا تېري کاندې تر ډېرې بنادمانی
زخم ئې مایه د لارېزاله حیاتګي دي وړانې ئې دئ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لره ور ځي مجال ئې نشته که د برندو سترګو مست ئې همیشه کاندې وړانی
ما په عشق کښ رسولی دې خپل کار تر هسي حده لکه څوک په مټ د توري سزاوار شي د ځانی

زه خوشحال څنګ د عشق په کار هونبره خوشحال يم

څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري دم په دم ژړا زاري
تبغ وکنبلي را بنکاره شوه خوار عاشق د ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې ستا دا هسي ده ياري
ستا له مهره ستا له لطفه زه لرم امید واري
دا يم ستا د غم وری ورم شرط د عشق دئ بردبادي

خاکپاي اوسه خوشحاله

لوی به کاندې خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا يې په ورځ سل سوګنده وکړې بيا له وارويې پروا يې
ما چه زره و تا ته درکړ خلقې را باندي غاو کا ولي هسي خبر ندئ چه ته څه رنگه زيبا يې
اي چه ما وته ويل کړې چه په کنبليو نظر مکره څوک به ستا په ويل غور کا چه د مرګ خبري وايې

په ما يو وېښته د خپلې معشوقې تر حوري ښه دي
 د گلونو قدر هر زاغ و زغن زده طوطا زده
 دا څه توري سترگي ندئ چه ځما زرگي ئې يوور
 دانه خال نه زرخدان دې نه پرېشانی توري زلفي
 دا د خلقو ملامت دئ که پېغور دئ د وگري
 نن به څراغ په کور کښ نه ېدم چه گمان هيڅوک ونکا
 ما ويل چه د زره غم به درته ووايم چه راشې

چه د زلفو نافې تل تل ځنډوې د باد و مخ ته

خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسيه د خطا يې

زره به ستا له جوړه ظلمه په څو ځان وري
 ما دا هسي رنگ هندو ليدلې نه و
 هغه لاس چه د کوتاه دئ تر لمني
 د هغه عمر څه حال حلاوت نشته
 چه هرس د هغو شونډو غاښو کاندې
 ستا د زلفو و چوگان و ته حيران يم
 پکښي بند زروڼه وگاږي که ئې گورې
 چه د زره په ما هغه حکم فرمان کړه
 د خاطر خوښي مي هر کله پدا ده
 د نور چا په ما څه کار دئ زه پرې خوښ يم
 د وفا خصلت چه خدای ندئ ورکړي

د زره مينه ئې په کښليو ماته نکره

خوار خوشحال به له دنيا نه دا ارمان وري

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي
 ځما لاس ورته تر اوږه هم بتر شو
 زه او زر سره له ځايه غلیمان يو
 چه غلیم د مړني بيه نظر کښوږي
 شاه زلمی به خپل غلیم کا تر ځان وړاندی
 په قرآن کښ ستا اصول په غلیم یاد دئ
 کاني زر که سره وگورې يو رنگ دئ
 هغه زر تر کاني لوته لا بتر دئ
 چه اوبه په ځای حصار شي نور خسا شي

تل د لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله

غلیمان د شرمنده تر تا څارېږي

ساقی گل شگفته کېږي خس له باغه رفته کېږي

که د باغ خوښي په زر شي د راغ هسي مفته کبيري
 دُر گوهر حَما بې ميو په مژگانو سفته کبيري
 که ئې پت لرم له خلقه راز مي نه نهفته کبيري
 باد د زلفي آشفته کا حَما زره آشفته کبيري
 هغه راز چه به ما تا کر په محفلو گفته کبيري
 د خوشحال بخته بيدار شه
 تَل څوک کله خفته کبيري

ستمگر به همپشه په دنيا نه وئ پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
 هسي خوښ د ظالمی په کار ولاړ دئ ته به وايې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
 ظالمان په نور څه هيڅ راغلي ندئ خو دنيا وته خوئيري لکه روي
 چه د خپلي کامرانی په کار راشي که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زره وئ
 په گفتار کښ د فرښتو سره سيالي کا په کردار کښ شيطانان ترې پوري څه وئ
 که په سول ئې د دنيا مقصود حاصليري د مکې په وره به هم پوري کا سوئ
 پخپل زويه ورور بې زره نه وئ ترلي د خپل پلار و مرگ ته هم موږي ورغوي
 په هغه چاره قلم روغ کا قرآن کښ په هغه چاره د وروره مري سکومي
 په رکوع کښ تسيحات د مال و ملک کا په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
 که نېکخواه ورته د پند خيري وکا چه د بدو خصلت پرېږدي زره ئې چوي
 زه خوشحال چه د اورنگ بادشاه نوکر يم
 که و زويه ورکول کرم زره مي نه وئ

ستا له جوړه ظلمه هيڅ نکري ژرلي چه له وره د په څو گرزم شرلي
 همپشه حَما دعا په غوږو اروې يوه ورغ د په ښکنا نه يم زېرلي
 رقيبان د لکه سپي په کوڅه غاږي هم ترې څيري جامې وروهم هم خورلي
 چه به ته د هغه ټال په پريو زانگې هغه پري د ورېښمو وئ غرلي
 قافلې د همراهانو شوې رواني ما هم بار دي د خپل کوچ پسې ترلي
 حاسدان بې غمه خوب کا درېغه درېغه چه په کور ئې د بلا نفيل نرلي
 د خوشحال ئې و کرم وته اميد دئ
 که هر څو په گناهونو دي لرلي

سا د کښلی مخ په خال مي زره په داغ دئ پدا داغ مي له عالمه زره فراغ دئ
 سخ چه ناست يم د گلونو په چمن کښ بيا ساقی راته نيولي پک اياغ دئ
 يا د ښو زلميو خيال دي په شمله کښ يا د ښو جونو د تور وريل دماغ دئ

^۱ ژوبی.

^۲ یعنی پرې کول او پوستول.

^۳ نرلی یعنی غوغا کول او دربول او ډبول.

د زلفينو په تور تم کښ به ئې غوړم دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
 چه د کښليو د جمال ننداره کاندې و هغو ته سپېره پاگ سیر د باغ دئ
 په سپين مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي زه به زړه ورځني ژغورم روږ^۱ دي زاغ دئ
 د گلونو په بوي ځي په گلزار ورشي د گلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
 نه په اصل هونېره ښه نه ښايسته يې تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
 د خوشحال سترگي هورې چه ښايسته وي
 خلقه زړه ئې نه په باغ دئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه درياب دئ زه ماهی په هجران د هر زمان دئ په ماهی
 په ژړا بی ځني خواست د شپېني خولې کر په خدا ئې وې چه څه کا دا سړی
 ويې څوک يې چه ځما په کوڅه گرزې ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مری
 هم په څو رنگه ناله هم په تن نال شوم بېلتانه را باندي وکړ کار د نئ
 د ځوانی بهار څه ښه دي درېغه درېغه دا بهار که همېشه په دنيا وي
 گل، سنبل، نسرين، نرگس لاله غوټيه د مقدم سره د راوړه^۲ درست پسرلی
 چه ئې ونيسم په غير کښ راته گوري لکه مست د مور په پيو کم کبلی
 دا شیرين ياران به نه وينم چه ورم خدايه ما په جهان تل لري ژوندی
 غم خوستا د رسوائی کرم نه د سر کرم که مي دا اندېښنه نه وي تا کتئ
 هسي ستا د بېلتانه په آتش سوځم لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرگی
 ډېر صفت د ښاپړيو ارویده شي ولي ستا د مخ څوک نه وينم مخی
 په ښايست کښ هيڅ لقب درباندي نشته که د څه خو د عاشق نمڼه کړی
 اورنگ زيب به د کابل د خلل غم کا ساقی وخت د نوبهار دي راوړه می
 چه زړه سوئ د خوشحال په فرياد نشي
 په سينه کښ د سندان دي که زرگی

ستا په غم کښ لکه زه يم بل به نه وي دروغجن يم که بل هسي لکه زه وي
 ستا له غمه مي ځگر له وينو ډک شو چا ته وويلي نشم زړه مي چوئ
 تا ويل ځما ديدن قيمت بها دئ زه حيران يم ستا د مخ بها به څه وي
 سر به درکرم په بها کښ ديدن را کړه په سودا کښ خلل مکره که د زړه وي
 هسي گل د گلستان په منځ کښ نشته هر چه ستا رنگ و بوي پوري په ده نه وي
 که تل تا لره درځم ملامت مکره د بلبلو تل و گل وته ورتله وي
 د ښه څيز پوښتنه مه کوه له اصله د يو هر دوکان چه وي کالي د بله وي
 که صورت ژغورې له غمه کاته مکره زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وي
 زه خوشحال چه آشنا وينم^۳ خوشحال شم

^۱ روږد يعنی آموخته او بلد او آشنا.

^۲ راشی.

^۳ ووينم.

لکه گل چه تازه شوي په اوبه وئ!

سړی هونبره خوئې نیت وئ جامه هونبره خو قامت وئ
گرگین گردن د فیل خوري څه میړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره د عیسی بار وړي نه هر سر سره دولت وئ
و صورت ته نظر مکره په گرده د مرد قیمت وئ
زه مریې د هغه کس یم چه صورت وئ هم سیرت وئ
که صورت سیرت د جور شول سر تر پایه عنایت وئ
د خوشاحال په وینا غور کره
په ویل کښ ئې لذت وئ

ساقی تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ له جهان به مهلت وئ که به نه وئ
راشه پک د میو جام په می ناب کره تل به هسی فراغت وئ که به نه وئ
هر هوس چه د صورت کرې نن ساعت دئ گوره کانده به صورت وئ که به نه وئ
په رشتیا و ما ته ووايه طبيبه! چه د رنځ مي به صحت وئ که به نه وئ
د وصال وعده د وکره ستا سوگند دئ پدا کار کښ به غفلت وئ که به نه وئ
که په تا پسې ملنگ د مسلې شم شاه په تا مي به قیمت وئ که به نه وئ

سپینه خوله که بی ریباره ور پښکښ کرم
په خوشحال به می منت وئ که به نه وئ

ستا په تور می مال تالا مانی نرېږي راشه گوره که پدا د زره سرېږي
ستا غمونو لره هر کله ژوندون وئ پدا لږ عمر می زره کله مېږي
وايې ما وپشتلي څه کا حال ئې څه دئ په کوڅه کښ د لا دم وهي غږېږي
د فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کر وائي مالگي می په سترگو کښ دورېږي
لا به گوره څه شان شان غوتی وا کا د بنايست بهار ئې اوس نوي غورېږي
ما به هيڅ په ورت ورت نه ژړل عالمه ولي څه کرم چه می ننه زره ژرېږي
د رشتیا خبري خبر و برکت دئ په قاضي د دروغجن ژبه اړېږي

د خوشحال خټک په کار پوري حيران یم
مینه لا ورباندی زور شوه خو زېږي

سخ د آينې دئ چه د مخ وته تل گوري سخ د لونگين دئ چه د پاس په ټټر بنوري
نه دي ستا د غوړو غټي غټي مرغلي وصل دئ په مياشت پوري يو سر بل سره ستوري
روغ مي کرې له رنځه چه د خولې بنېږي د اورم شهد و شکر را گرې چه مي ستا شوندي وزوري
ظلم د د سترگو پما خوار هر گوره ډېر شو څه کرم توان مجال د زور ور لري کمزوري
زه که ډوب په غم یم تل د ډوب وم چه عاشق یم تا د خدای معشوقه تل هري بلا ژغوري
ما وته ارزان دئ ډېر په مښکو په عنبرو څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري

تل ځي ستا و لور ته په ارمان ارمان کاته کا

سپين ئې په کاته شي د خوشحال د سترگو توري

ساقی راکړه و ما می یو څو جامه پیاپی
 دا هم ظلم دئی که گورې چه بې میو ځي پسرلی
 هغه ځای چه گل و مل وئ ورع څو کاندې سرې
 گوره څه وایي پر غوړ کړه چه آواز کا چنگ و نی
 بیا به تېر شاعت را نشي آه ارمان ارمان هی هی
 د دنیا ژوندون هم بڼه دئ که تر تلو همپش وی
 چه تر تلو همپش ندی نور ئې وگڼه لا شی
 دېر مین ئې و بله تېر کړل
 فلک نه لري زړه سوئی

ستا په زړه د دنیا ځلي^۱ د دوږخ لمبې دئ بلي
 چه د گور لرم ماران دئ هم دا ځلي دئ پبيلي
 که د یو ځله ځان خلاص کړ غم د نشته هورې ولي
 دا لرم شلوه له دلہ که د نه وئ لېچی شلي
 چه به وه تسپې په لاس کښ مخ ئې تور ږېري ئې کلي
 ته اصیل ځان د مریي کړ
 هی توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شی په پیاله کښ می زیاتېری
 قربان ئې شم تر سترگو په طالع کښ زورور دئ
 بوسه د سپیني خولې راکړه بد مه وړه مستحق یم
 آفت د هلكوالي و جمال د هغې تُرکي
 ژوندون د عاشقانو د معشوقې په وصال دئ
 چه اوسپني تر خېژي هغه کاني رنگارنگ دئ
 د چا خوني چه و مري پسله مرگه شي مېراتي
 د چا خوني خوشحاله په ژوندوني مېراتېري

سترگی دي که ورځي که ئې زلفي که اوربل دئ
 چرته به خلاصېري دا بلا تر زړه چاپېري
 خیال ئې د زلفينو عقل و صبر و دین و زړه وري
 نور عالم لا پرېرده چه عاشق وته څه وایي
 قیس و که وامق و بیا فرهاد ورپسې نور وه
 مینه الستي شته لباسي شته نفساني شته
 څو توري بلا دي چه مي زړه پکښي قبل دئ
 مخ ته ئې که گورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
 نه پرېردي په کور کښ بڼه کالي د خوني غل دئ
 پلار که نصیحت کا و عاشق وته خجل دئ
 ما را وري ندئ دا د میني دود اول دئ
 مېنک شته دئ هم هورپه نفساني لکه بصل دئ

^۱ دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

^۲ آفتیري.

هر چرته يو مخ دئ که په سترگو احوال نه يې
 جام بينا ته ورکړه چه ئې دک يوسي تر خايه
 عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په درياب پوب کا
 ځان سوځي په اور کښ بنځه عشق ور سره مل دئ
 ځاي په ځاي چه گورم زه خوشحال ورته حيران يم^۱
 بله غوغا نشته همگي د عشق کل کل دئ

ستم د د عيني نو ياره عين عنايت دئ^۲
 په شپه ځما ويل کله اميز و له هستي
 خبري د مجنون او د ليلا ولاړې زړې شوې
 د ما او ستا خبري دي پت راز څه هسي ندئ
 په مخ چه بنايسته شوې که په پسول پسلی نه وئ
 بند د د زلفينو د خلاصی کنایت دئ
 په ورځي ځني دور يم هغه حرف چه شکایت دئ
 ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دئ
 چه چا ته ئې پيدا يا بدایت يا نهايت دئ
 ساده د ورځيو خال دئ د درست حسن کفایت دئ
 هېڅ کله له مرگه د خوشحال اندېښنه مکره
 چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روايت دئ

سر په بېدي بيد يا ونیوي ژرلي
 که اشنا که نا اشنا واره لیدل شي
 چه د قام د خېلخاني په حال خبر شوم
 په ناحق مي آزادی ته تلایښ کر
 خپل پردی چه د دنیا شکر خواره دي
 د ما حال به و هغه وته معلوم و
 په صحرا د ونو پاني پت خورلي
 د همه وارو په پرېره ورځرلي
 څه روزگار به پکښي شي په غم لرلي
 په زندان د اورنگ زېب ښه وم ترلي
 لکه مچ هسي له ځانه وشړلی
 که دا هونبره ډېر آهونه چا نغرلي
 که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وينه
 د مغل له نوکری دئ اغېرلي^۳

شين مرزي چه گپي داري
 څه عظمت څه مهموتي دئ
 د بنادي سترگي دي ووژي
 په يوه غوته يو نيسي
 عابد خان ځما شنقار دئ
 هم شنقار مي هم شاهين شته
 وخت د ښکار دئ سهيل وخوت
 زه په ښکار يم د سر خابو
 خرغه څېري د زاهد شوه
 باند نخېژي خسي زاري
 چه په مرگ به ئې څوک وياري
 پرېرېده دي ور پسې ژاري
 باز نه دوه تارو ونغاري
 په غوته وهي دوه څاري
 هم ښه باز لرم لك غاري
 خپل خپل ښکار به پسې غواري
 وړاندي زاغ راځي مرداري
 رنگ ئې نه وينم د نماري

^۱ شم.

^۲ دا بدله له يوې قلمي نسخې را نقل شوه، په نورو کښنې نسته.

^۳ يعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

^۴ عظمت خان او مهموتی او بنادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښنی یاد سوی دی.

ژر به ورک شي مدعي مي يو څو مچ دئ د غوياري
 ازمينت گوره د دهر راته ليندي شول اوس شاري
 تبغ پرې سور مکره خوشاله
 چه لايق دئ د څو باري

شفاعت د محمد (ص) ثابت په نص دئ دا په دا چه دئ د درست جهان اخص دئ
 د موسی د عیسی کله دا صفت و د لولاک نعت پده باندي مختص دئ
 اولیاء ئې د امت واره ممتاز دئ هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
 سر حلقه د اولیا و هغه شماره چه شیطان ئې بندي کړي په قفس دئ
 د رستم د مرتوب خبري هیڅ شوې ذوالفقار چه ئې یاد شوي په قصص دئ
 دوستاران د اهل بیت له اوره خلاص دئ بی دوستیه ئې عالم کله مخلص دئ
 په ولا که د علی رافضي کپړي
 سکه خوشحال ئې په ولا کښ مشخص دئ

بني بني شپې شي ځني پيښي غير په غير شي شفت حبيبي
 ځني ځني ځني بنيني تشپري نن به شي بخيني بني بني
 چين چين ځوني ځي په شين بتي زشتي فتني پيښي
 شي په چين تشي پوښتني چين چين ځوني پښتني شي
 هسي ځي په شين شين نخبي نخبي ختي پني بني

بڼه سر راست ټوپک دئ چه نظر ځني لر بر شي بيا چه درې څلور مصلحت وکاندي بڼه چرشي
 ولي هسي نه وئ چه وپښته چوي په عقل کله په سپينکي د هلك غشي برابر شي
 څوک چه مخه ولي ليندي ډېر و بله کښيني بڼه لويي هغه ده چه لويي ئې په هنر شي
 نوري لولي هيڅ دئ د نسب که د نور څه دئ يو سړی په زرو کښ په بخت سره سرور شي
 ډېر د سرور دعو کاندي په جهان کښ ځاي دي د حيرت په رابتونو ساته خر شي
 آس تر کته لاندي شا په څو ځايه زخمي وئ کله به د ما د بخت د ستوري لا اثر شي
 يو توري تي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
 بخت راوړه خوشحاله چه د کار لکه سره زر شي

بڼه هغه چه ولاړ بي خوده په خيال ستا دئ که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
 بڼه مي وليدل په سترگو واره کښلي چه تر واره لا تېري کا جمال ستا دئ
 د دنيا په مخ به ډېر وئ بڼه مخونه چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
 دواړه زلفي د حلقه کړي لکه لومي چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
 دواړه پښې گلکوني سرې پدماغ درومې گوره بيا څونږه وگري پايما ستا دئ
 ته کشتن د غمزې کره مه ودرېږه مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
 تا خو نوم د جنجالي را باندي کښښ که په زره کښ مي جنجال دئ جنجال ستا دئ

که همه د خلقو کنبلي سره ټول شي
 چه د څوک په کوڅه تېر شي نور مين شي
 که مثال د صورت غواړې گوره مياشته
 چه سبا بېگا ئې لوند لرم په اوبنيو
 خو ريبار در سره نه بيايې د وړاندي
 که په قهر ئې شرې په لطف ئې برلې
 چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کنب خوشحال ستا دئ

بناپرک که په هوا ځي په تور تم کنبې^۱
 لکه چتي درسته ورځ درومي په پورته
 د چندن او بنوانه^۲ فرق سره هيڅ نه و
 چا له ډنډه در گوهر نه دئ وکنبلي
 که گيدر په خم کنب رنگ شو پدا څه شي
 زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ
 خرڅ مي ځکه په سر لوني گلونه
 که هاتي د بادشاه ومري غم ئې نشته
 عشقه واره ستا د غمونه خرڅبې دئ
 گوتي ومنډه په غوړو ترې تېرېږه
 که خوښي د وصال ورسره نه وئ
 هغه چر دواړه گوتو ته نظر کا
 آفراین د په ويلو شه خوشحاله
 چه د تورو رڅول کړې په قلم کنبې

بڼه هغه چه بڼه ئې رنگ بڼه ئې جمال دئ
 بڼه هغه چه په ميراث خاني مېري کا
 بڼه هغه چه که احمق وئ که جاهل وئ
 بڼه هغه چه په رشوه قاضي گري کا
 بڼه هغه چه ډېر لښکر ورپسې درومي
 بڼه هغه چه په مجلس د ملوک ناست وئ
 په عالم کنب بدي نشته واره بڼه دئ
 چه و بدو وته روغ دئ يو خوشحال دئ

بناړونی د غواشینی پسې غواړي باز د غره بنايسته زرکي سره نغاري

^۱ دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کنب نسته.

^۲ راحت زاخيلي بڼوون په معنی د زيتون د ونې راوړی دی.

که په رنگ کښ لکه غلوڅه هسي روغ دئ د خوړو هیله و مکره له غویاري^۲
 یو آواز د بنو آسونو د ششنا دئ بل آواز د گنده خرونو دئ چه ناري
 څوک ژړا د آخرت دپاره کاندې څوک د دې جهان د سود دپاره ژارئ
 د گزار دپاره لیندي په څو ناست دئ د قطري په حرص گزري پسې شاري
 مرتبي د دواړو ندئ سره سمي څوک د ځایه باز شهند څوک چوري څاري
 که د څنگ پرونه ئې هر څو کنبلي روغ دئ
 د بازونو پرواز مه غواره له څاري

ښه سړی گڼه هغه چه په زړه صاف وئ همپشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
 چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه هر چه کاندې نور د کا هغه معاف وئ
 په دنیا چه دا عالم سره خلاف کا لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
 نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وئ که ئې گورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
 که دانا سړی بدرنگ وئ پدا څه شي که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
 د هیچا غرض پدا خوړو نشته قلمپ سره چه سره پیژنی صراف وئ
 جوهرې به ئې خود کار سره ښکاره کا تر یاقوتو که شبه په رنگ شفاف وئ
 د یاری دپاره گزرم نه ئې مومم چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
 د بخلو په اودل به خبر نشي په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
 عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي تر کعبه ئې پېر و بت و ته طواف وئ
 ښایسته هر گوره پېر شول پری وپیرم
 ما خوشحال چه د تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا د لاسه په جفا مري باري شکر چه په عهد په وفا مري
 بیدلان مي د هجران په تیغ قتل وي دا یو حرف دئ چه په توره د قضا مري
 زه مرده وم ستا د جام په گوټ ژوندي شوم چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
 زره مي ستا طري طراري ته هوس کا ځان مي ستا غمزې بیماری ته رشتیا مري
 اې تازه گلله بلبلې ته نظر کره په نوا کښ ستا له شوقه بېنوا مري
 خوار خوشحال په مرگي حال دئ ځکندن کا
 راشه گوره په ارمان د لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دئ له وجوده له عدمه آسوده دئ
 د ساقی له لاسه پکي پیالی اخلي په مستي کښ دم تر دمه آسوده دئ
 بت پرست دئ د مغان په خرابات کښ خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
 ورغ و شپه باندي تېرېري په ښادي کښ هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
 تل ساقی د میو داد کا بې منته کریمان مي له کرمه آسوده دئ

^۱ یعنی د شاتومچی .

^۲ د خره مچ .

همېشه شونډي د جام په مورگه^۱ يښي په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
 بادشاهان که خزاني و بله آسپي دا گدای مي له درمه آسوده دئ
 په درياب گڼي ئې د عشق دئ غسل کړی له حدوثه له قدمه آسوده دئ
 اي خوشحاله که نظر درباندي وکا
 ډېر ئې تا عندي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه د معشوقي دلداه دئ له همه واره غمونو آزاده دئ
 په يوه لحظه کښ هست په بله نيست شي که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دئ
 مگر زه له حايه غم لره پيدا يم په هر دم راته غمونه آماده دئ
 نه يوزه د نظام پور په گوټ گڼي پروت يم سوختگان ئې په هر لوري افتاده دئ
 په درون د عاشقانو نظر وکړه د لاله غندي د داغ سره زاده دئ
 ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واره مست بې خود د ديو خمرو په باده دئ
 د هوا خدايان د ليري کا له دله يوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
 چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي اولياء له هره غمه آزاده دئ
 غويانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي په معني کښ د پاده سره پاده دئ
 شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غوارې و جنت وته ورتله په اراده دئ
 عاشقان که معشوقه په تبغ ورژنی ور مېړونه ئې و تبغ ته نهاده دئ
 چه د ننگ په چارو نر نه دئ خوشحاله
 که ئې نر وينې په سترگو هم ماده دئ

عمر هر زمان گداز کا لکه واورې يا به ستا له مرگه واورم يا به واورې
 هغه تېر ياران به بيا بيارته^۱ را نشي که په سر باندي را لونم توری خاورې
 بربوکی^۱ چه پوزې واخلی پورته درومی نه پوهيږم چه به کوم لوری ته ماوري
 زور د چچ د وړلو نه لری نادانه نه پوهيږم چه دا دروند وری په چاروي
 په سمن د شهلا نقش د سيور زېب کا په شپوه چه سترگی کوزی له حيا وري
 دواړه سترگی می چه ستا په مخ دوخته شوی عجب ښه له خانه دوه قبله نما وري
 د خوشحال غندي به ډېر دا هسی نوروئ
 ته چه هسی رنگه زړونه رو نما وري

ارتيې په عقل کمي خود بخود د صورت غمي
 ته د ديو سره سم يې دوي له تا شره نا سمي
 زر نېکی ور سره وکړه په يوه ذره برهمي
 درته زهر شي تا وژني چه ئې ته گڼې مرهمي
 د وفا په خوي کښ ندي همېشه جفا شيمي
 د آدم په صورت روغي په معني کښ نا آدمي

^۱ یعنی کناره.

^۲ دې کلمې ته محشى ليکلی دی: یعنی چارپای.

تاس به گرم په لږ گناه کا دوي په لوي گناه نا گرمي
 څوئې کچ وړې هونبره کچي څوئې درد وړې هونبره خمي
 په هر کار کښ ديگر گوني په خوله رامي په زره رمي
 پاسه تن ئې بنبيسته وي په درون لکه ارقمي
 نور څه مه وايه خوشحاله
 تر وجود بنې دي عدمي

غم آخر شو د بنادي روزگار راغي چه موسم سو د گلونو گلزار راغي
 په تلوار ئې تياري د سيل کاندي و بلبلو وته وايه بهار راغي
 پدا هسي خاصه وخت د بنو گلونو د مطرب د ساز آواز مي په کار راغي
 دا ئې واره له خزانه نه فرياد شي چه گلونو ته طوطي په چيغار راغي
 د هجران مشقت ډېر و خدای آسان کړ بيا مي سخ دئ چه عشرت د دیدار راغي
 که په نورو باندي هر کله اختر دئ په ما دا زمان اختر دئ چه يار راغي
 لون لون کالي بيا پېري خواجه شو
 چه خوشحال د يار د مخ په بازار راغي

غم بنادي چه په چا وېر شي لکه وېر شي هسي تېر شي
 سر رشته ئې مونده نشي گوناگون د دور پېر شي
 چه په خوا په خاطر نه وي هسي چاري په تا دېر شي
 په هجران کښ غم د يار دئ چه همپش تر زره چاپېر شي
 هر چه وواته له سترگو عابت له ډله هېر شي
 چه به سخه په خوشحال کا
 گندي ژر د ده په څېر شي

غنيمت گڼه گلونه ميخوري کره په چمن کښي چه به پس له هفتې نه وي دا گلونه په گلشن کښي
 په غنچه چه تناول کا صبا دا کله باطل کا د بلبلو کام حاصل شي د گلزار په شگفتن کښي
 وطن بنه دئ که غمخور وي بنه ياران د لور په لور وي څو چه شته که هونبره نور وي لا غريب يم په وطن کښي
 هم ماڼی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خونبي ده په دیدن کښي
 اور اوبه نده نور څه ده چه په تله يا په راتله ده په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
 که ئې تل په ظلم زره وي که مې زره له غمه چوي خدای د نکا دا به نه وي چه ئې خوږ کرم په گفتن کښي
 چه بلبلي وته گوري له آوازه ژبه ژغوري د بلبل په آواز بنوري هونبره ژبه په سوسن کښي
 چه جدا شی و د مړينه له غمونو چه خلاص شينه څوک چه بې ياره پائنه سود ئې کوم دئ په زیستن کښي

^۱ وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مگر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډېر شی لیگلې ده.

^۲ ډیر شي یعنی درشی.

^۳ حاصل کا.

که د سپی غُنْدِي نې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به نې آخلي خو چه ځان لري په تن کښي

دا خيالونه همگي پخپل جمال کړې	دا جمال به دي جاويد په جهان نه وي
بنه خو دا گڼه چه شکر په دا حال کړې	د انصاف په سترگو بنه ننداره وکړه
جهان څو کښلي چهره هسي پايمال کړې	د پېرې خوني د هجران په لمبو وسوې
ما ليدې چه تجلې نې په وصال کړې	دا بهار گلزاره بنه يې خوي دي بد دئ
چه راتلنه يو څو ورځي په درست کال کړې	تر قدرت به دي څارېرم ذوالجلاله
رنگارنگ گلونه بنه هسي نهال کړې	د بلبل دپاره تل وي په چمن کښ
د پسرلي گل تله ولي دم در حال کړې	که دي سترگي د عرفان شته مبارک شه
د گلزار په ننداره چه استقلال کړې	گل ته هسي رنگ و بوي ورکړي چا دئ
د لاله د گل چا هسي پاني لال کړې	

چه گلونه د گلشن همپشه گوري
لکه خضر هونبره عمر د خوشحال کړې

چه نيکي در څخه نشته واره کوري ^۲	که په زغرو په چپو کړی نهزې څوري ^۱
په خوږه ژبه ما هم وزی له سوري ^۳	د هر چا سره خوږه ژبه بايد ده
په جهان کښ لري نه دئ تشی دورې	وارو دورو سره فوج د سپرو نه وئ
	ياوه گوي دراز زبان مه شه که گوري ^۴
	بيهوده خبري مکره پوچي بوري

د دانش له کاره نه دي لري بري	که په زره کړې د خوشحال خبري زبري
پوهی نه دي سره واره برابري	خلايق په تفاوت سره پيدا دئ
نوري واره خلقي دي ناخبري	په زرگونو کښ يو دوه سري خبر دئ
هسي زبري په بنايست سره دلبري	لکه کار د خوي خصلت په تفاوت دئ
	د سيرت زيبايي بنه ده تر صورت
	چاري واره د باطن دي معتبري

د چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ	که مي ياد که مي ناياد کاندې مخدوم دئ
چه بادشاه نې له ليدنه نه محروم دئ	دا گدا نې و وصال ته څه هوس کا
اوس په هر لوري چه دئ درومي مظلوم دئ	په عاشق چه ستا له لوريه ظلم وشو
د ويشتلو حال که نه وايې معلوم دئ	همپشه نې سور سور آه وئ گونه زېره
هغه واره سره ټول شول عشق نې نوم دئ	په جهان کښ چه څه رنځ و څه محنت و

^۱ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

^۲ محشي ورته لېکي يعني عيجن او دروغ.

^۳ سيد راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بري بولي.

هغه يار چه وفا دار دئ مونده نشي په جهان کښ د وفا هنر معدوم دئ
 د خاطر ويني مي خوري په ننکي ننکي له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
 که يار سر غواړي له ده نه به نکا هر چه پوه د عاشقي په رسوم دئ
 چه په عشق کښ موافق نه وي اي دلّه د هغه ليدل په څه گوري چه شوم دئ
 د دوړخ لمبې به نه رسي عاشق ته چه د عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
 ما خوشحال ته ستا د خولې اسرار مکشوف شو
 که دا راز د چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مي نوم په ژبه نه اخلې هيچري په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
 د زاهد د سترگو آب هونيره په ځاي دي چه ئې سترگي باندي نه دي برابري
 د بنادي نوم پرې زور دي تل تر تله چه په زړه ئې ستا د غم شيتي شي سري
 زه به څه ځني مانه کرم يو زه نه يم په غمزه ئې خلقي کرلې دبيري
 د بنو سپوره ئې خار په پښو څرخيري له حيا چه کوز کوز گوري ناز پروري
 شوندي ستا لکه نبات هسي خورې دي تريخ ويل ځني نه بنايي لب شکري
 وايي شته په چين ما چين کښ کښلي دبيري خداي دي نه کا چه تر تا به وي بهتري
 بې خبر له ځانه ډېر ورته پراته دئ ته بې هم په حال خير شه بې خبري
 د ختا د ملک نافي واره خجل شي چه د تا زلفي بنکاره شي معبري
 که دي چيري د آشنا په لور گذر شي
 د صبا باده! ځما سلام پر وري

که يو دم د يار په غم فراغت کښيني پدا دم به له عالم فراغت کښيني
 که د کار د محبت وينو په لاش کښ پدا کار به خوښ خرم فراغت کښيني
 که گدای شي د مغان په خرابات کښ همپشه به لکه جم فراغت کښيني
 ډېر و لږ د زړه زحمت دئ که عاشق شې ته به تل له بېش و کم فراغت کښيني
 که اختر دئ که نوروز دئ خو هم دا دئ مخ په مخ چه له صنم فراغت کښيني
 که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده په خاطر له ارم فراغت کښيني
 لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
 چه خپل يار سره بيو دم فراغت کښيني

که دا عقل د همه خلقو یکسان وي سکه بايد و چه همه سري لقمان وي
 د دي لال قدر به نه و په عالم کښ که دا کاني واره لال د بدخشان وي
 په پخسر به د هر چا کره پراته و که دا در مي د زلي غندي ارزان وي

^۱ په قلمي نسخو کښ زور ليکلي دي داسي: نوم پر زور دي تل تر تله.

^۲ شتي.

^۳ د خار.

^۴ دا کلمه عيناً وليکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخړ راغلی دی تحقيق غواړی.

هیڅ حساب به ئې په هیڅ جنگل کښ نه و^۱ که درمي^۱ واړه کني د هندوستان وئ
 په خوراک به خرو غویو نه قبلولي که پیره د ونې پاني واړه پان وئ
 دا ټپوس به هم په لاس د بادشاه ناسست و^۱ که د باز او د شهند غندي ئې شان وئ
 د لیلی او د مجنون مینه به هیڅ وه که همه خلق لیلی او مجنونان وئ
 ما خوشحال د حقیقت په ژبه ووې
 درېغه درېغه که څوک پوه پدا زبان وئ

که صورت وته د گورم په صورت کښ یو حیوان یې که معنو وته د گورم شاهزاده د کل جهان یې
 چه ظلوم جهول یادېرې کنت کنزا هم پوهېرې ته و دا ته نظر مکره چه دا غوښي استخوان یې
 چه مسجود و د ملکو ځاي ئې پاس و په فلکو ته خلف د هغه هسي خلیفه پدر نښان یې
 غوښی هې څه په کار ندی داد گاو د خره هم وئ د گدای په گند کښ پټه ته یو څرنکه سلطان یې
 چه ئې ستا په حال پیغور شو تر ابده ئې مخ تور شو د چا نوش یې د چا نښن ئې د چا درد د چا درمان ئې
 د دنیا عقبی باغونه پکښي واړه نعمتونه واړه ستا دپاره جور دئ ته مقصود دکن فکان یې
 که هر څو گلونه ډېر دئ تر حساب تر شماره تېر دئ د فطرت په حدیقه کښ نو باوه د گلاستان یې
 نور به څه وایې خوشحاله له دې حاله له احواله!
 هم دا هونبره ویل بس دئ که پوهېرې نکته دان یې

که په باغ کښ رنکارنگ گلونه ډېر وئ هسی نه چه د گلاب د گل په څېر وئ
 آشنایي د گبینه ده که شکري چه خواړه ئې په څو رنگه را برسېر وئ
 ستا د ور د سپیو څو ثنا صفت کرم چه تر پیره میره زړه وته را تېر وئ
 آرزو به د حیوان د اویو نکا عاشقان د چه د خولې په میو سپر وئ
 چه په عشق سره ژوندي دي مرگ ئې نشته که په گور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
 د غمزې توره ئې هر چرته وژل کا لور په لور ئې شهیدان په دا شمشېر وئ
 تل ئې لوبې دي د ما د زړه په وینو ستا د زلفو هر هر پېڅ وته چه وگورم
 په خوشحال د یو زمان لیده و نکا همکي په رنگ و بوي لکه کسټېر^۲ وئ
 یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
 مگر هیڅ ئې د زړه حال ور ښکاره ندئ
 چه لیده ئې د خوشحال سره ډېر ډېر وئ

که د لویو کتابونو دانشمند وئ د هلكو کتابونو په کار بند وئ
 چه خرما ئې د بلوټ نه وئ خورلې و هغو وته پټوي^۳ خرما خوند وئ
 چه د هند په شکر قندو خبر نه وئ و هغو وته گاخري شکر قند وئ
 د اټک په مناره به نظر نه کا چه هغه ته د دهلی ملک څرگند وئ

^۱ یعنی نل.

^۲ دا کلمه عیناً ولیکه سوه، معنی د مشکو به وی یا یو قسم خوشبو دار گل.

^۳ د مېزې دانه او تخم (دریاب، پښتو لغت).

هر سړی د خپل وطن ثنا صفت کا د هر چا تر فهم کنبلي خپل فرزند وئ
 د ناپوه سړي د پند سره کار نشته ما چه وليده دانا محتاج د پند وئ
 زه خوشحال ئې د دانش په سترگو وينم
 د هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا او په وفا يې نور را درومه چه زه ستا يم ته حُما يې
 بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه چه زه ستا شم که اوربشي خورې دارا يې
 که د طمعه د مخلوق له وره پرېکړه بادشاهي د مبارک شه که گدا يې
 غاري غرونه خیر دار دئ چه مجنون يم که جهان پدا خبر دئ چه ليلا يې
 ستا د غم په توره مر په ورد پروت يم کله کله راته گوره مسيحا يې
 جگي جگي په ليمه مي قدم کنبېرده چه رندې سترگي مي روغي شي طوطيا يې
 کله ما و تا روزگار په يوه حاي کر بر ير راشه د يار سپيه چه اشنا يې
 چه ياري له ياره کرې د سود له مخه په خاوند مي د سوگند وي بې وفا يې
 چه د يار سره پخپل غرض ياری کرې د ياری بلا په تا شه يار د چا يې
 چه د بولم معطل مکره را درومه که د باز غندي حاضر په برغ د بيا يې
 په دربار مي چوتري دي د سرونو راشه واروه چه پخپل وژل شيدا يې
 چه د خوي خصلت د رنگ سره جور ندئ رنگ دي ورک شه که هر خو په رنگ زبیا يې
 پدا هسي بنياسته جمال چه ستا دئ غم شدت فتنو آفت لره پيدا يې
 په اميد د ليدو په ور کنښ پروت يم
 که ته هر خو له خوشحاله بې پروا يې

کله خپل بشر د گل غندي نما يې کله کله د بلبل په ژبه وايې
 چه هر هر زمان په هر شکل جلوه کرې عجائبه دلربايه خود نما يې
 په يوه وېښته د نه ارزي دوه گونه په غايت لکه گوهر قيمت بها يې
 د خپل درد دوا به زه له چا نه غوارم چه هم ته محبوبه درد يې هم دوا يې
 کله ناز کله ښکجئل کرې کله مهر
 له خوشحاله مروه که پخولا يې

که ئې لري له جماله نه جلباب شي حبطه به ئې تر مخ پوري آفتاب شي
 که ئې بوي د پېچا پېچو زلفو ورشي په خطا کنښ به بې قدره مشکباب شي
 خو بوسې که له دشنام سره اُمېز کا شماتت به ئې په قند و په گلاب شي
 که هر خو له زبیا مخه خاطر نيسم زره مي بيا په اضطراب لکه سيماب شي
 يکباره ئې قراري له ما نه واخيست درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
 د هغو طاعت قبول ندي نور شه دئ چه سجده ئې تل د ورخيو په محراب شي
 دا پيالاه چه حُما نوش ده زه پرې مست وم دا مستي مي نه په بزم د شراب شي
 د رندانو د شرابو هسي کار دئ چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا
 که يو ټول د بڼايسته وو سره کښيني
 غه روپي چه د ټنگ سال له لاسه نه وي
 دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړي
 د خرما ونه خو سازه کړي له مومو
 د خرما غندي به کله ترې دويناب شي
 چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
 خو هم بويه د همه وو انتخاب شي
 و صراف وته ظاهره په هر باب شي
 خو به بيا د هلوکائو تير پرتاب شي
 د خرما غندي به کله ترې دويناب شي
 ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
 د پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه د نورو په ليده ځي
 نوري ميني ئې ځما له دلې يووړي
 هسي ياد بويه چه يو ځله يار ياد کړي
 پکښي خيال د سير قد و دي پالم ئې
 که په زړه شوي زه به اوس د يار سره وم
 نه په زړه ده نه په پښو د خداي په کره ده
 که د مال وه که د ملک وه که د زر وه
 د دنيا مينه په زړه باندي لوي بار ده
 روغ به خوب د بې غمي کا خوشحاله
 چه څه خوړ د زړه لري خوب د هغه ځي
 ځما زړه په ارويده تر ليده بڼه ځي
 يکباره مي په ليدو پسې لېمه ځي
 نور د ويني لکه باز تر هر وپښته ځي
 چه مي هر کله تر دوو سترگو اوبه ځي
 چا وي دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
 دا غريب سري همه د خداي په کره ځي
 وار په وار مي د زړه مينه له هر څه ځي
 آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي

که ميوه د چندن نشته هسي شنې دئ
 وايي زه به په تا وکرم ځني چاري
 که مي ځان ځي که جهان پرې به ئې نردم
 پدا لار د شهبوارانو ختل گران دي
 زه او دا د هر ناکس سازي ناسازي
 که مثال ئې په دنيا غواړي له ما نه
 د چرې د لاره کار نشته ناپوهه
 يا سبا دئ يا غرمه ده يا ماپښين دئ
 لا ئې بڼه تر ميوه دارو ونو ځنډ دئ
 زه د دي چاري ارمان لرم ډېر ځنډ دئ
 ما نيولی اوس د عشق د سپرو منډ دئ
 گوډه څو به باندي خېژي ملکنډ دئ
 که رشتيا وایم خپل ځان را باندي پښ دئ
 چه الا بلا پکښي وي هغه ډنډ دئ
 چه تېرونه پرې ماتېږي هغه ځنډ دئ
 ماژديگر د بنکار تکل کرم ساعت لنډ دئ
 څوک د حج، څوک د تلقين څوک د مکتب شول
 يو خوشحال په واره خلقو کښ لوند دئ

کام د زړه که هر څو بڼه دئ
 چه ئې دا اندېښنه نه وي
 اعتبار پدا دنيا کښ
 د هر چا چه لېمه نه وي
 سپي به بڼه کرم تر مزري نه
 خرکه بد دئ بيا وري وري
 تر ايمان نه بڼه نه دئ
 هغه کس سري په څه دئ
 د سري لکه لېمه دئ
 که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
 سپي د کور مزري د غره دئ
 بد سري بتر تر خره دئ

دا کلمه په يوه نسخه کښي جلا لیکلي ده مله کنډ يعنی مه څه چه کنده په مخ کښي ده.

ته ئې وينى وينې په سترگو غافل وينى ندى اوده دئ
 په رشتيا كښ زوال نشته دا د ما كلام په وله دئ
 اوليا بللي بويه چه حلال په خوله په زره دئ
 ته ئې سست وينې په سترگو
 د خوشحال اختيار تېره دئ

که په حسن د کشمیر خوبا اوخار دي یا د چین او د ماچین یا د تاتار دي
 پېنې جونې چه ما په سترگو خیر کرې هغه کل واره خجل د دوي تر کار دي
 په بنایست باندي ئې ختم دا وينا ده چه په اصل د يعوب قوم و تبار دي
 هېخ حاجت نشته د مېنکو د گلابو په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
 که ټيکه که کټماله که نور سنگار دي دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
 که اوډېنې مقیش دوزي که سالو دي دا همه واره تر سپين پروني خار دي
 تر صورت ئې د سیرت خوبی افضل ده تر ظاهر ئې د باطن خواړه بسیار دي
 کل روزگار ئې سر تر پایه پرده پوښ دي نه گرېوان تر نامه خیری په بازار دي
 له حجابې پورته غټ کتلي نشي نه اموخته په ښکځلو په پایزار دي
 ما خوشحال له ډېرو لږ دي څه ویلی
 له دې حاله گوي مگوي ویل بې شمار دي

کله رند غندي ملا واقف د راز دئ د کتاب د مسلو زبان دراز دئ
 زه مریې د هغه چا یم ترې خارېم چه د زره سره ئې جور د خولې اواز دئ
 چه ئې رو د خولې د زره سره یو نه وي که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
 وار په وار ځما په زره کا هسي چاري که د سترگو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
 لا به ډېر گلونه وا شی پدا باغ کښ د گلزار د غورډلو ئې آغاز دئ
 څوک به نه وئ چه به غاو ورباندي نکا د هر چا و ملامت ته عاشق ساز دئ
 ځان و تن سره مثال کره دواړه توکه محنت که حقیقت دئ که مجاز دئ
 چه عزت ترې پیدا کېږي قناعت دئ چه خواری ور ځنی زېږي هغه آزاد دئ
 زه خوشحال له خپله بخته دلگیر نه یم
 چه ځما ستوري ځایي دښمن گداز دئ

که هر څو پخپله پوهه کښی سقیم یې د حکیم په حکم کار کره نور حکیم یې
 که په خوله په غوږ په سترگو څه زده نکړې نور ور درومه ازلي سیه گلیم یې
 د سیرت خوبی پیدا کره چه جوهر ده په صورت خو هد وغوښه وینه ریم یې
 پیر اوستاد مرشد به واره درته شا کا که په جهل مرکب کښ مستقیم یې
 عاقبت به د په بخره ندامت شي چه دا هسي د جاهل سره ندیم یې
 دا دانش چه د هندو د شمار حساب دئ که ته دا دانش دانش کښی لیم یې

^۱ پرونی، چادر.

^۲ که شالونه.

سخاوت په روایت په روح په رنگ کره نه چه درسه دنیا و بازی کریم یې
 همیشه په زره خوشحال اوسه غم مکره
 په اخلاص چه و دانا و ته تسلیم یې

که هر څو په هوا پروونه وهي چتي بيا ئې زره وي په پکي دوني نښتي
 شاه زلمی توري نېزې خوري تردد کا په برېښنا د توري تښتي تېر آرتي^۲
 سترگه ور اور اورکي ويني چه برېښي نوې مياشت په سترگو نه ويني سترگ تتي
 ناسوتي عالم په څو په دنيا شخ دئ هلك تل د مور په تي پوري وئ نښتي
 دې د خپلي گوتي غم کاندي که نه وئ په شگون کنښ عالم ښه گني شپږ گوتي
 په هر ښکار به بې خطا چورب آلوزي ما خپل باز دئ په پېرو پېرو پړانتي
 که ئې بل له بد بويي سپرمې نيسي د خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا گوتي

څوک به څه لره خوشحاله ته نصيحت کا

عاشق نه دئ نصيحت د چا نه نغتي^۳

که هر تار ئې د کوڅی مشک تا تار دئ د کوڅی تر تار ئې ښه د زلفوو تار دئ
 هغه ځاي چه مي د زلفو بازار جور شي هغه ځاي مي د ماټيو تش بازار دئ
 چه لذت د تورو زلفو را تر زره شي د ماټيو زيست روزگار کله په کار دئ
 دا خبره څه عجب ده چا ويلې چه د تورو زلفو بد سوي تاتار دئ^۴
 چه د تورو زلفو خيال ورڅخه نشته توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
 که همه دنيا پرې وښندي هم هيڅ ده هغه کس مي چه د زلفو خريدار دئ

خوار خوشحال چه پېر صفت کاندي د زلفو

په قيمت د تورو زلفو خريدار دئ

که هزار ځله هنر کا هيلي بيلي^۵ څوک به نکا د ازل چاري تبديلي
 د ازل حکم په مثل د هاتي دئ د سري فکر مثال پري د بيلي^۶
 د حيات اوبه سکندر په هيلو غوښتې حضر بيا مونده عبث شوې د ده هيلي
 يوه څرنگه خونړېزه لار د عشق ده پکښي پېري قافلې شولې قتيلي

^۱ توری تېرې خوری.

^۲ په برېښنا د توری تښتي تېر آرتی یا په برېښنا د توری نشی تېر آرتی.

^۳ نغوتی.

^۴ دا کلمه په یوه نسخه کښی ماټیویو لیکلې ده یعنی څونی چه یوې خوا او بلې خوا ته وی.

^۵ ناتار دی.

^۶ خپلی سیلی.

^۷ یو راض چمنی واښه دی.

عشق یو هسي پودیرشم توري را زده کړ
عاشقانو ته اندک د دنیا مال دئ
دا دلبري چه په دا کشور کښن نن دي
هغه ترکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو
بيا هاله د محبت په کوڅه پل ږده
خپل پردی به د هیڅوک سیله و نکا
ای خوشحاله که د بخت نشي په سيلي

که خاطر د خوشحاله نه دلگیر دئ
د بیمار ساهه په شونډو باندي راغله
د موسی په معجزه به څه گروهیږي^۲
یار ځما په پالنگ ناست زه ولاړ په خوب يم
ما خپل سر تر فلک وليده په پورته
بيا مي کینه سترگه لاندي باندي راپي
په وفا سړی د یار د هیچا نشي
په ژړا پوري مي خاندي چه مي وکوت
هیڅ یو مخ به ئي مخي د ښایست نکرم
د ما زړه د یار زلفیني سره گوره
لیوني په لیونتوب کښن په ځنځیر دئ

که پکار د ده د خدای پیژندگلي
هر آیت چه به راته پاسه له عرشه
محمد چه هغه راز ئي په معراج کړ
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي
محمد علي چه دوه ویني په سترگو
د زړه زنگ په بل صیقل نه ليري کيږي
که دا هوښره ویل کا ورته رخصت دئ
چه په بغض د علي یا د عمر(رض) دي
د علی د آل دوستي د ایمان زړه ده
چه تر منځ د چار یارانو بد ویل کا
د علي د آل په مدح کښن جنت دئ
د خوشحال خټک پدا ده تسلي

^۱ یعنی خط او د گادی د عربی خط.

^۲ یعنی منل او گرویدن.

که رُویت ئې نا ممکن وئ په دنیا کښي
 چه موسى وته خَواب لن تراني و
 چه په ملك په ملكوت کښ مونده نشي
 زه حبران يم پدا خلقو نه پوهېرم
 چه په لا احصى وئل ئې خبر دار کرم
 دَ عاشق دَ معشوقې سره يو راز دئ
 چه ليلي کړه دَ مجنون کونډی^۱ ماته
 نور که هر خو پاکيزه زه گناهگار يم
 دَ ارنی وئل به نه و په موسى کښي
 څه عجب جلوه ليدله شي پدا کښي
 هغه هسي څيز ئې اېښي دئ پما کښي
 تېري مري ولاړ تر حلقه په دريا کښي
 چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښي
 چه هيڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښي
 خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښي
 غم مي نشته بيا مي ځاي دئ په ماوا کښي

دَ خوشحال دَ هغو لار سره جدا دي

چه ئې غواړي په مسواک په مصلي کښي

که چرگان کرکره^۲ دار دي
 نه يو باز دَ ښکار دپاره
 دَ معشوقې ښېوې واره
 عاشق عشق لره پيدا دئ
 عاشقان دَ معشوقې دي
 دَ خپل ور عاشقان گوره
 په هغو دَ خدای نظر دئ
 عشق ناپوه وته اسان دئ
 بيا و باز وته ناچار دي
 نه که چرگ چرگي هزار دي
 دَ نور چا ندي دَ يار دي
 کفر دين ئې څه په کار دئ
 نه دَ مور دي نه دَ پلار دي
 چه په څو پراته خاکسار دي
 چه مين په ښه ديدار دي
 ورته گران دئ چه هوبنيار دئ

په خوشحال به عيب نکا

چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي
 په رندو باندي لا هسي توره شپه ده
 هم ئې هيڅ راته پرې ښبول هم بيا وائي
 بيا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ
 چه ادب ور څخه وي صحبت هغه کا
 هغه يار مي لکه باز په پرواز ولاړ شو
 ځني څه چاري به وشوې تا کتلي
 که همه عالم ئې ويني نمر ختلي
 چه ډاډه اوسه لا هيڅ نه ئې نتلي
 لکه باز وي له کرېزه را وتلي
 بې ادب له مجالسه وي يستلي
 طالع بيا ځما تر لاسه را وستلي

ځان چه نن تر مين ځار نکړې خوشحاله

ځان به تا وي و نور چا وته ساتلي

که په کور کښ د سر دې د بدخشان وئ
 چه ئې زړه ور څخه مور وي نه ئې گوري
 يا ږنکوري د انگور و يا رمان وئ
 د وړ سترگيو ورته څو رنگه ارمان وئ

^۱ دا کلمه تحقيق غواړي ممکنه ده چه گوڼده وي، يا به کونډي وي يعني په مقابله کي د گا دريدل.

^۲ يعني طره او کاکل.

مور به څه پوښتې له نغن^۱ چه نغن څه دي وړي سپی خورلي نغن ته نگران وئ
 کله کنبلي معشوقې ته نظر نه کړې کله کوڅي درته هم راحت جان وئ
 په ساعت ساعت کښ حال باندي نورېږي چه مي وليده سړی کله يو شان وئ
 د سړی فکر په مثل د سیماب وئ اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
 کله کله ښاپسته شي په گلونو کله کله لکه باغ باندي خزان وئ
 کله کله د خوښی په صحبت کښېني کله کله په غمونو کښې حيران وئ
 چه دايم په یوه حال دئ هغه خدای دئ چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ
 آخر تله دي له جهانه باور وکړه
 که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو يې پدا خپل حسن کښ لوي د یاری حق هم پېژندلی بوي
 ما به زره لتا نه وتاره په بله که موندې شوي هسي تا غندي دلجوي
 د شرابو په خوړو کښ فهم وکړه چه د نه شي دا پياله له لاسه نوي
 چه مکان ئې نا پيدا ښان ئې نشته څوک به څه غواړي د شپښو بازو هوي
 د تشنه خود اوږو سره مقصود دئ که اوبه ئې د درياب وئ يا له جوي
 عاقبت به برخوردار پخپل مراد شي که د پلار په نصيحت کښ درومي زوي
 د خوشحال ويل خواره تر نیشکر دي
 که په خوند ئې خبردار شې وئ ژوي

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی بلي هم راته نومړې ده خولکی
 په غمونو کښ دي هسي ځنځيري^۲ شوم لکه اورکی چه زبون شي په بلکی
 په کرکتیو کښې د ډېر زړونه پراته دي پدا دوه زلفو د زرونو يې غلگی
 چه څراغ ورځني دورمي پتنگ خوار شي يو زمان له ما نه مه درومه دلکی
 ما د ښو مخونو ښه ننداره وکړه نشته تا غندي زيبا بله جلکی
 ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي په پارسي پارسي خيرو مغلگی
 جدائي ئې هسي سخته په خوشحال ده
 لکه ځي د چا له ځانه نه سلگی

^۱ یعنی د تبي بودی.

^۲ ها یا هوی یعنی هگی او بیضه.

^۳ زنجیری شوم.

^۴ د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

^۵ پرکه، دام، جال.

^۶ د دل اسم تصغیر.

که اشنا که نا اشنا دئ بولاق واره بې وفا دئ
 که ئې خوبس کرې یا ئې خپل کرې شاهي بيگ غندی بلا دئ
 چه آصف خرم بنه نشه نور خرم په یار د چا دئ
 خوشحال که یار غاروه هم د ده نه دا غوغا دئ
 که ئې خان کرم یا ئې زره کرم خان و زره کله حما دئ
 نه ئې ننگ شته نه ئې شرم نه پخپل قول وینا دئ
 چه گوټک ورته بیکاره کرې لکه بنخي واره ستا دئ
 پخپل سود پخپل مقصود دئ بند په خپله مدعا دئ
 د سیالانو خوي ئې ندې په بیکار خصلت پیدا دئ
 مخامخ و تا ته خپل شي
 پردی واره پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دئ که په عدل شي ماتم دئ
 له گناهه به خلاص نه وئ چه په نوم بنی آدم دئ
 چه ظلوم جهول ئې یاد کرم که پوهیرې ډېر کرم دئ
 په لاتقنطوا تکیه ده گڼه اور ووري تور تم دئ
 زه هغه ناتوان ضعیف یم چه مېړي تر ما محکم دئ
 پدا ضعف هغه بار ورم چه ترې تېنتي درست عالم دئ
 که لویی ته می گورې میاشت و نمر د ما پرچم دئ
 اسمانونه می خیمې دي پرې د ستوریو زینت تم دئ
 لا می نور باغونه نور دي کمکي باغ می د ارم دئ
 غم می هیڅ نشته خوشحال یم
 که خپل بخت را سره سم دئ

که د یار دپاره غم شدت څوک مومي په خندا خندا د مخي ور درومي
 د هغه سري یاري څه یاري نده چه بې یاره ئې اوبه درومي تر کومي
 زه له ورايه ورته گورم یار می گوره د اغیار سره د میو پیالی شومي
 ما به څه پوښتې د ما د یار له نومه یو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
 نه ئې زه یوازي قتل په غمزو یم څو ئې ما غندي په ورکېني دي لرومي
 په فراق ئې د ما اوبني هسي تله کا لکه څوک چه اخته سوې وئ په دومي
 دا دواړه بدان نه گوري له کسته په بنه مخ باندي و مشه دانې سپومي
 که تازه یاری بڼې نه دي خوشحاله
 څوک به نه خوښوي غوښي د ورغومي

که سري په مصلحت کنډ لربړ نشي زه ضامن چه د ده کار به ابتر نشي
 و هغه ته سري مه وایه چه پوخ وئ آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

که هر څو مشکل کارونه درته پېښ شي
 ما چه وليده خو زر دي پدنيا کښ
 زويه يار که لاف کوي باوري ندئ
 د رستم د مرنتوب خبري اَروم
 چه د مرد د نامرد شناخت ور څخه نه وئ
 د خوشحال خبري واره نصيحت دئ
 مگر خر وي چه په زره ئې اثر نشي

که تا وته حيران دئ د لیلی حکایت کړوني
 د هر وېښته په سر لرم زه تا سره زر کاره
 څه ښه وشول طالع وي چه ئې وليدې په سترگو
 د حسن يغما چه د الجه راوري د زرونو
 چه درد لري په زره کښ د هغه دارو موندل شي
 چه زه د بت سجود کرم مخامخ راته حاضر دئ
 کوم ملک دئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پريښي
 چه دو اويا مذهبه راته يو شول صلح کل يم
 په هسي ځاي مين يم چه ئې نوم واروي وگري
 نور تنبتي تار په تار شي د خوشحال حمايت کړوني

که هر څو په سر د خيال د ستا زرين ږدې
 د سليمان غندي هم پرېوتل له تخته
 دغه پښې به د خوراک شي د چمچيو
 په ارمان به خالي لاس ورځني درومې
 په الا بلا که ټول د دنيا گنج کړې
 چه کردار ئې د گفتار سره سم وي
 تا په زره کښ سل خدايان دي کښېنولي
 د غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې
 هر آيت ئې د معنو په سترگو گوره
 يو قدم که په رشتيا له دنيا واخلي
 که اسلام د خلقو دا دئ اوس خو بويه
 زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې
 شاه جهان غندي بادشاه په بند بندي کړې
 د مچي لاشه هم جوړه ور سره وړې
 د خوشحال خټک کوم جرم گناه دئ
 چه په زره کښ ئې اهوڼه آتښين ږدې

که منصور غندي کافر د محبت شي ته به هاله مستقيم په شريعت شي
 د هونبیارو مجالس به ورته هيڅ شي که د عشق د لېونیو په صحبت شي
 د جهان خواړه به تا وته ترخه شي که خبر د یار د مینی په لذت شي
 فراغت به د هاله و زره ته ورشي که له خلقو کناره کنج و خلوت شي
 د جهان په خزانو به دي خدا شي که تونگر په خزانو د قناعت شي
 که نظر د کیمیاگر در باندي وشي که ته خاوري ئې تر زرو به قیمت شي
 د بې آبي مرغلري هيڅ قیمت وي په زبیا سیرت به قدر د صورت شي

اي خوشحاله بتخاني دي زړې بوندي

خليلي ناره پرې وکره په همت شي!

که په مخ باندي خالونه عنبرين ږدې هونبره داغ به په خاطر د ما مسکين ږدې
 د پيالې اوبه خوږې شي تر نباتو په پياله باندي چه دواړه لب شيرين ږدې
 خدايه زره په ما د کنبليو مهربان کرې ته په زره کنب د بتانو مهر و کين ږدې
 دواړه زلفي چه ولول سره حلقې کرې په هر ول کنب ئې گلونه د نسرين ږدې
 خدای د نکا چه ئې يو سر کرم يا بل سر که تل مي په دا چشم جهان بين ږدې
 ستا د پله خاوري رنخور غندي اخلم په هر ځاي چه قدمونه په زمين ږدې
 ستا تمامه خدا بخت دئ څوک ئې مومي په دا نيمه خدا طعن په پروين ږدې
 چه ليدلې دي د عشق قمار خانه ده په لمړی بازي به يار ته دل و دين ږدې

آفرن د په ويلو شه خوشحاله

په بياض باندي عجب شعر رنگين ږدې

گله ته چه زببایی د دې چمن يې خار و خس و ته په څه په خنديدن يې
 د خپل ځان په قدر ولي نه پوهېږې پدا باغ کنب خو يو ته نازکېدن يې
 د بلبلو ږغ به تل در باندي نه وي کنبليه گله په وفا کنب مبرهن يې
 پخپل بوي د بلبانو خاطر خوښ کره يو څو ورځي چه تازه پدا گلشن يې
 که جفا و چا ته وایم شمار ئې نشته پدا هونبره ستمونو جان من يې
 چه د یار له جوړه چا وته ژړا کرې د یاری بلا په تا شه دروغجن يې

په یاری پوري د بېچمي کا خوشحاله

فکر بنه وکره په چا باندي مين يې

گل کرم اغزی ترې زېږي نوشدارو مي زهر کېږي
 چه مي څراغ په اوبو بل و اوس په تېلو نه بلېږي
 که ئې مخ وي که ئې شا وي پخپل بخت هر څوک پوهېږي
 هره ورغ که سل غمونه له جهانه را رسېږي
 ځما زره پدا ډاډمن دئ غم بنادي واره ېږېږي

^۱ دا کلمه په ځنو نسخو کنبی زر بوندي لیکلې ده، یعنی نسل، خټه، نسب.

^۲ دا بدله په نورو نسخو کنبی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

هم خزان هم به پسرلی وی چه اسمان په سر څرخپړي
 حَمَا اُونِسې گرمي ندئ که سیلاب غُنْدِي بهپړي
 په حضور دیدن ئې ویني ظاهر خان حَنِي بېلپړي
 اوس خو اور په خوشحال بل شو
 بیا به څرنگه سرپړي

که هر څو دئ پښتنې جوني طنزې دا د هند سکني هم نه دئ بې نيازي
 نه ئې جنگ نه ئې ماتې نه ئې هوډونه څره مهري څره مېني څره نازي
 خو يوه زره پره نا سازه در کا په ماني کښ نه دعوي کاندې آغازي
 په خدمت کښ تر صباحه لکه شمع په يوه قدم ولاړي حَان گدازي
 په غمزو په کرشمو په مکيزونو فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
 په ادب په ظرافت په رمور پوهي د صحبت په علم څو رنگه ممتازي
 که هزار جوړو جفا ويني له تا نه بيا له تا سره خدا کا په خوله وازي
 نوي نوي شپوې کا درته جوړپړي په څو رنگه جلوه کا جلوه طرازي
 د بڼو څوکي ئې نېغي ځي تر زرونو چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
 په جيو جيو درته پسې خبرې وايي هر زمان له تا په څو رنگه همرازي
 عجب سرې په پاڼو شونډي درته خاندې ميخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
 غټ غټ تي لکه انار په ملا نرئ سر تر پايه د اومو ورېښمو سازي
 د صورت په لطافت بې مثله روغي په قامت تر سر وئ وني سر فرازي
 څرخښې ئې د خوشحال له دله نه ځي
 که جدا دې دماغي باريک مجازي

که مي سترگي د باور کرې سره لواتي^۱ په جهان کښ خو نېکي ده نوري باتي؟
 که د لاس د نېکي نه رسي د زره کره راشه واروه "الاعمال بالنياتي"
 په جهان کښ که حجاج که نوشيروان و هم دا داد، او دا بيداد شو حني پاتي
 له قسمته به نه کم نه به څه زيات شي دا دواړه اندېښنې دي کم و زياتي
 که په څه هنر د هونبره توان رسپړي چه به ته کرې د مرکي لښکري ماتي
 بيا هاله په جهان خوښ گرزه هوس کره گڼه نوري اندېښنې دي بې ثباتي
 د دنيا وداني خوني چه لېدې شي عاقبت به ئې نوم شي د نېکي پکښ پاتي
 سر تر پايه د خوشحال سره لباس کرې
 خدای د واخله لباسي دنيا کم ذاتي

^۱سه مهري.

^۲منت.

^۳محشي پرائتي ورته ليکلي دئ.

^۴يعني نوري تشي خبري.

لاس په لاس مو سره وکړې څه چاري^۱ چه پرون مو تور منگور وژي په لاري
دواړه پښې له تا نيول له ما اخستل زه به پاس په سترگو کښيږدم ستا پايڅاري
څه اغزي لري په مخ کښ زړه مي سکښې اي په تور باڼه د ما د زرگي خاري
دولت والي به ئې څو ثنا صفت کرم چه صبا کړې د غنچې پاني وېڅاري
چه مي پاس په غاړه پروتي څښېدلي بښې وي ستا مختولي زلفي تار په تاري
چه په تا باندي ئې جور کرم زړه مي ښه شي نوم د حوري د پري اي نگاري
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي چه دا توري سترگي ته لرې خونخواري
څه کوم، که ته ښکځل کړې لا خوشحال شم
چه کومه ستا د مخ زيبا ننداري

لکه يار را سره يار وو هسي ندئ چه پېر پېر به مينه دار و هسي ندئ
که په څو رنگه به ما ور باندي ناز کړ چه د ناز مي به خريدار و هسي ندئ
د بهار بلبلي ژاره څو په تا شي لکه تل تازه بهار و هسي ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوي بدل شو چه يك لخته ستمکار و هسي ندئ
ستا د مهر د باران باندي کمي شو چه مي جور د زړه گلزار و هسي ندئ
يا ئې وېره شي له خونه يا ئې هېر کرم چه مي مرگ ته په تلوار و هسي ندئ
پېري ميني د خوشحال عقل تغير کړ
لکه نور کله هوښيار و هسي ندئ

لاله گل ئې تر جمال پوري بد رنگ دئ د زلفينو ئې د چين له مښکو ننگ دئ
توري ورځي ئې ليندې باڼه ئې غشي د عاشق تر زړه ئې تللي هر خدنگ دئ
دواړه سترگي ئې په تن توري بلا شوې همېشه ئې د عاشق له دله جنگ دئ
ته به وايې حبشي شکري پېري هغه خال ئې چه د دوو شونډو تر څنگ دئ
تجله ئې د جمال لکه مشال شوه خوار عاشق پدا جمال باندي پتنگ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومي لښتې ده چه له پوزي ئې مراد مومي لونگ دئ
په ښايست کښ ئې تقصير د صورت نشته څه خو دا عيب لري چه په زړه سنگ دئ
د هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دئ
د خوشحال ئې په جمال پسې آهنگ دئ

لکه بځن^۲ چه حلوا خوري عاشق سپينه خوله د شا خوري
څوک د غاؤ ورباندي نکا واره خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوږې شوندي که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تي ئې ناشپاتي دي چه ئې يو يو امرا خوري

^۱ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته..

^۲ دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

^۳ حريص (درياب).

هغه هيڅ مړني ندی چه به توره په قضا خوري
 هم عاشق مري ستا له لاسه هم سوگند په سر د تا خوري
 وړی څه پوښتي له حاله چه روا که نا روا خوري
 خوله ئې پته خوره خوشحاله
 باز د ښکار غوښي په غلا خوري

لکه قلم مهر په لاس باندي برېښنا کړې
 هيڅ ځما په زړه کښ ستا اشنايي نه وه
 که پېر بد را سره کړي په ښه ئې نيسم
 چه په تا باندي مين شوم حال مي گوره
 که وعده دي د ليدو په ماخستن وئ
 که د ما په دوکان ناست يې کالي گوره
 کله مخ کله د شا وي و بلبل ته
 په دا خوي دي اور د ما په کوکل بل کړ
 چه وفا دي د خوشحال سره ونکره
 راته وايه اوس به چا سره وفا کړې

له شيخه خبر نه يم چه په کوم عمل مشغول دئ
 عشق لکه بادشاه دئ زه په مثل د چاکر يم
 د سبا نسيمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه
 بل استواځی د عاشق د معشوقې په منع کښ نسته
 د يار غم مي له خلقه پت پنهم درله په زړه کښ
 چه په تور د لېونتوب مي هر سړی په زولنو شو
 هم هغه دئ همپشه ژوندون موندلي له باور کړې
 د گلونو پاڼي بويه گه کميس شي د ملوکی
 گوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
 دا چه همپشه د خوار خوشحال ور پسې نول دئ

لکه زلفي د هغو چه سودا ستا وئ
 لکه د سبر ونه لاف کا ستا تر قده
 هغه زړه چه تا ويشتلي زړه هغه دئ
 په خاطر کښ به ئې ځاي د نور څه نه وئ
 کله وئ چه ستا له لاسه چا ته ژارم
 که په سل رنگه زبیا د چمن گل دي
 بويه دا چه ئې سرونه تر پا ستا وئ
 بويه دا چه دا په قدوبالا ستا وئ
 تا ويشتلي زړه به تل په هوا ستا وئ
 په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وئ
 که هر څو بې حده جوړ په ما ستا وئ
 دی به څرنگه په رنگ د لقا ستا وئ
 د خوشحال غندي به مست گرزي په ميو
 چه هوا د برندو سترگو د چا ستا وئ

له اوله په سر جوړي کا دري
جراوې حلقې په غوړ بېسر په پوزه
مرصع باهو په لاس گوتي په گوتو
په بښپوه بښپوه عاشق ته ځان بښکاره کا
چه له هسي محبوبا ئې آشنايي وئ
په وصال به ئې په څو رنگه هوس کا
سر تر پايه آراسته شي په څو رنگه
د زلفينو بښاماران ئې هسي ندئ
خلفو زه د تورو زلفو لېونی يم
زړه ئې هسي د هجران غمونو مور کړ
د خوشحال تر ستوني ندرومي نمری

لکه زه په يار مين يم بل نه وي مين هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندي ژړا کا
مخ ئې درست سره گلزار دئ رنگا رنگ لري گلونه
زړه داغدار غرقه په وينو لاله گل وټه وگوره
تورو زلفو ته ئې گوره بښايسته دواړه رخساره
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه
که د گل پاني ئې خط کړې لا به هم باندي څرخيږي
که ئې رسم يا ئې دود دئ يا وفا د هندوگي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سره ټک وهي لاسونه
د ارام آرام مي بيا موند ستا په غولي کښ خوشحاله^۲
لکه زه پسې غمجن يم بل نه وي غمجن هسي
څه بڼه يار دئ بڼه ئې مينه وژل هسي شيون هسي
تفرج د بهار گوره پکښي نشته گلشن هسي
هيڅ شهيد ندي راوړي له ازله کفن هسي
د جهان په مخ نه وي سنبل هسي سمن هسي
خوار مجنون لېدلي نه و په درست عمر ديدن هسي
دا نازک بدن چه ستا دئ د چا ندي بدن هسي
چه له ياره سره کښيني څوک به وکا سوختن هسي
دا ژوندون دئ مردن ندئ که د وشي مردن هسي
خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي
چه خوشحال خټک ئې وايي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وئ که پوهيږي سخن هسي

له غمونو به خلاص شي د غم خوښ يې
مه بد وايه مه بد اروه مه بد گوره
ستا په زخم به دارو مرهم نور کښيږدي
که د ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ
يا به دد يا به منگور يا به لرم يې
پخپل دين نظر لره دينونه پېر دئ
که هر څو در ځنی غوړېرم بده خويه

^۱ کښيږدي.^۲ د جهان په باغ کښ نشته.^۳ خوشحال شوم.

په کردار توره مشکنې يې خوشحاله!
په گفتار سره د سپينو درو وېش يې

ما ليدلى دي په دا سترگو پوهري^۱ لکه نخبي د هر چا غشي ته بري
په زړه خو ځايه ورتوين ئې روغي په خوله نر ناحق و هر چا وته زيږي
په خندا خندا ئې اوبنې ځي تر سترگو لکه چرگه د مستي وهي چقري
په سبا بېگاه ئې فکر نور څه نه وي تل ئې ذکر د ذکر دئ وليږي
هيڅ له خپله خويه نه اوږي په عمر که ئې دري په تندي کړې دري وږي
همېشه سترگي نيولي و خپل بڼکار ته وغوتې وته وار ساز کا لکه لگري
پوځ ئې ولاړ په درست جهان د بد کاري سور بيرغ د چټگي پوري په لگري
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه د اجمير په فليل دواړه زلفي غوري
د محل دننه ناستي زربفت پويني چوهري ته ووږي پريوزي په غوشيري
که ئې پلار نيکه له ځايه بادشاهان وي نه د پلار نه د نيکه په شرم اري

مر هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوي

چه ئې وليدې خوشحال د اور لوخري

مخ ئې را څرگند کړ ويې هسي رنگ آفتاب وي زلفي ئې نمود کړې ويې هسي مشکناپ وي
ويې که د عمر يم د عمر تله شتاب وي ويې که د عمر تله شتاب وي
هسي ئې بې ابه د گلابو گل تر مخ شو زرمه که وسپځي حرام که پکښي اب وي
هجر مي وژلو ته تيار دئ که خوله را کړې هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وي
مرم د عشق له لاسه نه د مستي په غمزه مرم کار تېره چاره کا لاس او زړه خود قضاپ وي
هر چه ته ئې وليدې په تا ئې زړه باي نه کړ زه واپم سړي ندي هغه به هم دواب وي
نن کاندې هر گوره په آزار د زړونو مټ کړې هسي فکر نکړې چه آزار د زړه عذاب وي
نور به د خپل يار سره څرگند مهر آغاز کړم څو مي به له خپلو له پرديو نه حجاب وي

ستا دا بې نظير جمال چه ووينم په ده کښ

تر زر سحر خېزي بڼه خوشحال ته هغه خواب وي

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رنې کښلي واره ستا د مخ دی د بڼې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي دا دليري بې پروا دي که کڼې
گندي وي چه بيا مي راشي په منگل کښ لکه باز د زرکي توې کا بڼې
سپهنه زنه يې مينه سمرقندي ده گوره څوک به خوږ کا زړه پدا منې
که د سپين بارخو کبود کرم په چيچلو اوس مي نه گڼې هاله مي به گڼې

^۱ بد لمنې بڼې.

^۲ وله پير.

^۳ وغوتې ته وار ساز کا.

^۴ مردار ځاي.

بخته ته که د خوشحال سره مدد کړې
د رقيب په سر ئې وشلوه پڼې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سره مل شي
ډېر کاندې فکرونه دا سړی په ډېر رنگونه
خو وایې پندونه درومه اې نصیحت گوڼه
هوښره رسوایی دم وهل د پارسایی
کار د عاشقی څه آسان او سهل ندی
زه په لاس واخلم چه به نه گورم دلیر ته
زه وایم که تل د بنایسته وو ننداره کړم
تل به په ارمان ارمان مگس موږي لاسونه
اور د محبت دئ چه ځما په زړه کښ بل شو
زه په بېلتانه کښ د وصال نارې وهمه
کښېنمه په طمعه د مین د مخ په اور کښ
نه رسي تر یاره هر چه ډېري اندېښنې کا
گډ شم په گلشن کښ لمن ډکه کړم د گلو
هر چه بد غلیم دئ گرفتار په عاشقی شه

هوښره د خوشحال خټک تقوی زهد پرهیز شته

ستا چه توری زلفي په سپین مخ باندې ولول شي

ملاحظ چه صباحت سره آمیز شي
خدای پخپله په ښه مخ باندې مین دئ
په زمان به د زاهد خونه ألجه کا
د غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته
د دوږخ لمبې به هم ورځني ډار کا
د عشق بوي مي به ولاړ نشي له هیونو

چه گه ناز کا گه عتاب کا کله مهر

دا ئې واره له خوشحال سره مکښ شي

مخ د آئینه دئ باندې ندي تر سپري
سر تر پایه زېري زعفراني جامې اغوستي
تا وې چه د مخ قدر قیمت مي پتا څو دئ
راز د خوار عاشق دئ چه په شپه د جدایی
تا ویل څېر څېر مي مخ ته گوره گندي مور شي

آه دا خوار عاشق دئ ډار ئې وکړه د چېري
راشه توري زلفي فليل پوري اجميري
څو به درته وایم په ما دوه گونه پېري
درسته شپه بې خوابه د آسمان ستوري شمېري
زه یم هغه وړي څه له ما غواړې سپري

^۱ په ځنو نسخو کښ داسی دی: و پایاب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

تا سره په سيل د گلونو سهيلي هسي نمائي کا لکه بلبل د سپري
 واره را خرگندي دي د درست کلي دلبري ته گل د نرگس يې نوري گل د گندپري
 سترگي د بلا دي چه ئې واروي ملالی زخم پيدا نه دننه زړونه خخيري
 ته چه په بڼه حسن جمال تيره تر ليلي يې
 حکه تر مجنون د خوشحال ږغ دي د تپري

مزري کله پرهېز گار دي خو راغلي په خپل ښکار دي
 خوره خوروه له خپلو لېچو مزري دا کا چه رويدار دي
 چه په توره ترک تازي کا هغه هر کله کامگار دي
 چه اخلاص لري په زړه کښ هغه واره ايمان دار دي
 چه ئې زړه نه وي د توري هغه زړونه خه په کار دي
 ننګيالي چه په ننگ راشي نه په زويه نه په پلار دي
 سل د ښکار تر تازي خار شه کوټگان چه د بازار دي
 مور د نشي باندي بوره چه ميړونه د کار زار دي
 څوک چه شته تر شرقه غربه د تورزنو خدمتگار دي

سر د نه غروي خوشحاله!

د بلا نه چه سردار دي

مخ دي په پلو کښ که خراغ دي چه بلپري مخ دي په پلو کښ که خراغ دي چه بلپري
 سترگي دي که وروحي که په څو کښ تېر انداز دي سترگي دي که وروحي که په څو کښ تېر انداز دي
 زړه دي په کوکل کښ که دا کاني په سپين زر کښ زړه دي په کوکل کښ که دا کاني په سپين زر کښ
 مهر خندا پرېږده د دلبرو درته وایم مهر خندا پرېږده د دلبرو درته وایم
 چا ئې چه په غولي باندي بيني چپري پل دي چا ئې چه په غولي باندي بيني چپري پل دي
 تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه
 ستغ لري هم خوړ لري د غره غندي سينه مي ستغ لري هم خوړ لري د غره غندي سينه مي
 خه حساب شمار کړې چه په سر گزري دا ژونده خه حساب شمار کړې چه په سر گزري دا ژونده
 لاف به مېره نکا که ئې چپري تر خولې ووت لاف به مېره نکا که ئې چپري تر خولې ووت
 هيچا ئې صفت د مخ د موتر سره نکړ سل د سخندان په ورغ و شپه سره للپري^۱ هيچا ئې صفت د مخ د موتر سره نکړ سل د سخندان په ورغ و شپه سره للپري^۱

زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم

لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلپري

^۱وقف سوی حای، د مسجد یا زیارت دپاره کوم حای جلا کول، چه له هغه حایه هیڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

^۲یعني وور او میده.

^۳لل یعنی ویل.

ما څه شونډي غاښ د هغه يار ندي ستايلي
هر چه عاشقي کا خوب خدا باندی حرام شي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ
يو مزي وپښته په طريقت کښ لوي حجاب دئ
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ ليدلي
پير مرشد مي عشق دئ واره عشق دي را بنيلي
راشه که ئي گورې لعل و دُر مي دي بيلي
نور عالم به څه کرې ما په ځان دئ آزميلي
څوک جدا له ياره په آه آه کښ زېر ځبښلي
ځکه قلندر پرېره بریتونه دي خريلي
پير مرشد مي عشق دئ واره عشق دي را بنيلي
سل سره بني د تر دا يو غزل څارېره
نن چه دا پښتو ده گرلاني خوشحال ويلې

ما چه وکوت د دنيا خلق مختوري
چه ئي څه د دنيا سود څه ئي فايده وئ
خپل ئي لا په بدي پاڅي تر پرديو
يا د لېچو زور پکار دئ يا د زرو
سر تر پايه منافق واره بد بوي دئ
کال پل کال چه ورته وگورم نور نشه
د ناپوه بخره ښادي د هونبنيار غم ده
د يوه گوله په خوله د بل په زړه کښ
قابوچي دي واره گوري پتاو سيوري
د خپل زړه په يرغ نيسي هغه لوري
خو د خدای د بدو نکا د چا ستوري
خوار هغه شو چه په دواړه وئ کمزوري
که په سر ئي سپين منديل دئ لکه اوري
د لاله د زړه په داغ ختلي غوري
څوک به وران کا د ازل د قلم توري
په حساب لکه کډ وري^۱ شه دوه موري
غل بي غمه ننداره کاندي خوشحاله
په تهمت ترلي ساد^۲ درومي سر توري

ما فراق د حبيبانو ژروي
چه سيلاب ځما د اوبنو را روان شي
عشق ځما په عقل وکر هسي چاري
مه هجران وي مه د ده ترخه غمونه
د فراق په شپه ئي خوب په ما حرام کر
په پيغام ئي د وصال هسي تازه شم
يمه پوخ د عشق پکار لکه کودي
په ليدو پسې ئي مرم سخ د هغو دئ
زړه په ما د رقيبانو سروې
عمارت د ما د صبر نروي
چه هلك مي په خبره واروي
چه مي تل له خوږه عمره مروې
دائيم مالگي مي په سترگو دوروي
لکه باد د گل غوتي غوروي
نور مي څه د غم واورته کروې
چه و مخ وته ئي سترگي غروي
که د زړه په محبت شي خوشحال ځوان دئ
پدا سپين وپښته ئي خلق زړه وي

منښک افشانه په کاکل يې
چه و مخ وته د گورم
عنبر بېزه په سنبل يې!
په مخ درسته لکه گل يې

^۱ یعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندي سپين دی.

^۲ غور په معنی د پیغور ده.

^۳ یعنی پسه.

^۴ پاک، سوتره، ایماندار (درياب)..

تنگه خوله د غنچه گل ده په لبانو لکه مل يې
 په رفتار کښ لکه زرکه په گفتار لکه بلبل يې
 پښتنه يې په بد جهل ستمگره تر مغل يې
 پدا تورو شهلا سترگو هم شاهين هم ئې منگل يې
 خو خوبې د جهان دي آراسته په واره گل يې
 لکه سبر په چمن کښ په قامت په تجمل يې
 د خوشحال و مرگ ته ناسته
 په غمزه په تغافل يې!

مار که هر خو پېچ و خم ځي خپلي سوري لره سم ځي
 د غفلت له خوبه وپښ شه شپږين عمر دم په دم ځي
 مرگ به هيڅ سرې پرېږدي وار په وار به درست عالم ځي
 بې دليله به ځان ورک کا مسافر چه په تور تم ځي
 د پښو وار ئې خطا کېږي چه قاضي لره څوک گرم ځي
 که قضا و ته تسليم شي هم پدا له دله غم ځي
 د دوږخ د اور علاج کا چه سحر تر سترگو نم ځي
 هغه عمر لکه باد دئ چه په غم د بېش و کم ځي
 چه تور مينک د حبطه کرل په کافورو څه ستم ځي
 چه نه تول لرای نه پوله هغه هر چرته خرم ځي
 مندي پرې مرده خوشحاله
 که د سر لکه قلم ځي

مست د هغه مخ يم چه مخموري لري سترگي
 يار می په بنایست کښ بې نظيره بې مانند دئ
 ډېري کښلي سترگي ما ليدلي دي د کښليو
 سل ځله دي شيخ ملا صفت ورځني کاندې
 ناست دي لکه څري رقيبان و خوار عاشق ته
 هر چرته چه ته يې هغه لور ته مي نظر دئ
 نشته په جهان کښ تل طلب ور پسې کړمه
 نه گوري و چا ته خو پخپل بنایست غره ده
 سخ دئ د هغه چه خوښ خورم د يار په وصل
 هسي پرې غوڅېږم وايي توري لري سترگي
 لا په درست صورت کښ ډېر مشهوري لري سترگي
 تا غندي يو يو په بنو پري لري سترگي
 بنې به ستا تر تورو سترگو حوري لري سترگي؟
 ځکه ستا له مخه هوري دوري لري سترگي
 هر چرته چه زاني شاهين هوري لري سترگي
 يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترگي
 گوره دا خيال په څو مغروري لري سترگي
 هر ساعت د يار په مخ مسروري لري سترگي

^۱ چه نه پول لری نه پوله.

^۲ سيد راحت ليکلي، چه څری هغه لرگي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مگر دغه معنا دلته
 ښه نه ورسره لکېږي.

راشه که ئې گورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورغ و شپه بې تا په اوبنيو پرې لري سترگي

مگر رسم دين آيين هسي لري	چه دا خوار زره مي غمگين هسي لري
دا د زرونو مېني وړاني پرته بڼې دئ	چه تل آس د جفا زين هسي لري
عاشقان به لکه مچ ورباندي گزري	دواړه لب چه شکرين هسي لري
څه نسرين د د سنبل سره دسته کړه	چه د تورو زلفو چين هسي لري
دا يو ستوري د آسمان دئ که تېکه ده	چه ئې بڼي په جبين هسي لري
کله کله به مرهم ورباندي کښيږدي	که همپش مي په زره خوږن هسي لري
لکه مخ حما د يار دئ اي باغوانه!	په درست باغ کښ يو نسرين هسي لري
په کوڅه کښي ئې څه ته گزري زاهده	که دا خپل عقل دوربين هسي لري
مياشت به څه لره اوس لافي د خوبي کا	ته دلبره چه مخ سپين هسي لري
که هر څو بنايسته ډېر لري کشمېره!	لکه يار يو نازنين هسي لري
چه ئې پورته کړې گلونه تر ښکاره شي	يو پلو دواړه آستين هسي لري

د خوشحال په حال به چيري ترحم کړې
مستي ته چه زره سنگين هسي لري

نښتر ستا د قد سيالي و نه کړه دنګي	اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
سره بڼه د زره خوښي کاندي همزولي	نه د لوی نه د هلك، وي يار دا کنګي
په خيال خيال ئې تر پوي ډري و مه خوره	و منويل شملې پرېښي سپور د منګي

د خوشحال ويل و هر چا ته ښکاره دي
نه د منکو بوي پټېږي نه د هنگي

نصيحت د دانايانو د کتاب دئ	د احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دئ
چه عيسى په غرونو تښ له احمقانو	دا تعليم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد د صحرا ډېر دي په هر لوري	په هر ځاي د احمقانو څه حساب دئ
سړي واره سره سم ندي په عقل	يو آفتاب دئ بل مهتاب دئ بل شهاب دئ
يو په قدر شهنشاہ دئ په دنيا کښ	بل د دين په مرتبه قطب اقطاب دئ
د هوبنيار چه له نادانه زيست روزگار شي	که ئې گورې دا هم سخت گنده عذاب دئ
دا سړی دئ چه اغزی دئ سر تر پايه	دا سړی دئ چه همه گل گلاب دئ

ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا ناياب دئ

^۱ نستر دى د سنبل سره دسته کړه.

^۲ دى.

^۳ په ځنو نسخو کښ بودری ليکلې ده يعني نوک خوړل او خطا وتل.

نه د عشق مدار يواځې په ديدن دئ پدا کار کښ لا په هورته شنيدن دئ
 بڼه چه شپه د جدایې خدایي آخر کره سبا کپړې اوس د صبح دميدن دئ
 تل په ستغ په خور د اوبنيو قاصدان دي چه طلب ئې د دلبرو د ديدن دئ
 د خطا آهو په بوي د نافې ښکار شي راته بس د هغو زلفو شميدن دئ
 دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک چه و کښليو ئې ورکړي دا ديدن دئ
 کله کله به آرام د ما د زړه شي که يک لخته ئې زده کړي رميدن دئ
 خوند د شهو د شکر و راته هيڅ دئ څو مي ياد د هغو شونډو مکيدن دئ

نور دارو ور لره مکوه طبيبه!

چه خوشحال ور پسې مري هغه ديدن دئ

نفس شيطان دواړه بلا دئ را پسې څرگند په غلا دئ
 ځني چاري لري پتي ځني چاري ئې ملا دئ
 د هغو جزا سزا کا چه په جهل مبتلا دئ
 خدایي ئې خلاص لره له عجبه څوک چه ناست په مصلی دئ
 د دنيا د هوا چاری سر تر پایه ابتلا دئ
 جاه به چاه شی و هغو ته چه د جاه په تولا دئ
 د دنيا ښادی واره که باور کړې واويلا دئ

انديښنې گوره خوشحاله

چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړونه قرار شوي د زړه غم ئې تار په تار شوي
 د هجران غمونه لاري بيا د وصل دندو کار شوي
 هغه لاس چه بي حنا دئ بيا حنا سره نگار شوي
 شانۀ ورغلي تر زلفو رانځه سترگو سره يار شوي
 د پایلو د څړی په هر لوري ژر نگهار شوي
 په گنگو د زير پروني په څو وه سره خالدار شوي
 وار د غم د ژرا لاري وار د بوس او د کنار شوي
 په عذار د مهوشانو بيا کبود کبود پرهار شوي

چه خوشحال ور پسې مريڼه

ور ښکاره هغه ديدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزب د خدایي دي چه ئې پاس ځما په سترگو باندي ځاي دئ
 پخپل ځاي ناندي قائم دئ لکه قطب همپشه د گم گشته و رهنامی دئ
 چه پرې څه خو توجه د فکر وکا يو زه څه چه د هر چا مشکل کشاي دئ
 چه گذر ئې پدا غولي باندي وشو سعادت ئې ور سره راوړ همای دئ
 ما پرې اوس د غلطی کرښه وکښه پخپل رای مي چه منلي د ده رای دئ

د پادشاه څخه ئې مه غواره چه نشته هغه گنج لکه په کور کښ د گدای دئ
 تناونه به ئې ورسې تر نمره لکه زلفې چه ئې سرېښې په پای دئ
 د ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه چه د خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
 لکه عمر لارغه^۱ رایشې ژر درومي
 په هجران ئې د خوشحال خټک هاهای دئ

نن د یار د لاسه بیا یو تیر راغلي دئ بد رسا د ځان په وړلو خیر راغلي دئ
 زه چه دو اسپه له عشقه تنیم پتېدل بیا را پسې گوره گیر اگیر راغلي دئ
 ښه چه پکښې بند شو وئې مشلوه له زلفو زره می لیوني دئ په خنځیر راغلي دئ
 چرته یې ای عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې بیا گوره چه عقل په تدبیر راغلي دئ
 څو نبره ښایسته یې چه د مخ په نندارو د درست وگړي مات شه ما وې پیر راغلي دئ
 ټول محبوبه راغلي سمن بوئي سپه چشمي ما وې چه ته راغلي درست کشمیر راغلي دئ^۲
 څوک که جهان نیسي په لښکرو هغه ترک می گڼي ځان د زړونو په تسخیر راغلي دئ
 زړونه ئې زخمی کړه چه ئې گوتی په بم کښېښوی غوړ باسه له بمه اوس په خیر راغلي دئ
 وچولي چه تر یو کړې ورته نه گورې په مهر
 وایه له خوشحاله کوم تقصیر راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي دانایان که ئې په چارو اندوهېږي
 چه نادان ئې په مخ وخورې هاله پوه شي گڼه هونبره په خبره نه گروهېږي
 کاني بوتې وچ لاند هره څه پر مخ وري مشیت لکه دریاب دې چه بهېږي
 چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ کله تېري له سرو اوبو سهېږي
 په هغو خورو پېښ مشې چه ئې نخورې سرې هسي په لیدو ورته سوهېږي
 که ویل ئې په هزار رنگه سودمن دي
 د خوشحال په ویل کله څوک گروهېږي

نن ځما په خپلخانه کښ څونبره غم دئ چه حیران ځمور په کار پوري عالم دئ
 ناخلف زویه اغزي کړې خپل پلار ته د خلف زویه گلزار له عمره سم دئ
 نا قابل زویه دوړخ غندي پیدا دئ ښه قابل زویه په خونه کښ ارم دئ
 ښه فرزند د پلار په خونه څراغ بل شي بد فرزند د پلار په خونه کښ تور تم دئ
 په لوي والي کښ ئې خوي د دام و دد دئ اوس د زویه خوبې هونبره وئ چه کم دئ
 نالایق زویه ننگ نام د بابا ورک کا که ولاړ ئې د نیکه د پلار علم دئ
 د قابل سره به غم د نام و ننگ وئ ناقابل په غم نیولي د شکم دئ
 چه دا هسي رنگه سپي ځني پیدا شول
 لا په شک یم چه خوشحال کله آدم دئ

^۱ یعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

^۲ ما وې چه په راغله ئې کشمیر راغلی دی.

نور ڇوڪ نشته لاندي باندي وارہ دي دي چه ڇه کاندي
 د ده حکم به نور نشي که ڙا کوپ که خاندي
 دي قادر دي باندي بنايي که کيميا کا گل د سپاندي
 ڇو سيني ئي کرپ قراري چه په غم وي ڄلاندی
 ڇو ري بيا ورباندي پاس کرل چه پراته وو تر بل لاندي
 خلقي ئي دي که گوري سره يو تر بل هراندي
 په ليدو د يار مري شوپ
 د خوشحال سترگي نغلاندي

نه مي زره په سرداري درست خوشحال دي نه ڄما د خپلخاني ڇه حال احوال دي
 د خٽک اولس په ننگه نه پوهپري کار ئي درست د نادیده وو په خصال دي
 پښتانه لکه مگس ورباندي گزري ورته يښي د مغل د حلوا تال دي
 نور ئي وارہ تگي تار په تار خيري شوپ اوس په منڇ کښي يو کرم د ذوالجلال دي
 ايمل خان دريا خان وارہ خورد بين ولاړل
 اوس خو پاته و مغل ته يو خوشحال دي

و سري وته دا خپل عيب وښته دي د بل عيب ورته لا کټه تر غره دي
 پخپل ځان پسندنه نپکه په بل بده دا مذهب د مؤمنانو مذهب نه دي
 هنر وري نپک سیر يي لور اختر يي که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دي
 چه مي يو ځله اخلاص ور سره وشو يار که سل ځله جفا کا تور لپمه دي
 بيا د خپل مين د ما له سترگو نه ځي که په سترگو کښي مي خرڅ لکه باڼه دي
 چه غمونه درته راوري سترگي غور دي چه د ځان د بل مريي کا هغه زره دي
 که خواره خوري که اوبه څښي پدا څه شي مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دي
 د ما زره تر کاني کلک و ښوي تري پريووت تر الماس ئي د غمزې غشي تيره دي
 که ياران مي تر حساب تر شماره تير دي په کوگل کښي مي زره يو دي د يوه دي
 د سري د صورت کار دا هسي نه وي
 چه ئي زره د خوشحال يوور لا نور څه دي

و خراغ ته د اور پښتي حال معلوم دي په دا منڇ کښي د خبري حاجت کوم دي
 يو د بل له حاله نه کاندي پوښتنه د دي ښهر په عالم کښي بد رسوم دي
 يا يك لخته هغه يار وارہ جفا زده يا له ما سره جفا کا بخت مي شوم دي
 نن چه زه باندي مين يم په ډبر رنگه درني وښيم چه کوم دي څه ئي نوم دي
 يو په حسن بل په دا چه عاشق وژني په دا دوه توگه په درست جهان کښي سلوم دي
 نندارچي ئي د جمال دي نور څه ندي چه په هر لوري هر ځاي خلق هجوم دي
 چه گلونه د بهار باندي ليدل شي د بلبلو سیر تل په هغه بوم دي

څه به هر يوه ته حال وايي خوشحاله
د لېمو په حال خیر کله اډوم دئ

چې ليدې مي هسي نه دي واره لاري	واژگونه شوې همگي د دنيا چاري ^۱
لوني مور ته لکه بني دي تباري	زوی ئې پلار سره کا رونه د غليم کا
په سيد باندي حلاي دي مرداري	چوهرې پلا وشولې خوږه حلوا خواري
رهزنان ئې په دربار کا ځني چاري	باوري د بادشاهانو لکه غله شول
په کلزار باندي کارگان کاندي چيغاري	بيلان طوطيان حيران په بيابان گزري
راتبونه ^۲ وهي زوي دا حماري	په ونبو د عراقيانو ژواک ژوندون دئ
په هونيارو باندي راشي شل دشواري	نادان خوښ بې غمه خوب په فراغت کا
تر مېرمنو تل وينځي دي روډاري	په څښتنو باندي حکم کا مريونه

په دوران د عالم گير بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واره بخري لري خواري

د بلبلو وږي سترگي پرې مږپري	ورغ په ورغ د باغ غنچې دي چه غوږپري
که ئې سترگي و بل مخ وته غږپري	چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ
چه پما د رقيبانو زره سرپري	جگي جگي ماني مکوه پخولا شه
که کالونه پرې تېرپري نه زږپري	د عاشق خاطر په مثل د نافې دئ
وايې مالگه مي په سترگو کښ دورپري	زه جدا له ياره خوب په شپه و نه کرم
پرهار ژلي په غمونو کښ نږپري ^۳	روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا

نور عالم ئې تار په تار تنبتي له غشيو
يو خوشحال دئ چه ئې غشيو ته برپري

زړه می یور یو مزرې	وايم خلق نه دري
تر وښسته ده لا نری	دا خبره چه زه وايم
چه په خوب وينم پری	چېري نه وئ لېوني شم
د يوه مزي مری	زه له ياره سره څه يم
هم هغه بوټي کري	چه ئې خوند د ميوي خوږوي
که څوک خر شي په خري	ته هم خر ور سره مشه
څوک چه غواري مهتري	په کهترو د نظر کا
تل د سترگو کرم ږغري ^۴	بله نه گوري بل مخ ته

^۱ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

^۲ مزدور او خاوري پاکونکي.

^۳ ژرپري.

^۴ ږغول او ژغول يوه معنا لري.

د وروشتي پسرلي نرگس دئ
د خوشحال قدر لري

و بڼه مخ وته نظر دئ هر چا کړي زه به هيڅکله له عشقه نه وانورم
ما ويل چه زره به نه ورکوم چا ته د عاشق د رښتيني نخښه دا ده
په يو گوټ به ئې د عشق د ميو هېر کړې چه په بڼاخ باندي ئې اوړي ژمي گل وئ
نه دا دود دئ په جهان کښ ما راوړي که هر څو راته ويل کاندي وگړي
ولي څه کرم چه بد زره لرم و ووړي چه په عشق کښ سر حساب کاندي خسري
که د واره د جهان لذت دئ نغري خداي ځما په زره کښ نهال کر هسي زري

چه به بيا په څه علاج په لاس کښېوزي
د خوشحال خاطر ئې ندى هسي وړي

و مجنون ته د ليلا له شونډو واي د مجنون له ودانى سره څه کار دئ
چه به بله اندېښنه کاندي اغيار دئ درست جهان د تېرې توري درته واخلي
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کرم
د دولت شهپر کارگانو څخه نشته ته د زره اغزي په کوم طبيب وکاري
لال و دُر يا قوت و نورو وته ستاي هر چه وړانه ويرانې هورې ئې بياي
يار د څوک دى چه د نه ووړي له راي يو وېښته به د کڼډو نکا بې خداي
زه دا هسي دماغ راغلم له ځاي زه په کانده مانده نه يم نن ئې نماي
که ئې غواړې خو ئې غواړه له هماي چه و کښلي ئې اغزي ندي له پاي

د منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه د راز خبري واي

ورته گوره ځما يار څه ننداره دئ^۱ څو عاشق په معشوقې باندي مين شي
ما وې عشق خو يو بڼه څېز دئ خبر نه وم چه نصيب ئې د بڼه مخ ننداره نشوه
غم ځما له دل نه درومي بل لور ته عقل، علم، هنر مه يادوه ما ته
هغه زه يم چه د اوښ وړي په شا وړم چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا
غم په نورو يو ځل ورېشي بيا تېر شي چه ئې هېڅ د ښايسته وو مينه نه وئ
د بڼه مخ ننداره نکا خلوتي شو لکه اوړمکى په ستوريو کښى ښکاره دئ
هونېره دئ و معشوقې ته بېچاره دئ چه دى لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
هغه څوک ځما په پوهه آواره دئ ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ د غوا وړي ځما په پشتاره دئ
چه په ما باندي ئې زره سنگ خاره دئ خو پما باندي که گورې سل باره دئ
رنگ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ زاهد ځان ژاري بې ځايه هيچکاره دئ

بادشاهان د هم سيالي ور سره نکا:
خوشحال ستا د ور مړيو په شماره دئ

^۱ دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

ولارم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ
 وړان وگري گوره په څو قلب کارونه کاندې
 زه تر هغه څار شم چه ئې راکړه تر ځان څاره
 هيڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا ده
 يو په گور کښ بنځ کا، بل په گور کښ نکا فکر
 ما خو لاس په غوړ کرل ځني تښتم که خلاصيرم

نور عالم به څه کړې د خپل ځان په خلاصي مټ کړه

لاندي يې خوشحاله دا يو څه د بلا جال دئ

وې مي که زه درشم ستا تر ځايه خوله به را کړې؟
 وې مي چه په مخ د توري زلفي تور ښامار دئ
 وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم
 وې مي چه په تا هر گوره لېوني يم
 وې مي چه ما تا سره خندا په يوه وخت کړه
 وې مي چه هر گوره کبريا شوې خداي دئ ويڼي
 وې مي چه د سپيني زيبا خولی عاشق دی زه يم
 وې مي چه له نتي دي چارگل په پوزه زيب کا
 وې مي که زه ستا په کوي کښ ومرم ستا رضا ده

وې مي چه په رنگه خوشحال په تا مين دئ

وې د خټک سړی د ميني څه ثنا کړې

همپشه مي تر پرهار ويڼي بېرېرې
 که فرياد له درده کرم ملامت نه يم
 همپشه مي د يار ياد د زره سبق شو
 زره مي گل د نيلوفر مخ ئې آفتاب دئ

د خوشحال د خوشحالی وخت هم دا دئ

چه رباب سرينده جوړ سره غېرېرې

هيڅ صفت ئې نه ځانېرې په تحرير کښ
 ستا د مخ د شونډو مثل را معلوم شو
 نه چه خوله دننه زره مي هم په خوړ شي
 ما چه ستا د څهرې بڼه ننداره وکړه
 زره مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم
 که هوا ده که سودا ده پکښي ستا ده
 زه چه ستا په تير زخمي شوم فراغت شوم
 چه د زلفو مېنک عنبر کرم په نظير کښي
 لکه نهر د جنت شهد په شير کښي
 چه د نوم د شونډو واخلم په تقرير کښي
 څوک به ستا په حسن نه وئ په کشمير کښي
 ليوني ترلي بڼه دئ په خنځير کښي
 بل خيال فکر مي هيڅ نشته په ضمير کښي
 چه عجب دارو دي يښي وه په تير کښي

^۱ د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی یعنی چه پاتېده نه لری.

لکه بوي د يار د زلفو دئ عطاره هسي بوي نشته په مینکو په عبیر کښي
 محبت مي هيد و پلو سره مخلوط شو ناصحانو راته شا کره په تدبیر کښي
 چا به هونبره د عشق گنج را عنایت کر که مي نه وئ خپله بخره په تقدیر کښي
 د خوشحال ويل په نورو کښ څرگند دئ
 لکه ږغ د ویره ژلي په گن ویر کښي

همیشه مي له بڼه مخه گفنگوي شي د بلندي په قامت باندي مین شوم
 چا خپل یار په غیر کښ ونیوه خوښي کا د منصور غندي به غل د خاص و عام شم
 په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه
 خارو خس سره ئې څه مهر پیوند دئ نه به زهد وئ نه علم نه څه نور څه
 ځکه هر کله خوشبوي او معطر دئ د ناپوه یاري په مثل د پک جام ده
 چه په لوبښي څه دئ هغه ترې توي شي هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
 لا د چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
 اوس ئې چا و ته سپر نه موي په موي شي د بلبلو مینه تل په رنگ و بوي شي
 که څرگنده مي عالم ته پدا روي شي د صبا ئې چه په چم کښ تگ و پوي شي
 له هر څو ئې بڼه ساتم را څخه توي شي
 د خوشحال ژړا څه نر ناحقه نده:
 چه ئې تیره درسته شپه په های و هوې شي

هر دم تر نقاب لاندي و عاشق ته شپوه کاندي تازه اوربل اوداي توري زلفي اوپزاندي
 انکن ئې ښايسته کر چه را ووتنه دباندي ځما په مرگ د زړه دي چه بې درودو سره خاندي
 څه ظلم څه ستم کرې چه پلو نيسې د وړاندي
 څه عجب غزل ئې ووې
 آفرين په خوشحال باندي

هر گناه چه په توبه په استغفار ځي د هغه گناه به څه په زړه کښ پار ځي
 ساقی راشه سره شراب را کره سرې شوندي تر چشمانو د څارېرم چه بهار ځي
 په هر چين کښ ئې د څونو مېنک د چين دئ لخلخي ځني توپري چه په لار ځي
 د خپل زړه خبري واره ویراني کا یار هغه چه همیشه په زړه د یار ځي
 جهان ځاي د خوښی ندئ و ناورين دئ چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
 په وار وار چه په دنيا باندي راغلي عاقبت به ځني واره وار په وار ځي
 که له درده مي خبر ندئ وگري چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځي
 د هغه طيب نوم څه اخلي په ژبه چه بیمار ور لره رایشی بیمار ځي
 که مي پېژني هغه لیونې زه يم چه نادان را لره رایشی هونبیار ځي
 دروغجن به همیشه وئ په خزان کښ د رښتینو په مخ هر کله بهار ځي

د رقيب خلل به نه ووزي له ميانه وخت نېژدې راغي د وصل دندو کار ځي
 چه محروم ئې دئ له ميو يو خوشحال دئ
 گڼه واره حريفان ځني سر شار ځي

هره مينه چه په خال په زخه كېږي هغه واره د بنه مخ له مخه كېږي
 زره دلگير مشه د خلقو په جفا كښ په عاشق د رقيبانو رخه كېږي
 خاوند خداي د سر زنش د هغو وكا چه په جال ئې د دردمنو سخته كېږي
 غه مرغه به له همايه څه پرواز كا چه لا اوس ئې تن وجود په پخه كېږي
 كه هوس كوي خوشحال هوس ئې نهېل شه
 غه هوس چه به بي ستا له مخه كېږي

هر زمان چه د فلك مهر بنياد شي نا مرادي د ماني پخپل مراد شي
 په هر شام پسې سحر شته نظر وكړه عاقبت چه څوك غمجن شي بيا به بناد شي
 ساقی نن د سر شاری شراب راكړه محتسب چه حاضر ندئ څه هداد شي
 چه نه مئ نه معشوقه پسړلی رفتن كا نن ځما له خپله بخته نه فریاد شي
 يو له بله زده كوي د جهان دود دئ له اوله چه شاگرد شي بيا استاد شي
 يار به مخ راته ښكاره كا لکه شمععه عاقبت به د رقيب خو را نامراد شي
 يا ډېر زر بويه يا بخت بويه يا توره چه په سپينه ږېره څوك د چا داماد شي
 د ملحد په زره به نه لگي خبري كه ويل د ورته تل د نون و صاد شي
 زمانه به ئې پرېږدي و ثبات ته په هوا چه د حباب غندي پر باد شي
 صورتی عمر فاني دئ باقي دا دي چه ئې پسله مرگه نوم د نېكو ياد شي
 عقله ته له عشقه ليري ليري گرزه مخالف چه سره وریشي فساد شي
 د هغه سړی په مرگ ژړا هيڅ مكره چه د بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
 په هر ځاي باندي ئې زره دئ لکه ژاولي
 په خوشحال باندي ئې زره لکه فولاد شي

هر سړی که رشتیا گوي وئ نه دی مر که سرئې گوي وئ
 د لویی لافي به نکا چه په اصل هنر جوي وئ
 که ئې نغاري پت به نشي په هر ځای چه رنگ و بوي وئ
 چه خپل یار له ما بېلتون کا د ما سترگي پسې جوي وئ
 په بېلتون د مینانو زره تر دوو سترگو را توي وئ

^۱ ته دلگير مشه.

^۲ مایوس، نا امید، محروم (درياب).

^۳ نامرادی د نړی، یا مراد د زمانې.

^۴ عاقبت به د رقيب په سر مراد شی.

^۵ نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښی اساس دی.

چه قیمت د کالي خونيره پسي هونيره جستجوي وئ
خو جفا کا زه خوشحال شم
يار د هر کله بد خوي وئ

هر ناپوه زلموتی څه زده، چه څه ده د عشق بازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کر که باور کړې
که د يار به غم کښ ومري خاصگي ژوندون هغه دئ
حقيقي سجده هغه ده چه د يار په لورئې کړې
تورؤ زلفو ئې په باد کړه ډېر سرونه د مظلومو
اي خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سره تېر شه
دا حما خدا خدا ته بازي مه گڼه بازي

هغه دم چه مي د يار سره صحبت وئ
که له يار سره باده خورم په خلوت کښ
ښه ياران چه سره ناست وئ محبت کا
تل گدای په بادشاهانو مين شوئ
عاشقي مي خدای له ځايه خوي خصلت کړه
ستا د شونډو تر لذت به نه رسېږي
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ
د زنج د څا د بند فراغت غوارم
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې يووړ
ما به سترگي لکه باز درلې اندرتي^۱
خو به مه راحه په ملک حما د سترگو
شيخ به ولي د رندانو عيب نکا
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر بناد نشو
مگر واره جوهرې په مرگ تام شول

بل جنت ئې شيخه تا وته بخښلي
د خوشحال د هم د يار کوڅه جنت وئ

هغه مخ چه ښايسته د نندارو وئ^۲
د بلبلو له بلغاک نه دلگير مشه
که هر څو ښايسته ډېر دي گمان نکرم
تور گيسو پر همگي صورت خپاره کړه
چه ئې وينې د هر چا پسې هو هو وئ
هغه ځاي چه رنگ و بو وي گفتگو وئ
چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
چه د درست صورت همه د مشکو بو وئ

^۱ په لوري کيږی.

^۲ پټې (درياب).

^۳ دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

زه به سترگي ستا له مخه نه وانخلم مخامخ که تير انداز راته يو څو وئ
 قاصدان ځما د اوبنيو کښته پورته همپشه د کښلي مخ په جستجو وئ
 نن چه ته لمانه ځي زره مي خوشحال کړه ياره ستا وعده به کله د راتلو وئ
 کاتبان به ئي په کومو گوتو کښينه غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
 د سحر په بلا ته ياد شې اي چرگه! ستا په ږغ د عاشق زره په پرهرو وئ
 د خوشحال څټک له حاله خبر دار شوي
 چه په زره به ئي د عشق داغونه څو وئ

هغه څه دي روغ صورت دئ چه بهتر تر سلطنت دئ
 د دنيا دولت که ښه وئ يو دولت نه ښه عزت دئ
 چه ډېر ښه دئ تر توقيره يو عفت بل صداقت دئ
 چه سړی له غمه خلاص کا هغه څه دئ قناعت دئ
 په طاعت که ته لوئي کړي حبطه هغه طاعت دئ
 چه فايده لري بي شماره هغه څه دئ، مصلحت دئ
 په منت چه ورکول کا هغه کله سخاوت دئ
 چه دوړخ دئ په دنيا کښ د ناپوه سره صحبت دئ
 خپل نيت ښه لره خوشحاله
 که څه ښه دئ خو ښه نيت دئ

هغه يار که په ظاهر له ما جدا دئ په باتن کښ هر زمان را هويدا دئ
 د ژونديو يو سره گزري په علم کښ خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
 کښت چه وسيځي باران ورباندي مښه که په خوارو به کرم کړي ساعت دا دئ
 که ئي غواړم په کوگل کښ مونده نشي زره مي ولاړ د ښايسته وو په سودا دئ
 خدای به امن د هر چا له سترگو وکړه يو عجب صحبت د ميني ابتدا دئ
 زه به زار کوم له دله نه له ياره چه په څو په بي پروا باندي شيدا دئ
 خپله مينه په عاشق باندي سور اور شوه چه پرې سيځي خبر دار باندي خدا دئ
 گوره څو قرنه کالونه باندي تير شوه چه فرهاد په بي ستون کښ لا صدا دئ
 زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
 د زره حال د مخ په رنگ پوري پيدا دئ

هر سړی چه د اخلاص په لاري درومي که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
 نوميدي د ښه بادشاه په درگاه نشته هر سړی چه خدمت کا نتیجه مومي
 د ما زره د ټول دلبرو تر میان ورک شوم نوم د کوم يوې آخلم چه څه نومي
 ښه چه زه په عاشقی کښ شهيد شوم پدا لاري کښ څه لږ ندئ لرومي
 ما د سويو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه د ما زوق به کله تله د بل تر کومی
 نور د صافي پپالي خوري نصيب ئي غم دئ
 که خوشحال په درد و دوک کښي پپالي شومي

هغه يار چه له ما ليري په هواد دئ
 د وصال خوښي ئې هم لا هونيره نده
 بيهوده له ياره زار كوم و چا ته
 پما واره چاري وکړې آشنایي
 چه مي هيڅ اثر د آه ورباندي نشي
 د خطا هوسۍ په بوي د نافي بنکار شي
 ته چه ما وته ارشاد کوي په عشق کښ
 چه په هيڅ توکي د ما له زره نه نه ځي
 يو زمان ورځني خلاص نه يم په عمر
 څه عجب بڼه بوي راځي د يار له لوريه
 همېشه راته حاضر د زره په ياد دئ
 چه مي زره د ده له خياله سره بناد دئ
 د خپل يار له جوړه چا موندلي داد دئ
 په ناحق مي له بېلتونه نه فرياد دئ
 دا ناترس خاطر ئې کائي که فولاد دئ
 راته بس د هغو زلفو بوي مراد دئ
 کله غور د عاشقانو په ارشاد دئ
 د خپل يار د ميني څه محکم بنياد دئ
 په ما خوار باندي د عشق جور معتاد دئ
 نن ځما د زره دمه د صبا باد دئ

تل گربوان په اوښيو لوند ساره آهونه

چه خوشحال مين کڼه دا ئې هداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شي
 چه خپل زره و چا ته ورکا
 هسي سيند لرم په سترگو
 يو څه راز لرم په زره کښ
 هسي ژارم له بېلتونه
 زه هم عار لرم له خلقه
 واويلا علاج ئې څه کرم
 هونيره ډېر پيران شيخان دئ
 په بېلتون د خدا مخو
 د خوشحال ژړا آزار شي
 قراري ئې په ديدار شي
 هغه څه په خواري خوار شي
 چه جمنا ورته رودبار شي
 هيڅوک نشته چه راز دار شي
 چه غليم را سره يار شي
 که د خلقو له ما عار شي
 پرهارونه په پرهار شي
 نشته يو چه مدد گار شي

هوسۍ سترگي لب شكري
 تا به ستايم په څو رنگه
 چه جمال و ته دي گورم
 خوي دي نن را سره نور دئ
 ذکر ستا د تنگي خولې دئ
 زره چه ستا سره ياري کړي
 شور دي گډ کر په وگري
 صبر وړې چه له تا دور شي
 ظاهر نن له تا جدا يم
 قامت سم لرې تر سرو
 ليري مه درومه له ما نه
 په غاښو يې مرغلري
 ستا ثنا د مخ دلبري
 حيران ډېرم سمندري
 دم واهه نشي له ويرې
 رنگينه پري پېکري
 سلامت به اوسي چري
 صبر وړوني شور و شري
 طرينا کي ناز پروري
 عين ما ته برابري
 کچ کلاهي قد عرعري
 مخ په ما کره مخ قمري

نور به ستا له وره نه حَم وينا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه كړي
خوشحال وِينوې په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تنبې د ما خاطر د وريت كړ لکه سيخ په لمبو يني
له سترگو ورځيو زلفو له بنو به دئ حان څه ورم د مخ سپايان د هسي راته جور لنيکر زه گُني
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز کړم د ناز اسباب مي واره معشوقې وته پريني
په مخ د مهوشانو چه څه خال و خط لیده شي بلا د حان د زره دي که ئې گورې گُني گُني
عاشق په اندېبنو کښ د تازي غندي نس نغبتتي غافل په بې غمي کښ د سنده غندي بد غوښي
بد خواه د په قصد كړې ده خوشحاله ملا محكمه
څه وېره څه اندوه كړې ته هم ورونه يې چابلېني

هر چرته چه ته كښېني هغه حاي د گلو باغ شي چه باد د توري زلفي په سپين مخ كاندي پرېشاني
چه باد د توري زلفي په سپين مخ كاندي پرېشاني د منبكو د عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شي
په زلفو كښ د ورك د ما زرگي شو مخ څرگند كړه د ورك كالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شي
چه ما مزه موندلې ستا د شونډو دروغځن يم كه دا مزه به هم مونده د ميو به اياغ شي
پيغام حما اي باده تر شيدا بلبلو وروړه لا شك چه پدا باغ كښ د گل بوي د گل سراغ شي
يو دم د خوار خوشحال سره ته هم فراغت كښېنه
چه زره ئې له د يو ډېرو اندېبنو څه خو فراغ شي

يا ما زده يا مي سترگو چه نن شپه را باندي تېر دئ يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مكره نه ئې روخ د رغېدو دئ چه خود په زره دارلي د خوبا د چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېرم چه طبيب پسې طلب كړم گڼه هيڅ كمي ئې نشته طبيبان په جهان ډېر دي
عاشق د لا دوخته خپله زېرمه د كفن كا چه تور باڼه ئې غشي و كشتن وته دلير دي
عاشق ته ښكارېږي لكه مخ په ائينه كښ د شاه د جمال نخښي كه تر زر نثق تېر دي
څه ته و ما ته وايې اي ناصحه چه عشق هېر كړه چه بې د عشق له كاره مي نور ټول كارونه هېر دي
خوشحال خټك چه بيا مونده لذت د يار د شونډو
و ده وته نور واره د جهان خواره گنډ هېر دي

يا خو مكره لېوني سره ياري يا د گند د پهورې^۲ كره تياري
چه په نور څه ئې حساب گني هغه زده زه بې ياره عمر كل گنم خواري
چه د يار د راغلو زېري په ما وكا تر هغه سړی به زه شم بلهاري^۳
په خرام كښ د هوسى علامت گوره د گزار وار ئې خطا كړ د ښكاري

^۱ زه كښي.

^۲ پهوری یا پوهری یعنی بوریا.

^۳ محشی ورته قربانی ليکلی دی.

خما حال به و هغه و ته معلوم وئ
 خداي د تا په جهان تل لري اي باده
 چه تمامه شپه بيدار ستوري شماري
 چه خما د يار تر منح کرې رېباري
 معطر د شاه د زلفو نه را درومي
 ستا له بويه نافه خار شه تاتاري
 چه وعده د يار د وصل نېژدې کپري
 د عاشق له زره نه درومي قراري
 که ئي ستا د وروکيو خال په نظر کنبهوت
 د خوشحال شي نور له غمه وېزاري

يو قدم چه په خلاف د نفس روان شي
 چه د نس په حکم درومي هغه خوار وئ
 دا سړی چه فربسته دئ هم شيطان دئ
 يو په بد عمل کين جئي تحت الثراي ته
 دا سړی دی چه په عقل کين سړی دئ
 دا خونونه په ټوپک په توره نشي
 تربيت که د باغوان له لاسه مومي
 هوا ستا د سره چه کنبيني يو څو ورځي
 د نېکانو په صحبت کين به بڼه کپري
 چه مغلو سره کنبيناسته مغل شه
 په هغه زمان ولي هغه انسان شي
 سړی توب ور څخه مه غواره شيطان شي
 که سړی و خپل عمل ته نگران شي
 بل په بڼه عمل کين پاسه په اسمان شي
 دا سړی دئ چه په عقل کينی ددان شي
 دا خونونه چه د خلقو په زبان شي
 په هر ځای باندي گلونه د بوستان شي
 د هغه هنر په ده کينی نمايان شي
 اوليا له اوليا نه را عيان شي
 د افغان سره که کنبيني نور افغان شي
 د خوشحال سره که کنبيني يو څو کاله
 دا د غره خټک به واره شاعران شي

يا په تخت باندي بادشاه وئ
 چه په لار دي هغه پېر دئ
 زه هر دم په بسم الله يم
 چه ئي کار د مېره نه وئ
 په شماره مي زويه ورک دئ
 غاري غرونه ځني ډک دي
 ابلقي په کار کين هيڅ وئ
 توره شپه ده د غمونو
 يا دروېش د خانقاه وئ
 يو څو ما غندي گمراه وئ
 که ياران په بسم الله وئ
 هغه نه وئ مېره داه وئ
 که يو څو بکيني واه واه وئ
 سر انجام که د سپاه وئ
 يا درست سپين وئ يا سپاه وئ
 د بنادي صبح گاه وئ
 په خوشحال به ئي بد نه وې
 که ئي څوک په حال آگاه وئ

لمړی ټوک بشپړ سو

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**